УЧАСТЬ МОЛОДІ У РОЗБУДОВІ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ КРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ 29-Ї СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Міністерство освіти і науки України
Миколаївський національний аграрний університет

Навчально-науковий інститут економіки та управління
Обліково-фінансовий інститут

УЧАСТЬ МОЛОДІ У РОЗБУДОВІ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ КРАЇНИ

Матеріали
29-ї студентської науково-теоретичної конференції

м. Миколаїв, 22-24 березня 2017 р.

Миколаїв
2017

УДК 338.432-053.6
ББК 65.32.4+60.542.15
М

Конференцію зареєстровано в УкрІНТЕІ (посвідчення № 670 від 16.12.2016 р.)

Редакційна колегія:

В. С. Шебанін – д-р техн. наук, професор;
В. П. Клочан – канд. екон. наук, доцент;
О. М. Вишневська – д-р екон. наук, професор;
Н. М. Сіренко – д-р екон. наук, професор;
М. В. Дубініна – д-р екон. наук, доцент;
В. О. Ханстантинов – д-р. політ. наук, доцент;
І. В. Ксьонжик – д-р екон. наук, доцент;
Т. В. Березовська – канд. іст. наук, доцент;
Ю. В. Волосюк – канд. техн. наук, доцент.

М34 Матеріали 29-ї студентської науково-теоретичної конференції "Участь молоді у розбудові агропромислового комплексу країни", 22-24 березня 2017 р., м. Миколаїв. – Миколаїв : МНАУ, 2017. – 319 с.

У збірнику опубліковано тези доповідей студентів обліково-фінансового факультету на 29-й Науково-теоретичній студентській конференції, присвяченій питанням обліково-аналітичного і аудиторського забезпечення господарської діяльности суб'єктів господарювання; формування фінансового забезпечення розвитку агропромислового комплексу України, перспективним напрямам економічного розвитку держави, соціально-політичному розвитку суспільства; сучасних інформаційних технологій в економіці й освіті; розвитку національної ідеї та українознавства.

УДК 338.432-053.6
ББК 65.32.4+60.542.15

© Миколаївський національний аграрний університет, 2017

ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

СЕКЦІЯ “ОБЛІК І АУДИТ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ’ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ”

УДК 331.103

КАДРОВИЙ АУДИТ: ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ

Горбач Т. О., *студент групи Б 5/1*
Науковий керівник – д-р екон. наук, доцент Дубініна М. В.
Миколаївський національний аграрний університет

В сучасних умовах господарювання найчастіше поряд із проблемами суто бізнесового і технологічного характеру в підприємства можуть існувати і проблеми людських ресурсів. Виявити такі проблеми і знайти шляхи їх вирішення можливо в результаті проведення кадрового аудиту.

Поняття “кадровий аудит” в даний час досить поширене, конкретний зміст цього терміну відомий далеко не всім. З одного боку під кадровим аудитом розуміють як оцінка співробітників з метою визначення відповідності їхньої кваліфікації посадам, що вони обіймають, а з іншого – аналіз ефективності використовуваних підприємством технологій управління персоналом [1].

Однак слід зазначити, що у ході проведення кадрового аудиту визначається не тільки рівень відповідності співробітників займаним посадам, але й оцінюються особистісні якості і дається характеристика окремим працівникам. Крім того, також можна виявити існуючі в трудовому колективі формальні і неформальні групи, їх лідерів, дослідити соціально-психологічний клімат на підприємстві та ін.

Кадровий аудит повинен сприяти вирішенню питання ефективного формування та використання трудового потенціалу персоналу, його відповідності стратегії, створенню сприятливого психологічного середовища у колективі [2].

Таким чином, кадровий аудит дає змогу проаналізувати: рівень кадрового забезпечення і потреб у персоналі, потреби у його професійному розвитку, стиль управління, соціально-психологічний клімат, інноваційний потенціал, розподіл персоналу на підприємстві та ін. [3].

Виходячи з цього, основними завданнями кадрового аудиту є такі:

· оцінка наявних трудових ресурсів та потреб підприємства в персоналі на перспективу;

· визначення способів і принципів підбору персоналу та оцінка ефективності програми відбіркових процедур;

· аналіз структури оплати праці та оцінка відповідності структури зарплати і пільг умовам на ринку праці, продуктивності і прибутковості діяльності підприємства;

· оцінка програм з точки зору ефективності навчання, формування мотивації до праці;

· оцінка атестації персоналу, періодичності її проведення та результатів і відповідних рішень;

· діагностика кадрових процесів і соціально-психологічного клімату, рівня соціальної напруги у колективі та визначення потреби у підготовці і реалізації програм розвитку елементів комунікації;

· оцінка управлінського потенціалу і проектування управлінської діяльності на підприємстві та ін.

Підсумовуючи вищезазначене, у кадровому аудиті розрізняють три основних елементи оцінки системи управління персоналом підприємства:

1) аудит суб'єктів управління персоналом (включає оцінку управлінської компетентності керівництва і професійних навиків фахівців кадрової служби);

2) аудит об'єктів управління (оцінка персоналу та ефективності корпоративної культури і соціально-психологічного клімату у колективі);

3) аудит системи управління персоналом (аналіз кадрових технологій підприємства щодо оптимальності процедури відбору і прийому на роботу та адаптації, ефективності системи оцінки та навчання персоналу і т.д.).

Іншими словами, кадровий аудит – це потужний інструмент, що дозволяє керівництву суб'єкта господарювання отримати інформацію про те наскільки система управління персоналом відповідає цілям і завданням, що стоять перед нею.

В даний час аудиторська діяльність націлена не тільки на надання достовірної інформації зацікавленим користувачам, аудит стає все більш необхідним інструментом як зовнішнього, так і внутрішнього контролю ефективності діяльності господарюючого суб'єкта.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рульєв В. А. Управління персоналом / В. А. Рульєв, С. О. Буткевич, Т. Л. Мостенська. – К. : Кондор, 2012. – 310 с.

2. Жуковська В. Теоретико-методологічні засади кадрового аудиту / В. Жуковська // Вісник Київського торговельно-економічного університету. – 2010. – № 4. – С. 48-56.

3. Немченко В.В. Практичний курс внутрішнього аудиту [підручник] / В. В. Немченко, В. П. Хомутенко, А. В. Хомутенко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.

УДК 657.1:658.155.4(043.3)

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ РЕЗЕРВІВ ПІДПРИЄМСТВ

Гомелько Н. Г., *студент групи Б 5/1*
Науковий керівник – д-р екон. наук, доцент Дубініна М. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Гармонізація вітчизняної системи бухгалтерського обліку до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності призвела до кардинальних змін у обліку резервів підприємства, що безпосередньо вплинуло на процес проведення аудиту досліджуваної облікової категорії. Науково обґрунтованої організації та методики проведення аудиту є безумовно необхідним, оскільки сприяє достовірності відображення резервів в обліку та фінансовій звітності.

Поняття "резерв" має доволі змістовне навантаження та широко використовується в наукових економічних виданнях і практичній діяльності суб'єктів господарювання.

Кожен автор намагається розкрити зміст поняття "резерв" відповідно до специфіки своєї галузі знань, у ході реалізації завдань бухгалтерського обліку, аудиту, контролю, фінансів, фінансового менеджменту, аналізу та страхування.

Поняття "резерв" походить від французького "reserve", що в перекладі означає "запас", чи від латинського "reserve" – "економлю, зберігаю". Так, у Великій радянській енциклопедії резерв – це запас чого-небудь на випадок необхідності; джерело, звідки черпаються необхідні нові ресурси [1, с.580].

Під резервами як об'єктами аудиту необхідно розуміти витрати цільового характеру, створені відповідно до чинного законодавства, установчих документів, принципів бухгалтерського обліку, П(С)БО – у вигляді резерву сумнівних боргів, резервів майбутніх витрат і платежів, резервного капіталу – та призначені для здійснення обов'язкових виплат, покриття передбачуваних та очікуваних витрат, усунення наслідків надзвичайних подій і забезпечення задовільних умов функціонування суб'єкта господарювання.

Аудит резервів має відповідати нормативним документам, що передбачають формування відповідних статей фінансової звітності.

У Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності [11] розглядається питання розкриття інформації за статтями балансу:

- у статті "Резервний капітал" наводиться сума резервів, створених відповідно до чинного законодавства або установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства;

- у статті "Довгострокові забезпечення" відображаються нараховані у звітному періоді майбутні витрати та платежі (витрати на оплату майбутніх відпусток, гарантійні зобов'язання тощо), розмір яких на дату складання

балансу може бути визначений тільки шляхом попередніх (прогнозних) оцінок. У разі якщо сума довгострокових виплат персоналу може бути визнана суттєвою, така інформація наводиться у додатковій статті "Довгострокові забезпечення витрат персоналу". До підсумку балансу включається загальна сума довгострокових забезпечень.

В міжнародній практиці при складанні фінансової звітності резерви класифікуються за такими основними ознаками:

1) резерви капіталу, включаючи фонд переоцінки вартості, та резерви надходженні доходів у майбутньому, різних дотацій та безоплатно одержаних активів;

2) нормативні резерви (встановлені законодавством) та ненормативні резерви (рішення про створення яких приймається підприємством самостійно);

3) розподільчі, які розподіляються між власниками, та не розподільчі резерви (розподіл цих резервів розпочинається при настанні ліквідації);

4) цільові резерви (створюються та використовуються на конкретні цілі) та загальні резерви (не мають цільового характеру) [2, с. 23].

При проведенні аудиту резервів аудитор повинен розробити план аудиту для зменшення аудиторських ризиків до прийнятно низького рівня.

На основі запропонованого плану аудиторської перевірки резервів аудитор розробляє програму аудиторської перевірки, яка деталізує і доповнює заплановані види робіт.

На заключному етапі аудиторської перевірки резервів аудитор повинен реалізувати наступні завдання:

- по-перше, провести узагальнення результатів аудиту резервів в аудиторському звіті;
- по-друге, підготувати підсумковий документ за результатами перевірки.

На підставі зібраної інформації щодо резервів, проведених аудиторських процедур, отриманих аудиторських доказів, які відображені в робочих документах аудитора, аудитор має можливість скласти аудиторській звіт за результатами проведеної аудиторської перевірки.

Отже, планування аудиторської діяльності тісно пов'язане з підготовчо-дослідною стадією. Так, при проведенні аудиторської перевірки резервів пропонується наступна методика, яка передбачає чітке виділення основних аспектів проведення аудиту підприємства:

1. Вибір аудиторських процедур збирання доказів.
2. Визначення методів і прийомів проведення аудиту.
3. Вивчення переліку основних облікових регістрів і документів.
4. Проведення перевірки резервів.
5. Узагальнення зібраних аудиторських доказів та складання аудиторського звіту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Большая Советская Энцикопедия (в 30 томах). Гл. ред. А.М. Прохоров. изд. 3-е. – М.: Советская Энцикопедия, 1975. – Т. 21. – 640 с.
2. Даль В. И. Толковый словарь живого великорусского языка: в 4 тт. / В. И. Даль – Т. 4: Н – V – Оформл. "Диамант". – СПб.: ТОО "Диамант", 1996. – 688 с.
3. Ожегов С. И. Словарь русского язика: Ок. 57000 слов / Под ред. чл. – корр. АН СССР Н. Ю. Шведовой. – 20-е изд., стереотип – М.: Рус. яз., 1988. – 750 с.
4. Борисов А. Б. Большой экономический словар / А. Б. Борисов. – М. : Книжный мир, 2001. – 895 с.
5. Большой экономический словарь / Под ред. А. Н. Азрилияна. – М.: Фонд "Правовая культура", 1994. – 528 с.
6. Барнгольц С. Б. Экономический анализ хозяйственной деятельности на современном этапе развития / С. Б. Барнгольц. – М. : Финансы и статистика, 1984. – 214 с.
7. Баканов М. И. Теория экономического анализа : ученик / М. И. Баканов, А. Д. Шеремет. – 4-е изд., доп. и перер. – М. : Финансы и статистика, 1998. – 416 с.
8. Савицкая Г. В. Анализ хозяйстенной деятельности предприятия: 4-е изд., перераб. и доп. / Г. В. Савицкая. – Минск : ООО "Новое знание", 2000. – 688 с.
9. Про аудиторську діяльність : Закон України від 22.04.1993 р. – № 3125-XII із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/.
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/.
11. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності від 28.03.2013 р. – № 433.

УДК: 631.6.02: 631.11

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Волошиновський С. В., *студент групи Б 5/1*
Науковий керівник – д-р екон.наук, професор Вишневська О. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Функціонування сільськогосподарського підприємства неможливе без залучення у виробничий процес ресурсного потенціалу. Ресурсний потенціал з точки зору сільськогосподарського підприємства як господарюючого суб'єкта є важливим чинником, який впливає на ефективність діяльності, підвищення конкурентоспроможності підприємства. Ресурсний потенціал сільськогосподарських підприємств включає основні види ресурсів: матеріальні, трудові, природні, фінансові та інформаційні. Пріоритетний вплив на результати діяльності здійснює ресурсний потенціал.

Встановлено, що природно-ресурсний потенціал є важливим фактором розміщення продуктивних сил, який включає природні ресурси і природно-кліматичні умови окремих регіонів. Відповідно до найбільш поширеного трактування, під природними ресурсами розуміють тіла і сили природи, які за певного рівня розвитку продуктивних сил можуть бути використані для задоволення потреб людського суспільства. Природні умови можна охарактеризувати, як тіла і сили природи, які мають істотне значення для життя і діяльності суспільства, але не беруть безпосередньої участі у виробничій і невиробничій діяльності людей [1].

На всіх етапах розвитку виробництва сільськогосподарської продукції відбувається процес взаємодії сільськогосподарських підприємств і природи. За умов інноваційного розвитку галузі очевидним є посилення взаємної залежності із природою, її регіональними особливостями.

Достатній рівень природно-ресурсного забезпечення – один із найважливіших чинників ефективного розвитку аграрного сектора. Природно-ресурсний потенціал аграрного сектора розглядається як комплексна система природних ресурсів, користувачами яких є сільськогосподарські підприємства за існуючих технологій та соціально-економічних відносин, екологічних особливостей територій.

Раціональне природно-ресурсне забезпечення сільськогосподарських підприємств, в першу чергу, вимагає вдосконалення нормативно-правової бази. Це досягається шляхом прийняття нових законодавчих актів, а також удосконалення уже існуючих. Дієвою є:

- розробка і запровадження загальнодержавних, регіональних програм щодо зменшення антропогенного навантаження на природне середовище;
- зміна форми власності на землю провинна сприяти підвищенню рівня економічної стійкості земель сільськогосподарського призначення;
- проведення системного моніторингу охорони ландшафтів, стану водних та наземних екосистем;
- забезпечення охорони водних ресурсів від забруднення навколишнього середовища.

Слід зазначити, що в Україні на сьогоднішній день діє мораторій на відчуження земель сільськогосподарського призначення. Але, знаття мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення може спричини: скуповування значних площ сільськогосподарського призначення фінансово-промисловими групами, що призведе до “обезземелення” селян; відчуження селянами земельних ділянок сільськогосподарського призначення за ціною, що істотно нижчою за економічно обґрунтовану; концентрація значних площ сільськогосподарського призначення у власності фінансових установ (банків) під час переходу заставної землі у власність заставоутримувача; виникнення явища “спекуляції” земельними ділянками, коли значні площі земель сільськогосподарського призначення скуповуватимуться фінансовими спекулянтами з метою подальшого їх перепродажу за більш високою ціною, що призведе до зростання вартості

аграрної продукції, що в свою чергу може призвести до інфляційних процесів; неконтрольована зміна цільового призначення та урбанізація сільськогосподарських земель.

Отже, можна зазначити, що зняття мораторію на відчуження земель сільськогосподарського призначення в Україні матиме негативні наслідки для природно-ресурсного забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств, адже є висока ймовірність того, що аграрний сектор втратить головний виробничий ресурс – землю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бобровська Н. В. Концептуальний підхід природно-ресурсного забезпечення розвитку аграрного сектору економіки / Н. В. Бобровська. – М.: МНАУ, 2014. – 32 с.
2. Вишневська О. М. Ресурсний потенціал аграрного сектора економіки України: соціально-економічні та екологічні аспекти / О. М. Вишневська: [монографія]. – Миколаїв, 2011. – 436 с.
3. Піняга Н. О. Ресурсний потенціал сільськогосподарських підприємств у контексті сталого їх розвитку / Н. О. Піняга // Інноваційна економіка. – 2013. – № 6 (44). – С. 103-105.

УДК 338.433.001:631.11

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ РИНКОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Гавалешко К. О., *студентка групи Б 5/1*
Науковий керівник – д-р екон.наук, професор Вишневська О. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Конкурентні позиції суб’єктів ринку мають пряму залежність від ринкових можливостей. Ринкові можливості – це сприятливі обставини, які підприємство може використати для одержання переваги.

Процес теоретичного обґрунтування оцінки ринкових можливостей підприємства відбувається за етапами: відбір конкретних цілей із сукупності цілей (отримання прибутку, досягнення рівня збуту, завоювання ринку); обґрунтування якості власних ресурсів; порівняння можливостей за обраним механізмом освоєння ринку збуту; з’ясування можливостей системи товаропросування і торговельної мережі.

Виявлено, що оцінка ринкових можливостей підприємства дозволяє визначити, наскільки вироблена або запланована до випуску продукція матиме попит на різних сегментах ринку.

Оцінку ринкових можливостей підприємства здійснюють за системою показників, яка поділяється на дві групи. Це дає змогу об'єктивно оцінити процес ринкової стратегії підприємства. До показників першої групи відносять: питому вагу підприємства у продажу товарів і послуг на ринку;

динаміку (темпи зростання, приросту) обсягів виторгу за роками чи іншими періодами часу; ступінь задоволення споживачів (структура позитивних, негативних і невизначених відгуків щодо використання). До показників другої групи відносять: обсяги прибутку та його динаміка; норму прибутку; прибуток від основної діяльності; рівень продуктивності праці.

У сукупності усі ці показники визначають конкурентні переваги підприємства. Основним показником, що характеризує ринкову позицію підприємства, питома вага. Цей показник визначається відношенням обсягу реалізації товарів до загального обсягу продажу товарів на певному сегменті ринку.

Методика оцінки включає використання SWOT-аналіз і т. д. Важливим кроком у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства є визначення його конкурентної позиції відносно основних конкурентів та ринкових умов. Як відомо, конкурентна позиція – це становище підприємства відносно суб'єктів конкурентного оточення, яке утворюється із сукупності позицій, які підприємство займає і відстоює в конкурентному середовищі. Вона формується в процесі здійснення підприємництвом конкурентних дій, під час яких відбувається реалізація потенціалу конкурентоспроможності певної організації. Придбання конкурентної позиції підприємництвом впливає на зміну рівня, а також на можливості реалізації конкурентоспроможності наступних конкурентних дій.

Отже, забезпечення ринкових можливостей підприємства шляхом зміни його характеристик та властивостей до необхідного рівня, відповідно до поставлених цілей являє собою процес реалізації заходів щодо формування потенціалу підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вишневська О. М. Економічні дослідження ринкових можливостей сільськогосподарських підприємств / О. М. Вишневська // Вісник аграрної науки Причорномор’я. – 2006. – № 4. – С. 23-28.

2. Економіка підприємства: навч. посібник / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал / 2-ге видання. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.

3. Забезпечення конкурентоспроможності і економічного зростання в регіональному АПК / Кол. монографія. За ред. І. І. Червена, Л. А. Євчук. – 2005. – 440 с.

УДК 66.1

СУТНІСТЬ Й РОЛЬ ВИТРАТ НА СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ

Головешкіна А. Г., *студентка групи Б 5/1*
Науковий керівник – д-р екон.наук, професор Вишневська О. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Розвиток економічних відносин вимагає ефективного управління підприємством, яке визначається успішністю управління витратами основної діяльності суб'єкта господарювання. У цьому процесі важливе місце посідає бухгалтерський облік та економічний аналіз витрат на виробництво, що складають інформаційну та методичну базу для прийняття управлінських рішень. Головною умовою є повнота, достовірність та оперативність бухгалтерської інформації про витрати, які формують собівартість виготовленої продукції. Аспекти управління витратами та собівартістю продукції є актуальними для усіх підприємств, але у сільському господарстві вона не тільки не втрачає актуальності з часом, а й загострюється непередбачуваними протиріччями, що виникають в оновленому економічному середовищі.

Значну увагу даним питанням приділили в своїх працях вітчизняні вчені: В.І. Аранчій, П.Й. Атамас, І.О. Боднар, Ф.Ф. Бутинець, О.М. Вишневська, В.І. Євдощак, О.М. Кобилянська, М.І. Ковальчук, В.С. Кушнірук, Т.І. Лункіна, А.Т. Московчук, М.Ф. Огійчук, В.М. Панасюк, Н.М. Сіренко, Ю.С. Цал-Цалко та ін. Серед зарубіжних авторів варто виділити: А.А. Аткінсона, Р.С. Каплана, Д. Дойла, Ц. Нобеса, Г. Фостера, С.М. Датара.

Необхідність оцінки витрат і виявлення напрямів щодо їх оптимізації пов'язана із реалізацією можливостей у нарощуванні фінансового результату діяльності. З цією метою розроблено значну кількість методик оцінки і прогнозування результатів діяльності підприємств.

Витрати підприємства – найважливіший показник економічної ефективності його виробництва, що відображає всі сторони господарської діяльності та акумулює результати використання всіх виробничих ресурсів. Від їхнього рівня залежать всі фінансові результати діяльності підприємств, темпи розширеного відтворення, фінансовий стан суб'єктів господарювання.

Діяльність підприємства неможлива без відповідних витрат. Найбільш загальний їх поділ передбачає наступні напрямки: витрати, пов'язані з основною діяльність підприємства (операційні витрати). Це витрати на виробництво і реалізацію продукції; витрати, пов'язані з інвестиційною діяльністю (на розширення та оновлення виробництва). До таких витрат слід віднести: одноразові витрати на просте та розширене відтворення основних

фондів; приріст оборотних коштів та формування додаткової робочої сили для нового виробництва; витрати на соціальний розвиток. Такі витрати не пов'язані безпосередньо з виробництвом та реалізацією продукції і залежать від рішень власників та величини прибутку.

Соціальний розвиток охоплює широке коло аспектів, яке включає створення необхідних умов для культурного розвитку, спілкування, відпочинку і повноцінного відновлення сил працівників. Для забезпечення соціального розвитку підприємство утримує і розвиває соціальну інфраструктуру. Всі ці елементи є факторами безпосереднього соціального середовища організації. Досвід інших держав свідчить, що соціальні витрати підприємств, пов'язані з виплатою працівникам грошової допомоги і не грошових соціальних послуг, є частиною трудових витрат, які значно зростають. Нині соціальні витрати американських підприємств зросли на 50%, в порівняні з витратами на заробітну плату. Не зарплатна частина трудових витрат зростає і коливається від 17% у Японії до 33% у Франції [1].

Україна виявляє прагнення, законодавчі й організаційні дії до посилення соціальної орієнтації країни. Це можна прослідкувати і в Конституції, і в ряді соціальних законів, і через ініціативи з приєднання до Глобального договору ООН [1] та Цілей Розвитку Тисячоліття [2], а також через відповідні державні програми. Однак практична реалізація цих ініціатив свідчить про наявність досить суттєвих проблем у сфері соціального розвитку нашої держави. Свідченням цього є рівень рейтингу України за індексом людського розвитку – в 2015 році 81 місце із 188 країн і територій [3].

Обумовлено, що бізнес-сектору потрібно усвідомити загрози, які криються в її діяльності відносно зацікавлених сторін. Тобто, підприємства в своєму соціальному розвиткові мають вирішувати як проблемні питання внутрішнього середовище, так і адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

Отже, соціальний розвиток підприємства відбувається шляхом переходу всіх соціальних відносин та процесів до якісно нового стану під впливом факторів внутрішнього і зовнішнього середовища. При цьому на нього впливають як безпосередні фактори соціального середовища підприємства, так і тенденції світового розвитку.

Подальші дослідження цієї теми потребують розробки системи планування та механізму управління соціальним розвитком підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Залознова Ю.С. Управління персоналом вугільної шахти: оцінка стану та стратегії розвитку : монографія [Текст] / НАН України. Ін-т економіки промисловості. – Донецьк, 2012. – 380 с.

2. Національна доповідь "Цілі розвитку Тисячоліття України". – К.: програма розвитку ООН в Україні, 2010. – 108 с.

3. Программа развития ООН: индекс человеческого развития в странах мира в 2015 году [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://Gtmarket.Ru/News/2015/12

УДК 330.322:330.341.1:338.432

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ДЕРЖАВИ

Куліш О. А., *студентка групи Б 5/1*
Науковий керівник – д-р екон.наук, професор Вишневська О. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Реформування аграрного сектора України неможливе без впровадження досягнень науково-технічного прогресу, активізації інвестиційно-інноваційної діяльності з метою створення сприятливого клімату до залучення інвестицій. Подальший розвиток аграрного сектора економіки України визначається рівнем інвестиційних можливостей та інвестиційною привабливістю галузі, що у свою чергу, залежить від ефективності інвестиційних процесів.

Зростання темпів інвестиційно-інноваційного розвитку призвело до необхідності більш глибокого дослідження його сутності, змісту та форм взаємодії учасників даного процесу, пошуку напрямів підвищення його ефективності.

В економічній літературі існує значна кількість підходів до визначення інвестиційного та інноваційного потенціалів, вивченню факторів впливу. Однак однозначного підходу до визначення інвестиційно-інноваційного потенціалу регіону, факторів і методики його оцінки не визначено. Інвестиційно-інноваційний потенціал досліджували С.О. Тивончук, Е.О. Юрій, Б.О. Язлюк, А.І. Бутенко, Н.І. Чухрай, С.М. Ілляшенко та ін.

Інноваційний потенціал виражається в існуючих інноваційних проектах, що знаходяться на стадіях розробки та завершення, а також в інфраструктурі, яка представляє собою об’єднуючу ланку між усіма елементами розвитку інноваційної діяльності.

Факторами впливу на інвестиційно-інноваційний потенціал держави є: ресурсо-сировинний (середньозважена забезпеченість балансовими запасами основних видів природних ресурсів); виробничий (сукупний результат сільськогосподарської діяльності); інфраструктурний (економіко-географічне положення та інфраструктурне забезпечення); інституційні (ступінь розвитку провідних інститутів ринкової економіки); інноваційний (рівень впровадження досягнень науково-технічного прогресу); підвищення активності міжнародного науково-технічного співробітництва, вихід на світовий ринок.

Аграрний сектор економіки має недостатню інвестиційну привабливість для вітчизняного та іноземного інвесторів, які віддають перевагу галузями, які мають швидкий період окупності вкладених коштів,

вищу прибутковість, більш конкурентоспроможну продукцію, товари, роботи або послуги.

З метою практичного використання інвестиційного потенціалу необхідною є розробка стратегії управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємства. Стратегією визначаються найдоцільніші способи та напрями вкладення інвестиційних ресурсів у процес, який спрямований на впровадження науково-технічних розробок з метою освоєння випуску конкурентоспроможної інноваційної продукції та покращення її якості, постійне удосконалення технології, підвищення ринкових позицій підприємства.

Інвестиційно-інноваційна стратегія є не лише стратегією, що дає змогу отримувати додатковий прибуток, а і способом формування, утримування та розвитку конкурентних переваг. Проте вона завжди пов'язана з ризиком повної або часткової втрати вкладених коштів для досягнення поставлених цілей [3].

Для реалізації інвестиційно-інноваційної стратегії важливе значення мають джерела фінансування. В основу стратегічного управління інвестиційно-інноваційною діяльностю сільськогосподарських підприємств повинно бути покладено комплексне забезпечення управління ресурсами на усіх стадіях виробництва [2].

Покращення інвестиційно-інноваційної діяльності в аграрному секторі потребує удосконалення механізму залучення інвестицій. Залучення інвестицій забезпечить створення сприятливих умови до просування продукції на світовому ринку, підвищення конкурентоспроможності галузі. Визначальна роль в активізації інвестиційно-інноваційної діяльності має належати державі.

Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств аграрного сектора повинна бути спрямована, запровадження ресурсозберігаючих технологій з метою збереження і відновлення природних ресурсів. Можливості реалізації стратегії інвестиційно-інноваційного розвитку мають тісний зв'язок із фінансовими можливостями підприємств і ґрунтуються на потенційному рівні інвестиційної привабливості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Тивончук С. О. Організаційно-економічний механізм активізації інноваційного розвитку агропромислового комплексу України в ринкових умовах / С. О. Тивончук, Я. О. Тивончук // Економіка АПК. – 2013. – № 7. – С. 98-105.

2. Юрій Е. О. Теоретичні засади стратегічного планування діяльності підприємств / Е. О. Юрій // Науковий вісник Буковинської державної фінансової академії. Економічні науки. – № 6. – 2010. – С. 191-196.

3. Язлюк Б. Економічний зміст інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств та напрямки її трансформації [Текст] / Б. Язлюк // Наука молода: зб. наук. праць молодих вчених Терноп. нац. екон. ун-ту. – Тернопіль: Економічна думка, 2010. – № 6. – С. 47-51.

УДК 338.2

ВИРОБНИЧА БЕЗПЕКА В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ

Синякова А. В., *студентка групи ЗБ 6/1*
Науковий керівник – д-р екон.наук, профессор Вишневська О. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Сільськогосподарське виробництво – одна з найбільш травмоформуючих галузей в Україні. Причинами цього є як фінансово-господарське становище суб'єктів аграрного ринку, так і специфічні особливості галузі, такі як стислість строків різних видів польових робіт з сезонною концентрацією техніки; зростання інтенсивності праці та навантаження на кожного працівника тощо. Тому, роботодавець повинен забезпечити безпечні і нешкідливі умови праці відповідно до Загальних вимог стосовно забезпечення роботодавцями охорони праці працівників, затверджених наказом МНС України від 25 січня 2012 року № 67, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 14 лютого 2012 року за № 226/20539 (НПАОП 0.00-7.11-12).

Працівники в свою чергу повинні проходити навчання і перевірку знань з питань охорони праці відповідно до вимог Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26 січня 2005 року № 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 року за № 231/10511 (НПАОП 0.00-4.12-05).

Найнебезпечнішими виробничими факторами, що впливають на виникнення нещасних випадків, є перекидання і наїзди, дія предметів, що рухаються і обертаються, ураження електричним струмом. Ці причини у тваринництві спричиняють третину травмувань. Значний вплив на умови праці здійснюють кліматичні умови тощо. Найвищий рівень смертельного травматизму спостерігається серед водіїв, механізаторів, підсобних робітників, сторожів (охоронників).

У зв'язку з реформуванням аграрного сектора економіки збільшилася кількість малих підприємств, де відсутні служби охорони праці, не проводиться відповідна систематична робота із забезпечення безпеки праці. Експлуатується сільськогосподарська техніка, що вичерпала свій ресурс, а іноді навіть несправна. Працівники належно не забезпечуються необхідними засобами індивідуального захисту, не завжди проводяться медичні огляди. Відбувається травмування й через незнання безпечних прийомів праці, порушення виробничої і трудової дисципліни.

У Правилах охорони праці у сільськогосподарському виробництві містяться також особливі вимоги щодо безпеки при експлуатації сільськогосподарської техніки, під час одержання продукції рослинництва (використання пестицидів та мінеральних добрив; обробітку ґрунту, сівби, садіння і догляду за посівами; збирання зернових, зернобобових та круп'яних культур; післязбирального доробляння та зберігання зернових, зернобобових та круп'яних культур; збирання та заготівлі соломи, сіна, сінажу і силосу; вирощування та збирання цукрових буряків та картоплі; закладання і вирощування багаторічних насаджень та збирання врожаю; виконання робіт у захищеному ґрунті; при зрошувальному землеробстві), під час одержання продукції тваринництва (приготування кормів; навантажування, транспортування та роздавання кормів; доїння та первинного обробляння молока; транспортування, перегін та випасання тварин; прибирання, видалення, обробляння та зберігання гною; утримання тварин та птиці), а також вимоги щодо безпеки у бджільництві та при гужових переїздах та перевезеннях.

Заходи контролю, які повинні проводитисьвідповідальними особами підприємств, тобтоакцентувати увагу на забезпеченні технічної справності сільськогосподарської техніки, забороні експлуатації тракторів, не обладнаних електростартерним запуском двигуна, розробленню інструкцій та технологічних карт руху транспорту на полях і прилеглих територіях, визначенні місць для відпочинку працівників, стоянки автомобілів і сільгосптехніки, належного проведення інструктажів і навчання з охорони праці. Посадові особи державного нагляду за охороною праці в свою чергу під час перевірок особливу увагу повинні приділяти технічному стану сільськогосподарської техніки, а також стану дотримання вимог безпеки під час виконання польових робіт. Посадові особи санітарно-епідеміологічного нагляду (спільно з адміністративними посадовцями) повинні звертати увагу на:санітарно-гігієнічний стан ремонтно-механічних майстерень, забезпечення їх санітарно-побутовими приміщеннями; умови зберігання, правильність транспортування та використання пестицидів і агрохімікатів. Для обробки культур, при вирощуванні яких використовується ручна праця, повинні в першу чергу застосовуватися малотоксичні та малолеткі пестициди; умови для приготування і вживання їжі, транспортування харчових продуктів, забезпечення в достатній кількості столовим і кухонним посудом, миючими і дезінфікуючими засобами; забезпечення працівників спецодягом, спецвзуттям, іншими необхідними засобами індивідуального захисту та організацію централізованого прання спецодягу; організацію і проведення гігієнічного навчання та виховання, обов'язкових медичних оглядів і дотримання особистої гігієни працівників.

Отже, з метою мінімізації травмувань й забезпечення працездатності працівників сільськогосподарських підприємств необхідною передумовою є створення умов до забезпечення виробничої безпеки на усіх ділянках виробництва. Так як виробнича безпека являє собою стан виробничої сфери, за якого забезпечується максимально ефективне використання наявних

виробничих потужностей, їх модернізація за умови розширеного відтворення, зростання рівня інноваційності виробництва й підвищення рівня конкурентоспроможності продукції, галузей, підприємств, регіонів й держави в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Наказ МНС України Про затвердження Правил охорони праці у сільськогосподарському виробництві від 26.11.2012 р. № 1353 [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z2075-12.
2. Аграрне право України : підручник / За ред. О. О. Погрібного. – К. : Істина, 2007. – 126 с.
3. Лисюк М.Виробнича безпека в агрокомплексі / М. Лисюк // Охорона праці і пожежна безпека. – 2013. – № 7. – С. 40-45. – Бібліогр.: 5 назв.
4. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.me.gov.ua

УДК 658.15.001

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ І ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

Христенко О. О., *студентка групи Б 5/1*
Науковий керівник – д-р екон.наук, професор Вишневська О. М.
Миколаївський національний аграрний університет

У період глобалізаційних змін усі суб’єкти макросередовища запроваджують заходи з метою мінімізації ризиків, які утворюють різні типи загроз. Нехтування фінансовою безпекою може призвести до негативних соціально-економічних наслідків, депресивного стану галузей економіки, зростання рівня імпортної залежності, банкрутства суб’єктів ринку тощо. Саме тому актуальним на часі є гарантування передумов до забезпечення фінансової безпеки господарюючих субєктів.

Сучасні умови господарювання суб’єктів аграрного бізнесу характеризуються нестабільністю й невизначеністю, що призводить до зростання економічних та фінансових ризиків. Ситуація, що склалася в аграрному секторі країни, порушує надзвичайно актуальну проблему – формування фінансової безпеки аграрних підприємств.

Питання формування фінансової безпеки аграрних підприємств присвячено наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, з-поміж яких: Бланк І.А., Демченко І.В., Ключник А.В., Костирко А.Г., Малік М.Й., Саблук П.Т., Сахацький М.П., Стецюк П.А., Сухоруков А.І., Танклевська Н.С., Ушкаренко Ю. В., Шлемко В.Т., Шматковська Т. О. та інші.

Фінансова безпека як системна категорія характеризується власними принципами, функціями, об’єктами та суб’єктами. Фінансова безпека суб’єкта підприємництва є невід’ємною складовою фінансового

менеджменту підприємства та повинна бути реалізована у системі певних правил та прийомів, що не тільки характеризують її загальні риси функціонування та впровадження, але й відповідають сучасним умовам господарювання [1].

Обумовлено, що об'єктом фінансової безпеки виступають майно та активи підприємства (у тому числі нематеріальні активи та позабалансові), операції залучення фінансових ресурсів та їх використання (відносини позики, розрахункові операції, резервування, лімітування, нормування запасу оборотних коштів, утворення доходів та прибутків), види діяльності підприємства та позиціонування його у бізнес-середовищі.

Виявлено, що суб'єкти фінансової безпеки – діючі індивіди, що прями чи опосередковано впливають на її формування: керівники, менеджери, працівники підприємства, а також страхові, бюджетні, банківські установи й організації тощо.

Одним із основних напрямів забезпечення фінансової безпеки є протидія загрозам [3].

Обмовлено, що основними загрозами фінансової безпеки аграрних підприємств є: непрозорі механізми формування цін на сільськогосподарську продукцію, що деформує кон'юнктуру ринку; недостатня кількість практик розвитку інтеграційних відносин та співпраці вітчизняних підприємств з суб'єктами фінансово-кредитної системи, що своєю чергою, породжує ризики виникнення неплатоспроможності.

Забезпечення фінансової безпеки аграрних товаровиробників здійснюється, в основному, за власні кошти, інвестиції та державні дотації. В сучасних умовах суб'єктам господарювання необхідно розраховувати в першу чергу на внутрішні фінансові ресурси, інші відіграють регулюючу і допоміжну роль в забезпеченні фінансової безпеки товаровиробників.

Отже, фінансова безпека – складна комплексна категорія, що утворює систему реагування та протидії загрозам зовнішнього та внутрішнього середовища. Проблема формування фінансової безпеки підприємств посилюється за умова низького рівня ліквідності галузі, складності доступу підприємств до вільних фінансових ресурсів. З огляду на це, виникає необхідність забезпечення фінансової безпеки підприємств. Гарантування фінансової безпеки полягає у необхідності застосування системного підходу,який передбачає формування механізму управління фінансовою безпекою як за рахунок внутрішніх так і зовнішніх важелів

ЛІТЕРАТУРА

1. Бровко Л. І. Фінансове прогнозування в системі фінансового забезпечення сільськогосподарського підприємства / Л. І. Бровко, О. А. Чепіга // Ефективна економіка. – 2015. – № 11. – С. 43.

2. Воробйов Ю. М. Фінансова безпека організацій рекреаційної сфери / Ю. М. Воробйов, О. Г. Блажевич // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. – 2010. – № 2 (7). – С. 12-19.

3. Мікуліна М. О. Фінансова безпека розвитку сільськогосподарських формувань / М. О. Мікуліна, Ю. В. Скрипник // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія "Фінанси і кредит". – 2007. – № 2. – С. 132-137.

УДК 658.7

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ І ОСОБЛИВОСТІ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Човага С. В., *студент групи Б 5/1*
Науковий керівник – д-р екон.наук, професор Вишневська О. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Розвиток аграрного сектора потребує залучення додаткових резервів з метою розширення виробничих потужностей підприємств, зберігання, переробки й транспортування сільськогосподарської продукції.

Саме логістика дозволяє зв'язати економічні інтереси виробника продукції та її споживача. В умовах ринку, у міру виникнення і розвитку нових організаційних форм, що реалізують процеси руху товару, все більшого значення набувають інтеграційні форми управління та координації, забезпечення логістичних процесів взаємодії підприємств-виробників, споживачів, посередників, складів і транспорту.

Застосування логістики на підприємстві має здійснюватись системно. Сьогодні виділяють чотири послідовні стадії розвитку логістичних систем.

Перша стадія розвитку логістики має такі характерні риси: підприємства працюють на основі виконання змінно-добових планових завдань; форма управління логістикою найменш удосконалена; сфера дій логістичної системи пов'язана тільки з організацією збереження готової продукції та її транспортуванням.

Система діє за принципом безпосереднього реагування на щоденні коливання попиту та проблеми в процесі розподілення продукції. Робота системи логістики на цій стадії її розвитку на підприємстві оцінюється величиною частки витрат на транспортування та інші операції по розподілу продукції у загальному прибутку підприємства.

На другій стадії розвитку контроль системи логістики розповсюджується на функції: обслуговування замовника; обробка замовлень; збереження готової продукції на підприємстві; управління запасами готової продукції; перспективне планування роботи системи логістики.

З метою виконання цих завдань використовуються комп'ютерні програми, однак відповідні інформаційні системи не відрізняються, як правило, високою складністю.

На третій стадії розвитку логістика дозволяє здійснювати контроль над логістичними операції від закупівлі сировини до обслуговування кінцевого споживача продукції. Додатковими функціями даної стадії є: доставка сировини на підприємство; прогнозування збуту; виробниче планування; добування або закупівля сировини; управління запасами сировини або незавершеного виробництва; проектування систем логістики.

Четверта стадія розвитку логістичної системи подібна до третьої, але вона має одну відмінність. На даній стадії інтегруються процеси планування та контролю операцій логістики з операціями маркетингу, збуту, виробництва і фінансів.

Така інтеграція сприяє тому, що протилежні цілі різних підрозділів підприємства періодично пов'язуються, управління системою здійснюється на основі тривалого планування, а робота самої системи при цьому оцінюється з урахуванням вимог міжнародних стандартів [1].

Отже, можна стверджувати про вагомий вплив логістики в організації діяльності підприємства. Практичний досвід дієвого поєднання логістичних функцій підтверджується досвідом ТОВ СП "НІБУЛОН". Конкурентні переваги полягають в тому, що система управління логістикою в компанії є ефективним засобом організації та контролю усіх перевезень та маршрутів, яка здійснює організацію доставки сільськогосподарської продукції з максимально ефективним використання всіх ресурсів підприємства, з одного пункту в інший за оптимальним маршрутом, в найкоротші (або передбачені) терміни з мінімальними витратами [2].

Необхідний результат досягається завдяки тому, що логістика дозволяє оптимізувати виробничий процес за рахунок раціонального використання ресурсів підприємства і зведенню до мінімуму витрат, що в кінцевому рахунку приносить підприємству прибуток, а також дозволяє підвищувати якість виробленої продукції, якість наданих послуг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Таньков К. М. Виробнича логістика: [навчальний посібник] / К. М. Таньков, О. М. Тридід, Т. О. Колодизева. – Х. : Видавничий Дім "ІНЖЕК", 2004. – 352 с.

2. ТОВ СП "НІБУЛОН" – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nibulon.com/news/novini-kompanii/logistika-novatorstvo-na-korist.html

УДК 657.37:334.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Кисіль К. О., *студентка групи Б 2/1*
Науковий керівник – д-р екон.наук, доцент Ксьонжик І. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Сьогодні мале підприємництво є невід'ємною складовою частиною сучасної економіки, що забезпечує підтримку тих сфер господарювання, існування яких на базі середнього та великого бізнесу не є можливим. Відповідно до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", чинних Національних П(С)БО, нормативних документів Міністерства фінансів України з питань організації бухгалтерського обліку, усім підприємствам, незалежно від їх організаційно-правової форми і форми власності, зокрема й малим, необхідно вести бухгалтерський облік і складати фінансову звітність. Проте як бухгалтерський облік, так і фінансова звітність малих підприємств мають свої особливості.

Відповідно до п. 3 ст. 11 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" передбачено, що для суб'єктів малого підприємництва і представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності національними положеннями (стандартами) встановлюється скорочена за показниками фінансова звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати.

Керуючись нормою Закону про бухгалтерський облік, Міністерство фінансів України розробило стандарт П(С)БО 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва". Цим стандартом передбачено, що фінансова звітність суб'єктів малого підприємництва містить тільки дві форми: баланс та звіт про фінансові результати. Обидві ці форми об'єднані загальною назвою "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва".

П(С)БО 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва" передбачає існування змісту і форми Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва у складі Балансу (форма № 1-м) і Звіту про фінансові результати (форма № 2м) та порядок заповнення його статей, а також зміст і форму Спрощеного фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва у складі Балансу (форма № 1-мс) і Звіту про фінансові результати (форма № 2-мс) та порядок заповнення його статей. Показники цих звітів наводятьу тисячах гривень з одним десятковим знаком.

У Звіті про фінансові результати (форма 2-м) суб'єкти малого підприємництва відображають доходи, витрати, прибутки або збитки від господарської діяльності за звітний період. Метою складання цієї форми звітності є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про результати здійснення фінансово-господарської діяльності суб'єкта підприємництва.

Фінансова звітність суб'єкта малого підприємництва пред'являється: органам державної статистики; органу, до сфери управління якого належить це підприємство; власникам (засновникам); органам державної податкової служби (разом з декларацією з податку на прибуток); трудовому колективу (на вимогу); іншим користувачам (напр., банківським установам при отриманні кредитів).

Звітним періодом для складання фінансової звітності суб'єктами малого підприємництва є календарний рік. Квартальна звітність подається не

пізніше 25-го числа місяця, що настає за звітним кварталом; річна – не пізніше 9лютого року, що настає за звітним роком

З метою полегшення обліку на малих підприємствах наказом Міністерства фінансів України від 19 квітня 2001 р., № 186 було затверджено спрощений План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва, хоча малі підприємства на власний розсуд вирішують, яким Планом рахунків користуватись – загальним чи спрощеним. Такий План рахунків бухгалтерського обліку складається з рахунків, в яких об'єднуються кілька рахунків загального Плану рахунків. Наприклад, до рахунку 10 "Основні засоби" вносять інформацію за рахунками 10 "Основні засоби", 11 "Інші необоротні активи", 12 "Нематеріальні активи" загального Плану рахунків.

Таким чином, використання малими підприємствами традиційної системи обліку та звітності в сучасних умовах господарювання є не доцільним, адже ця система є досить громіздкою і трудомісткою, а за невеликої кількості господарських операцій та обмеженості функціональних служб не ефективною і навіть зайвою. Тому потрібно вважати за необхідність використання суб'єктами малого підприємництва спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку, а також заповнення скорочених форм фінансової звітності, що дасть змогу здійснювати ефективніший аналіз їх діяльності та приймати діючі управлінські рішення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Формування фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва: звіт про фінансові результати(Ф. № 2-М). [Електронний ресурс] / http://oldconf.neasmo.org.ua. Режим доступу : http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1436.

2. Методика складання та основні вимоги до фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва. [Електронний ресурс] / http://nltu.edu.ua. Режим доступу : http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2015/25_4/47.pdf.

УДК 336.77.631

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ АПК

Бараненко А. В., *студентка групи Б 5/1,*
Науковий керівник – д-р екон.наук, доцент Ксьонжик І. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Агропромисловий комплекс країни являє собою сукупність взаємозв'язаних галузей і підгалузей промисловості, сільського господарства, обслуговування і обігу, що здійснюють свою діяльність на основі міжгалузевих зв'язків в сфері виробництва, перевезення, обробки, зберігання, переробки і реалізації сільськогосподарської продукції.

Ефективність його функціонування забезпечується створенням оптимальних інтегрованих організаційно-правових формувань, раціональним використанням ресурсного потенціалу, обґрунтованими міжгалузевими економічними відносинами, надійною державною підтримкою сільськогосподарського виробництва. Економічний аналіз функціонування АПК показує, що Україна відноситься до країн з найнижчим рівнем державної підтримки умов відтворення у сільському господарстві з розрахунку на 1 га ріллі. Як наслідок, господарства переходять на моновиробництво окупної, як правило, експортоорієнтованої продукції, руйнуються сівозміни, деградують грунти. Значна частина працездатного населення витісняється з сільськогосподарських підприємств в особисті селянські господарства. Посилюються безробіття та міграційні процеси.

Головним завданням АПК як провідного сектору економіки України є забезпечення продовольчої безпеки держави на рівні, що забезпечує потреби населення в продуктах харчування не менше 80% від раціональних норм споживання за рахунок власного виробництва та ефективне використання експортних можливостей збуту лишків продовольства.

Однією з ключових проблем агропромислового виробництва України досі є низький ступінь освоєння підприємствами сучасних інноваційних технологій, через що у галузі автоматично унеможливлюється процес зниження собівартості продукції та зростання її якості і безпечності, які б відповідали міжнародним стандартам. Сучасні інновації не є елементарними феноменами, а досить складною самоорганізованою системою, яка передбачає внутрішні і зовнішні взаємодії. Інтенсивний розвиток сільськогосподарського виробництва має супроводжуватися зниженням витрат живої праці на виробництво одиниці продукції. Однак, формування і функціонування АПК відбуваються в умовах загострення проблеми трудових ресурсів, оскільки в аграрних підприємствах деяких областей і особливо низових адміністративних районів зростає дефіцит робочої сили.

Важливим напрямом підвищення ефективності функціонування АПК є подальший розвиток агропромислової інтеграції. Можна зробити висновок про те, що агропромислова інтеграція розвиватиметься, як правило, у напрямі формування складних систем агробізнесу на зразок тих, що існують у країнах з ринковою економікою, але з урахуванням особливостей національного сільського господарства. Отже, метою і змістом економічних перетворень в АПК є створення таких організаційно-виробничих інтегрованих формувань, які здатні успішно конкурувати на внутрішньому і зовнішніх агропродовольчих ринках, спроможні на активну підприємницьку та маркетингову діяльність. Причому, необхідно усвідомлювати, що приватна власність повинна поєднуватися з можливостями одержання додаткового ефекту від масштабів виробництва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Майовець Є. Й. Теорія аграрних відносин: навч. посіб. / Є. Й. Майовець. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 276 с.

2. Петришина Н. С. Агропромисловий комплекс України : проблеми та перспективи розвитку / Н. С. Петришина, А. І. Васильчик // Наука й економіка. – 2011. – № 2 (22). – С. 109-114.

3. Саблук П. Т. Кластеризація як механізм підвищення конкурентоспроможності та соціальної спрямованості аграрної економіки / П. Т. Саблук, М. Ф. Кропивко // Економіка АПК. – 2010. – № 1. – С. 3-12.

4. Статистичний збірник "Сільське господарство України" за 2014 рік / [за редакцією О. М. Прокопенко]. – К.: ТОВ " МПС", 2015. – 379 с.

УДК 657. 37:06.047.42

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ ТА ІІ УДОСКОНАЛЕННЯ

Мец Н. С., *студентка групи Б 5/1*
Науковий керівник – д-р екон.наук, доцент Ксьонжик І. В.
Миколаївський національний аграрний університет

На теперішній час складання будь-якої звітності на підприємстві є невід'ємною частиною у його діяльності, навіть якщо то фінансова чи соціальна звітність, вона обов'язково має складатися, адже є завершальним етапом облікового процесу. Бюджетна установа у ньому питанні не є виключенням. За складанням фінансової звітності можна простежити за правильністю розпорядження та використання цільових бюджетних коштів, за дотриманням виконання кошторису та аналізувати доходи та витрати протягом звітного періоду.

Питання складання фінансової звітності та її вдосконалення в бюджетних установах України досліджувалися у працях багатьох науковців. Серед них: Д.Л. Бандура, Н.В. Чабанова, В. Волчанська, Т. Кум, Т. Гвоздецька, С.В. Свірко, І.А. Зіміна, Т.В. Канаєва, Ю.Д. Маляревський, В.С. Рудницький, О.І. Сідень, Л.М. Сімченко, В.В.Ольховська, М.В. Фатеєв, Н.М. Грабова та ін. Проте, тема й надалі залишається актуальною та до кінця не розкритою, погребує подальших досліджень.

Фінансова звітність бюджетних установ – це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів установ за звітний період. Метою складання фінансової звітності установ є подання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан бюджетної установи, виконання кошторису доходів та видатків за звітний період [1].

Користувачами фінансової звітності можуть бути юридичні та фізичні особи, які потребують інформації про діяльність установи для прийняття рішень. У звітності відображається майновий і фінансовий стан установи та результати її діяльності. За періодами звітність поділяється на:

- місячну,
- квартальну,

- річну (результати діяльності установи за рік). Склад звітності залежить від періоду за який вона подається, функціональної та підвідомчої підпорядкованості [2].

Складання звітності здійснюється на підставі інструктивних матеріалів, які входять до нормативного поля підсумкового етапу бухгалтерського обліку. Установа чи організація має бути повністю забезпечена зазначеними інструкціями. Останні після їх надходження до бухгалтерської служби вивчаються головним бухгалтером і передаються для реєстрації відповідальній особі, яка фіксує в журналі факт її надходження із зазначенням дати надходження, реєстраційного номера і дати затвердження інструкції, а також посаду, прізвище, ім'я, по батькові особи, за якою інструкцію закріплено. При передачі інструкції відповідальній особі в журналі робиться відмітка – підпис про отримання [3].

Бюджетні установи с первинною ланкокою бюджетної системи країни та беруть участь у виконанні як дохідної, так і видаткової частини бюджету відповідно до затвердженого кошторису – основного планово-фінансового документа, який підтверджує повноваження кожної установи щодо отримання доходів і здійснення видатків, визначає обсяг і напрями витрачання коштів [4, с. 151-156].

В Україні з кожним роком змінюються та удосконалюються реформи, які стосуються всіх суб'єктів управління, що з їх допомогою дозволяють "знищити" наявні недоліки бухгалтерського обліку та вирішити нагальні проблеми в бюджетній сфері, що є досить позитивним фактором. Проте, ці реформи не є досить удосконаленими і потребують більшої модернізації.

В обліку бюджетних установ вважаємо за доцільне розглянути таку проблему, як уніфікація Плану рахунків. Уніфікація планів рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ, їх понятійного апарату є одним з напрямів удосконалення бухгалтерського обліку, його реформування із застосуванням міжнародних стандартів. Нова концепція Планів рахунків зорієнтована на перспективу розвитку бюджетних установ, вона дала б змогу прискорити процес впровадження ЕОМ у сферу обліку, скоротити пов'язані з цим витрати і підвищити ефективність. Слід також зазначити, що сучасні науковці пропонують досить ґрунтовні пропозиції щодо внесення змін до діючого Плану рахунків [5, с. 27-29].

Також, ще однією проблемою бюджетних установ є невідповідність законодавчих актів. Так, відповідно до статті 2 Бюджетного кодексу України бюджетні установи є неприбутковими організаціями і в їхньому обліку не повинно бути прибутків. Проте чинними нормативними документами щодо надання платних послуг установам освіти і культури надано право вносити до ціни платної послуги прибуток (рентабельність) за умови його використання виключно за чітко визначеними напрямами. Однак порядку відображення в бухгалтерському обліку таких операцій не регламентовано. Тому на нашу думку, слід також встановити обмеження щодо рівня рентабельності на освітні послуги, який фактично у деяких випадках перевищує 200% [5, с. 27-29].

Отже, фінансова звітність та система обліку в державному секторі зможе вдосконалитись та перспективно діяти лише за умови формування єдиної законодавчо завіреної нормативногіравової бази, аналогічної до міжнародних стандартів, а також вимог та норм, удосконалення методології складання звітності, ведення обліку в бюджетних установах та запровадження інформаційних технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лемішовський. В. Л. Бюджетні установи: бухгалтерський облік та оподаткування: навчальний посібник / В. І. Лемішовський. – 3-е вид,, дон, і перероб. – Львів : Інтелект-Захід. 2016. – 765 с.
2. Канова Т. В. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: навчальний посібник / Т. В. Канова. – 1С: Книга, 2014. – 628 с.
3. Свірко С. В. Організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах: навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2015. – 380 с.
4. Писарчук О. В. Послідовність формування облікової політики бюджетної установи / О. В. Писарчук, С. В. Жулій // Вісник СумДУ, Серія: Економіка. – № 3. – 2011. – С. 151-156.
5. Бариніна-Закірова М. В. Удосконалення бухгалтерського обліку в бюджетних установах / М. В. Бариніна-Закірова // Фінанси України. – 2006. – № 1. – С. 27-29.

УДК 363.15

ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Зінкевич А. Л., *студентка групи Б 5/1*
Науковий керівник – д-р екон.наук, доцент Ксьонжик І. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Пояснювальна записка це документ, в якому: офіційна (юридична) доповідь про певні дії в певний проміжок часу; міститься додаток чи доповнення до основного документа, в якому чояснюється зміст окремих його положень. Пояснювальні записки можуть бути службовими (відтворюються, як правило, на бланках) й особистими (відтворюються на аркушах наперу за підписом автора) [1, с. 593].

Визначимо, що пояснювальна записка обов’язково висвітлює: основні фактори, що вплинули на виробничо-господарські та фінансові результати роботи; фінансовий і майновий стан; рівень сплати статутного фонду засновниками (учасниками) і стан розрахунків із ними; порядок визначення вартості нематеріальних активів, що внесені до статутного фонду підприємства; порядок (яким органом, зборами) і дата розгляду і затвердження річного бухгалтерського звіту; відомості про намір змінити на майбутній рік методологію відображення окремих господарських операцій; офіційний курс Національного банку України, за яким під час складання

річного бухгалтерського звіту було здійснено перерахунок активів і пасивів в іноземній валюті в грошову одиницю, чинну на території України; причини зміни вступного балансу на початок року; відомості про результати інвентаризації майна, коштів та розрахунків.

Пояснювальна записка повинна містити таку інформацію про розпорядника бюджетних коштів, як найменування та місцезнаходження, короткий опис основної діяльності та найменування розпорядника вищого рівня.

У пояснювальній записці зазначаються та описується:

1. динаміка дебіторської та кредиторської заборгованості, у тому числі простроченої, на звітну дату порівняно із заборі ованістю на початок звітного року та причини її збільшення або зменшення;
2. причини наявності незареєстрованих в органах Казначейства фінансових зобов'язань, що обліковуються у складі кредиторської заборгованості;
3. причини виникнення простроченої кредиторської заборгованості та підстави для її зменшення (списання у зв'язку із закінченням строку позовної давності; за рішенням суду тощо) (у річній фінансовій та бюджетній звітності);
4. причини взяття зобов'язань без відповідних бюджетних асигнувань або з перевищенням повноважень, встановлених Бюджетним кодексом України, законом про Державний бюджет України, рішенням відповідної ради про затвердження місцевого бюджету, та вжиті заходи;
5. інформація про дебіторську та кредиторську заборгованість за бюджетними програмами, бюджетні призначення за якими законом про Державний бюджет України на звітний рік не затверджувались, відомості щодо відображення цієї заборгованості за бюджетними програмами звітного року та причини, з яких це відображення не проведене:
6. дата та місце складання протоколу про порушення бюджетного законодавства, складеного органами Казначейства, та порушення бюджетного законодавства, що стало підставою для складання такого протоколу;
7. інвентаризаційні різниці та їх урегулювання відповідно до Інструкції з інвентаризації матеріальних цінностей, розрахунків та інших статей балансу бюджетних установ;
8. у зведеній фінансовій та бюджетній звітності наводиться інформація про ліквідовані, приєднані, створені структурні одиниці;
9. розшифровка поточних рахунків, підстави їх наявності в установах банків із зазначенням залишків на цих рахунках та виду коштів;

Пояснювальна записка представляється в обов'язковому порядку в складі як річний бюджетної звітності (станом на 1 січня року, наступного за звітним), так і квартальної (станом па І квітня, 1 липня, 1 жовтня). При цьому головний розпорядник бюджетних коштів являє .пояснювальну

записку органам, які організують виконання бюджету відповідного рівня, розпорядник бюджетних коштів – головному розпоряднику, одержувач бюджетних коштів – розпоряднику або головному розпоряднику (у разі відсутності в ланцюжку доведення бюджетних коштів розпорядника).

Терміни подання пояснювальної записки визначаються термінами подання всього бухгалтерського звіту [2, с. 34-38].

У зв'язку з підвищенням рівня інформативності пояснювальної записки серед її зовнішніх користувачів виявляться не тільки вищі організації, але і різні контрольні органи (регіональні контрольно-рахункові палати, місцеві контрольно-ревізійні органи тощо) [2].

Числові показники пояснювальної записки відображаються наростаючим підсумком з початку року в гривнях з точністю до другого десяткового знаку після коми.

Якщо показник має від'ємне значення, то в пояснювальній записці він відображається зі знаком "мінус". У тому випадку, якщо дані з яких-небудь показниками не мають значення, відповідні графи заповнюються прочерком.

Таким чином, пояснювальна записка допомагає найбільш повно дотримати пред'являються до бухгалтерської звітності вимоги суттєвості, порівнянності та нейтральності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белов Л. Н. Діловодство і документообіг / Л. Н. Белов, А. Л. Белов. – К.: Видавництво "ЕКСМСГ", 2006. – 621 с.
2. Клименко Г. О. Зміст пояснювальної записки до бухгалтерської звітності / Г. О. Клименко // Бухгалтерський облік. – 2006. – № 3. – С. 34-38.

УДК 336.2

АНАЛІЗ НАРАХУВАННЯ, СПЛАТИ ТА ВІДШКОДУВАННЯ ПДВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ ВІТОВСЬКОГО РАЙОНУ

Ігнатенко Н. М., *студентка групи ЗБ 5/1*
Науковий керівник – д-р екон.наук, доцент Ксьонжик І. В.
Миколаївський національний аграрний університет

У 2016 році до загального фонду державного бюджету у Миколаївській області в цілому, та Вітовському району зокрема,забезпечено надходження ПДВ у сумі 1232,9 млн. грн., що на 497,5 млн. грн. або на 67,5% більше, ніж у 2015 році. Позитивні нарахування задекларованих сум ПДВ зросли на 177,5 млн.грн. або на 20,3%, у порівнянні з 2015 роком, і становлять 873,1 млн. гривень.

Суттєве збільшення надходжень з ПДВ обумовлено внесеними до Податкового кодексу України змінами, зокрема часткове скасування пільги по сільгосппідприємствах, які знаходились на спеціальному режимі оподаткування з ПДВ. За рахунок часткового скасування пільги у 2016 році від сільськогосподарських підприємств Вітовського району до державного бюджету надійшло 426 млн. грн. ПДВ [1, с. 232].

Станом на 01.01.2017 року на спеціальному режимі оподаткування з ПДВ в Миколаївській області перебувало 865 сільгосптоваровиробників, з них 78 – працювали у Вітовському районі. Найбільша кількість платників ПДВ зосереджена у ДПІ м. Миколаєва (260 СГ, або 62,8%). Щомісячно органами Державної фіскальної служби здійснювався моніторинг платників ПДВ, які підлягають анулюванню, відповідно до вимог ПКУ.

Платниками Миколаївської області, які перебувають на спеціальному режимі оподаткування з ПДВ, за січень-листопад 2016 року задекларовано обсяги постачання за скороченою декларацією у сумі 124927 млн. грн., що на 570,2 млн. грн., або на 4,6% більше, ніж за аналогічний період 2015 року.

У зв’язку з частковим скасуванням пільги платниками спеціального режиму оподаткування з ПДВ за січень-листопад 2016 року задекларовано ПДВ до сплати до бюджету у сумі 425,7 млн грн., на спецрахунок – 185,6 млн. гривень.

Відділом адміністрування ПДВ та контролю за відшкодуванням ПДВ управління податків і зборів з юридичних осіб ГУ ДФС у Миколаївській області у 2016 році здійснювався щоквартальний аналіз податкової звітності “Звіт про суми пільг” щодо правомірного відображення сум пільг з ПДВ, зокрема підприємствами сільськогосподарської галузі [2].

Станом на 01.01.2017 року кількість платників ПДВ становить 414 СГ, що на 46 СГ більше, або на 112,5 відс., у порівнянні з початком 2016 року.

За результатами вжитих підрозділами податків і зборів з фізичних осіб ГУ ДФС у Миколаївській області заходів у 2016 році до загального фонду державного бюджету мобілізовано 30,0 млн. грн. ПДВ з фізичних осіб, забезпечено виконання доведених індикативів на 104,5% (додатково мобілізовано 1,3 млн. грн.), темп росту надходжень до аналогічного періоду 2016 року становить 129,0%, або 6,7 млн. гривень.

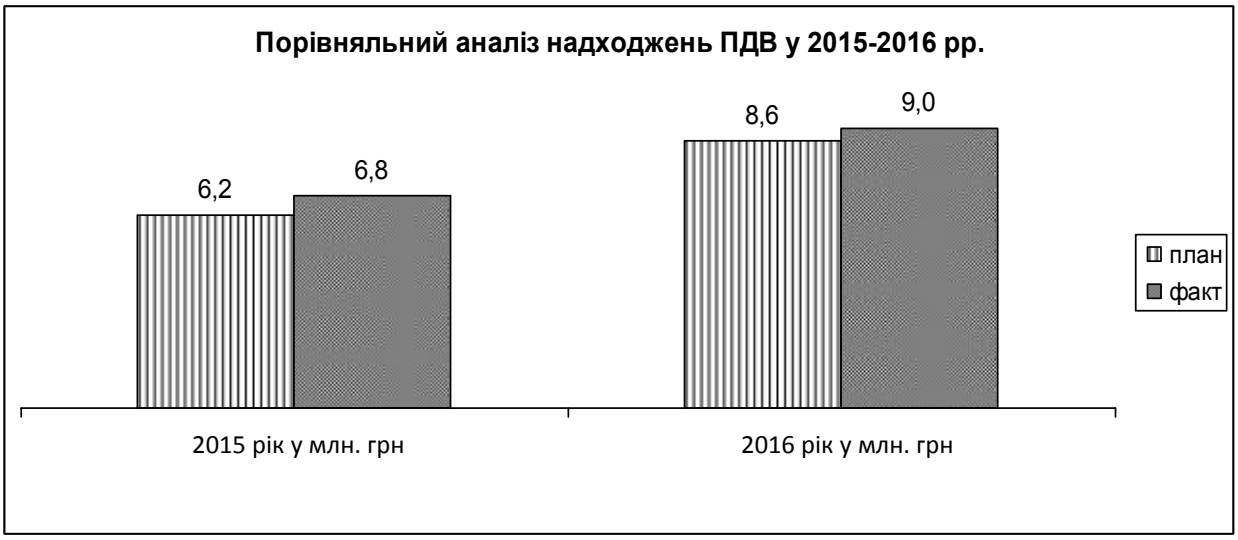

Рисунок 1 – Порівняння надходжень ПДВ, сплачених сільськогосподарськими підприємствами Вітовського району до державного бюджету у 2015-2016 рр.

Джерело: [3]

У 2016 році, у порівнянні з 2015 роком, позитивні нарахування задекларованих до сплати сум ПДВ збільшились на 8,6 млн. грн. (у 2015 році становили 20,9 млн. грн., у 2016 році – 29,5 млн. гривень). Середньомісячний збір у 2016 році збільшився на 141,1 відс., у порівнянні з відповідним показником за 2016 рік, та становить 2,46 млн. грн. (за 2015 рік середньомісячний збір – 1,74 млн. гривень).

Протягом 2016 року структурними підрозділами відділу погашення податкового боргу органів ДФС у Миколаївській області за рахунок вжитих заходів мобілізовано надходження до зведеного бюджету у сумі 139,1 млн. грн., у тому числі до державного бюджету – 75,9 млн. гривень.

Надходження від застосування податковими органами процедур стягнення становлять 52%, решта – самостійне погашення платниками своїх боргових зобов'язань [3].

Станом на 01.01.2017 року, сума описаного в податкову заставу майна сільськогосподарських підприємств Вітовського району становить 48,5 млн. гривень. У звітному році загальна сума надходжень від реалізації описаного в заставу майна – 0,3 млн. гривень. Судовими органами прийнято 4 рішень щодо погашення податкового боргу підприємств-боржників за рахунок майна платника податків, що перебуває у податковій заставі [1, с. 232].

Протягом 2016 року за рахунок вжитих заходів мобілізовано надходження до зведеного бюджету у сумі 139,1 млн. грн., у тому числі до державного бюджету – 75,9 млн. гривень. Так, протягом 60 діб з дня виникнення податкового боргу мобілізовано 37,2 млн. грн., за рахунок вилучення готівкових коштів – 0,03 млн. грн., реалізації заставного майна – 0,3 млн. грн., стягнення коштів платіжними вимогами з банківських рахунків – 1,9 млн. грн., звернення стягнення на активи боржників у судовому порядку

через органи ДВС – 3,0 млн. грн., погашення боргу підприємств, що знаходяться у процедурах банкрутства – 12,3 млн. гривень.

На виконання ст. 100 Податкового кодексу України податковими органами області у 2016 році розглянуто та погоджено з ДФС України звернення про розстрочення грошових зобов'язань на загальну суму 18,1 млн. гривень.

Контроль за виконанням графіків погашення розстрочених сум здійснюється щотижнево, шляхом направлення інформації до ДФС України.

Що стосується ТОВ "Золотий Колос", то необхідно зазначити, що протягом 2015-2016 рр. підприємством було нараховано і сплачено до державного бюджету 1892235 грн, з яких – 903372 грн. у 2015 році, а 988863 грн. у 2016 році.

За той же період ТОВ "Золотий Колос" було відшкодовано із державного бюджету 1562501 грн, з них 721967 грн. – у 2015 році, а 840534 грн. – у 2016 році. Це склало, відповідно, 79,9% та 85,0% від сплаченого підприємством (рис. 2).

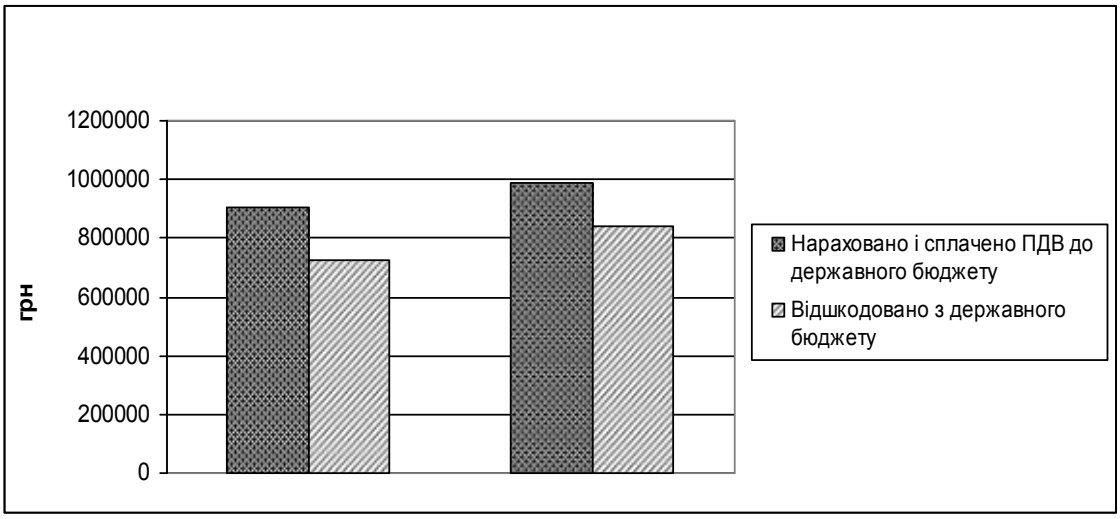

Рисунок 2 – Динаміка сплати і відшкодування ПДВ у ТОВ "Золотий колос" у 2015-2016 рр.

Джерело: розраховано на підставі даних облікових регістрів підприємства

В цілому ж скасування спеціального режиму з ПДВ негативно вплине на фінансовий стан не тільки ТОВ "Золотий Колос", а й інших сільськогосподарських підприємств України, оскільки зменшиться прибуток суб'єктів господарювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білоус В. Т. Аналіз податкових надходжень: проблеми методології: монографія / В. Т. Білоус, В. П. Ніколаєв, А. О. Чугаєв. – Ірпінь: Академія ДПС України, 2003. – С. 232.
2. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sfs.gov.ua.
3. Звіт про виконання плану роботи Головного управління ДФС у Миколаївській області на 2016 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sfs.gov.ua.

УДК 657:336.22:332.3

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТАМИ АГРАРНОГО ГОСПОДАРЮВАННЯ

Тараненко В. В., *студент групи ЗБ 5/1*
Науковий керівник – д-р екон.наук, доцент Ксьонжик І. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Розвиток галузевого бухгалтерського обліку потребує негайного відображення найбільш значимого в аграрній економіці активу – земельного капіталу, який має стати в основі нової парадигми розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки.

Вирішення цього питання потребує, перш за все адекватного наукового забезпечення нормативного регулювання методології та організації бухгалтерського обліку земельного капіталу.

Земля – найціннішій скарб кожної країни. Земельні ресурси відіграють важливу роль у формуванні суспільства. Земельно-ресурсний потенціал України – один із найпотужніших у Європі.

Бухгалтерський облік виступає невід'ємною складовою розвитку ефективного використання земельних угідь. Питання організації обліку земель сільськогосподарського призначення суб'єктами аграрного землекористування та формування системи звітності і контролю щодо їх раціонального та ефективного використання на сьогоднішній день стоять дуже гостро у зв'язку з відсутністю єдиного механізму методологічного забезпечення. Нині можна відзначити гостру потребу в інформації про стан і використання земельних ділянок в Україні [1].

Бухгалтерський облік здійснюється в усіх сферах економіки: в організаціях і підприємствах, установах як виробничої, так і невиробничої сфери і служить для спостереження та контролю за їхньою діяльністю. Він забезпечує отримання і опрацювання потрібної інформації на підставі безперервного документального відображення фактів господарської діяльності і є функцією управління [2, с. 13].

У Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств, що затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 року № 291, для обліку й узагальнення інформації про наявність і рух земель відведено субрахунок 101 "Земельні ділянки" у складі рахунка 10 "Основні засоби". Однак на даному субрахунку обліковуються тільки власні земельні ділянки.

Якщо земля була придбана з метою перепродажу, то вона визнається товаром і обліковується як необоротні активи, утримувані для продажу на рахунку 286 (П(С)БО 27).

Для обліку орендних операції призначено позабалансовий рахунок 01 “Орендовані необоротні активи”. Відповідно до П(С)БО 14 “Оренда”, звичайна оренда земельних ділянок є операційною.

Документування є одним із важливих елементів методу бухгалтерського обліку, що забезпечує достовірність і інформаційну базу відображених господарських операцій. Тому, дослідивши стан обліку, слід розглянути первинну документацію обліку земельних ділянок на агропідприємствах. Облік земель у сільськогосподарських підприємствах слід здійснювати у Книзі обліку земельних ділянок підприємства, яка складатиметься із окремих розділів: землі сільськогосподарського призначення і землі несільськогосподарського призначення. У даній книзі окремо слід обліковувати землі власні, у постійному користуванні та орендовані. Книга повинна бути пронумерована, прошнурована і скріплена печаткою [4, с. 93-96].

Проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок та подальша постановка їх на баланси підприємств АПК вимагає наявності системи чіткого та достовірного інформаційно-облікового забезпечення. Інформаційна база, що існує сьогодні, формується переважно системою бухгалтерського обліку, яка, в свою чергу, не містить спеціальних даних, потрібних для проведення оцінки земельних ділянок та подальшого відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку.

Саме тому необхідним для всіх підприємств АПК є впровадження такої системи обліку земельних ділянок, яка забезпечить збір та систематизацію особливих даних про кількість, якість та стан використання земель різного функціонального призначення [5, с. 179-185].

Земельні ділянки виступають специфічним об’єктом власності підприємства, тому вимагають до себе особливої уваги і індивідуально розроблених підходів з бухгалтерських питань.

Вивчення існуючих форм первинних документів з обліку землі свідчить, про відсутність спеціалізованих форм документів, які б могли відображати операції, пов’язані із землею.

Тому, подальшим напрямком дослідження є розробка пропозицій по вдосконаленню існуючих форм первинних документів, які б надавали можливість отримувати користувачам точну і достовірну інформацію про стан, якість та оцінку земельних ресурсів, ефективність їх використання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Олексієнко А. Проблемні питання обліку, аналізу і контролю земель сільськогосподарського призначення / А. Олексієнко // [Електронний ресурс] – Режим доступу : 2016_06_1_KamPodilsk » Секція/Section_3_2016_06_1.

2. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: підручник / [М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, Л. Г. Панченко та ін.]; за ред. проф. М. Ф. Огійчука. – К.: Вища освіта, 2003. – 800 с.

3. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 14 “Оренда”: Наказ Міністерства фінансів України № 181 від 28.07.2000 року [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00

4. Сисак Е. О. Бухгалтерський облік земельних ресурсів: міжнародний та національний досвід / Е. О.Сисак // Науковий вісник Ужгородського нац. університету: сер.: Економіка. – 2010. – С. 93-96.

5. Жук В. М. Бухгалтерський облік земель сільськогосподарського призначення: теорія і практика / В. М. Жук // Економічні науки. Серія "Облік і фінанси". Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. Випуск 5(20). – Ч.1. – Редкол.: відп. ред. д.е.н., професор Герасимчук З. В. – Луцьк, 2008. – 367 с. – С. 179-185.

УДК 338.24

РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

Ботнар І. О., *студент групи Б 5/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Кузьома В. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Основною умовою ефективного розвитку аграрних підприємств в ринкових умовах є належний рівень їх фінансового забезпечення, критерієм якого виступає їх фінансова безпека. Ефективність діяльності господарюючих суб'єктів визначається їх фінансовим станом, що потребує аналізу проблем забезпечення стійкості та фінансової безпеки підприємства.

Недостатня увага до проблем фінансової безпеки підприємства може призвести до небажаних результатів, оскільки навіть при високій прибутковості бізнесу підприємство наражається на поглинання з боку інших підприємств, а зростання темпів бізнесу викликає більш високу залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування та, можливо, втрату стійкості і самостійності в прийнятті управлінських рішень [1].

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю всебічного аналізу цілей фінансової безпеки аграрних підприємств, виявлення факторів (загроз і небезпек), що призводять до втрати їх фінансової стійкості і безпеки з метою прийняття виважених управлінських рішень в забезпеченні стабільності фінансової безпеки.

Теоретичні аспекти формування системи фінансової безпеки висвітлюються в працях В. Андрійчука, О. Барановського, В. Бекермана, В. Базилевича, О. Василика, В. Гейця, М. Дем'яненка А.Козаченка,

І. Лютого, М. Маліка, В. Мунтіяна, Б. Пасхавера, П. Саблука, П. Стецюка, А.Чупіса та ін.

Значний вклад у розробку теоретичних та практичних засад формування фінансової звітності внесли Ф. Бутинець, В. Жук, В. Швець, Г. Славюк, Б. Усач, С. Голов, В. Завгородній, В. Стражев, В. Пархоменко, С. Зубілевич та інші.

Разом з тим, відсутні наукові дослідження, які б розглядали проблеми фінансової безпеки та стійкості підприємств у взаємозв'язку із фінансовою звітністю як важливим інструментом забезпечення фінансової безпеки.

Визначальними факторами стабільності системи фінансової безпеки аграрного підприємства є високий рівень капіталізації, прибутковість підприємницької діяльності, наявність сформованого резервного фонду. Об'єктом системи забезпечення фінансової безпеки виступає стабільний фінансовий стан аграрних підприємств в поточному і перспективному періодах.

В ринкових умовах фінансова безпека аграрних підприємств знаходиться під впливом різних загроз (внутрішніх і зовнішніх), які негативно впливають на фінансовий стан підприємств. Для успішного функціонування аграрного підприємства і визначення реальних загроз його фінансовій безпеці необхідно мати достовірну інформацію про фінансовий стан підприємства, яка відображається у фінансовій звітності і дає можливість здійснити аналіз результативних показників їх діяльності та прийняти виважені своєчасні управлінські рішення по їх усуненню.

Однією із важливих цілей в забезпеченні фінансової безпеки є забезпечення прозорості фінансової звітності.

Правильний підхід до побудови системи фінансової звітності та методології їх формування і подання, надасть можливість ефективно використовувати ресурси підприємства, підвищити достовірність та адекватність фінансової інформації, а відтак й здійснювати глибокий аналіз процесів та явищ, які негативно впливають на господарський процес, а зокрема і на фінансову безпеку підприємства [2].

В умовах ринкової економіки якісно трансформується роль фінансової звітності аграрних підприємств, яка є одним з головних джерел інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів. Сьогодні вона є елементом інфраструктури ринкової економіки, реальним засобом комунікації, з допомогою якого менеджери різних рівнів мають змогу формувати стратегію і тактику розвитку підприємства. Саме на підставі даних фінансової звітності можна оцінити майновий стан, результати діяльності та економічний потенціал суб'єкта господарювання, прогнозувати майбутні грошові потоки та визначати вектори його розвитку, приймати ефективні управлінські рішення. Фінансова звітність є комплексною моделлю відображення оптимізованої комбінації інтересів суб'єктів ринку, яка динамічно розвивається і модифікується під впливом сучасних змін економічного середовища. Вона одночасно виступає

предметом конфлікту між її укладачами та користувачами та засобом його врегулювання [3].

Однак наявна практика, за якої здійснюється певне корегування кінцевих результатів у фінансовій звітності, ведення подвійної бухгалтерії тощо. Такі, на перший погляд, незначні зміни чинять безпосередній вплив на фінансову безпеку аграрних підприємств, які і так в силу специфіки виробництва, є ризиковими для ведення бізнесу, мають і так низький рівень довіри з боку користувачів фінансової звітності, а саме інвесторів, кредиторів, представників державних органів, управлінський персонал, що прагнуть отримати максимально достовірну інформацію про підприємство, керуючись його звітністю. Високий рівень поінформованості про фінансово-майновий стан в ринкових умовах є суттєвим засобом конкурентної боротьби в глобальному світі [4].

На думку Коробко О.М. фінансова звітність, як і будь-яка інша, може містити помилкові дані. А такі дані не тільки можуть, але й повинні бути виправлені. Проблема виправлення помилок у фінансовій звітності є актуальною, адже невиправлені помилки приводять до невідповідності бухгалтерського обліку, і як слідство, помилкам в прийнятті управлінських рішень, недоплати податків, штрафним санкціям. Тому процес підготовки та складання фінансових звітів, до якого неминуче входить і виправлення помилок, повинен бути організований відповідно до законодавства та забезпечувати користувачів правдивою інформацією про фінансові результати діяльності і фінансовий стан підприємства [5].

Крім того, змінюючи достовірні дані фінансової звітності аграрні підприємства ставлять себе в незрозуміле становище перед державою і можуть в такий спосіб позбутися державної підтримки, на яку розраховують, з огляду на особливості та специфіку агропромислового виробництва.

Формування ринкових відносин вимагає від кожного учасника підприємницької діяльності вміння вірно аналізувати економічну інформацію і приймати виважені рішення щодо інвестування своїх ресурсів в діяльність суб’єктів підприємництва з метою збільшення їх прибутковості, як основного фактора фінансової безпеки, що досягається лише за умови забезпечення прозорості та достовірності складеної фінансової звітності.

Таким чином, комплексні дії суб’єктів підприємництва в аграрній сфері економіки та держави, спрямовані на підтримання фінансової безпеки шляхом створення умов і вжиття заходів для отримання необхідного її рівня, в тому числі через фінансову звітність як інструмент забезпечення ефективного управління підприємницькою діяльністю та потужну інформаційну базу для виважених управлінських рішень, забезпечать розвиток пріоритетної галузі економіки, а отже, сприятимуть сталому рівню національної безпеки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Захаров О. І. Організація та управління економічною безпекою суб’єктів господарської діяльності : навч. посіб. / О. І. Захаров, П.Я. Пригунов. – К., 2008. – 257 с.

2. Штулер Г. Г. Перспективні напрямки узгодження фінансової звітності в Україні з міжнародними стандартами / Г. Г. Штулер, В.К. Макарович, Т. І. Владімірова // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка: збірник наукових праць. – Ч. 2. Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів у світовій економіці. – 2010. – Вип. 29. – С. 253-256.

3. Івахів Ю. Сутність і роль фінансової звітності у системі інформаційного забезпечення суб'єктів ринку / Юлія Івахів // Економічний аналіз. – 2010. – Випуск 5. – С. 264-267.

4. Жук В. М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки : монографія [Текст] / В. М. Жук. – К.: ННЦ ІАЕ, 2009. – 648 с.

5. Коробко О. М. Вплив бухгалтерської оцінки в процесі управління фінансами на прийняття рішень // Вісник Житомирського інженерно-технічного університету. – Житомир: ЖІТІ, 2001. – № 15. – С. 280-282.

УДК 657.629.44

ОБЛІК ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ АСПЕКТ

Романюк О. В., *студент економічного факультету*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Брик Г. В.
Львівський національний аграрний університет

Основною метою діяльності підприємств усіх форм власності незалежно від галузевої належності, виду діяльності та інших чинників є отримання доходів у розмірі, достатньому для покриття витрат і подальшого розвитку виробництва. Проте, сучасні умови господарювання та стан економіки України зумовлюють поступове зменшення кількості прибуткових підприємств і відповідно, збільшення збиткових. Причинами цього є порушення пропорцій у розвитку промисловості та сільського господарства, зниження купівельної спроможності споживачів, підвищення податкового тиску та інше. Проте підприємства самостійно шукають вихід із кризового становища з метою підвищення платоспроможності, конкурентоздатності власної продукції та покращення фінансового стану.

Для ефективного управління діяльністю керівники, власники, менеджери та інші управлінці повинні мати економічну інформацію, яка відповідає їх потребам для прийняття управлінських рішень різних напрямків. Формування такої достовірної, точної, оперативної та повної інформації відбувається у системі бухгалтерського обліку, контролю та фінансової звітності.

На сьогоднішній день у нашій країні продовжується процес реформування обліку з метою максимального наближення до міжнародної системи і використання прогресивного досвіду економічно розвинутих країн.

Безумовно, що жодна реформа не може відбуватися абсолютно безболісно. Тому впровадження національних стандартів обліку викликає певні труднощі як у бухгалтерів-практиків, так і у науковців. Про це свідчить велика кількість критичних та проблемних публікацій провідних вчених та практиків у періодичних виданнях облікового характеру [3].

В сучасних умовах господарювання одним з найважливіших показників, що характеризує ефективність фінансової діяльності підприємства є фінансовий результат: прибуток чи збиток. Основною метою діяльності підприємства в умовах глобальних економічних перетворень є одержання максимального прибутку при мінімальних витратах. Це пов'язано з тим, що саме від фінансових результатів, їх правильного обліку, контролю, аналізу та аудиту, залежить фінансово-майновий стан, ефективність діяльності підприємства та можливість її подальшого розвитку і розширення [4].

Для забезпечення належної організації обліку витрат, доходів і фінансових результатів на рівні суб'єкта господарювання суттєву роль відіграє облік за технологічними фазами. Це дозволить, розглядати виробничий процес як сукупність організаційних частин з метою необхідного та належного управління формуванням доходів, витрат і фінансових результатів підприємств, а тому призведе до делегування повноважень між центрами відповідальності.

У свою чергу цілеспрямоване освоєння бюджетування вимагає вдосконалення внутрігосподарського управління: централізацію і децентралізацію його функцій, відокремленого або сумісного їх виконання на рівні підприємства та підрозділів. Оскільки в бюджетуванні необхідною умовою є визначення організаційної структури господарюючого суб'єкта, тому було виділено в рамках окремого аграрного формування відповідні структурні одиниці, які можна розглядати як сукупність різних центрів відповідальності. Взаємоузгодження діяльності внутрігосподарських виробничих підрозділів аграрних формувань на основі центрів відповідальності із системою бюджетування показано на рис. 1.

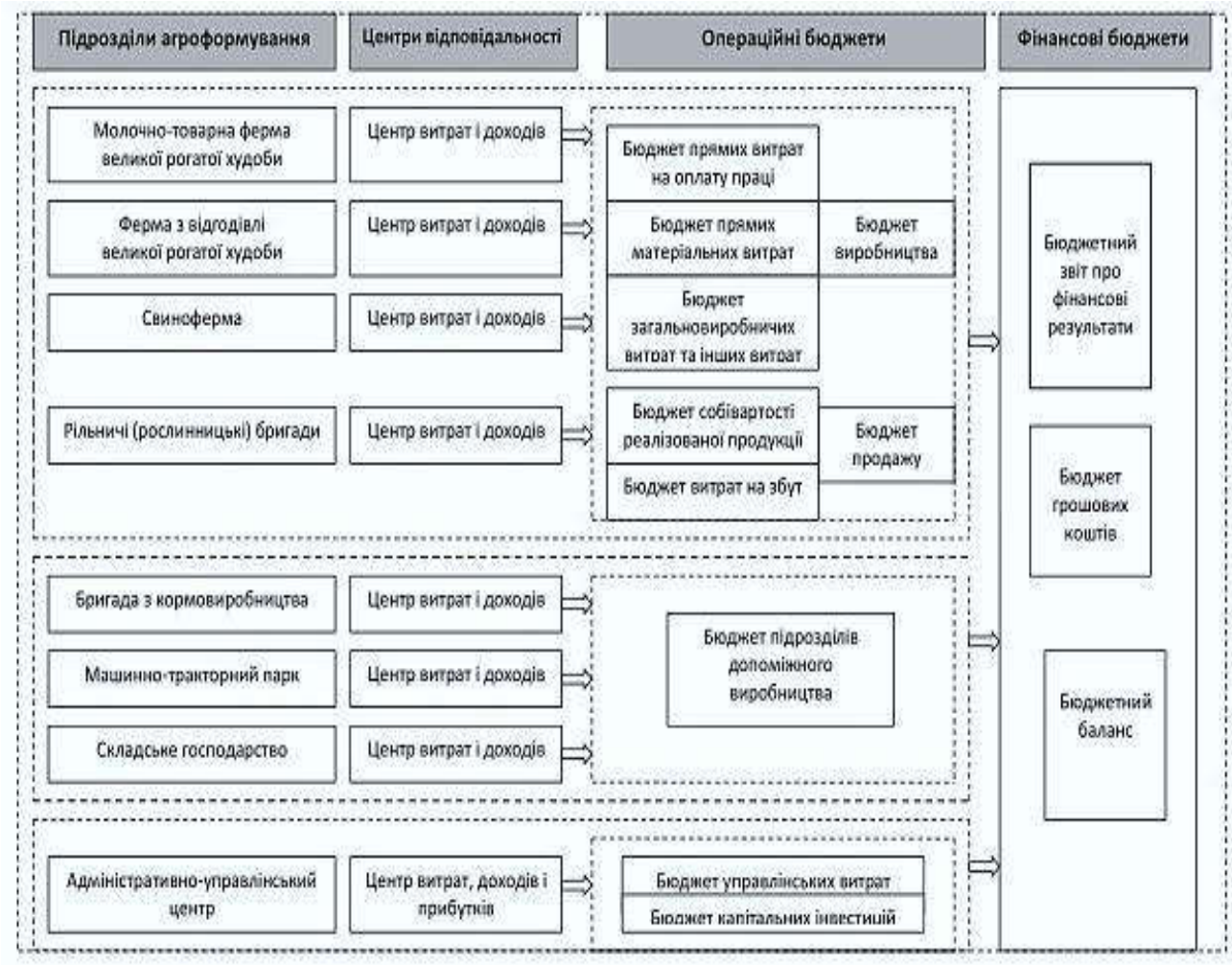

Рисунок 1 – Взаємоузгодження діяльності внутрігосподарських виробничих підрозділів аграрних формувань із системою бюджетування та центрів фінансової відповідальності

Джерело: розроблено на основі [1]

На рис. 1 відображено структурування бюджетів аграрного формування та показано їх взаємозв'язок із підрозділами, що виступають як центри відповідальності. Перелічені бюджети є базовими, однак, виходячи з потреб кожного окремого суб'єкта господарювання, можуть формуватися додаткові бюджети, що формалізують інші напрями діяльності підприємств (фінансова, інвестиційна діяльність та ін.) [1].

Складання бюджетів та виділення центрів фінансової відповідальності на рівні підрозділів аграрного формування дозволить посилити контрольну функцію між процесами виробництва та реалізації продукції, робіт, послуг окремого аграрного формування.

В цьому контексті, успішне управління фінансовим результатом залежить, в першу чергу, від контролю витрат та доходів за центрами відповідальності, що мають знайти відображення у інформаційній моделі фінансових результатів. Особливість побудови останньої, залежить від організаційної структури суб'єкта господарювання (табл. 1).

Як свідчать дані інформаційної моделі обчислення прибутку (збитку) в розрізі галузей сільськогосподарського виробництва є необхідним для

прийняття як оперативних, так і стратегічних управлінських рішень. Визначення фінансового результату за видами продукції, робіт чи послуг забезпечить керівництво підприємства інформацією про найбільш вигідні для вирощування культури (надані послуги) та внесок кожного виду продукції (послуг) у покриття витрат підприємства [2].

Таблиця 1

Структура рахунку 791 "Фінансовий результат операційної діяльності" сільськогосподарських підприємств за умови виділення на рівні суб'єкта господарювання центрів фінансової відповідальності

Субрахунок	Аналітичні рахунки				
	першого порядку	другого порядку	третього порядку	четвертого порядку	п'ятого порядку
791 "Фінансовий результат операційної діяльності"	791.1 "Фінансовий результат основної діяльності"	791.1.1 "Фінансовий результат галузі рослинництва"; 791.1.2 "Фінансовий результат галузі тваринництва"; 791.1.3 "Фінансовий результат діяльності допоміжних виробництв"; 791.1.4 "Фінансовий результат діяльності обслуговую-чих господарств"	791.1.1.1 "Фінансо-вий результат від реалізації зернових та зернобобо-вих культур" і т.д. за видами продукції, робіт чи послуг	791.1.1.1.1 "Фінансовий результат від реалізації зернових та зернобобо-вих культур центром відпові-дальності № 1" і т.д. в розрізі центрів відпові-дальності	791.1.1.1.1.1 "Фінансовий результат від реалізації зернових та зернобобо-вих культур центром відповідаль-ності № 1 державі" і т.д. в розрізі каналів реалізації (держава, переробні чи заготівельні підприємств, кінцеві споживачі)

Джерело: згруповано автором

Таким чином, запропоновані методичні підходи для обліково-аналітичного забезпечення в сільськогосподарському виробництві забезпечать необхідну деталізацію інформації про доходи, витрати і фінансові результати та розширять можливості її використання центрами відповідальності для прийняття управлінських рішень. Визначений фінансовий результат за певний звітний період, який враховуватиме вклад центру відповідальності в його формування, що в подальшому вплине на порядок розподілу прибутку (покриття збитків) у розрізі центрів відповідальності забезпечить контроль і оцінку діяльності структурних підрозділів підприємства, їх вклад в отриманий фінансовий результат та покриття (економію) витрат.

ЛІТЕРАТУРА

1. Облік сільськогосподарської діяльності : навч. посіб. / за ред. Жука В. М. – К. : Юр-Агро-Веста, 2007. – 308 с.

2. Організація бухгалтерського обліку. Навчальний посібник для студентів вузів спеціальності “Облік і аудит” / Ф. Ф. Бутинець, О. В. Олійник, М. М. Шигун. 2-е вид., доп. і перероб. – Житомир : ЖІТІ, 2006.- 576 с.
3. Організація обліку : навч. посіб. / Л. Б. Гнатишин, О. С. Прокопишин. – Львів : “Магнолія 2006”, 2014. – 432 с.
4. Прохар Н. В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики: [монографія] / Н. В. Прохар, Ю. О. Ночовна. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. – 257 с.

УДК 658 : 621: 338.512

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ: ТЕОРЕТИЧНИЙ І ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Шийка О. Б., *студентка економічного факультету*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Брик Г. В.
Львівський національний аграрний університет

Важливою умовою прибутковості підприємства є ефективне управління. Управління як вид діяльності споживає витрати. Щоб проаналізувати ефективність управління потрібно мати інформацію про витрати, понесені на його здійснення, тобто знати, на які управлінські функції споживаються певні ресурси і заради яких цілей, щоб відшукати резерви економії і зменшення цих витрат, або підвищення результатів від їх здійснення. Таку інформацію забезпечує бухгалтерський облік.

У процесі своєї виробничої діяльності підприємство проводить безліч фінансово-господарських операцій і постійно несе витрати, котрі пов’язані з їх проведенням. Одні групи витрат безпосередньо пов’язані зі здійсненням конкретної операції (із конкретним об’єктом витрат), інші – мають загальний характер і необхідні для забезпечення функціонування підприємства в цілому. Усі витрати – і матеріальні, і трудові, і фінансові – підприємство здійснює для забезпечення своєї виробничої діяльності. В процесі операційної діяльності підприємства виникають витрати, які не включаються до собівартості продукції (робіт, послуг), їх не можна віднести до певного доходу звітного періоду, тому такі витрати відображають в складі того звітного періоду, в якому вони відбулися.

Витрати підприємства регламентуються П(С)БО 16 “Витрати” та відображаються у бухгалтерському обліку одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов’язань. В загальному витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов’язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.

Операційні витрати є основною складовою витрат підприємства. До них входять собівартість реалізованої продукції, адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати.

Відповідно до законодавства адміністративні витрати включають загальногосподарські витрати, пов’язані з управлінням та обслуговуванням підприємства, до яких відносяться:

- загальні корпоративні витрати (організаційні витрати, витрати на проведення річних зборів, представницькі витрати);
- витрати на службові відрядження і утримання апарату управління підприємством та іншого загальногосподарського персоналу;
- витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського використання (операційна оренда, страхування майна, амортизація, ремонт, комунальні послуги, охорона);
- винагороди за професійні послуги (юридичні, аудиторські, з оцінки майна);
- витрати на зв’язок (поштові, телеграфні, телефонні, телефакс, факс);
- амортизація нематеріальних активів загальногосподарського використання;
- витрати на врегулювання спорів у судових органах;
- податки, збори та інші передбачені законодавством обов'язкові платежі (крім тих, що включаються до виробничої собівартості продукції, робіт, послуг);
- плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків;
- інші витрати загальногосподарського призначення (послуги Інтернет, обслуговування комп’ютерних програм, підписка на періодичні видання, участь у семінарах, придбання друкованої продукції, витрати на канцелярське приладдя тощо).

Витрати у сфері управління не можна віднести до якоїсь однієї стадії кругообігу. Вони однаковою мірою належать до обслуговування всіх стадій кругообігу. Якщо витрати на виробничій стадії безпосередньо пов'язані зі створенням продукту, то адміністративні витрати пов’язані з усією господарською діяльністю підприємства. Без адміністративних витрат не може бути забезпечено безперервність заміни форм вартості в процесі кругообігу. Всі ці витрати – це витрати за межами виробничого процесу і не беруть участь у створенні продукту, але необхідні для нормального функціонування виробництва, для забезпечення безперервності процесу кругообігу. Витрати, пов’язані з операційною діяльністю, а саме адміністративні, витрати на збут та інші операційні витрати не включаються до собівартості продукції (робіт, послуг).

Взаємодія витрат по відношенню до калькулювання собівартості продукції показано на рис. 1

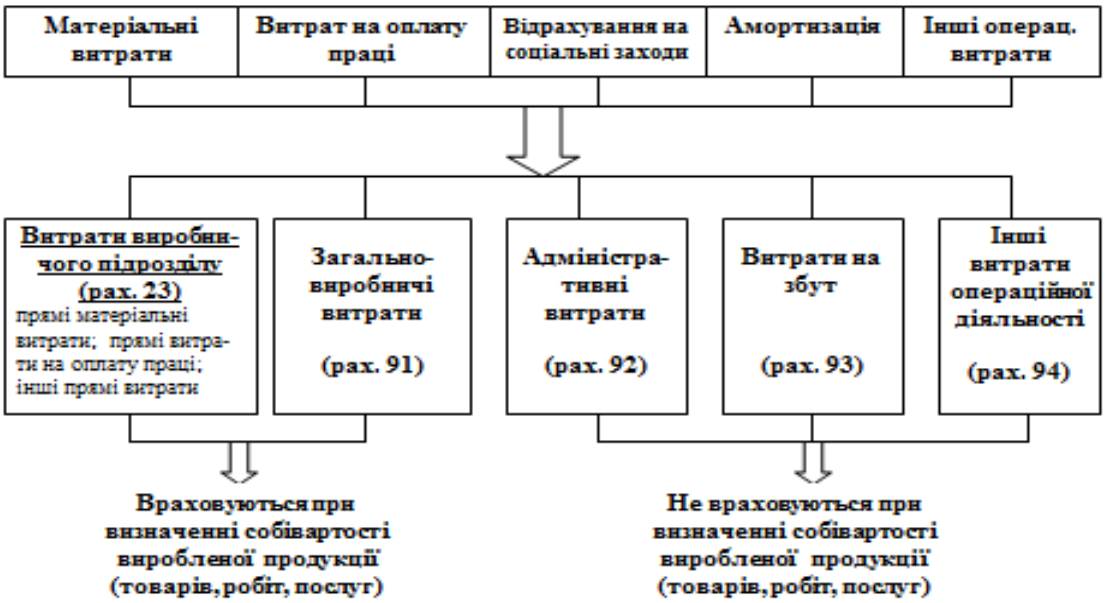

Рис. 1 Взаємодія витрат за відношенням до калькулювання собівартості продукції

Джерело: [4]

Загальна методика побудови обліку адміністративних витрат за елементами аналогічна методиці побудови витрат виробничої діяльності, тобто на першому етапі формуються елементи витрат – матеріальні витрати, витрати на оплату праці тощо, а на другому проводиться їх списання на фінансові результати.

Облік адміністративних витрат в сучасних умовах вимагає нових підходів до вибору ознак їх класифікації, які дозволяють організувати систему управління витратами. Класифікаційні ознаки адміністративних витрат підприємства та систему їх обліку визначають такі основні критерії:

- вид господарської діяльності підприємства;
- організаційна побудова господарської діяльності, яка може характеризуватися цеховою або без цеховою структурою виробництва;
- галузь і підгалузь виду діяльності, кожна з яких має бути відокремленою у єдиній системі бухгалтерського обліку на підприємстві;
- вид продукції що виробляється на підприємстві;
- методи оцінки об’єктів обліку витрат;
- система організації внутрішньогосподарських відносин;
- методи формування собівартості продукції.

Виходячи з особливостей обліку адміністративних витрат можна виділити ряд основних проблем, зокрема таких як:

- неправильне визначення і недостовірна оцінка витрат діяльності;
- неправильне документальне оформлення і несвоєчасне відображення в реєстрах обліку витрат діяльності;

- надання неповної і недостовірної інформації про витрати діяльності для потреб управління.

Для отримання конкретнішої й точнішої інформації про витрати, що дозволить ефективно управляти господарською діяльністю підприємства та його структурними елементами, доцільно усі виробничо-господарські підрозділи групувати за центрами виникнення витрат і центрами відповідальності. За таких умов на кожній ланці і на кожному рівні управління з'являється можливість забезпечити конкретну відповідальність працівників за понесені витрати і їх раціоналізацію. Схема управління адміністративними витратами за центрами відповідальності та місцями виникнення витрат відображена на рис. 2

Рисунок 2 – Блок-схема управління адміністративними витратами за центрами відповідальності та місцями виникнення витрат

Джерело: розроблено автором

Таким чином, процес економічного стимулювання працівників підприємства за ефективне управління адміністративними витратами має зводитися до застосування системи премій, а за умови перевитрат – до санкцій (рис. 3).

Рисунок 3 – Процес економічного стимулювання працівників підприємства за ефективне управління адміністративними витратами

Джерело: розроблено з використанням [1]

Отже, в сучасних економічних умовах актуальною є розробка і використання в обліковій практиці нових підходів до ефективного управління адміністративними витратами, що в кінцевому підсумку забезпечить зростання фінансово-економічних показників діяльності та забезпечить ефективність управління підприємством в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безверхий К. В. Удосконалення обліку непрямих витрат у частині витрат іншої операційної діяльності підприємства / К. В. Безверхий // Облік, контроль та аналіз на підприємствах АПК: стан та перспективи розвитку: Зб. тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції. – Вінниця: РВВ ВНАУ, 2010. – С. 8-10.
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій / Затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 // Право. Податки. Консультації. Збірник систематизованого законодавства. – 2007. – № 1. – С. 21-76.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" затверджене наказом Мінфіну України від 31.12.99 р. № 318.
4. Фінансовий та управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах : підручник / М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, М. І. Беленкова та ін. / за ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 5-те вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2009. – 1056 с.

УДК 336.22:657:631.5

ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Шаповалов А. А., *студент групи Б 5/1,*
Науковий керівник – канд.екон.н, старший викладач Лагодієнко Н. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Запаси є важливою обліково-економічною категорією та об'єктом бухгалтерського обліку, займають вагоме місце в оборотних активах та беруть участь у формуванні кінцевого продукту діяльності підприємства й

входять до вартості його власного капіталу. Основною умовою здійснення господарської діяльності сільськогосподарських підприємств є достатній обсяг та раціональне використання запасів, за рахунок яких вони функціонують, забезпечуючи подальший розвиток суспільних економічних відносин.

Значний внесок у теорію і практику обліку запасів внесли вітчизняні вчені В.М. Івахненка, М.Р. Лучка, М.В. Кужельного, М.Я. Остап'юка, Є.В. Мниха, П.Я. Поповича, М.С. Пушкаря, В.С. Рудницького, М.Г. Чумаченка, І.Д. Фаріона, С.І. Шкарабана, В.В. Ковальов та інші. Проте розробку даної проблеми не можна вважати закінченою, бо змінюються економічні взаємовідносини, а у поглядах вчених і практиків залишаються суттєві розбіжності з багатьох питань.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 "Запаси". Згідно П(С)БО 9 запаси визначаються, як активи, які:

- утримуються для подальшого продажу (розподілу, передачі) за умов звичайної господарської діяльності;
- перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством [1].

Відповідно до П(С)БО 30 "Біологічні активи" запасами є сільськогосподарська продукція, яка після первісного визнання оцінюється та відображається відповідно до П(С)БО 9 "Запаси". Тобто, біологічний актив, який не використовується в сільськогосподарській діяльності та утримується для продажу або напрям його використання не визначено.

Одиницею бухгалтерського обліку запасів є їх найменування або однорідна група (вид). Придбані (отримані) або вироблені запаси зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю [2]. Первісною вартістю запасів, що придбані за плату, є собівартість запасів, яка складається з таких фактичних витрат:

- суми, що сплачується згідно з договором постачальнику (продавцю) за вирахуванням непрямих податків;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству;
- транспортно-заготівельні витрати;
- інші витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях [2].

Для цілей бухгалтерського обліку всі запаси підприємства можуть бути поділені на дві групи, а саме на власні запаси та запаси, які не є власністю підприємства, але знаходяться на його території. Власні запаси підприємства

обліковуються на балансових рахунках. До них відносяться виробничі запаси.

Виробничі запаси – це сукупність сировино-матеріальних ресурсів підприємства, які забезпечують безперервність процесу виробництва і повністю переносять свою вартість на виготовлену продукцію протягом одного операційного циклу.

Вони поділяються на сировину й матеріали; купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби; паливо – горючі речовини; будівельні матеріали; матеріали передані в переробку – оборотні матеріальні активи, тимчасово передані на безоплатній основі підприємством-власником суб'єктам-переробникам для доведення їх до стану, придатного для використання підприємством-власником у запланованих цілях; запасні частини – оборотні матеріальні активи, призначені для використання під час проведення ремонту, реконструкції, модернізації обладнання і машин, ремонту обладнання і машин за замовленнями сторонніх осіб і для використання з метою організації сервісу передпродажної підготовки і гарантійного ремонту таких засобів; матеріали сільськогосподарського призначення, притаманні підприємствам, які займаються вирощуванням продукції сільського господарства в межах своєї звичайної діяльності; інші матеріали.

Для накопичення інформації про виробничі запаси та відображення операцій по них у Плані рахунків передбачено рахунок 20 "Виробничі запаси". Субрахунки до рахунку 20 відповідають основним видам виробничих запасів, які були розглянуті вище і які відображаються у Балансі за встановленою НП(С)БО 1 формою.

Виробничі запаси відносять до складу оборотних активів, тому що вони можуть бути перетворені на грошові кошти протягом року або одного операційного циклу. Недостача виробничих запасів на вході призводить до збою чи простою виробництва, на виході – до втрат підприємства від реалізації готової продукції. Зайві виробничі запаси ведуть до омертвіння оборотних коштів, а готової продукції – до падіння ціни реалізованого товару.

ЛІТЕРАТУРА

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 року № 246. – Режим доступу : https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/standart-buhgalterskogo/pologhennya-standart-buhgaltersykogo-1021474.html

2. Визнання запасів [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://minfin.com.ua/taxes/-/gospoper/bo_2_5_1_obliczapasy.html

УДК 330.322.339.97

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Количева А. О., *студентка групи Б 5/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, старший викладач Костирко А. Г.
Миколаївський національний аграрний університет

Фінансова безпека аграрної сфери є важливою складовою економічної безпеки держави, яка набуває вагомого значення для подальшого розвитку України. Питання формування фінансової безпеки підприємств агропромислового комплексу розглядається як одне із найважливіших пріоритетів, оскільки виступає основою ефективного управління фінансовими ресурсами.

Теоретичним дослідженням питань фінансової безпеки підприємств присвячено праці Е. Альтмана, О. Ареф'євої, О. Барановського, М. Білик, І. Бланка, Ю. Кракос, Л. Мартюшевої, О. Приказок та ін.

На рівні суб'єктів господарювання комплексне дослідження суті поняття "фінансова безпека" як самостійного об'єкта управління в сучасній літературі вивчено ще недостатньо та ідентифікується здебільшого звичайно лише як один з елементів економічної безпеки.

Фінансова безпека агропромислового комплексу – це складова економічної безпеки, яка полягає в забезпеченні стану ефективного використання ресурсів агропромислових підприємств комплексу під впливом зовнішніх та внутрішніх загроз і спрямована на досягнення фінансової рівноваги підприємств у довгостроковому та короткостроковому періодах.

Фінансова безпека агропромислового підприємства – це якісна характеристика його фінансової системи, що характеризується рівнем фінансових ресурсів підприємства, достатнім для його нормального функціонування, а також ступенем захищеності та здатністю протидіяти негативним впливам внутрішнього та зовнішнього середовищ.

Фінансова безпека є універсальною категорією, що характеризує захищеність суб'єктів соціально-економічних відносин на всіх рівнях, починаючи з держави і закінчуючи кожним громадянином. Тому важливо зауважити, що джерелами негативних впливів на фінансову безпеку суб'єктів господарювання можуть бути: свідомі чи несвідомі дії окремих посадових осіб і суб'єктів господарювання (органів державної влади, міжнародних організацій, підприємств-конкурентів); збіг об'єктивних обставин (стан фінансової кон'юнктури, наукові відкриття та технологічні розробки, форсмажорні обставини тощо) [1, с. 146].

Найповнішим визначенням фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств є твердження, що це діяльність по управлінню ризиками та захисту інтересів аграрного підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз з метою забезпечення стабільного розвитку підприємництва та росту власного капіталу в поточній та стратегічній перспективах [2, с. 237].

Механізм фінансової безпеки підприємства дозволяє: забезпечити фінансову стійкість, ліквідність, платоспроможність; самостійно розробляти та впроваджувати фінансову стратегію; забезпечити оптимальне залучення та

ефективне використання фінансових ресурсів підприємства та достатню фінансову незалежність підприємства.

У свою чергу, незабезпечення фінансової безпеки призведе до негативних наслідків: банкрутства підприємств, неефективного управління фінансовими ресурсами, збільшення заборгованостей з платежів, не конкурентоспроможності та в загальному до неможливості існування економіки держави та руйнування її національної безпеки.

Фінансова безпека сільськогосподарських підприємств в системі його економічної безпеки характеризується системою індикаторів, а саме: ефективністю управління, платоспроможністю і фінансовою стійкістю, діловою активністю, інвестиційною привабливістю та ринковою стійкістю, тобто ефективністю використання майна [3, с. 90].

Отже, під фінансовою безпекою суб'єктів агропромислового комплексу як економічної категорії можна вважати сукупність соціально-економічних і правових відносин, що забезпечують такий фінансовий стан, при якому виявляється стійкість підприємства до зовнішніх загроз і ризиків при раціональному використанні своїх фінансових ресурсів.

Небезпеки і загрози, які впливають на фінансову безпеку, можна поділити на зовнішні (які не залежать від діяльності підприємства) та внутрішні (які безпосередньо залежать від діяльності підприємства), а також на існуючі та можливі [4].

До внутрішніх небезпек і загроз можна віднести навмисні або випадкові прорахунки менеджменту в галузі управління фінансами підприємства, помилки, пов'язані з вибором стратегії розвитку підприємства, а також управлінням і оптимізацією активів та пасивів підприємства.

До зовнішніх загроз можна віднести: наявність значних зобов'язань, викуп корпоративних прав та боргів підприємства конкурентами, недосконалість податкового законодавства, нерозвиненість ринків капіталу і їх інфраструктури, недосконалість економічної політики країни, криза грошової і фінансово-кредитної систем, а також нестабільність економіки.

Критерієм поділу загроз на існуючі або можливі виступає порогове значення того чи іншого індикатора, який характеризує певну загрозу. Загрози, які вже перевищили порогове значення, необхідно вважати існуючими або наявними, якщо ні – можливими.

Отже, основними завданнями формування системи фінансової безпеки підприємств агропромислового комплексу є: зміцнення дисципліни праці та підвищення її продуктивності; захист законних прав та інтересів керівників і персоналу; формування та захист інтелектуального потенціалу; підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції; інформаційне забезпечення діяльності; запровадження світових стандартів у діяльності та освоєння нових технологій виробництва; недопущення або мінімізація залежності підприємства від недобросовісних партнерів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барановський О. І. Фінансова безпека держави / О. І. Барановський // Фінанси України. – 1996. – № 11. – С. 19-34.
2. Кракос Ю. Б. Управління фінансовою безпекою підприємств / Ю. Б. Кракос, Р. О. Разгон // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2008. – № 1(1). – С. 86-97.
3. Мартюшева Л. С. Фінансова безпека підприємства як самостійний об'єкт управління / Л. С. Мартюшева, Т. Е. Петровська, Н. І. Трихліб // Коммунальное хозяйство городов. – 2006. – № 71. – С. 235-238.
4. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И. А. Бланк. – К. : Ника-центр, Эльга, 2004. – 784 с.
5. Приказок О. В. Прибуток у формуванні фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств / О. В. Приказок // Банківська справа. – 2009. – № 2. – С. 82-88.

УДК 336.225.674(477)

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ВІТЧИЗНЯНИХ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Хижняк Д. В., *студент групи Е 4/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, старший викладач Костирко А. Г.
Миколаївський національний аграрний університет

За сучасних умов ринкової економіки виникає необхідність поступового переходу державного управління до рівня європейських стандартів. В умовах стабільного розвитку національної економіки, збільшення виділеної частки бюджетних коштів на задоволення потреб суспільства, підвищення надходжень до державного та місцевого бюджетів державний фінансовий контроль видатків бюджетів набуває актуальності. Через це необхідно змінювати існуючу в Україні систему державного контролю, вдосконалювати та розвивати таку форму контролю в державному управлінні, як державний фінансовий аудит [1].

Питаннями вдосконалення державного фінансового контролю й аудиту в Україні займалися такі вчені, як: М.Т. Білуха, М.М. Каленський, О.І. Петрик, В.Я. Савченко, І.В. Пилипенко, Н.І. Дорош, В.Г. Мельничук, В.К. Симоненко, М.Г Чумаченко та ін. Створення й розвиток державного аудиту в Україні є предметом дослідження таких вчених, як: І.С. Левицька, А.О. Асанов, Н.І. Рубан, А.В. Мамишев, В.С. Федосов, І.Л. Чугунов.

Аудит в Україні почав розвиватися із прийняттям Закону України "Про аудиторську діяльність" № 3125 від 22.04.1993 р., який визначає поняття аудиту як "перевірку даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою визначення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із

вимогами користувачів” [2]. У 2001 р. було прийнято Бюджетний кодекс України та почався розвиток державного аудиту як одного із видів державного фінансового контролю. Державний аудит, на відміну від фінансового контролю, представляє собою незалежний вид аудиту. Головна мета державного аудиту є виявлення уразливих місць в організації господарської діяльності суб’єкта, який підлягає контролю, надання необхідних рекомендацій щодо підвищення ефективності його управління, усунення та запобігання наявних недоліків, помилок та порушень, а також вдосконалення його діяльності в цілому. Саме аудит дає можливість виявити помилки й недоліки організаційного, нормативно-правового та фінансового характеру, які негативно впливають на результати фінансово-господарської діяльності суб’єкта господарювання, у тому числі внаслідок прийняття неправомірних управлінських рішень, укладання збиткових контрактів, реалізації товарів та послуг за заниженими цінами. Об’єктами державного аудиту виступають суб’єкти господарювання державного сектора економіки, а також інші суб’єкти господарювання, що отримують кошти з державного та місцевого бюджетів або здійснюють експлуатацію державного чи комунального майна [3]. Проведення державного аудиту сприяє запобіганню різних фінансових порушень. Проведення державного аудиту є необхідним для державних підприємств, які займають переважну більшість у структурі державного сектора економіки, так як в процесі його здійснення перевіряється збитковість і відповідність діяльності підпорядкованого об’єкта чинному законодавству.

У червні 2015 року Кабінет Міністрів України прийняв Постанову № 390, затвердивши критерії відповідності аудиторських компаній, які можуть проводити аудит державних підприємств. Минуло понад рік з моменту прийняття постанови, однак, за даними Міністерства економічного розвитку й торгівлі України, тільки 15 з 45 найбільших державних підприємств вже пройшли аудиторську перевірку відповідно до нових норм. Ще низка компаній перебуває в процесі проходження аудиту.

Державні підприємства не прагнуть проходити фінансовий аудит через те, що керівництво багатьох державних компаній часто не розуміє мети проведення аудиту. Ключовою метою фінансового аудиту є підтвердження достовірності фінансової звітності компанії. Це необхідно насамперед для того, щоб різні стейкхолдери (англ. “Stakeholders”), як-от власники (наприклад, держава в разі держкомпаній), кредитори (наприклад, банки), постачальники тощо – бачили й розуміли реальний фінансовий стан і результати роботи компанії. Друга серйозна перешкода – це велика кількість інформації, яку необхідно підготувати безпосередньо для аудиту. Наприклад, перед проведенням аудиту компанія має провести оцінку активів. Для цього необхідно задіяти незалежних експертів-оцінювачів. Це тривалий процес, який можна порівняти за масштабами із самим аудитом.

Основну увагу зараз приділяють самому факту проведення аудиту, а не його результатам, що є великою помилкою, бо надавши висновок із застереженнями, аудитор по суті не підтверджує повністю фінансовий звіт

підприємства. Таким чином, за результатами аудиту часто вже не робляться будь-які дії, спрямовані на поліпшення якості звітності компанії й підвищення її фінансової ефективності.

Однією із важливих цілей аудиту є допомога керівництву компанії в підвищенні ефективності свого підприємства, але у більшості державних підприємств такої зацікавленості поки немає, що і є основною проблемою. Тому для того, щоб державний аудит в Україні розвивався більш ефективно, необхідно удосконалювати та розвивати теоретичні та практичні засади впровадження та функціонування державного аудиту в країні; вивчати зарубіжний досвід становлення системи незалежного публічного контролю; у засобах масової інформації провести ознайомлення з сутністю поняття «державний аудит», перевагами його проведення та чітким виділенням різниці між даною формою контролю та перевіркою або ревізією з боку державних органів, які проводяться з метою виявлення порушень та притягнення винних до відповідальності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гайдук Т. Г. Теоретичні засади державного фінансового аудиту / Т. Г. Гайдук // Економіка АПК. – 2011. – № 12. – С. 69-74.

2. Про аудиторську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України № 3125 від 22.04.1993 р. – Режим доступу : www.portal.rada.gov.ua

3. Пушкарьова О. Ю. Державний фінансовий аудит суб’єктів господарювання як пріоритетний напрям діяльності органів Державної контрольно-ревізійної служби [Електронний ресурс] / О. Ю. Пушкарьова. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/dtr/ep/2009_7/files/EC709_33.pdf

4. Городянська Л. Державний фінансовий аудит та аудит ефективності в системі державного фінансового контролю / Л. Городянська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 10. – С. 35-44.

5. Деякі питання проведення аудиту суб'єктів господарювання державного сектору економіки [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України № 390 від 04.06.2016 р. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248248066

УДК 336.225.674

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Чернієнко К. В., *студентка групи Е 4/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, старший викладач Костирко А. Г.
Миколаївський національний аграрний університет

Одним із найважливіших завдань сучасного економічного розвитку є створення чіткої і ефективної системи контролю в Україні. Фінансове становище багатьох суб’єктів господарювання залишається нестабільним і навіть збитковим внаслідок недосконалої організації бізнесу, а також

відсутності адекватної системи контролю. Серед напрямів вирішення цих проблем постає розширення аудиторських послуг, які надають незалежні аудиторські фірми.

Вагомий вклад у дослідження незалежного контролю – аудиту, зробили такі вчені як: Дорош Н.І., Кравченко В.І., Опаріна В.М., Редька О.Ю., Рубан Н.І. та інші.

В Україні аудит як вид фінансового контролю розвивається порівняно недовго і вже має ряд недоліків, які пов'язані з несформованими стандартами його функціонування, і запозиченням їх в інших країнах. У статті 3 розділу 1 Закону України "Про аудиторську діяльність" аудит визначено як перевірку обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідальність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів. Аудит здійснюється незалежними особами (аудиторами), аудиторським фірмами, які уповноважені суб'єктами господарювання на його проведення [2].

Причини виникнення і розвитку аудиторської діяльності безпосередньо пов'язані з особливостями ринкової економіки. Прийняття будь-якого управлінського рішення має ґрунтуватися на економічній інформації, яка формується переважно на основі даних бухгалтерського обліку. Отже, для прийняття зваженого рішення щодо іншого підприємства необхідно мати певні гарантії достовірності і реальності його бухгалтерської інформації. Головною метою аудиторської перевірки є перевірка правильності, законності, повноти і достовірності даних бухгалтерської звітності підприємства. Це робить незалежний аудиторський контроль не тільки важливим, а й невід'ємним елементом ринкової економіки [3].

Суттєвими проблемами сучасного професійного аудиту є розробка та впровадження економічного механізму регулювання аудиту, що включає в себе великі штрафні санкції за неякісні аудиторські перевірки, страхування аудиторської відповідальності, розвиток цивілізованої конкуренції на ринку аудиторських послуг [4].

Крім того, на сьогоднішній день існує ще багато аспектів, які стримують процес ефективного розвитку аудиту та аудиторської діяльності в Україні. Серед них можна виділити наступні: незначний період функціонування ринкових механізмів регулювання та відповідних механізмів державного фінансового контролю в Україні; наявність великої кількості фінансових порушень, нецільового та неефективного використання державних ресурсів; обмеження на законодавчому рівні ефективності результатів аудиту; недостатня кількість методичних розробок з аудиторського контролю; відсутність типових форм документів з аудиту; відсутність методичних рекомендацій з питань комп'ютеризації аудиту [5].

Дослідивши та визначивши основні проблемні аспекти розвитку аудиторської діяльності, можна запропонувати такі шляхи вирішення, зокрема: встановлення єдиних цін щодо надання послуг аудиторськими

компаніями, що змусить їх звернути увагу на якісне надання послуг, від чого буде залежати попит на їхні послуги; внесення необхідних змін і доповнень до Закону України "Про аудиторську діяльність" з метою приведення його у відповідність до інших законодавчих актів України; розробка Типових методик аудиторської перевірки фінансової звітності підприємств у розрізі галузей їх діяльності з використанням узагальненого практичного досвіду роботи міжнародних і вітчизняних аудиторських фірм; поглиблення співпраці професійних аудиторських організацій України з міжнародними та європейськими професійними організаціями бухгалтерів і аудиторів.

Розглянувши основні аспекти розвитку аудиту в Україні, можна зробити висновок, що на сьогодні аудиторська діяльність має ряд суперечностей і проблем. Більш глибоке дослідження цих проблем може стати основою для визначення пріоритетних напрямків вдосконалення аудиторської діяльності з огляду на перспективи розвитку ринкової економіки і відносин власності в Україні, а їх розв'язання сприятиме подальшому впровадженню професії аудитора в господарську практику і формуванню у громадськості впевненості у високій професійній майстерності аудиторів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про аудиторську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України №3125 від 22.04.1993 р. – Режим доступу : www.portal.rada.gov.ua
2. Янчева Л. М. Аудит : навч. посіб. [Електронний ресурс] / Л. М. Янчева, З. О. Макеєва, Л. О. Баранова, І. В. Янчева, А. І. Кашперська. – Режим доступу : http://lection.com.ua/audit/adt/prichini-viniknennya-i-rozvitku-auditorskoyi-diyalnosti.
3. Максименко Н. Г. Проблеми розвитку аудиторської діяльності в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/avpch/En/2009_49/Macsimenko%20N.G..pdf.
4. Жирна Ж. А. Зарубіжний досвід проведення аудиту ефективності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/6417/1/foreign%20experience.pdf.
5. Мусіхіна Г. М. Проблеми та перспективи розвитку аудиту в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=25952.

УДК: 657.631

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ДЕРЖАВНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ

Тютюнікова В. Д., *студентка групи Е 4/2*
Науковий керівник – канд.екон.наук, старший викладач Костирко А. Г.
Миколаївський національний аграрний університет

Реформування сфери державних фінансів у міжнародній практиці сприяло розвитку такої форми контролю як державний аудит. Державний аудит представляє собою систему незалежного, зовнішнього, суспільного аудиту діяльності державних органів стосовно використання національних

ресурсів країни та є одним із основних інститутів державного фінансового контролю, який забезпечує взаємозв'язок між державою, суспільством та людиною. Особливістю державного аудиту є те, що прогностичні та аналітичні можливості даного інституту контролю дозволяють йому, з однієї сторони, сприяти відбору найбільш ефективних стратегій та стандартів, а з іншої – забезпечувати ефективне використання національних ресурсів країни. Правильна організація державного аудиту забезпечує суспільство інформацією про якість роботи уряду та дає змогу судити про ступінь демократичності, відкритості та ефективності органів влади.

Окремі аспекти становлення системи державного аудиту ефективності досліджені сучасними вітчизняними та зарубіжними економістами, а саме: О.І. Барановським, І.В. Басанцовим, Н.Г. Виговською, І.К. Дрозд, О.Д. Соменковим, М.І. Сивульськогим, В.К. Симоненком, Н.В. Синюгіною, В.С. Степашиним, І. Б. Стефанюком, В.О. Шевчуком.

Процес узаконення державного аудиту, як виду державного фінансового контролю розпочався відносно недавно і знаходиться ще на стадії розвитку. Основною причиною являється недосконалість законодавчої бази, яка б регулювала процедуру проведення державного аудиту в державі. На сьогоднішній день відсутній закон "Про фінансовий контроль" в рамках якого було б визначено основні принципи, процедура його проведення та органи, що відповідатимуть за його здійснення. Проте, певні напрацювання в цьому напрямі вже є.

Першим кроком було прийняття Закону України "Про Рахункову палату", в якому зазначено, що даний орган наділений повноваженнями проводити державний фінансовий контроль [4].

Наступним було затвердження Постановою Кабінету Міністрів України № 1777 від 31.12.2004 р. Порядку проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм. Та в даному Порядку поняття державного аудиту прирівнюється до аудиту ефективності, який є формою державного фінансового контролю, спрямованого на визначення ефективності використання бюджетних коштів.

Функціями аудиту ефективності є:

- контрольна функція, що забезпечує принцип відповідальності об'єктів контролю, які використовують державні фінансові ресурси і майно, за дотримання законодавства у сфері економічних і фінансових відносин;
- аналітична функція, що передбачає системний аналіз причинно-наслідкових зв'язків виявлених порушень і проблем;
- синтетична функція, що полягає у розробці конкретних пропозицій щодо підвищення ефективності діяльності підконтрольного об'єкта [5].

При цьому зарубіжна практика розглядає аудит ефективності як контрольний захід, здійснюваний особливим методом, що уможливлює, з одного боку, всебічну оцінку економічності, раціональності та результативності витрачання державних коштів і використання державної власності, а з іншого – ретельний аналіз діяльності органів державної влади з

виконання вимог нормативно-правових актів, що визначають порядок витрачання державних коштів і використання державної власності. Результатом аудиту ефективності в цьому разі є висновок про якість виконання органом державної влади покладених на нього функцій у сфері управління фінансовими потоками держави.

У цьому ж 2004 році Постановою Кабінету Міністрів України було прийнято Порядок проведення органами державної контрольно-ревізійної служби аудиту фінансової та господарської діяльності бюджетних установ [6]. Згідно даної Постанови аудит фінансової та господарської діяльності бюджетних установ – це форма державного фінансового контролю, яка спрямована на запобігання фінансовим порушенням та забезпечення достовірності фінансової звітності, основним завданням якого є сприяння бюджетній установі у забезпеченні правильності ведення бухгалтерського обліку, законності використання бюджетних коштів, державного і комунального майна, складанні достовірної фінансової світності та організації дієвого внутрішнього фінансового контролю. Після прийняття цих двох постанов було розмежовано державний аудит і аудит ефективності.

Глобалізація впливає на всі сфери діяльності органів зовнішнього державного фінансового контролю, примушуючи їх удосконалювати систему контролю за використанням державних бюджетів, звертати особливу увагу на ефективність державних видатків, пильніше стежити за приватизаційними процесами, державним кредитуванням та іншими формами фінансової діяльності.

Позитивний ефект від участі держави у процесах глобалізації визначається стабільністю її політичної системи, ефективністю державного управління: довгострокові інвестиції, що сприяють розвитку економіки, не надійдуть у нестабільну державу, яка неефективно розпоряджається власними ресурсами та страждає від корупції та бюрократизму чиновників. Стабільність держави – це насамперед довіра суспільства до державної влади, до її бажання виправити недоліки, що заважають ефективному державному управлінню. Ця довіра формується й завдяки діяльності органів зовнішнього державного фінансового контролю [2].

Міжнародне співробітництво допомагає органам зовнішнього державного фінансового контролю розв’язувати основне завдання – забезпечувати ефективне управління національними фінансами, досягаючи позитивного результату в економічному і соціальному розвитку завдяки розробці нових методів, що відповідають найефективнішим моделям організації та управління державними фінансами. Проте, процес інтеграції України у світовий простір вимагає впровадження певних змін у процедурі та методиці державного аудиту, а саме:

- внесення змін до Закону України “Про аудиторську діяльність” щодо поширення норм зазначеного закону на діяльність державних органів, що здійснюють державний фінансовий аудит, та доповнення його статтями, які б окреслювали б особливості діяльності державних аудиторів;

- узгодження законодавчих актів щодо здійснення державного фінансового аудиту та гармонізація вітчизняного законодавства з відповідними міжнародними стандартами;
- налагодження взаємозв'язку державних аудиторів з незалежними аудиторами шляхом проведення систематичних семінарів та курсів підвищення кваліфікації;
- запровадження практики проведення спільних аудитів діяльності великих суб'єктів господарювання державного сектору економіки із залученням міжнародних аудиторських компаній [3].

Державний аудит в Україні проходить стадію розвитку, що вимагає від державних законодавчих органів створення такої законодавчої бази, що забезпечить повноцінне існування такого інституту фінансового контролю, як державний аудит.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брадул О. М. Державний фінансовий аудит в Україні [Електронний ресурс] / О. М. Брадул, М. О. Юнацький // Вісник Криворізького національного університету. – 2012. – Режим доступу : http://knu.edu.ua/Files/32_2012/72.pdf.
2. Жирна Ж. А. Становлення системи державного аудиту в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2010_29_2/statti/51.htm.
3. Локтєв О. Г. Аудит як нововведення у державному фінансовому контролі: європейські орієнтири [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/tppd/2009-1/zmist/R_2/Loktev.pdf.
4. Про Рахункову палату [Електронний ресурс]: Закон України від 11 липня 1996 р. № 315/96-ВР. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/576-19.
5. Порядок проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту [Електронний ресурс] : Постанова КМУ від 31.12.2004 р. №1777. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1777-2004-%D0%BF.
6. Порядок проведення органами державної контрольно-ревізійної служби аудиту фінансової та господарської діяльності бюджетних установ [Електронний ресурс] : Постанова КМУ від 10.08.2004 р. № 1017. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1017-2004-%D0%BF.

УДК 657.471.76:63.002.6

СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗНИЖЕННЯ

Пермякова В. В., *студентка групи Е 4/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, старший викладач Костирко А. Г.
Миколаївський національний аграрний університет

Актуальність питання, пов'язаного з вивченням шляхів зниження витрат, полягає у тому, що у системі показників, що характеризують ефективність виробництва, одне із провідних місць належить собівартості продукції. У ній відбиваються всі сторони виробничої і фінансово-

господарської діяльності підприємства: рівень використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, якість роботи окремих працівників і керівництва в цілому.

Багато авторів досліджували питання, що стосуються чинників, резервів та шляхів зниження собівартості продукції. Вагомий внесок у дослідження даного питання здійснили такі науковці, як: Л.В. Нападовська, І.А. Басманов, В.Б. Івашкевич, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, Н.М. Грабова, В.М. Добровський, Л.В. Гнилицька, М.А. Вахрушина, К. Друрі, Т.П. Карпова, М.С. Пушкар, А.Ю. Соколов, Дж. Фостер, Ч.Т. Хорнгрен, М.Г.Чумаченко, В.В. Сопко, В.Г. Швець та інші. Серед вчених ще не сформувалася єдина думка про доцільні шляхи зниження собівартості продукції.

Собівартість як економічна категорія властива товарно-грошовим відносинам і виникла тоді, коли всі витрати виробництва стали набирати вартісної форми, тобто коли виникла необхідність підрахувати витрати на виробництво товару і прибуток або збиток від його реалізації.

Категорія “собівартість” є складовою категоріального апарату товарного виробництва. Як засвідчує фактор часу, вона властива природі розвинутого товарного виробництва, коли важливо не лише визначити величину прибутку (чи збитку) від виробництва і реалізації продукції, але й підрахувати економічну ефективність випуску виробів, вибрати найбільш вигідний варіант їх конструкції та технології виготовлення [1].

Систематичне зниження собівартості продукції – одна з основних умов підвищення ефективності виробництва. Вона здійснює безпосередній вплив на величину прибутку, рівень рентабельності, а також на бюджет підприємства [2].

З усього різноманіття чинників, що впливають на техніко-економічні показники, до укрупнених груп можна віднести: підвищення технічного рівня виробництва; поліпшення організації виробництва.

Зниження матеріалоємності, чи матеріальних витрат – одне з найважливіших джерел розвитку економіки.

Продуктивність праці, тобто його результативність і ефективність, виміряється трудомісткістю (часом, витраченим на виробництво одиниці продукції) і виробітком (кількістю продукції, зробленої за визначений проміжок часу). У результаті зниження трудомісткості економія досягається за рахунок зменшення витрат на оплату праці з обліком додаткової заробітної плати і відрахувань на соціальне страхування в розрахунку на одиницю продукції, скоригованих на новий обсяг виробництва.

Чинники, що впливають на техніко-економічні показники, можна об’єднати в наступні укрупнені групи:

1) підвищення технічного рівня – процес удосконалення технічної бази, зростання рівня якої досягається в результаті: удосконалювання засобів праці; раціонального використання сировини, матеріалів; механізації й автоматизації виробничих процесів;

2) використання більш продуктивного устаткування дозволяє заощаджувати заробітну плату (жива праця) при збільшенні амортизаційних відрахувань (минулого праці);

3) удосконалення організації виробництва і праці – впливає на зниження собівартості в результаті спеціалізації виробництва, удосконалювання організації праці й управління виробництвом, поліпшення матеріально-технічного постачання і побуту, ефективного використання часу робочих, скорочення зайвих витрат.

Ріст обсягу виробництва дозволяє скоротити умовно-постійні витрати.

Найбільш ефективним шляхом зниження собівартості продукції є впровадження економних технологій виробництва, переймання світового досвіду по зменшенню собівартості [2].

Собівартість залежить від багатьох чинників, зокрема від: продуктивності праці, ефективності виробництва, якості та асортименту продукції, обсягу виробництва, ефективного розміщення продуктивних сил. Визначення собівартості продукції одне з головних завдань підприємства для його подальшого розвитку і отримання прибутку в цілому. Ефективне управління собівартістю повинно бути орієнтоване на пошук для шляхів її зниження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голиков А. П. Економіка України: фактори виробництва, галузева структура, розміщення, тенденції розвитку / А. П. Голиков, Н. А. Казакова, О. А. Шуба – Харків : 2010. – 199 с.

2. Кремінь О. Реформування собівартості / О. Кремінь // Калькулювання в промисловості. – Бухгалтерія. – 2001. – № 20. – С. 42-49.

УДК 657.633

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ: АНАЛІЗ ПРОБЛЕМАТИКИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Тен І. В., *студентка групи Е 4/2*
Науковий керівник – канд.екон.наук, старший викладач Костирко А. Г.
Миколаївський національний аграрний університет

Внутрішній аудит є дуже важливим способом контролю діяльності підрозділів та підприємства в цілому. У сучасних умовах, при посиленні конкурентної боротьби, керівники підприємств розуміють важливість високоефективного та конкурентоспроможного функціонування. Саме тому внутрішній аудит стає одним із основних інструментів підвищення ефективності управління підприємствами різних організаційно-правових форм та їх діяльності.

Внутрішній аудит досліджувався багатьма вітчизняними та зарубіжними вченими, серед яких варто відзначити: Н. Бортника, А. Бортника, Я. Меха, Ф. Бутинця, П. Майданевича, Абдула Каюма, А. Аренса, С. Бичкову, О. Богомолова, Р. Доджа, Дж. Лоббека, І. Проданову, К. Сазерленда, А. Шеремета та інших.

Для забезпечення інтегральної взаємодії служби внутрішнього аудиту з іншими підсистемами управління, служба внутрішнього аудиту повинна враховувати і вивчати існуючу на підприємстві систему інформаційних потоків, без яких неможливо конструктивно вирішувати проблеми ефективної організації служби внутрішнього аудиту як підсистеми управління.

При створенні служби внутрішнього аудиту керівництво підприємства насамперед повинно визначити форму її організації.

Після визначення форми організації служби внутрішнього аудиту та системи внутрішнього аудиту керівник служби повинен організувати її роботу: визначити внутрішню структуру, розподілити обов’язки між співробітниками служби, встановити підзвітність і вирішити інші організаційно-методичні питання.

На думку І. В. Колос та Н. Й. Радіонової, робота внутрішнього аудитора значно більше може вплинути на ефективність діяльності підприємства, ніж перевірка незалежного зовнішнього аудитора. Внутрішній аудитор більш детально знає структуру підприємства, специфіку функціонування, може більш реально оцінити “людський фактор”. Доцільним буде співпраця внутрішнього аудитора та планового відділу за напрямами: аналізу складеної звітності; розрахунку показників фінансового стану підприємства на найближчу перспективу; складання прогнозного балансу [1].

Основним аспектом будь-якої діяльності, в тому числі внутрішнього аудиту, є нормативне забезпечення. В Україні майже відсутнє методичне забезпечення внутрішнього аудиту. Це, у свою чергу, призводить до недоліків під час проведення аудиту. Становлення зовнішнього аудиту в Україні вже відбулося, але вітчизняний внутрішній аудит і в професіональному, і в законодавчому, і в інституціональному аспектах знаходиться ще в початковому стані розвитку. Стандартів, що регулюють функціонування внутрішнього аудиту в Україні, немає (за винятком нормативних документів НБУ з регламентації внутрішнього аудиту в комерційних банках України), і це зменшує поширення передового досвіду в цій сфері діяльності на інших підприємствах [2].

Внутрішній аудит буде здійснювати контроль усієї діяльності підприємства і покликаний досконало знати законодавство, що регулює господарську діяльність, та внутрішні розпорядження, які становлять його економічну нормативну базу, а також технологію виробництва. Спеціалісти внутрішньої служби аудиту повинні використовувати сучасні програми бухгалтерського обліку, юридичні бази даних, програми аналізу фінансово-господарської діяльності та інші спеціальні програми [3].

Вивчення сучасного стану розвитку внутрішнього аудиту дозволило визначити ряд проблемних аспектів, серед яких: недостатня кількість кваліфікованих фахівців із внутрішнього аудиту та брак досвіду аудиторської діяльності; недостатня кількість або повна відсутність типових форм документів із внутрішнього аудиту; недостатнє інформаційне забезпечення та ступінь автоматизації процесу внутрішнього аудиту.

Таким чином, першочерговими завданнями є: удосконалення законодавчого регулювання внутрішнього аудиту в Україні та визначення на методичному рівні принципів внутрішнього аудиту; подальша розробка і впровадження нормативів внутрішнього аудиту і поліпшення методики та організації внутрішнього аудиту, його якості; ідентифікація й усунення “слабких” місць у системі управління та оцінка ефективності інформаційних систем підприємства; контроль за виконанням управлінських рішень та поточної діяльності окремих структурних підрозділів підприємства та попередження шахрайств, помилок, недоліків [2].

Відносно питання організації внутрішнього аудиту на підприємстві слід зауважити, що розгляду вимагають два блоки:

1. Загальні питання, до яких відносяться переваги та недоліки, а також принципи та мету внутрішнього аудиту.
2. Організаційні та методологічні питання, до яких відносяться: етапи процесу здійснення внутрішнього аудиту; етапи організації відділу внутрішнього аудиту; зміст положення про відділ внутрішнього аудиту; функції відділу внутрішнього аудиту; особливості визначення завдань, які ставляться перед відділом внутрішнього аудиту; раціональний склад відділу внутрішнього аудиту; базу даних відділу внутрішнього аудиту; джерела аудиторських доказів при проведенні внутрішнього аудиту; зміст аудиторського висновку [4].

На даному етапі розвитку економіки одним із основних напрямків вдосконалення управління та підвищення ефективності підприємства є наявність служби внутрішнього аудиту. Адже внутрішній аудит допомагає досягти поставлених цілей шляхом підвищення ефективності контролю, процесів управління ризиками та корпоративного управління. Також внутрішній аудит надає консультації та гарантії, щодо удосконалення діяльності підприємства; підвищує інвестиційну привабливість підприємства та можливість виходу на міжнародні ринки капіталу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Колос І.В. Внутрішній аудит як інструмент підвищення ефективності діяльності підприємства [Електронний ресурс] / І. В. Колос, Н. Й. Радіонова. – Режим доступу : file:///C:/Users/Admin/Downloads/ptmbo_2013_1_11.pdf
2. Акімова Н. С. Внутрішній аудит в Україні: сутність, проблеми розвитку та шляхи їх усунення [Електронний ресурс] / Н. С. Акімова, Т. А. Наумова. – Режим доступу : file:///C:/Users/Admin/Downloads/esprstp_2012_1(1)__19.pdf
3. Бразілій Н. М. Внутрішній аудит розрахунків з постачальниками і підрядниками як шлях вдосконалення системи внутрішнього контролю підприємства [Електронний ресурс] / Н. М. Бразілій, О. О. Лисенко. – Режим доступу : file:///C:/Users/Admin/Downloads/Znpchdtu_2012_30(1)__7.pdf
4. Маліков В. В. Внутрішній аудит: аналіз проблематики та організація на підприємстві [Електронний ресурс] / В. В. Маліков. – Режим доступу : file:///C:/Users/Admin/Downloads/Pekon_2015_2_22.pdf

УДК 338.439.4:634:631.3

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕХНІКОЮ ГАЛУЗІ САДІВНИЦТВА

Коник Г. В., *студентка групи Е 4/2*
Науковий керівник – канд.екон.наук, старший викладач Костирко А. Г.
Миколаївський національний аграрний університет

Криза, яка охопила сільське господарство та інші галузі економіки країни, досить негативно позначилась на матеріально-ресурсному потенціалі. Темпи оновлення машинно-тракторного парку скоротились у 10-20 разів. У зв'язку з цим необхідним є розробка і реалізація ефективних заходів з забезпечення підприємств новітньою технікою, що дасть змогу підвищити ефективність виробництва.

Питання забезпеченості підприємств технікою, необхідною для ефективного функціонування господарства, всебічне дослідження технічної оснащеності та рівня використання технічного стану підприємств присвячені праці науковців, зокрема: Д. Г. Войтюка, В. О. Дубровіна, В. А. Бондарєва, Ю. О. Борхаленка, О. В. Павлової, О. В. Вишневецької, М. М. Ільчука, С. М. Рогач, Т. А. Гуцул, О. І. Ракула та ін. Проте у вітчизняній літературі недостатньо висвітлені аспекти наявності й розвитку сучасної техніки для збирання плодів.

На сьогодні зона Південного Степу є однією з провідних з вирощування і реалізації плодів, ягід та винограду.

Збирання плодів – один із найбільш трудомістких процесів. На нього припадає понад 40% усіх затрат праці. На збирання плодів з 1 га потрібно затратити понад 200 люд.-год., а ягід – понад 1800 люд.-год. [1].

Збір врожаю кісточкових плодових культур проводять на стадії оптимальної стиглості, не допускаючи повного дозрівання плодів для забезпечення найкращої лежкості та транспортабельності продукції.

Необхідно відмітити те, що процес збору врожаю потребує колосальних затрат трудових ресурсів й не завжди є ефективними, адже сьогодні агровиробник може обрати новітню сільськогосподарську техніку, яка дозволить істотно знизити вартість виробництва й затрати праці. У зв'язку з цим, забезпечення сільськогосподарських підприємств технікою і високопродуктивне її використання є актуальним питанням.

Поглиблюючи дослідження даного питання, проведемо аналіз стану забезпечення технікою у товаристві з обмеженою відповідальністю "Оксамит" Вітовського району.

Досліджуючи діяльність товариства, було визначено, що підприємство має досить низький рівень оновлення техніки.

Вибуття машин сільськогосподарського призначення спричинено тим, що підприємство припинило вирощування зернових та зернобобових культур і спеціалізується на вирощуванні і реалізації плодів. При цьому у підприємстві відсутні машини для збирання плодів.

Проаналізувавши фінансовий стан ТОВ "Оксамит", визначено, що підприємство є фінансово незалежним.

Коефіцієнт фінансової стабільності у 2015 році в порівнянні з 2013 та 2014 роками зріс на 106 та на 63 пункти відповідно. Цей показник є оберненим до коефіцієнта фінансування і його зростання є показником фінансової стійкості господарства.

За період 2013-2015 роки ліквідність підприємства підвищилась. Так, коефіцієнт покриття у 2015 році зріс порівняно з 2014 роком на 42 пункти, а коефіцієнт швидкої ліквідності – на 20 пунктів.

Отже ТОВ "Оксамит" є стабільним та платоспроможним підприємством, що має можливість залучити кошти на придбання необхідної техніки.

Нині ринок сільськогосподарської техніки переповнений різноманітними машинами вітчизняного та іноземного виробництва.

Вітчизняний ринок пропонує лише застарілі машини, виробництво яких припинено, а саме: машина для збирання плодів кісточкових культур ВУМ-15А та комбайн для збирання плодів МПУ-1А, машина для обрізки гілок МКО-3, комбайн двоагрегатний для збирання плодів КПУ-2А, КПУ-2. Тобто таку техніку можливо придбати лише на вторинному ринку.

Зарубіжні виробники техніки пропонують: самопересувну платформу для саду PS-5 (45000 euro/шт.), агрегат струшуючий та очищуючий MAJA (27570 euro/шт.), багатофункціональну машину для садів SAVA (5550 euro/шт.), машину для посадки саджанців плодових дерев і кустарників (МПС-2М) (244555 руб./шт.). Однак така техніка в рази дорожча вітчизняної.

З метою підвищення ефективності виробництва продукції садівництва першочерговим завданням є забезпечення сільськогосподарських підприємств відповідною технікою. Найгострішою проблемою у садівництві є проблема інвестицій, що вимагає пошуку їх ефективних джерел.

За сучасних умов галузь потребує цільового кредитування та дієвої державної підтримки. Також актуальним є питання використання потенціалу зарубіжних інвесторів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сільськогосподарські та меліоративні машини: [підруч.] / Д. Г. Войтюк, В. О. Дубровін, Т. Д. Іщенко та ін.; За ред. Д. Г. Войтюка. – К.: Вища освіта, 2004. – 544 с.

УДК 657.6(4)

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РЕГУЛЮВАННЯ АУДИТУ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Аркуша Ю. О., *студентка групи Е 4/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, старший викладач Костирко А. Г.
Миколаївський національний аграрний університет

Стабільний розвиток економік європейських країн зумовлений у великій мірі ефективністю системи аудиторського контролю, який сприяє низькому рівню банкрутств суб’єктів господарювання. Проблематика у сфері контролю за належним виконанням аудиторської діяльності посідає одне з важливих місць у сьогоднішньому розвитку економіки України. З цієї причини аналіз та запозичення досвіду у вітчизняну практику є надзвичайно актуальним на сьогодні.

Теоретичні дослідження з аудиту здійснено такими вітчизняними науковцями, як Білуха М.Т., Боднар М.І., Герасимович А.М., Костюченко В.М., Пантелеєв В.П., Петрик О.А., Полєтаєва О.С., Редько О.Ю., Шульга Н.П., які зробили суттєвий внесок у сферу розвитку традиційної вітчизняної науки, що стосується внутрішнього та зовнішнього аудиту та його адаптації до умов і особливостей аудиторської діяльності. Однак, вплив процесів глобалізації, трансформації багатьох сфер економіки в Україні ставлять нові виклики у дослідженні системи аудиту як вітчизняної, так і зарубіжної.

Зарубіжні автори визнають, що спочатку на Заході аудит був нічим іншим, як перевіркою і підтвердженням достовірності бухгалтерських документів і звітності. Аудитори в основному розглядали первинні документи, регістри бухгалтерського обліку, а також складену на їх основі бухгалтерську звітність. Потім аудит став системно-орієнтованим. При цьому більше уваги приділялося підвищенню ефективності системи управління кожного клієнта, і в першу чергу – системи його внутрішньогосподарського контролю.

Нарешті, сучасний аудит, особливо в міжнародній практиці, – це аудит, заснований на ризику. Це процес, в якому використані позитивні сторони не

тільки підтверджуючого, а також системно-орієнтованого аудиту, а й аудиту, переважно заснованого на статистичних або нестатистичних вибіркових дослідженнях.

Організацію аудиту в Україні здійснює Аудиторська плата України, яка є незалежним самостійним органом, мета якого сприяти розвитку, вдосконаленню та уніфікації аудиторської справи. Аудиторська палата покликана створити систему незалежного фінансово-господарського контролю у формі аудиту, який би давав об'єктивну оцінку фінансового стану підприємств і підприємців, сприяв раціональному господарюванню та своєчасно запобігав банкрутству, забезпечував достовірний контроль за доходами і видатками власників та одночасно оберігав інтереси держави.

До основних переваг аудиту можна віднести:

- збереження частини державних коштів, які витрачаються на утримання контрольно-ревізійного апарату;
- фіскальна функція аудиту, що проявляється у надходженні податків від аудиторської діяльності до бюджету;
- формування конкурентного середовища у сфері аудиторської діяльності;
- вільний вибір суб'єктом господарювання аудитора.

Таким, чином очевидним є факт корисності аудиторської діяльності для економіки будь-якої держави, але водночас кожна країна формує власний підхід до аудиту.

Так, в Німеччині діяльність аудиторів чітко регламентується та контролюється. Органом контролю там виступає Інститут аудиторів, що має спеціалізовані комітети для врегулювання проблем, що виникають у сфері аудиту. При Аудиторській палаті Німеччини створюються аудиторські суди, до компетенції яких входить накладання штрафів та інших адміністративних покарань за неякісне проведення перевірки, в разі необхідності такі суди можуть позбавити аудитора права здійснювати аудиторську діяльність.

У Данії аудиторів призначають акціонери на щорічних загальних зборах. Аудитори мають право надавати професійні послуги певній організації до наступних зборів. Обмежень на кількість призначень аудиторської фірми для проведення однієї організації не має.

У Франції питання бухгалтерського обліку та звітності перебувають у віданні Міністерства фінансів, а аудиту – Міністерства юстиції. Аудит проводять бухгалтерські комісари, яких обирають на зборах акціонерів строком на 6 років. Після цього строк повноважень комісарів може бути продовжений, при чому кількість пролонгацій не обмежена. Після призначення аудиторів їх не можна замінити, крім випадків, коли виноситься спеціальна юридична постанова про непрофесійну поведінку таких осіб.

В цілому аудиторська діяльність здатна забезпечувати значне покращення становища для суб'єктів господарювання, ліквідувати негативні наслідки у формі адміністративних стягнень з боку органів державного контролю за недотримання норм законодавства, зменшити видатки на контрольно-ревізійне функції органів влади, але для досягнення таких

результатів необхідною є перш за все зацікавленість власне суб'єктів господарської діяльності у проведенні таких перевірок та отримання послуг аудиторів.

Таким чином, визначивши особливості діяльності аудиторів в провідних країнах світу, варто відмітити цілком реальну можливість використання вищезазначеного досвіду в Україні. Так, досвід Німеччини може бути залученим в аспекті формування органу, основним завданням якого є контроль за діяльністю аудиторів в Україні, накладання адміністративних стягнень, вирішення спорів, перевірка якості проведення аудиту тощо. Але головною умовою реалізації зарубіжного досвіду є інтерес з боку суб'єктів господарювання, які, нажаль, не бажають або не здатні забезпечувати проведення регулярних аудиторських перевірок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про аудиторську діяльність [Електронний ресурс]. Закон України – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12. – Назва з екрана.

2. Роль і проблеми аудиту в Україні / Л. В. Гасенко, А. В. Кузіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=34264.

3. Ножкина Т.В. Международный аудит : [учебное пособие] / Т. В. Ножкина. – Петропавловск-Камчатский : Камчат-ГТУ, 2007. – 127 с.

УДК 368.657

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

Семенчук Ю. М., *студентка групи Е 4/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, старший викладач Костирко А. Г.
Миколаївський національний аграрний університет

Кожному страховому підприємству необхідно правильно оцінювати свій виробничий та економічний потенціал, здійснювати оцінку своєї платоспроможності, формувати стратегію подальшого розвитку, забезпечувати фінансову стійкість компанії в умовах ринку.

На сучасному етапі розвитку ринку страхових послуг залишається актуальним питання забезпечення правдивої, достовірної та неупередженої інформації про фінансове становище користувачам для прийняття рішень.

Особливості фінансової звітності страхових компаній досліджували такі вітчизняні вчені та практики як: В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, О. Галасюк, С.В. Куликов, Р.В. Пікус, В.С. Приходько, Г.П. Голубнича та ін.

Фінансова звітність страхових компаній включає такі форми звітності: форма № 1 (баланс), форма № 2 (звіт про фінансові результати), форма № 3 (звіт про рух грошових коштів), форма № 4 (звіт про власний капітал), форма № 5 (примітки до річної фінансової звітності). Основним фінансовим документом страхової компанії, який щорічно публікується, є її баланс.

Загальний обсяг активів характеризує розмір засобів страховика, інвестованих у цінні папери, нерухомість, рахунки і депозити в банках, інші матеріальні цінності.

Дослідження проблеми щодо особливостей здійснення управління страховою справою і напрямів його удосконалення має вагоме значення в страховій діяльності. Важливим інструментом управління слугує економічний аналіз. Економічний аналіз страхових операцій ґрунтується на загальній теорії економічного аналізу. Він характеризується рядом специфічних показників, що конкретизують страхову діяльність (страховий тариф, середня страхова сума, обсяг страхових платежів тощо) [3].

Аналіз коефіцієнтів є одним з найбільш популярних методів аналізу фінансової звітності. Фінансові коефіцієнти – це співвідношення даних з різних форм звітності страхової компанії (табл. 1). Аналіз за допомогою фінансових коефіцієнтів є орієнтованим на майбутнє, тому необхідно враховувати ті фактори, які впливають на показники аналізу зараз.

Таблиця 1

Групи коефіцієнтів для характеристики фінансового стану страхових компаній

Групи показників	Характеристика показників
Коефіцієнти ліквідності	Характеризують здатність підприємства погашати поточну заборгованість
Коефіцієнти управління активами	Характеризують ступінь ефективності використання наявних активів з погляду надання страхових послуг
Коефіцієнти управління кредитами	Характеризують стійкість фінансових позицій компанії
Коефіцієнти прибутковості	Характеризують досягнутий керівництвом компанії рівень віддачі на вкладені кошти
Відносні показники ринкової вартості	Показують зв’язок між ціною акції та доходами на неї

Джерело: побудовано автором з використанням [2]

Аналіз діючої практики бухгалтерського обліку в страхуванні свідчить, що на сьогодні не розроблена єдина система обліку господарської діяльності страхових компаній. Існуючі нормативно-інструктивні документи з обліку не враховують всіх аспектів страхової діяльності. За сучасних умов одні й ті самі господарські операції в страхуванні відображаються страховиками України за різними методиками.

Таким чином, невпорядкованість бухгалтерського обліку в страхуванні призводить до неможливості зваженої оцінки діяльності страхових компаній, знижує ефективність контролю за дотриманням ними вимог страхового законодавства.

Дослідження цього питання свідчить про необхідність удосконалення обліку операцій з перестрахування в частині передачі ризиків в перестрахованное, що на практиці здійснюється страховиками двома методами – методом нарахування і касовим методом. Касовий метод обліку операцій з передачі ризиків в перестрахування спрямований на

пристосування методики обліку до вимог страхового законодавства. Непослідовність ведення обліку операцій зі страхування та перестрахування призводить до порушення принципу нарахування та відповідності доходів і витрат та неузгодженості між результатами обліку у страховика та перестраховика.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галасюк О. Аналіз фінансової звітності страхових компаній / О. Галасюк // Економічний аналіз. – 2010. – № 6. – С. 400-403.
2. Куликов С. В. Фінансовий аналіз страхових організацій / С. В. Куликов. – Ростов н / Д : Фенікс, 2006. – 362 с.
3. Приходько В. С. Бухгалтерський облік страхової діяльності / В. С. Приходько. – Київ : Вища освіта, 2006. – 156 с.

УДК 657.6:34

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ У КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ

Божко О. С., *студентка групи Е 4/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, старший викладач Костирко А. Г.
Миколаївський національний аграрний університет

На сучасному етапі розвитку економіки України роль банків як активних учасників підприємницької діяльності постійно зростає. Вихід українських банків на міжнародні фінансові ринки потребує адаптації їх управлінських систем до рівня світових стандартів банківської діяльності. Банківська система країни є своєрідним індикатором розвитку економічних процесів і потребує високого рівня захисту від різних ризиків. Ефективне управління ризиками в банку забезпечується функціонуванням системи внутрішнього контролю, найважливішим елементом якого є внутрішній аудит. Служба аудиту аналізує звітність, виявляє відхилення фактичних показників від планових, визначає напрямки перспективного розвитку комерційних організацій і, таким чином, має серйозний вплив на прийняття управлінських рішень для досягнення конкретних цілей. Сьогодення вимагає проведення настільки ефективного аудиту, що надав би змогу не лише виявляти проблеми та прорахунки в банківських операціях, а й зміг би забезпечити недопущення цього в майбутньому, виявляв би резерви підвищення ефективності роботи установи.

Проблематику функціонування аудиту в банку та його контролю досліджують такі українські вчені, як : Білуха М.Т., Дорош Н.І., Заруба О.Д., Зубилевич С.Я., Коваль Л.С., Редько А.Ю., Рудницька В.С., Петрик О.А., Т.П. Гудзь. Цими вченими було розглянуто ключові аспекти економічного контролю, системи внутрішнього контролю, питання аудиту тих чи інших

банківських операцій і напрямів діяльності, проблеми банківського нагляду, регулювання та зовнішнього аудиту. Однак, незважаючи на численні наукові розробки, проблема організації внутрішнього аудиту у комерційних банках України та його контролю залишається дискусійною.

Перед комерційними банками України в умовах ринкової конкуренції постає завдання структурної перебудови системи корпоративного управління з метою забезпечення конкурентоздатності, ефективного функціонування та розвитку організації. Ось чому, визначення сучасних науково-методичних підходів щодо формування системи внутрішньофірмових стандартів аудиту в банках та функціонування аудиту в Україні з урахуванням міжнародного досвіду, є одним з найактуальніших питань, що постає перед науковцями та практиками.

В економічній літературі трапляються різні підходи до визначення сутності внутрішнього аудиту і контролю кредитних операцій. Міжнародний стандарт аудиту 610 “Розгляд роботи внутрішнього аудиту” розглядає термін “внутрішній аудит” як оцінювальну діяльність служби, створеної суб’єктам господарювання [1]. Методичні рекомендації щодо проведення внутрішнього аудиту фінансових установ, які затверджені розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг від 27.09.2005 р. № 4660, зазначають, що внутрішній аудит – незалежна експертна діяльність служби внутрішнього аудиту фінансової установи, яка полягає у проведенні перевірок та здійсненні оцінки, як правило, таких елементів: системи внутрішнього контролю фінансової установи; фінансової та господарської інформації; економічності та продуктивності фінансової установи; дотримання банківськими установами законів, нормативних актів та інших зовнішніх вимог [2].

Аудит банківської діяльності має кілька особливостей. Річ у тім, що у процесі аудиторських перевірок банків та інших фінансово-кредитних установ розглядаються різні сторони економічної діяльності як самої кредитної системи, так і господарства, що обслуговується. Це накладає на аудиторів особливу відповідальність за кваліфікованість обстежень, об'єктивність і достовірність висновків, оскільки результати аудиту служать основою для підтвердження річного звіту, публікації балансу і загальної оцінки підсумків роботи кредитної установи.

У процесі аудиту комерційних банків звертається увага, зокрема, на такі питання: раціональність організації робочого місця для спілкування з клієнтами, рівень комп’ютеризації, наявність доступу до документів та штампів; забезпечення зберігання та використання печатки, штампів та бланків суворої звітності; з’ясування справжнього стану зберігання грошей, документів і майна; повнота і правдивість інформації про банківські операції; достовірність даних бухгалтерського обліку і звітності та відповідності правил їх ведення і складання чинному законодавству; наявність наказів (розпоряджень) по установі банку про надання працівникам права контрольного підпису розрахункових документів та зразків підписів.

По закінченні перевірки, яка виявила порушення чинних правил проведення операцій, в усіх випадках аудитор повинен ретельно розібратися в характері цих порушень, установити їх причини та терміново вжити заходів щодо їх усунення.

Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України, затверджене Постановою Правління НБУ від 30.12.98 р. № 566, виділяє внутрішній аудит як незалежний підрозділ, який не бере участі у виконанні операцій, а періодично здійснює перевірки та оцінює:

- адекватність і ефективність заходів та системи внутрішнього контролю;
- управління ризиками і кредитним та інвестиційним портфелем;
- повноту, своєчасність і достовірність фінансової та іншої звітності;
- дотримання принципів і внутрішніх процедур обліку;
- відповідність регулятивним вимогам [3].

Положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України, затверджене Постановою Правління НБУ від 20.03.98 р. № 114, визначає внутрішній аудит банку як незалежну оцінку системи внутрішнього контролю, який встановлено в комерційному банку [4].

Державний нагляд НБУ за діяльністю комерційних банків дає їм змогу бути більш упевненими у своїх діях, а також гарантувати інтереси вкладників, акціонерів і пайовиків.

Під час аудиту бухгалтерського обліку треба передусім мати на увазі, що облік і звітність у комерційних банках здійснюється відповідно до правил, установлених НБУ. Банки, як відомо, мають свій, відокремлений від промислового, план рахунків бухгалтерського обліку. В аудиторських перевірках звертається увага на правильність складання балансів. Обов’язково повинні звірятися залишки за рахунками аналітичного і синтетичного обліку. Перевіряється також дотримання правил ведення бухгалтерського обліку і порядку оформлення грошово-розрахункових операцій, часто виявляються недоліки і недбалості і навіть невірогідність балансу. Обов’язковій перевірці під час аудиту підлягає правильність юридичного оформлення діючих рахунків клієнтів і обґрунтованість операцій щодо них.

Таким чином, можна зробити висновок, що для підвищення конкурентоспроможності українських банків на національному та зарубіжному ринках необхідно вдосконалювати процес внутрішнього аудиту у комерційних банках. Це дасть змогу: мати впевненість керівництва та зацікавлених сторін у надійності банківської установи; вчасно виявляти існуючі проблеми та попереджати їх появу; мінімізувати можливі ризики. Саме тому комерційні банки України повинні усвідомити, що саме ефективний внутрішній аудит є діючим засобом зниження ризику банкрутства та основним засобом захисту інтересів акціонерів. Лише створивши ефективну систему аудиту й контролю функціонування конкретного комерційного банку та здійснюючи ефективний нагляд за його діяльністю, можна підвищити рівень його безпеки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Використання результатів роботи внутрішнього аудитора. Міжнародний стандарт аудиту 610 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minin.gov.ua.
2. Методичні рекомендації щодо проведення внутрішнього аудиту фінансових установ, затверджено розпорядженням Держкомісії з регулювання ринків фінансових послуг від 27.09.2005 р. № 4660 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua.
3. Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України: Постанова Правління НБУ від 30.12.98 р. № 566 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
4. Положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України: Постанова Правління НБУ від 20.03.98 р. № 114 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bank.gov.ua.

УДК 657.37:006.44

БАЛАНС ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Веретюк В. В., *студентка групи Б 4/1*
Науковий керівник – асистент Пісоченко Т. С.
Миколаївський національний аграрний університет

В умовах розширення зовнішньоторговельних зв’язків підприємств та збільшення обсягів прямого іноземного інвестування особливої актуальності набувають питання адаптації вітчизняної практики формування фінансової звітності до міжнародних стандартів фінансової звітності.

Вагомий внесок в дослідження згаданих проблем внесли такі вчені: Баришнікова О., Бутинець Ф.Ф., Герасимович А.М., Голов С.Ф., Жукова А., Казимирчук С.В., Кірейцев Г.Г., Костюченко В., Малюга Н.М., Москвіна І., Пархоменко В.М., Петрук О., Пилипенко І.І., Рогозний С. та інші.

Проблеми, пов’язані із переходом українських підприємств на МСФЗ не можуть нівелювати тих переваг, які виникнуть у зв’язку з такими змінами. Позитивними сторонами застосування МСФЗ як для суб’єктів господарювання, які складають фінансову звітність, так і для її користувачів є:можливість отримання необхідної інформації зарубіжними користувачами; забезпечення порівнянності показників звітності з іншими суб‘єктами господарювання, незалежно від того, резидентом якої країни вони є і на якій території здійснюють господарську діяльність; можливість залучення іноземних інвестицій і позик, а також виходу на міжнародні ринки; забезпечення більшої довіри з боку потенційних партнерів; надійність та прозорість інформації тощо [1].

Основними елементами балансу є активи, зобов'язання і капітал. Групування інформації у статті та розділи балансу відповідно до міжнародних стандартів не регламентуються.

Необхідно відмітити, що згідно НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", деякі статті Балансу не змінились, незважаючи на невідповідність вимогам МСФЗ. Так, за міжнародними стандартами не існує окремого об'єкта обліку незавершені капітальні інвестиції, вони включаються за МСБО 16 "Основні засоби" до складу основних засобів. МСФЗ також не вимагають окремого подання у звіті накопиченої амортизації (зносу), рекомендуючи їх деталізацію у Примітках до статей "Нематеріальні активи" та "Основні засоби". За міжнародними стандартами підприємства могли б ці активи показувати або одним рядком за залишковою вартістю з розкриттям показників первісної вартості та зносу у Примітках до фінансової звітності, або двома – окремо первісна вартість і окремо нарахований знос .

Відповідно до МСФЗ є недоречним і окреме відображення статті "Витрати майбутніх періодів". Зазнав змін і пасив Балансу: у розділі I в окремій статті наводиться інформація про капітал у дооцінках. Забезпечення відповідно до міжнародних стандартів тепер відображаються окремо поточні та довгострокові в розділах II та III, а розділу "Забезпечення таких витрат і платежів" вже немає. Це наблизило баланс за структурою до міжнародних вимог. Разом з тим, у розділі "Власний капітал" змінилась назва статей "Статутний капітал" на "Зареєстрований капітал", але за економічним змістом це залишається відповідність установчим документам. Не знайшли свого відображення у цьому розділі статті до МСФЗ, де підприємства можуть відображати так і компоненти капіталу, як його частина, що виникла у зв'язку з корегуванням на гіперінфляцію або дольовий компонент конвертованих облігацій, які не можуть бути віднесені до додаткового капіталу. Залишилась обов'язковою і стаття "Цільове фінансування", але таке поняття у МСФЗ відсутнє.

Слід зазначити, що міжнародні стандарти, на відміну від національних, не передбачають суворо фіксованої, конкретної форми балансу, а лише містять мінімальний перелік інформації, яку необхідно подати. Крім того, у міжнародній практиці набули поширення різні моделі балансу, які можуть бути реалізовані у вертикальній або горизонтальній формі [3].

Науково обґрунтоване групування статей активу і пасиву є важливим напрямом удосконалення форми бухгалтерського балансу. Так, загальноприйнятим та зрозумілим є той факт, що розділи формують шляхом об'єднання окремих статей.

Отже, якщо у балансі є розділ, то у ньому повинні бути виділені окремі статті. Але у затвердженій формі балансу, як в активі, так і пасиві, є певні розділи, у яких жодної статті не передбачено, а саме: в активі – розділ 3 "Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття", в пасиві – розділ 4 "Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття". Виділення цих розділів є недоречним.

Необхідно вилучити зазначені розділи із структури балансу, а відповідні показники відображати у складі активів та зобов'язань.

Отже, існує необхідність у здійсненні подальшого удосконалення балансу до МСФЗ, що в подальшому сприятиме повноті та достовірності даних фінансової звітності для задоволення реальних потреб користувачів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Трачова Д. М. Перехід на міжнародні стандарти обліку та звітності: проблеми на перспективи / Д. М. Трачова, Л. А. Сахно. – Мелітополь : Вид-во Мелітопольська типографія "Люкс", 2012. – № 2 (18), том 6. – С. 270-276.
2. МСБО 1 "Подання фінансових звітів" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : buhgalter911.com/Res/MSBO/MSBO1.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk
4. Поддєрьогін А. М. Фінансовий менеджмент : конспект лекцій КНЕУ / А. М. Поддєрьогін. – КНЕУ, 2012. – 240 с.

УДК 334.06

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ПУБЛІЧНОЇ ЗВІТНОСТІ

Оленич К. В., *студентка групи Б 4/1*
Науковий керівник – асистент Пісоченко Т. С.
Миколаївський національний аграрний університет

Центральною інформативною базою про фінансовий стан суб'єктів господарювання, аналіз та оцінку його фінансово-економічної діяльності є фінансова звітність. Обґрунтування основних вимог, які представлені в законодавстві України дозволяють нам розкрити та сформулювати певні рівні і функції публічної фінансової звітності організацій, підприємств та установ. Одним з основних джерел інформаційного забезпечення в наш час виступає публічна фінансова звітність підприємств, установ та організацій, яка складається певним рядом процедур обробки, групування, підрахунку даних та формується на завершальній стадії облікового процесу. Враховуючи роль публічної фінансової звітності підприємства,організацій або установи, розглянемо її значимість, форми, терміни та порядок подання. Публічна звітність організації – це принцип звітності, згідно з яким компанії, акціонерні товариства, організації зобов'язані щорічно публікувати основні дані про результати своєї діяльності: баланси, акти інвентаризації та іншу інформацію, необхідну для проведення оподаткування і збору економічної інформації. Публічність звітності, по суті, стає своєрідним способом ознайомлення з комерційною діяльністю тієї чи іншої організації. На сьогоднішній день публічна бухгалтерська звітність, по суті, стає візитною

карткою бізнесу, в якій міститься великий обсяг інформації, а також відіграє дуже важливу роль в стратегії, як фінансування, так і звичайних бізнес-відносин.

Публічна бухгалтерська звітність організації є основною криницею інформації про її діяльність, так як бухгалтерський облік стандартизує, накопичує і збирає економічно інформацію про здійсненні або заплановані господарські операції і результати господарської діяльності. Публічна бухгалтерська звітність повинна давати достовірне і повне розуміння про майновий та фінансовий стан організації, її зміни, а також про фінансові результати її діяльності.

Багато організацій, діяльність яких безпосередньо пов'язана з фінансами, інвестуванням та ін., зобов'язані, згідно законодавства, щорічно надавати свої бухгалтерські дані для ознайомлення будь-якій зацікавленій особі [1]. До таких організацій належать: банки, кредитні організації; біржі, страхові компанії; відкриті акціонерні товариства; інвестиційні фонди, фонди, створені за рахунок приватних, суспільних і державних коштів; товариства з обмеженою відповідальністю, які розмістили свої облігації або інші цінні папери публічно.

Публічність звітності по суті стає своєрідним способом ознайомлення з комерційною діяльністю тієї чи іншої організації.

Згідно ст. 14 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність" під опублікуванням бухгалтерської звітності слід розуміти її публікацію в газетах і журналах, доступною користувачам бухгалтерської звітності, чи розповсюдження серед них публікації, буклетів та інших видань, що містять бухгалтерську звітність [4].

Публічна бухгалтерська звітність повинна давати достовірну і повну інформацію про майновий та фінансовий стан організації, його зміни, а також про фінансові результати її діяльності:

1. Підприємства зобов'язані подавати квартальну та річну фінансову звітність органам, до сфери управління яких вони належать, трудовим колективам на їх вимогу, власникам (засновникам) відповідно до установчих документів. Органам виконавчої влади та іншим користувачам фінансова звітність подається відповідно до законодавства. Термін подання фінансової звітності встановлюється Кабінетом Міністрів України, а для банків – Національним банком України.

2. Фінансова звітність підприємств не становить комерційної таємниці, крім випадків, передбачених законодавством.

3. Підприємства (крім бюджетних установ) зобов'язані подавати (надсилати рекомендованим листом) державному реєстратору за місцезнаходженням реєстраційної справи не пізніше ніж до 1 червня року, що настає за звітним періодом, фінансову звітність про господарську діяльність у складі балансу і звіту про річні фінансові результати.

4. Публічні акціонерні товариства, підприємства – емітенти іпотечних облігацій, іпотечних сертифікатів, облігацій підприємств і сертифікатів фондів операцій з нерухомістю, а також професійні учасники фондового

ринку, банки, страховики та інші фінансові установи зобов'язані не пізніше ніж до 30 квітня року, що настає за звітним періодом, оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським висновком шляхом розміщення на власній веб-сторінці з опублікуванням у періодичних або неперіодичних виданнях.

Річна фінансова звітність (у тому числі консолідована) зазначених суб'єктів господарювання оприлюднюється до 30 квітня року, що настає за звітним періодом. Якщо річна фінансова звітність зазначених суб'єктів господарювання підлягає обов'язковому аудиту, аудиторський висновок публікується разом із звітністю.

5. У разі ліквідації підприємства ліквідаційна комісія складає ліквідаційний баланс та у випадках, передбачених законами, публікує його протягом 45 днів.

6. Національний орган України з акредитації зобов'язаний не пізніше 1 червня наступного за звітним року оприлюднювати річні фінансові звіти шляхом розповсюдження їх у вигляді окремих видань та/або розміщення на власному веб-сайті в Інтернеті [4].

За останній час розроблено три основні підходи до формування показників бухгалтерської публічної звітності організації:

1. Для власників організації в особі акціонерів перед проведенням загальних зборів у відкритій пресі публікується бухгалтерський баланс і звіт про фінансові результати в скороченому вигляді.

2. Органам державного управління представляється звіт про фінансові результати, який дозволяє провести аналіз формування та умов виникнення фінансового результату.

3. Кредиторам і інвесторам фінансова інформація може надаватися за стандартною формою, що супроводжується різними формами додаткової звітності та поясненнями, що дозволяють забезпечувати всією повнотою інформації осіб, котрі приймають рішення про інвестиції та умови надання кредитів. Порядок формування такої інформації суттєво різниться в залежності від конкретної ситуації. Хоча великі інвестори і кредитори мають свої аналітичні відділи, які можуть на основі стандартних форм провести необхідний аналіз бухгалтерської звітності, проте інформаційні запити таких користувачів за ступенем деталізації відомостей залежать від використовуваних ними методик перевірки звітності [3].

Крім того, необхідно щорічно дотримуватися одного разу прийняту форму публікації і разом з новими даними приводити дані за попередній період.

З усього вище переліченого можна зробити наступі висновки, що бухгалтерська звітність є інструментом планування та контролю щодо досягнення економічної мети підприємства, яку можна розподілити на декілька важливих економічних мотивів та імпулсів підприємництва (отримання прибутку і збереження власного капітала).

Останнім часом публічність звітності стає свого роду рекламним ходом для діяльності тієї чи іншої організації. Від того, наскільки грамотно і

достовірно складена публічна звітність, може в значній мірі залежати результат переговорів про співпрацю.

Таким чином, проведений нами аналіз запевняє, що фінансова звітність підприємств не є комерційною таємницею, подається в чітко визначений термін, який встановлюється Кабінетом Міністрів України та є загальнодоступною для всіх зацікавлених громадян.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабаєв А. С. Річна бухгалтерська звітність комерційної організації / А. С. Бабаєв. – К. : Бухгалтерський облік, 2013. – 210 с.

2. Камишенов П. І. Бухгалтерська (фінансова) звітність: складання та аналіз / П. І. Камишенов, А. П. Камишанов. Видання друге, виправлене і дополнене. К. : Літ-Р, 2013. – 232 с.

3. Качалін В. В. Фінансовий облік і звітність відповідно до МСБО / В. В. Качалін // 3-є вид. – К. : Справа, 2014. – С. 432.

4. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України № 1724-VIII (1724-19) від 03.11.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14

УДК 330.5:657.37:334.72(045)

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА ПРИКЛАДІ НІМЕЧЧИНИ

Половинко Т. Р., *студентка групи Б 4/1*
Науковий керівник – асистент Пісоченко Т. С.
Миколаївський національний аграрний університет

З давніх часів особливого значення набуває вивчення і порівняння систем бухгалтерського обліку, стандартів та рекомендацій в різних країнах світу. Тому на сьогодні є досить актуальним дослідження особливостей ведення бухгалтерського обліку у Німеччині, оскільки країна є активною учасницею Європейського Союзу й норми національного законодавства кореспондуються з загальноєвропейськими нормами [2].

Поглиблюючись в історію розвитку бухгалтерського обліку і фінансової звітності Німеччині, починаючи з 1993 р., цінні папери лише деяких великих компаній почали котируватися на біржах і стали застосовуватися МСФЗ для складання консолідованої звітності.

У Німеччині не публічні компанії ведуть облік, як правило, за національними стандартами бухгалтерського обліку. В Німеччині є актуальною складання фінансової звітності за МСФЗ у нинішньому вигляді для малого та середнього бізнесу є неефективним і не потрібним. Тому участі в обговоренні нових проектів стандартів МСФЗ для малого та середнього бізнесу приділяється особлива увага [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що особливу увагу на дану проблему та перспективи її розвитку у своїх працях звертають вітчизняні вчені, а саме: Бутинець Ф. Ф, Голов С. Ф., Кіндрацька Л. М., Кузьминський Ю. А., Кужельний М. В., Малюга Н. М., Палій В. Ф., Петрова В. І., Пушкар М. С., Соколов Я. В., Сопко В. В. та інші. Однак дані роботи містять лише теоретичні відомості, а не конкретні приклади здійснення облікової діяльності підприємствами.

Законодавчою базою обліку і звітності в Німеччині є Торговий кодекс, який поряд з іншими питаннями регулює складання звітності підприємств. Натомість закон про бухгалтерський облік відсутній. У цьому Кодексі міститься повний обсяг вимог, що представляються до індивідуальної фінансової звітності підприємства, та основні вимоги, пропоновані до консолідованої фінансової звітності. Розробка доповнень і пояснень до основних правил складання консолідованої звітності, рекомендації і створення нових, а також зміна старих стандартів – це прерогатива Німецького комітету зі стандартів фінансової звітності [3].

Специфікою німецької обліково-бухгалтерської практики є:

- по-перше – регістри бухгалтерського обліку і форми фінансової звітності вважаються базовими документами для цілей оподаткування;

-по-друге – метою оподаткування компанії ведуть форму регістра “Податковий баланс”. У разі його не ведення компанія має право використовувати дані торговельного балансу (дані бухгалтерського обліку). При такому варіанті у формі декларації наводять суму коригувань як різницю у сумах прибутку за цими двома балансами;

- по-третє, фінансова звітність в електронному вигляді подається до податкових органів разом з податковими деклараціями [1].

Річна фінансова звітність складається з балансу, звіту про прибутки і збитки, пояснювальної записки і звіту керівництва про стан компанії та її перспективи. У Німеччині допустимим є використання двох методів звіту про прибутки і збитки: метод повних витрат за елементами витрат (Gesamtkostenverfahren) – аналог розділу II українського Звіту про фінансові результати; метод функціональних витрат за статтями калькуляції (Umsatzkostenverfahren) – аналог розділу I українського Звіту про фінансові результати. Річний фінансовий звіт повинен складатися до кінця 5-го місяця року, наступного за звітним, і публікуватися до кінця 12-го місяця. Річна звітність усіх компаній, за винятком малих, підлягає аудиту незалежними аудиторами. Отже, становлення і розвиток фінансової звітності пройшли довгий шлях змін. При цьому найбільш динамічно на цей процес вплинула поява МСФЗ, які змінили якісні характеристики фінансової звітності. Крім того поява МСФЗ тісно пов’язана із зародженням консолідованої фінансової звітності. Реформування бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Німечинні на сучасному етапі змінило методологічні основи формування інформації про операції та представлення її у фінансовій звітності, наблизивши вітчизняну облікову систему до вимог МСФЗ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Торговое уложение Германии. Закон об акционерных обществах. Закон об обществах с ограниченной ответственностью. Закон о производственных и хозяйственных кооперативах. – М.: Волтерс Клувер, 2009. – 632 с. ISBN 978-5-466-00383-3
2. Бутинець Т. А. Бухгалтерський облік : навчальний посібник для студентів / Т. А. Бутинець, Л. В. Чижевські, С. Л. Береза. За ред. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ЖІТІ, 2000. – 627 с.
3. Грабова Н. М. Теорія бухгалтерського обліку: 2001 : навчальний посібник / Н. М. Грабова, за ред. М. В. Кужельного. – К.: А.С.К., 2001. – 272 с.
4. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський облік на підприємствах з різними формами власності / Н. М. Ткаченко – К.: Навч. посібник. – К.: А.С.К., 1997. – 162 с.

УДК 657.411(477)

ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ЗА МСФЗ

Яновська Г. О., *студентка групи Б 4/1*
Науковий курівник – асистент Пісоченко Т. С.
Миколаївський національний аграрний університет

Величина власного капіталу будь-якого підприємства часто є визначальною для встановлення того, наскільки підприємство може здійснювати безперервну діяльність і наскільки діяльність забезпечена власними, а не запозиченими джерелами фінансування. Розкриття інформації про стан і зміни власного капіталу у звітності дозволяє управлінському персоналу оцінювати фінансову незалежність підприємства і напрями подальших управлінських рішень, а користувачам – робити висновок про рівень майстерності менеджерів розпоряджатися віреними їм ресурсами. Особливості ведення обліку власного капіталу зазначено у міжнародних стандартах фінансової звітності (далі – МСФЗ) [1].

Питанням обліку власного капіталу, його структури, формування і використання у вітчизняній та міжнародній практиці приділяли увагу такі вчені, як Бутинець Ф. Ф., М.Т. Білуха, С.Ф. Голов, М.С. Пушкар, В.Ф. Палій, В.В. Сопко та інші автори.

Петришиною Н. С. та Грезнюк О. О. була здійснена порівняльна характеристика категорії “власний капітал” за національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. Національними стандартами передбачено обчислення власного капіталу шляхом зменшення вартості активів на суму зобов’язань підприємства на звітну дату. Загалом така послідовність відповідає МСФЗ, оскільки капітал визначається як частка в активах підприємства, яка залишається після того, як будуть погашені всі його зобов’язання. Проте, на відміну від П(С)БО, міжнародні стандарти трактують власний капітал як чистий капітал або чисті активи суб’єкта господарювання, адже вони є базовим джерелом фінансування. Достовірне та

повне висвітлення у фінансовій звітності величини та складових власного капіталу є принциповим для оцінки ефективності фінансового менеджменту підприємства та прийняття подальших інвестиційних рішень як власниками, так і користувачами звітності [2].

До складу власного капіталу, відповідно до п. 4.20-4.23 Концептуальної основи входять: кошти, внесені акціонерами (зареєстрований або статутний капітал); нерозподілений прибуток; резерви, які відображають асигнування нерозподіленого прибутку. У міжнародній практиці виділяють нормативні резерви, тобто передбачені законодавством та ненормативні; резерви, які відображають коригування збереження капіталу. Порядок облікового відображення операцій зі складовими власного капіталу слід розглядати за його елементами. А саме визначення політики розвитку підприємства, що втілюється в рішеннях власників про створення різноманітних фондів розвитку (додатковий капітал), напрямів розподілу прибутку, операцій із власними акціями [4].

У МСФЗ 1 "Подання фінансової звітності" передбачена необхідність подання суб'єктом господарювання звіту про зміни у власному капіталі, який включає: загальний сукупний прибуток за період із зазначенням окремо загальних сум, що відносяться до власників материнського підприємства та до неконтрольованих часток. Для кожного компонента власного капіталу відноситься вплив ретроспективного застосування або ретроспективного перерахунку, що здійснювався у зв'язку з впровадженням або зміною облікової політики, для кожного компонента власного капіталу – зіставлення вартості на початок та на кінець періоду з окремим розкриттям змін у результаті: прибутку чи збитку; іншого сукупного прибутку; операцій із власниками, які діють згідно з їхніми повноваженнями власників, показуючи окремо внески власників та виплати власникам, а також зміни в частках власності в дочірніх підприємствах, які не спричинили втрату контролю [3].

Відповідно до різних організаційно-правових форм підприємств, існують розбіжності у відносинах власності, а також у регулюванні майнових питань, це і зумовлює особливості та відмінності обліку власного капіталу та відображення цієї інформації у фінансовій звітності.

Реформування системи бухгалтерського обліку в Україні вже почалося і це складний, неоднозначний процес, який повинен співвідноситися з готовністю системи бухгалтерського обліку, до відповідних новацій. Впровадження міжнародних стандартів обліку і звітності в Україні полегшить співпрацю вітчизняних підприємств зі світовими торгівельними партнерами, і цим самим надасть можливість залучити додаткові іноземні інвестиції.

Отже, облік власного капіталу вимагає особливої уваги, так як ця частина обліку найбільш схильна до змін. Слід зазначити, що особливу складність вносяться не докінця розроблене законодавство і часті зміни особливості обліку установчого капіталу різних форм власності. Тобто забезпечення раціонального обліку власного капіталу можливо тільки при

повному знанні всіх особливостей обліку, організаційно правових форм, законодавчих актів.

ЛІТЕРАТУРА

1. https://uteka.ua/ua/publication/Uchet-sobstvennogo-kapitala-po-MSFO
2. Суторміна В. М. Фінанси зарубіжних корпорацій : підручник. – К.: КНЕУ, 2010. – 566 с.
3. Міжнародний стандарт фінансової звітності 1 : Подання фінансової звітності Покропивний С. Ф. Економіка підприємства: 2-ге вид., перероб. та доп. / С. Ф. Покропивний. – К.: КНЕУ, 2009. – 268 с.

UDC 336.274.53:657

EVALUATION OF COMPANY'S FINANCIAL STATEMENTS

Zinkevich A. L., *master's degree student of groups B 5/1*
Scientific supervisor – asistent Luhova O. I.
Mykolayiv National Agrarian University

Financial statements are written records of a business's financial situation. They include standard reports like the balance sheet, income or profit and loss statements, and cash flow statement. They stand as one of the more essential components of business information, and as the principal method of communicating financial information about an entity to outside parties. In a technical sense, financial statements are a summation of the financial position of an entity at a given point in time. Generally, financial statements are designed to meet the needs of many diverse users, particularly present and potential owners and creditors.

Over the last few decades, accounting standards have become increasingly complex. In today's global economy, new services and products are constantly emerging, and new financial instruments are growing in complexity. At the same time, financial statement users are demanding more data. In turn, standard setters are forced to create new disclosure requirements in order to provide such transparency.

As the list of information on financial statements has continued to grow, "simplicity" has become a common theme for both regulators and standard setters.

Despite there being a demand for simplicity, there is still much debate over whether or not reducing complexity is truly the best option.

A financial statements (or financial report) is a formal record of the financial activities and position of a business, person, or other entity.

Relevant financial information is presented in a structured manner and in a form easy to understand. They typically include basic financial statements, accompanied by a management discussion and analysis [1]:

1. A balance sheet, also referred to as a statement of financial position, reports on a company's assets, liabilities, and owners equity at a given point in time.

2. An income statement, also known as a statement of comprehensive income, statement of revenue & expense, P&L or profit and loss report, reports on a company's income, expenses, and profits over a period of time. A profit and loss statement provides information on the operation of the enterprise. These include sales and the various expenses incurred during the stated period.

3. A cash flow statement reports on a company's cash flow activities, particularly its operating, investing and financing activities.

4. A Statement of changes in equity, also known as equity statement or statement of retained earnings, reports on the changes in equity of the company during the stated period.

5. Notes to financial statements (notes) are additional information added to the end of financial statements that help explain specific items in the statements as well as provide a more comprehensive assessment of a company's financial condition. Notes to financial statements can include information on debt, going concern criteria, accounts, contingent liabilities or contextual information explaining the financial numbers (e.g. to indicate a lawsuit).

In consolidated financial statements, all subsidiaries are listed as well as the amount of ownership (controlling interest) that the parent company has in the subsidiaries. Any items within the financial statements that are valuated by estimation are part of the notes if a substantial difference exists between the amount of the estimate previously reported and the actual result. Full disclosure of the effects of the differences between the estimate and actual results should be included.

"The objective of financial statements is to provide information about the financial position, performance and changes in financial position of an enterprise that is useful to a wide range of users in making economic decisions" [2]. Financial statements should be understandable, relevant, reliable and comparable. Reported assets, liabilities, equity, income and expenses are directly related to an organization's financial position.

Financial statements are intended to be understandable by readers who have "a reasonable knowledge of business and economic activities and accounting and who are willing to study the information diligently" [2]. Financial statements may be used by users for different purposes:

Different countries have developed their own accounting principles over time, making international comparisons of companies difficult. To ensure uniformity and comparability between financial statements prepared by different companies, a set of guidelines and rules are used. Commonly referred to as Generally Accepted Accounting Principles (GAAP), these set of guidelines provide the basis in the preparation of financial statements, although many companies voluntarily disclose information beyond the scope of such requirements [3].

Financial statements have been created on paper for hundreds of years. The growth of the Web has seen more and more financial statements created in an electronic form which is exchangeable over the Web. Common forms of electronic financial statements are PDF and HTML. These types of electronic financial statements have their drawbacks in that it still takes a human to read the information in order to reuse the information contained in a financial statement.

More recently a market driven global standard, XBRL (Extensible Business Reporting Language), which can be used for creating financial statements in a structured and computer readable format, has become more popular as a format for creating financial statements. Many regulators around the world such as the U.S. Securities and Exchange Commission have mandated XBRL for the submission of financial information.

REFERENCES

1. International accounting standard 1 "Presentation of Financial Statements" [Electronic resource]. – Mode of access: https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias1

2. The Conceptual Framework for Financial Reporting. [Electronic resource]. – Mode of access: https://dart.deloitte.com/resource/1/7036afd8-3f7e-11e6-95db-2d5b01548a21

3. Improving Business Reporting: Insights into Enhancing Voluntary Disclosures. [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.fasb.org/brrp/brrp2.shtml

UDC 336.274.53:657

THE ROLE OF COMPANY'S ACCOUNTS PAYABLE

Mets N. S., *master's degree student of groups B 5/1*
Scientific supervisor – asistent Luhova O. I.
Mykolayiv National Agrarian University

Liabilities constitute a company's legal obligations that occur during the course of its business operations. Liabilities appear on a company's balance sheet, and they are classified as current or long-term. Two common liabilities listed on an organization's balance sheet include accounts payable and notes payable. Accounts payable is classified as a current liability, and notes payable is classified as a current or long-term liability. A company must understand the importance of accounts payable and notes payable to effectively manage its finances.

Nowadays, accounts payable, unlike the last century, plays a significant role in the financial activities of the enterprise. It has become an integral part in the activities of the enterprise in which the company receives additional funds for their needs, but later returns them.

Today, in Ukraine a situation where quite a large number of external and internal factors causing a negative effect on the performance of agricultural enterprises. Ultimately, this leads to a gradual reduction of solvency. To solve this problem is possible thanks to the introduction of agricultural enterprises in

financial planning, which will optimize the level of solvency, and improve its activities without violating the requirements of current legislation.

Accounts payable is payable by the other businesses and individuals, resulting from previously implemented actions (events), estimated at UAH, and on which a company are its repayment obligations in a certain period.

Availability payable businesses significantly affects the working capital. Slow payments on repayment of its businesses provide an additional opportunity to short-term financing. Enterprises in most cases independently solve issues of scope, timing and form of payments to suppliers. Regarding payments to the budget and banks, companies are trying to meet its financial obligations as it is related to the application of penalties for violation of both the timing and amounts of payments. Therefore, the presence payable indicates that companies shift their financial difficulties primarily on their suppliers.

Accounts payable, held by the company, is a specific source of debt capital. It arises from the fact that some of the money temporarily delayed in economic turnover, the company is late to meet its financial obligations [1].

For many small businesses, the significance of every overdue payment can often be greatly magnified. For this reason, it is absolutely essential for entrepreneurs and small business owners to deal with the accounts payable side of the business ledger in an effective manner. Bills that are unpaid or addressed in a less than timely manner can snowball into major credit problems, which can easily cripple a business's ability to function.

The level of indebtedness depends on the method of estimation of fixed capital, land and inventories, which are included in gross assets.

The real source of formation of financial resources of the enterprise can be considered to be payable in the form of advances received. Source of the formation and the direction of placement of financial resources is a payables for goods, works and services. Other types of payables debt cash are the sources of financial resources, subject to the occurrence debt for non-payment of funds, not a real lack of them [2].

To improve accounts payable subject to its automation is necessary to carry out the following activities: apply software design based on the integration of the function module with subsystems related to financial and operational aspects of management; to create database payables settlement participants; to compare the electronic form of mutual requirements and obligations and find the most rational ways of repayment of mutual debts; hold offsets, gradually reducing the amount of debt; lead accounting and reporting of the carried out payments [3].

So accounts receivable – payable organizations and institutions to other individuals and legal entities: the tangible assets, works and services received; of the amount of advances received from other persons due to these supplies of goods, works (services); all kinds of payments to the budget, including taxes from workers; arrears of wages, including wages deposited; arrears interdepartmental settlements; other receivables under current liabilities.

The accounts payable of the enterprise of any form of ownership is important because it contributes to ordering information, transparency and

reliability of the data transactions on debt (creditors). Achieve proper and sustainable financial situation is the key to its further economic and financial growth. The best practice suggests that one of the indicators for sustainable financial situation in terms of competitiveness is positive accounts payable and properly organized work on its management.

At the level of solvency affect a variety of factors, the most important of these are: the state and the amount of available funds of the company; ability to ensure the creation of cash flows; efficient management of receivables and payables of the company; inventory optimization; Policy financing of assets etc.

So payables plays an important role in the solvency of enterprises, as a characteristic feature is the ability to pay – availability of funds and lack of outstanding payables.

REFERENCES:

1. Potiy V. Payables and its role in shaping the capital of the company / V. Potiy, G. Kulish // Securities Market Ukrainy. – 2010. – №3-4. – P. 23-26.

2. Gulyarenko A. M. Receivables and payables and their influence on the formation of financial resources enterprise [Electronic resource] – Mode of access: http://sevntu.com.ua/jspui/bitstream/123456789/1372/1/econom.54.2003.115-126.pdfarticles/2014.

3. K.S. Surnina improvement of the account receivables and payables of industrial enterprises / K. S. Surnina [Electronic resource] – Mode of access: http://www.br.com.ua/referats/dysertacii_ta_autoreferaty/90464-1.html.

СЕКЦІЯ “ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ”

УДК: 339.36

ВПЛИВ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ НА РІВЕНЬ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ АПК

Кінзерський О. А., *студент групи Ф 5/1*
Науковий керівник – д-р екон.наук, професор Сіренко Н. М.
Миколаївський національний аграрний університет

За сучасних умов розвитку вітчизняної економіки сільське господарство відносять до числа найбільш перспективних галузей. Проте майновий та фінансовий стан підприємств АПК відповідає незадовільному стану. Основною проблемою, яка стає на заваді розвитку підприємств АПК є недостатній обсяг фінансування: власних джерел не вистачає для повного оновлення та модернізації виробництва, а інвестори не охоче вкладають кошти у високоризикову галузь із тривалим виробничим циклом та нестабільними доходами.

Серед вітчизняних вчених питання іпотечного кредитування досліджували В. Я. Амбросов [1], С. Г. Арбузов [2], О. І. Кіреев [3], А. М. Мороз [4]. Однак, потребують дослідження та систематизації термінологічний апарат іпотечного кредитування, а також визначення його ролі у фінансуванні підприємств АПК.

На сьогоднішньому етапі розвитку кредитних відносин іпотека продовжує широко використовуватись як засіб забезпечення зобов’язань. Одним із перспективних джерел фінансування підприємств АПК є іпотечне кредитування, оскільки воно дозволяє залучити достатній обсяг коштів на тривалий період, що дозволить покращити як фінансовий, так і матеріальний стан суб’єктів аграрного бізнесу.

Переваги іпотечного кредитування підприємств АПК дозволяють оцінити доцільність залучення такої форми фінансування для суб’єкта аграрного бізнесу, а для кредитора-іпотекодержателя – доцільність інвестувати кошти.

Для визначення ефективності іпотечного кредитування підприємств АПК необхідно виділити його переваги як для кредитора, так і для позичальника, оскільки такий кредит надається за домовленістю та повинен враховувати інтереси обох сторін [1].

Переваги іпотечного кредитування підприємств АПК проявляються не тільки на рівні учасників, але й на макрорівні. Так, активізація іпотечного кредитування підприємств АПК на рівні держави дозволить; провести модернізацію обладнання сільськогосподарських підприємств різних форм власності; підвищити обсяги реалізації та якість сільськогосподарської продукції; підвищити рентабельність діяльності суб’єктів аграрного бізнесу, що в свою черіу призведе до збільшення обсягів надходжень до державного бюджету у вигляді податків, які вони сплачують; сформувати та налагодити діяльність вторинного ринку іпотечних кредитів підприємств АПК, що сприятиме розвитку ринку цінних паперів.

Переваги іпотечного кредитування для кредитора-іпотекодержателя: зростання інвестиційних можливостей внаслідок трансформації нерухомості в оборотний капітал; фізичні характеристики нерухомості дозволяють залишити об'єкт іпотеки у володінні та користуванні підприємства;

- можливість отримання доходу від використання чи здавання в оренду об'єкта іпотеки; предметом іпотеки може виступати нерухомість, яка придбається; тривалий період погашення кредиту та зменшення розміру щомісячних платежів; можливість придбавати нові землі та більш продуктивно використовувати існуючі [4].

Однак, у сфері іпотечного кредитування підприємств АПК є також і ряд проблемних питань, які потребують ретельного дослідження та вирішення. Проблемні питання іпотечного кредитування можна згрупувати за наступними за наступними сферами:

- у сфері теорії іпотечного кредитування підприємств АПК: немає єдиного підходу до трактування термінології щодо іпотечного кредитування; відсутня єдина система іпотечного кредитування підприємств АПК, яка б визначала принципи, особливості та суб'єктів іпотечного кредитування саме аграрного сектора економіки;
- у сфері оцінки кредитоспроможності підприємств АПК: суб'єкти аграрного бізнесу потребують окремого підходу до оцінки їх платоспроможності та кредитоспроможності, а також розробки окремої кредитної політики внаслідок специфіки їх діяльності та можливосте погашення кредитів;
- у сфері функціонування вторинного ринку іпотечних кредитів підприємств АПК: відсутність законодавчої бази функціонування вторинного ринку іпотечних кредитів підприємств АПК; відсутність об'єктивних методик оцінки земель сільськогосподарського призначення;
- у сфері державної підтримки іпотечного кредитування підприємств АПК: відсутність механізмів здешевлення іпотечних кредитів для суб'єктів аграрного бізнесу; недосконалість законодавчої бази та методів державного регулювання іпотечних відносин у сфері АПК [1].

Сучасний стан іпотечного кредитування характеризується наявністю ризиків з боку аграріїв, зокрема, нестабільність врожаїв, відсутність ефективних інструментів їх страхування; цінові коливання; законодавчі прогалини та невизначеність у питанні права власності, розпоряджання сільськогосподарськими угіддями, що негативно впливає на розмір і тривалість кредитування. Перспективним напрямом забезпечення кредитними ресурсами підприємств АЛК може стати земельна іпотека.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амбросов В. Я. Розвиток земельного ринку та іпотечне кредитування / В. Я. Амбросов, Т. Г. Маренич // Економіка АПК. – 2014. – № 10. – С. 104-108.

2. Арбузов С. Г. Банківська енциклопедія / С. Г. Арбузов, Ю. В. Колобов, В. І. Міщенко, С. В. Науменкова. – К.: Центр наукових досліджень Національного банку України: Знання, 2013. – 504 с.

3. Банківські операції : підручник. – 2-ге вид., випр. і доп. / А. М. Мороз, М. І. Савлук,

М. Ф. Пуховкіна та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза. – К.: КНЕУ, 2015. – 476 с.
4. Іпотечне кредитування: проблеми та перспективи розвитку в Україні: Інформаційно-аналітичні матеріали / За загальною редакцією к.е.н. Кірєєва О. І. – К.: Центр наукових досліджень НБУ, 2014. – 104 с.

УДК 336.763

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ АНДЕРРАЙТИНГУ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Михайловська К. В., *студентка групи Ф 5/1*
Науковий керівник – д-р екон.наук, професор Сіренко Н. М.
Миколаївський національний аграрний університет

В інвестиційній сфері кількість та якість послуг, які надаються українськими банками, поки помітно відстають від країн Заходу. В основному причиною цього є нерозвиненість інфраструктури і порівняно невеликий досвід роботи на фондових ринках. З одного боку, існуюча ситуація має свої позитивні сторони: інвестиційний простір ще не насичений і має велику ємність. Українські фондові площадки досить перспективні і прибуткові для того, щоб виправдати ризики інвесторів. В той же час низька ліквідність національного ринку, побоювання компаній не одержати справедливу ціну за свої акції, недосконалість законодавчої бази і слабкість інституційних інвесторів гальмують зростання капіталізації українського фінансового ринку. У зв’язку з цим необхідний розвиток нових інструментів і технологій інвестування. До числа таких інструментів і технологій інвестування відноситься андерайтинг, який відіграє виняткову роль в організації випуску цінних паперів та їхньому розміщенні.

Андеррайтинг, як специфічна діяльність на фондовому ринку України викликає дедалі більший інтерес серед професійних торговців цінними паперами. На сьогодні це один з ефективних способів додаткового залучення фінансових ресурсів. Банківська діяльність передбачає надання послуг андерайтингу для своїх клієнтів, що безумовно є прибутковою для банку та водночас вигідною послугою для клієнта. Згідно з законом України “Про цінні папери та фондовий ринок” андеррайтинг – укладення торговцем цінними паперами договорів щодо відчуження цінних паперів та/або здійснення дій чи надання послуг, пов’язаних з таким відчуженням, у процесі емісії цих цінних паперів за дорученням, від імені та за рахунок емітента на підставі відповідного договору з емітентом [1].

Андеррайтинг вважається одним із найбільш перспективних напрямків розвитку банківських послуг на ринку цінних паперів. Емітент, який залучає кошти шляхом випуску цінних паперів, має дві можливості, які принципово різняться між собою: організувати емісію і розміщення самостійно або

скористатись послугами професіоналів ринку цінних паперів, тобто андеррайтерів. Практика доводить, що навіть великим корпораціям важко самостійно вирішувати всі питання, пов'язані з емісією та обігом своїх цінних паперів, оскільки така діяльність змушує утримувати спеціальний фондовий відділ, який повинен постійно, на високому професійному рівні займатися діяльністю з обслуговування цінних паперів. Тому в міжнародній практиці переважна більшість емітентів розміщує цінні папери не самостійно, а за допомогою андеррайтерів, які можуть належно підготувати і розмістити випуск цінних паперів, а також забезпечити підтримку їхньої ліквідності на вторинному ринку.

Таким чином, можна зробити наступний висновок: головна відмінність основних форм андеррайтингу в тому, на кому лежить відповідальність за розміщення цінних паперів, а, отже, і фінансові ризики. У випадку андеррайтингу на базі твердих зобов'язань відповідальність несе андеррайтер, у випадку андеррайтингу на базі кращих зусиль – емітент.

До інших форм андеррайтингу відносять [2, 3]:

- андеррайтинг "стенд-бай" (андеррайтер зобов'язується викупити для наступного розміщення частину емісії, призначену для реалізації передплатних прав, але яка залишилася невикупленою старими акціонерами або тими, хто придбав у них передплатні права);
- андеррайтинг на принципах "все або нічого" (дія угоди з андеррайтингу припиняється, якщо андеррайтеру не вдається розподілити всю емісію. Інакше кажучи, андеррайтер зобов'язується повністю розмістити всю емісію цінних паперів);
- андеррайтинг із авансуванням і без авансування емітента (має на увазі, наприклад, можливість емітента спочатку одержати кредит в інвестиційного банку під умову, що він буде погашений із грошових коштів, що надійшли від розміщення облігаційної позики);
- договірний андерайтинг (цінові умови емісії (ціна випуску акцій в емітента, спред між зазначеною ціною та ціною, за якою розміщує емісію синдикат) установлюються на основі переговорів між емітентом і єдиним менеджером синдикату).

Дослідивши в статті проблемні питання, щодо шляхів удосконалення андеррайтингу як різновиду операцій банків із цінними паперами, можна зробити наступні висновки: гостра потреба економіки України в інвестиціях робить актуальним розвиток інституту андеррайтингу в нашій державі. Безумовно, для успішної діяльності інвестиційних банків, які мають свої технології, організаційну структуру, специфічні ризики, необхідна відповідна законодавча база, що регулює інвестиційно-банківську діяльність. Розробка законодавчого регулювання андеррайтингової діяльності й використання повною мірою досвіду західних країн дозволить досягти як підвищення ефективності залучення інвестицій через механізм андеррайтингу, так і поліпшення фінансової стабільності і нагромадження капіталізації фондового ринку в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Маслова-Юрченко К. Визначення андеррайтингу у законодавстві України / К. Маслова-Юрченко // Цивільне право. – 2009. – № 10. – С. 106-109. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/15752/27-Maslova-Yurchenko.pdf?sequence=1
2. Baron, D. P. The Incentive Problem and the Design of Investment Banking Contracts / D. P. Baron // Journal of Banking and Finance. – 1979. – № 3. – P. 157-162.
3. Верес І. Я. Правова природа договору андеррайтингу / І. Я. Верес // Часопис Академії адвокатури України. – 2013. – № 1. – С. 1-5.

УДК 336. 713: 330. 14: 347. 72. 028

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ

Болгар А. І., *студентка групи Ф 5/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Бурковська А. В.
Миколаївський національний аграрний університет

В ринковій економіці із зростанням конкуренції та економічної кризи посилюється увага щодо формування статутного капіталу банків для забезпечення його ефективного розподілу та функціонування. Для усіх банківських установ важливим постає питання капіталізації.

Питанням формування статутного капіталу комерційних банків присвячено наукові праці: А.В. Васюренко [1], І.В. Сало [2], О. Орлюк [3], М. Д. Алексеєнко [4], Коваленко В. [5], Меда Н.С. [6], В. Вавканича [7], Коваленко В. розкрив напрями збільшення капіталу банківських установ, А.В. Васюренко розглядаючи питання формування ресурсної бази банків, досліджує три основні джерела – власний капітал банку, депозитні та не депозитні операції, І. В. Сало підкреслює, що власний капітал банку займає незначну частку у загальному обсязі капіталу банку (до 10%), що обумовлено специфікою діяльності банку як установи, що здійснює мобілізацію тимчасово вільних грошових ресурсів на фінансовому ринку та надає їх в кредит.

Статутний капітал відповідно до Закону України “Про банки і банківську діяльність” [8] – сплачена грошовими внесками учасників банку вартість акцій, паїв банку в розмірі, визначеному статутом.

Питома вага статутного капіталу банківської установи у сукупному капіталі становить 8-10% [8]. При формуванні статутного капіталу банківської установи необхідно враховувати такі вимоги: статутний капітал не повинен формуватися з непідтверджених джерел; забороняється використання бюджетних коштів для формування капіталу.

Для підвищення рівня капіталізації та надійності установ банківської системи України, необхідно покращити якість капіталу і забезпечити покриття ним ризиків, стимулювати залучення власного банківського прибутку для інвестицій у капітал через звільнення від оподаткування частини прибутку кредитних установ, залучати коштів акціонерів, забезпечити оптимальний розмір зарубіжного капіталу в банківську систему України, збільшувати показник адекватності капіталу через консолідацію банківської системи України тощо [8].

Банківські установи можуть як збільшувати так і зменшувати розмір свого статутного капіталу. Джерелами збільшення статутного капіталу акціонерного товариства є: додаткові внески; додатковий капітал або його частина (крім банків і небанківських фінансових установ); прибуток або його частина [8].

Шляхами збільшення статутного капіталу акціонерного товариства є: підвищення номінальної вартості акцій; розміщення додаткових акцій існуючої номінальної вартості. Розмір статутного капітау банківських установ при державній реєстрації збільшено із 120 млн гривень до 500 млн гривень [8]. Поетапне збільшення розмірів статутних капіталів банків України передбачається здійснити до 2024 року.

Відповідно до Закону України “Про банки і банківську діяльність” [8] для збереження від знецінення статутного капіталу банківської установи, необхідно за підсумками року на основі фінансової звітності здійснювати коригування його розміру на індекс девальвації чи ревальвації гривні за рахунок і в межах валових доходів або валових витрат банку за методикою НБУ.

Найбільш швидкими та оптимальними способами збільшення розміру статутного капіталу виступають злиття, поглинання, створення холдингів та банківських альянсів, а також іноземне інвестування.

Для уникнення фінансових втрат та попередження ризиків банки повинні обмежувати обсяг філіалів, монополізацію, дострокове вилучення інвестицій та чесне ведення конкуренції.

В період фінансової кризи для банків проблема капіталізації та оцінювання достатності капіталу банку є особливо актуальною і потребує окремого дослідження. Зазначимо, що особливості формування статутного капіталу банками характеризують нерівні можливості щодо формування статутного капіталу, але одна з важливих проблем для всіх банківських установ – це нерозвиненість вітчизняного фондового ринку, через що банківські акції на ньому майже відсутні.

В ході проведеного нами дослідження доведено, що статутний капітал комерційного банку є основою його формування, а також гарантом стабільної та надійної діяльності. Збільшення розміру капіталу дає можливість банківській установі розширювати вартісні межі своєї діяльності і здійснювати більш складні, ризиковані та більш дохідні операції на фінансових ринках.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васюренко О. В. Банківські операції : [навч. посіб.] / Васюренко О. В. - [3-є вид., стер.]. – К. : Знання, 2002. – 311 с.
2. Криклій О. А. Фінансовий менеджмент банку [Текст] : навчальний посібник. / О. А. Криклій, І. В. Сало / ВТД "Університетська книга", 2007. – 314 с.
3. Орлюк О. Статутний капітал банку: правове регулювання / О. Орлюк // Право України. – 2013. – № 8. – С. 42-46.
4. Алексеєнко М. Д. Капітал комерційного банку: питання теорії і практики / М. Д. Алексеєнко. – К. : КНЕУ, 2006. – 276 с
5. Коваленко В. В. Капіталізація банків: методи оцінювання та напрямки підвищення : монографія / В. В. Коваленко. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2010. – 153 с.
6. Меда Н. С. Особливості становлення банківської системи України та їх вплив на формування стратегії розвитку банків / Н. С. Меда // Наукові праці НДФІ. – 2011. – № 4. – С. 53-58.
7. Вавканич А. І. Особливості формування ресурсів комерційних банків / А. І. Вавканич // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 1. – С. 17-22.
8. Про банки і банківську діяльність: закон України, затверджений Положенням ВРУ від 07.12.2000 р. № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14

УДК 336.71

ВПЛИВ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Кушнарьова А. А., *студентка групи Ф 5/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Бурковська А. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Основна мета діяльності банку як комерційної організації – отримання прибутку, що є одним із найважливіших показників його стабільності та ефективного функціонування. Недооцінка або переоцінка, неврахування впливу окремих факторів на процес формування фінансових результатів може призвести до значних відхилень від очікуваного результату.

Дослідженню даної проблематики значну увагу приділяють українські вчені, серед яких: А. Донець [1], Д. Ліпінська, І. Парасій-Вергуненко, Л. Примостка, О. Русінаю [2], Л. Снігурська, Ю. Труш, А. Труш, Н. Шпанковська, Г. Шульженко [3] та багато інших. Нині виникає необхідність вдосконалення класифікації факторів впливу на результати банківської діяльності, шляхом виявлення нових класифікаційних ознак, що є актульним на сучасному етапі розвитку банківської системи.

Банківська діяльність – це сукупність взаємопов'язаних фінансово-господарських процесів, які зазнають впливу різноманітних факторів – внутрішніх (ендогенних) та зовнішніх (екзогенних), від яких залежить рівень прибутковості усієї банківської установи. Таким поділом доцільно

керуватися, моделюючи фінансово-господарську діяльність, здійснюючи комплексний пошук резервів для підвищення ефективності роботи банку і, як наслідок, максимізації його прибутку [3].

До зовнішніх (екзогенних) відносять фактори, поява та вплив яких на формування прибутку банку не залежать від його діяльності. До таких факторів відносять:

– зміна курсу валюти (отримання прибутку від зміни курсів валют на валютних ринках та за допомогою валютного арбітражу);

– зміна облікової ставки (має вплив на розмір відсоткових ставок комерційного банку за кредитами та депозитами, що і впливає на фінансовий результат діяльності банку);

– зміна розміру обов’язкових резервів (за обмежувальної грошово-кредитної політики центральний банк підвищує норму обов'язкових резервів, що призводить до зменшення кредитних можливостей комерційного банку і скорочення грошової маси в обігу, що в свою чергу призводить до зменшення прибутку банку);

– податкове законодавство- (система оподаткування юридичних і фізичних осіб опосередковано впливає на вибір напрямів діяльності банку);

– зміна дохідності за державними цінними паперами (має прямий вплив на дохідність банків, а вже при збільшенні дохідності державних цінних паперів, банк, що їх придбав, також отримує більший прибуток за даними цінними паперами);

– кризові явища в країні (відплив коштів населення з банківських рахунків, зростання позичкової заборгованості, зниження ліквідності банків зменшують прибуток комерційного банку);

– конкуренція на ринку банківських послуг (враховує переваги та недоліки конкурентів, і на основі цього організовує свою діяльність. Також даний фактор впливає на прибутковість банку через якість банківських продуктів, асортимент та їх ціни) [1].

Ми погоджуємось з точкою зору О. Русінаю та Д. Ліпінської [2], що на сьогодні основними внутрішніми факторами, можна визначити такі:

– помірне нарощення банками активів та зобов’язань;

– загострення конкурентної боротьби за залучення вільних ресурсів на внутрішньому ринку;

– розвиток та більш широке використання альтернативних каналів продажу банківських продуктів;

– якість управління формуванням та використанням ресурсів банку, які б забезпечували достатній рівень надійності, ліквідності та рентабельності;

– рівень маркетингової політики (конкурентоспроможність банківських послуг, удосконалення технологій, ефективність цінової політики);

– нераціональна кредитна політика та ризикова діяльність, яка призводить до негативної діяльності банку та неможливості пристосування до нестабільної економічної ситуації в країні;

– кваліфікація персоналу (впливає на ефективність праці і діяльності банку в цілому);

– технології (банківські технології можуть мати значний вплив на спроможність банку пропонувати нові продукти та послуги, виходити на нові ринки і сегментувати ринок, що впливатиме на конкурентоспроможність банку, і, як наслідок, на фінансовий результат).

Отже, всі ці фактори впливають на певний рівень фінансового результату, врахування та аналіз яких може призвести до позитивного результату – прибутку, а може і негативно позначитися на діяльності комерційного банку. Вважаємо, що необхідно оцінювати як дію окремого фактору, так і вплив групи факторів, що формують собою кластер, згідно до яких менеджери банку можуть приймати комплексні рішення щодо протидії даним чинникам чи, навпаки, отримання вигоди від них.

ЛІТЕРАТУРА

1. Донець А. Ю. Вплив факторів на фінансовий результат банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11744/2/Tezy%20Donets.pdf

2. Русінаю О. Прибуток як складова фінансової стійкості комерційного банку / О. Русінаю, Д. Ю. Ліпінська // Вісник КНУТД. – 2014. – № 3. – С. 96-102.

3. Шульженко Г. М. Формалізація впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на прибуток банків / Г. М. Шульженко // Науковий вісник ЧДІЕУ. – (Серія 1 “Економіка”) : збірник наукових праць. – Чернігів : ЧДІЕУ, 2014. – № 3. – С. 36.

УДК 336.774

НАПОВНЕННЯ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ ПРИВАТБАНКУ

Малиновська І. О., *студентка групи Ф 5/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Бурковська А. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Фінансова нестабільність, в умовах якої перебуває банківська система України, призвела до занепаду ринку банківського кредитування. Важливим завданням для банківських установ є оптимізація кредитного портфеля, адже від цього залежить майбутній рівень їх дохідності та можливість безперешкодного функціонування на фінансовому ринку. Тому постає питання щодо необхідності дослідження кредитної діяльності банків.

Вивченню питань організації кредитної діяльності банків присвячено значну кількість праць вітчизняних і зарубіжних науковців, що характеризує важливе місце даної проблеми у числі пріоритетів банківської діяльності та обґрунтуванні шляхів її оптимізації. Суттєві надбання у дослідженні цих питань належать таким вітчизняним ученим як Вовк. В. [1], Грушко В., Жукова Н. К. та ін. Вагомий внесок у дослідження належить і таким зарубіжним економістам як Б. Бухвальд, Д. Д. Ван-Хуз, Р. Г. Габбард, Б. Едвардс, Р. Л. Міллер.

Кредитний портфель являє собою сукупність виданих позик, які класифікуються на основі критеріїв, пов'язаних з різними чинниками кредитного ризику або зі способами захисту від нього. Управління кредитним портфелем дає змогу балансувати та стримувати ризик усього портфеля, контролювати ризик, притаманний тим чи іншим ринкам, клієнтам, позиковим інструментам, кредитам та умовам діяльності. Висока якість кредитного портфеля банку означає формування такої його структури, яка забезпечувала б належний рівень його ліквідності та максимальний рівень дохідності банку за мінімального рівня кредитного ризику.

ПриватБанк – найбільший банк України. Займає лідируючі позиції за всіма фінансовими показниками в галузі. Основними цілями при формуванні кредитного портфеля Приватбанку є: високий рівень доходу в поточному періоді; високий темп очікуваного доходу в майбутній довгостроковій перспективі; мінімізація рівня ризиків кредитного портфелю; дотримання необхідної ліквідності кредитного портфеля.

До кредитного портфеля ПриватБанку належать: строкові депозити, які розміщені в інших банках, та сумнівна заборгованість за ними; кредити, які надані іншим банкам, та сумнівна заборгованість за ними; кошти, надані суб'єктами підприємницької діяльності за овердрафтом, за факторинговими операціями, та прострочена заборгованості за факторинговими операціями; кошти, надані суб'єктами підприємницької діяльності за операціями репо.

Розглянемо детально кредити та заборгованість клієнтів банку у табл.1.

Таблиця 1

Обсяги та структура кредитів "Приватбанк" за 2013-2015 рр.

Вид	2013 р.		2014 р.		2015 р.	
	млрд.грн	%	млрд.грн	%	млрд.грн	%
Кредити юридичним особам, в т.ч.:	124 080	80,46	149 113	82,51	183 864	84,46
кредитні картки	21 900	14,20	22 092	12,22	20 884	9,59
іпотечні кредити	3 373	2,19	5 228	2,89	8 099	3,72
кредити на придбання автомобіля	301	0,20	232	0,13	261	0,12
споживчі кредити	710	0,46	171	0,09	88	0,04
інші кредити	947	0,61	1 141	0,63	1 648	0,76
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу	2 318	1,50	2 075	1,15	2 252	1,03
Дебіторська заборгованість за фін. лізингом від фіз. осіб	493	0,32	410	0,23	264	0,12
Дебіторська заборгованість за фін. лізингом від юр.осіб	98	0,06	252	0,14	329	0,15
Всього кредитів та авансів клієнтам	154 220	100	180 714	100	217 689	100

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності банку "Приватбанк"

Найбільшу питому вагу у структурі кредитів за період дослідження займають кредити, що надані юридичним особам, їх обсяг за останні роки істотно збільшився, що є позитивною тенденцією для банку. Із загального кредитного портфеля (за вирахуванням резервів) на 189,314 млрд грн обсяг знецінених (неповернутих) кредитів склав – 76,842 млрд грн.

Концентрація клієнтського кредитного портфеля за галузями економіки та напрямками комерційної діяльності у 2015 році представлена на рис. 1.

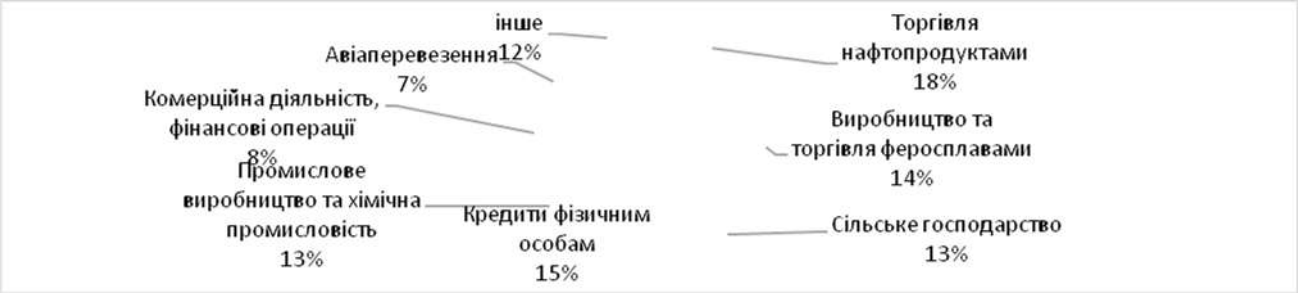

Рисунок 1 – Структура кредитного портфеля за галузями економіки у 2015 р., %

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності банку "Приватбанк"

У 2015 році пріоритетним напрямом кредитування була нафтогазова промисловість та кредити фізичним особам, найгірші показники у галузі авіаперевезень та сфері комерційної діяльності та фінансових операціях.

Отже, аналіз кредитного портфеля є необхідним заходом для вивчення діяльності банку. Визначення ступеня його дохідності та ризику дають можливість банківським установам коригувати власну кредитну політику та змінювати структуру кредитного портфеля. При формуванні оптимального кредитного портфеля Приватбанку слід прагнути до реалізації кредитної політики шляхом підбору найбільш ефективних і надійних кредитних вкладень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вовк В. Я. Кредитування і контроль [Текст] : навч. посібн. / В. Я. Вовк, О. В. Хмеленко. – К. : Знання, 2014. – 463 с.

2. Офіційний сайт "ПриватБанк" – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://privatbank.ua/

УДК 339.137.2:336.71

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ

Мікуляк К. А., *студентка групи Ф 5/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Бурковська А. В.

За сучасних умов конкурентоспроможність є найважливішим елементом забезпечення діяльності банківських установ у конкурентних умовах, а результати її оцінки виступають передумовою як планування, так і цілей, що визначаються для здійснення ефективного їх функціонування.

Проблемам конкурентоспроможності та конкурентних переваг присвячено велику кількість наукових публікацій. Основним теоретичним положенням та концептуальним засадам присвячені наукові праці таких зарубіжних авторів, як Ф. Найт, М. Портер, П. Роуз, Г. Хемел. До вітчизняних вчених, праці яких присвячені цій проблематиці, слід віднести таких як: В. Вовк, Т. Д. Гірченко [2], М. В. Медведєв [4], О. Шевцова.

Показник конкурентоспроможності для будь якої банківської установи являє собою підсумок роботи її служб і підрозділів, а також її реакцію на зміну зовнішніх факторів впливу. При цьому особливо важливою є здатність банківської установи оперативно й адекватно реагувати на зміни в поведінці клієнтів, в їхніх смаках і перевагах [1].

Основною метою банківської установи є одержання прибутку, отже, критерій прибутковості в абсолютному і відносному виразі може бути використано для оцінки її конкурентної позиції на ринку, проте даний показник може виступати лише як критерій оцінки саме реалізації цього потенціалу за певний період, що є попереднім відносно моменту оцінки [2].

Пошук критерію оцінки, на нашу думку, слід здійснювати, виходячи з ринкової складової поняття “конкурентоспроможність”. Саме ринок (клієнт) може вирішити, яка з банківських установ є на даний момент часу, і в майбутньому залишиться більш ефективною і конкурентоспроможною. Відносини між продавцем і покупцем банківських послуг носять довгостроковий характер, споживачі на довгостроковій основі співпрацюють з банківською установою, де об’єктом даного співробітництва виступають фінансові кошти, що є причиною серйозного аналізу під час вибору банку-контрагента. Основним критерієм оцінки конкурентоспроможності банку є сукупна суб’єктивна думка клієнтів [4].

Одним із критеріїв оцінки конкурентоспроможності банку, на нашу думку, може слугувати частка ринку депозитів, і меншою мірою кредитів, якими володіє банківська установа в даний момент часу, а також темпи росту цих показників у майбутньому. Критерій оцінки конкурентоспроможності банку повинен містити в собі різноманітні показники: як абсолютні, так і ліквідні; як динамічні, так і статичні; як об’єктивні, так і суб’єктивні. Очевидно, що первинним критерієм вибору банків повинні стати абсолютні показники, такі як обсяг капіталу та частка ринку (у першу чергу обсяг депозитів банку) [2].

Перевага над конкурентами за перерахованими та іншими параметрами дозволяє банківській установі пропонувати на ринку послуги більш високої якості і/або за нижчими цінами, що у свою чергу зміцнює ринкові позиції,

дозволяє отримувати прибуток, позитивно впливає на фактори, що визначають переваги у конкуренції (рис. 1)

<table>
<tr><th colspan="6">Організаційно-структурні</th></tr>
<tr><td>Організаційна</td><td>Філійна мережа</td><td>Компетентність персоналу</td><td>Достовірність інформаційної управлінської бази</td><td>Комплексність і актуальність нормативної та методичної баз управління</td><td>Взаємодія підрозділів та мережевих структур</td></tr>
<tr><th colspan="6">Ресурсні</th></tr>
<tr><td colspan="2">Наявність ресурсної бази (фінанси, інформація, персонал)</td><td colspan="2">Доступ до позикового ресурсу за доступною ціною</td><td colspan="2">Привабливість для інвесторів, здатність залучати інвестиції успішніше, ніж конкуренти</td></tr>
<tr><th colspan="6">Технічні та технологічні</th></tr>
<tr><td colspan="2">Забезпеченість сучасним обладнанням</td><td colspan="2">Забезпеченість програмними комплексами</td><td colspan="2">Наявність та дивесифікованість каналів зв’язку та обміну інформацією,</td><td>Часта нових банківських продуктів та послуг в загальному обсязі , у т.ч. високотехнологічних</td></tr>
<tr><th colspan="6">Управлінські</th></tr>
<tr><td colspan="2">Якість менеджменту, використання системи управління якістю</td><td colspan="2">Рівень корпоративної культури банку,</td><td colspan="2">Компетентність менеджерів усіх рівнів</td><td>Внутрішній маркетинг, ефективні зовнішні та внутрішні комунікації</td></tr>
<tr><th colspan="6">Ринкові</th></tr>
<tr><td colspan="2">Рівень конкуренції на ринках банківських послуг, позикових фінансових ресурсів</td><td colspan="2">Ціна бар’єру входу на ринок і виходу з нього</td><td colspan="2">Ексклюзивність для ринку банківських послуг</td><td>Ефективна система збуту</td></tr>
</table>

Рисунок 1 – Критерії оцінки конкурентоспроможності комерційних банків

Джерело: побудовано автором на основі [3]

Виділяють наступні критерії оцінки конкурентоспроможності в залежності від різних складових діяльності банківських установ, серед яких: організаційно-структурні, ресурсні, технічні та технологічні, управлінські, ринкові, кожна з яких розкриває конкурентні переваги банківської установи.

Показник конкурентоспроможності для будь якої банківської установи являє собою підсумок роботи її служб і підрозділів, а також її реакцію на зміну зовнішніх факторів впливу. При цьому особливо важливою є здатність банківської установи оперативно й адекватно реагувати на зміни в поведінці клієнтів, в їхніх смаках і перевагах. Критерій оцінки конкурентоспроможності банку повинен містити в собі різноманітні показники: як абсолютні, так і ліквідні; як динамічні, так і статичні; як об’єктивні, так і суб’єктивні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брикова І. В. Теоретичні основи конкурентоспроможності банку / І. В. Брикова // Економіка та банки. – 2015. – № 15. – С. 16-19.
2. Гірченко Т. Д. Стратегія конкурентоспроможності банків в умовах активізації розвитку ринку банківських послуг / Т. Д. Гірченко // Регіональна економіка. – 2013. – № 4. – С.122-127.
3. Заруба Ю. О. Конкурентоспроможність комерційного банку / Ю. О. Заруба // Фінанси України. – 2014. – № 2. – С. 22–23.
4. Медведєв М. В. Сутність конкурентоспроможності банку / М. В. Медведєв // Управління розвитком. – 2013. – № 12. – С. 38-39.

УДК 336.741.24(100)

ФАЛЬШУВАННЯ ГРОШОВОЇ ОДИНИЦІ В КРАЇНАХ СВІТУ

Потриваєва І. А., *студентки групи ЕК 3/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Бурковська А. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Гроші відіграють велику роль у світі і є важливим елементом економічної системи держави. На сьогодні фальшування грошової одиниці є загрозою для багатьох країн світу. Збільшення емісії підроблених грошей призводить до погіршення економічного становища країни. Тому щоб уникнути цього необхідно більш детально ознайомитись з процесом фальшування грошей.

Із фальшування грошей були обізнані такі вчені як Клименко О.О., Пономарьов Н.С., Лютов В.В., Ковальова А.В., Грудницький В.М., Болотський Б.С., Бірюкова Т.П. та ін. Однак фальшування грошової одиниці має міжнародний характер злочину. Дану проблему варто розглянути на світовому рівні.

Фальшування грошей винило ще до появи грошових знаків, коли у їх якості виступали шматки золота і срібла. Із появою монет та виникнення паперових грошей призвело до поширення та удосконалення даного процесу.

В сучасному світі більша частина в грошовому обігу належить паперовій формі грошей, а інша незначна частина припадає на монети.

Багато існує способів і методів підробки паперових грошей, основними із них є наступні:

1. Друкарський спосіб. Найпоширеніший спосіб фальшування грошової одиниці. Використовують як звичайні кольорові принтери так і високоякісну офсетну техніку;
2. Домальовування або “зайві нулики”. Цей спосіб означає те, що ділки домальовують нулики на купюрах меншого номіналу та змінюють написи;
3. Художній спосіб. Купюри малюються від руки. В наш час виявити підроблені гроші, які намальовані вручну не складно;
4. Спосіб суперпідробки. Виготовлення підроблених грошей здійснюється тільки під замовлення. Такі гроші майже не відрізняються від справжніх, розрізнити їх можна тільки лише через дрібні графічні неточності.

Металевої форми грошей підробляють такими способами як: відливання фальшивої монети зі зліпка, гальванопластика та шляхом самостійного карбування підробленої монети [1].

В світі найчастіше підробляють долари США, як всередині даної країни, так і в інших країнах світу. Найзнаменитішими друкарями доларів в домашніх умовах виявилися канадці. У 1970 роках заповзятливі Дюпони – чотири брата – за справу взялися серйозно, тому і результат вийшов

вражаючим – 112 млн. Незвичайний спосіб підробки був зроблений американцем Емануелем Нінджером, який малював купюру в п'ятдесят доларів, при цьому витрачав він всього чотири-п'ять днів.

Євро – також є розповсюдженим до підробки, але до популярності долара їй далеко – фальшивих грошей Євросоюзу виявляють в десять разів менше, ніж підроблених доларів. В основному це купюри в 50 євро. Але найбільше умільців засліпив блиск монети в 1 і 2 євро. Саме такою продукцією займався відомий італійський фальшивомонетник Джованні Сассано.

В Франції після другої світової війни польській інженер-будівник Чеслав Боярски вирішив друкувати гроші за своїм рецептом паперу. Важко повірити, але він 16 років був невловимим, так як він надрукував мільйон франків дуже хорошої якості.

Українські гроші також мають свої історії підробок. Так в травні 2012 року три молодих жителів Житомира зайнялися виробництвом 100-гривневих банкнот [2].

В Україні переважна більшість вилучених з обігу підроблених купюр складають банкноти номіналом 50, 100 і 200 гривень. Проте за станом на січень-вересень 2015 року на мільйон справжніх банкнот припадало лише три фальшивих. За інформацією регулятора, серед підроблених банкнот іноземної валюти в Україні найбільша кількість підробок припадає на купюри номіналом 100 і 200 євро, а також 100 доларів США [3].

Одним з важливих міжнародно-правових документів є Женевська конвенція по боротьбі з підробкою грошових знаків (1929 р.), яка визначає "грошові знаки" як паперові гроші, включаючи банківські квитки і металеві монети [4].

На даний час фальшування грошей зменшилося, так як до банкнот почали додавати захисну стрічку, водяні знаки, мікротексти, "орловський друк", люмінесценцію. В деяких країнах, як Австралія, Канада, впровадили в обіг пластикові (полімерні) готівкові гроші. З їх впровадженням кількість підробок паперових купюр скоротилася в сім разів [5]. Це запобігає підробленню грошей, адже фальшивомонетнику підробити стає досить важко.

Як бачимо, на міжнародному рівні боротьба із фальшуванням грошової одиниці існує, проте заходів щодо цього не відзначено. Тому щоб уникнути дану проблему в світі необхідно кожній країні змінювати свою банкноту один раз на 5-7 років, застосовувати найсучасніші досягнення науки і техніки та розроблювати інформаційно-просвітницьких програм та оновлювати її щодо фальшивих грошей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Способи виготовлення підроблених монет [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://antiques-fake.blogspot.com/2010/12/blog-post.html

2. Фальшивомонетники: як підробляють валюту різних країн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://maxpark.com/community/3588/content/1441834

3. У НБУ розповіли, які найчастіше підробляють кіпюри.[Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dt.ua/ECONOMICS/u-nbu-rozpovili-yaki-naychastishe-pidroblyayut-kupyuri-187903_.html
4. Гафаров З. М. Злочини міжнародного характеру в глобалізованому світі / З. М. Гафаров. – М.: ОЛМА-ПРЕСС, 2006. – 544 с
5. Ну що тут підробиш [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://news.finance.ua/ua/news/-/310918/nu-shho-tut-pidrobysh

УДК 336.71:65.012.12

ПОКАЗНИКИ ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ

Сацура О. Ф., *студентки групи Ф 5/1*
Науковий керівник – к.е.н., доцент Бурковська А. В.
Миколаївський національний аграрний університет

В економічній літературі немає єдиного підходу до визначення поняття фінансової стійкості комерційного банку. Нерідко її ототожнюють з такими економічними поняттями, як надійність, платоспроможність, ліквідність. Так, деякі автори, наприклад, Клюско Л.А. [1], стверджують, що фінансова стійкість банківської установи визначається рівнем його ліквідності, платоспроможності та рівнем його прибутку.

Питаннями визначення та забезпечення фінансової стійкості в комерційних банках займаються такі відомі вчені як: Г.М. Азаренкова [2], А.М. Герасимович [4], Т.Д. Косова, Л.А. Клюско [1], О.В. Мельниченко [5], Б.В. Самородов та інші.

Фінансова стійкість комерційного банку характеризується збалансованістю фінансових потоків, достатністю коштів для підтримки своєї платоспроможності та ліквідності, а також рентабельною діяльністю [3].

Фінансова стійкість комерційного банку означає постійну його здатність відповідати за своїми зобов'язаннями і забезпечувати прибутковість на рівні, достатньому для нормального функціонування у конкурентному середовищі та розраховується за допомогою коефіцієнта фінансової стійкості (формула 1):

$$К.\ ф.\ с. = ВК / ЗК, \quad (1)$$

де: К.ф.с. – коефіцієнт фінансової стійкості;
ВК – власний капітал;
ЗК – залучений капітал.

Рівень прибутковості чи збитковості діяльності можна визначити за допомогою коефіцієнта фінансового левериджу (формула 2):

$$К.\ ф.\ л. = ДЗ / ВК, \quad (2)$$

де: К.ф.л. – коефіцієнт фінансового левериджу;

ДЗ – довгострокові зобов’язання;

ВК – власний капітал.

Комерційний банк як суб’єкт взаємовідносин із зовнішнім економічним середовищем є об’єктом як цілеспрямованого впливу зі сторони держави, так і випадкового впливу за наявності у нього можливості самостійно визначити пріоритетність своїх дій і рішень на основі власних цілей діяльності [4].

Таким чином, центральній проблемі функціонування комерційного банку можна дати таке визначення: це проблема забезпечення стійкості його діяльності, тобто це здатність виконувати свої функції з максимальною ефективністю та мінімальним ризиком, витримуючи при цьому зовнішній вплив [5].

Оцінку фінансової стійкості комерційного банку доцільно здійснювати на підставі комплексу показників фінансової стійкості. Розглянемо основні групи показників, які формують фінансову стійкість банку (рис. 1):

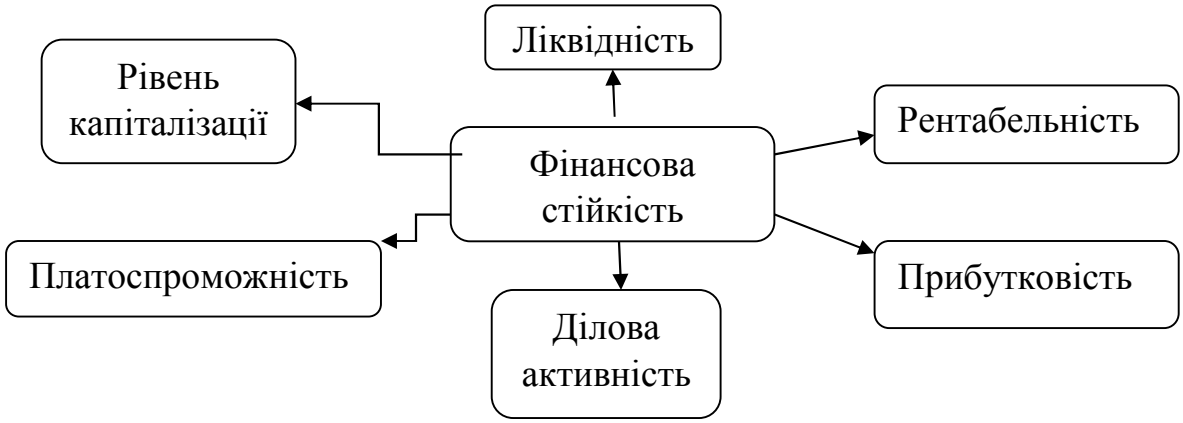

Рисунок 1 – Групи показників, що формують фінансову стійкість комерційного банку

Джерело: побудовано на основі [6]

Аналіз комплексу цих показників дозволяє визначити чи є комерційний банк фінансово стійким. Дослідження фінансових результатів діяльності банківської установи з різних сторін дозволяє проаналізувати фінансову стійкість більш глибоко, із визначенням пріоритетних факторів впливу.

Фінансова стійкість відображає такий стан фінансових ресурсів і такий ступінь їх використання, при якому комерційний банк, вільно маневруючи грошовими засобами, здатний забезпечити прибутковість і здійснювати самофінансування своєї діяльності.

Отже, вважаємо, що фінансова стійкість комерційного банку – це динамічна інтегральна характеристика його спроможності (як системи трансформування ресурсів та ризиків) повноцінно виконувати свої функції з урахуванням наявного балансу економічних інтересів, витримуючи вплив факторів зовнішнього і внутрішнього середовища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Клюско Л. А. Фінансова стабільність банків та її визначальні характеристики / Л. А. Клюско // Збірник наукових праць Національного університету ДПСУ. – 2012. – № 1. – С. 142-149.
2. Азаренкова Г. М. Визначення управлінських критеріїв фінансової стійкості економічних агентів / Г. М. Азаренкова, Г. В. Ільговська // Актуальні проблеми економіки: науковий економічний журнал. – № 9 (159). – 2014. – С. 155-163.
3. Галайко Н. Р. Система оцінки ефективності діяльності банку / Н. Р. Галайко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2015. – Т. 16. – С.200-210.
4. Герасимович А. М. Аналіз банківської діяльності : підручник / А. М. Герасимович. – К.: КНЕУ, 2005. – 599 с.
5. Мельниченко О. В. Аналіз грошових коштів та оцінка ліквідності банків України / О. В. Мельниченко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2014. – № 1. – С. 179-184.
6. Коваленко В. В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика: монографія / В. В. Коваленко. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2015. – 228 с.

УДК 336.71

ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА УМОВИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ

Сидорчук Я. Ю., *студентка групи Ф 5/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Бурковська А. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Розвиток ринкових відносин та різного роду реформи зумовлюють додаткові вимоги до контролю і аналізу банківської діяльності, зокрема – платоспроможності та ліквідності.

Вирішенням проблемних питань щодо платоспроможності банку та банківської системи взагалі займалися такі вітчизняні науковці як А. М. Герасимович, О. І. Лаврушин [3], В. І. Міщенко [1], Л. О. Примостка, А. В. Сомик [1], Г. С. Тодосейчук та багато інших.

Ліквідність та платоспроможність комерційного банку є одним з найважливіших показників, що характеризують фінансову стійкість банківської установи, вони показують достатність власних коштів того чи іншого банку для забезпечення захисту інтересів його вкладників та інших кредиторів, а також характеризують здатність банківської установи забезпечувати своєчасне виконання своїх грошових зобов'язань [1].

Поняття ліквідності банку ширше, ніж поняття платоспроможності. Воно включає здатність банку виконувати не лише боргові й позабалансові зобов'язання, а й забезпечувати грошовими коштами своїх клієнтів. Іншими словами, ліквідність банку обов'язково передбачає платоспроможність, але, крім неї, ще й можливості вести окремі категорії активних операцій.

Платоспроможність – це спроможність банку виконати законні вимоги кредиторів. Вона характеризується рівнем забезпеченості фінансових зобов'язань банку власним капіталом. Коефіцієнт платоспроможності банку розраховується як відношення власного капіталу банку до активів, зважених на ризик. Неплатоспроможність банку визначається як його неспроможність протягом одного місяця в повному обсязі виконати законні вимоги кредиторів через відсутність коштів або зменшення розміру капіталу банку до суми, що становить менше третини суми, встановленої Національним банком як мінімально необхідної [2].

З метою надання комерційним банкам України допомоги щодо забезпечення ними своєї платоспроможності, Національним банком України встановлено низку нормативних показників діяльності комерційного банку, яких вони мають дотримуватися:

– мінімальний розмір статутного капіталу та граничне співвідношення між розміром власних коштів та сумою його активів – нормативи капіталу;

– показники ліквідності комерційного банку – нормативи ліквідності;

– максимальний розмір ризику на одного позичальника – нормативи ризику.

До групи показників, що характеризують капітал комерційного банку, входить норматив платоспроможності.

Норматив платоспроможності банку (Н3) – співвідношення капіталу банківської установи і сумарних активів, зважених щодо відповідних коефіцієнтів за ступенем.

При визначенні платоспроможності банківської установи її активи підсумовуються з урахуванням коефіцієнтів їх ризиків.

Нормативне значення нормативу Н3 не може бути нижчим 8%.

Активи комерційного банку поділяються на п'ять груп за ступенем ризику вкладень та можливості втрати частини вартості.

Нормативи ліквідності: миттєва ліквідність, загальна ліквідність, співвідношення високоліквідних активів до робочих активів комерційного банку [3].

Норматив миттєвої ліквідності (Н5) розраховується як відношення суми коштів на кореспондентському рахунку (Ккр) та в касі (Ка) до поточних рахунків (Пр) і має бути не меншим 20%:

$$Н5 = \frac{Ккр + Ка}{Пр} * 100\% \qquad (1)$$

Норматив загальної ліквідності (Н6) розраховується як відношення загальних активів (А) до загальних зобов'язань банку (З) і має бути не меншим 100%:

(2)

Норматив відношення високоліквідних активів до робочих активів комерційного банку (Н7) характеризує частку високоліквідних активів (Ва) в робочих активах (Ра) і має бути не меншим 20%:

$$Н7 = \frac{Ва}{Ра} * 100\% \qquad (3)$$

Таким чином, платоспроможність представляє собою здатність комерційного банку своєчасно, в повному обсязі здійснювати розрахунки за своїми зобов'язаннями та є запорукою ефективного функціонування банківського сектору. Віднесення банківської установи до категорії неплатоспроможних або проблемних залежить від характеру допущених порушень, факторів, які зумовлюють неплатоспроможність, рівня платоспроможності та розміру можливих негативних наслідків для кредиторів і вкладників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Міщенко В. Ліквідність банківської системи України : сучасний стан, чинники та напрями підвищення ефективності і регулювання / В. Міщенко, А. Сомик // Вісник НБУ. – 2009. – № 1 – С. 34-40.
2. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bank.gov.ua. – Назва з екрану.
3. Лаврушин О. И. Банковское дело : учебное пособие / О. И. Лаврушин. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 667 с.

УДК 336.132.11

ОСОБЛИВОСТІ НАПОВНЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ

Шкапоєд В. К., *студентка групи Ф 5/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Бурковська А. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Сьогодні для України особливо актуально постає проблема вироблення дієвого механізму, який би визначав нові принципи формування місцевих бюджетів, чітке розмежування функцій і повноважень усіх рівнів влади, а звідси – видатків кожного виду бюджету, і, що найголовніше, – доходів між різними ланками бюджетної системи.

Особливості формування фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування присвячено праці багатьох вітчизняних економістів, таких як: Кириленко О. П., Грицюк І. В., Бартчук Ю. А., Кравченка В. І., Луніної І. О. та ін. Більшість праць направлена на виявлення загальних направлень щодо функціонування місцевих бюджетів.

У сучасних умовах важливе значення зберігають питання фінансового забезпечення виконання повноважень органів місцевого самоврядування як делегованих, обумовлених виконанням конституційних норм, так і власних. Останні залежать від місцевих умов розвитку адміністративно-територіальних одиниць. Ґрунтовнішого наукового осмислення та практичного вирішення потребують питання власних доходів місцевих бюджетів з позицій організаційно-структурних аспектів з метою забезпечення повноважень органів місцевого самоврядування вагомими джерелами фінансування.

Доходи місцевих бюджетів класифікують за двома основними ознаками:

1. За джерелами надходження доходи місцевих бюджетів поділяють на податкові (податок на доходи фізичних осіб, земельний податок), неподаткові (туристичний збір) та трансферти від центральної влади. Таким чином держава бере участь у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування, фінансово підтримує місцеве самоврядування.

2. За економічною сутністю доходи місцевих бюджетів поділяють на власні, закріплені та регульовані. Власні доходи – це доходи, мобілізовані місцевою владою самостійно на основі власних рішень і за рахунок джерел, визначених місцевим органом влади. Закріплені доходи – одна з форм переданих доходів місцевим органам влади на стабільній, довготерміновій основі [1].

За січень-грудень 2015 року до загального фонду місцевих бюджетів (без урахування трансфертів) надійшло 99,8 млрд. грн, що складає 116,0% від річного обсягу надходжень, затвердженого місцевими радами [2].

Приріст надходжень до загального фонду проти січня-грудня минулого року склав 42,1% або + 29,6 млрд. грн. Темп росту фактичних надходжень ПДФО до 2014 року становить 123,1%, плати за землю – 130,3% [2].

Урядом забезпечується виконання усіх зобов’язань згідно з бюджетним законодавством, зокрема в частині перерахування міжбюджетних трансфертів.

Так, станом на 01.01.2016 р. місцеві бюджети одержали 174 195,7 млн. грн трансфертів, що складає 98,7% від передбачених розписом асигнувань на 2015 рік [2].

Дохід від місцевих зборів (збір за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір) – 97,4 млн. грн, що на 10,9 млн. грн більше, ніж у 2014р.

На надходження до місцевих бюджетів значною мірою вплинуло те, що у 2015 році:

- скорочено кількість місцевих податків з 6 до 4;
- плату за землю віднесено до місцевих податків і зборів;
- сільськогосподарських товаровиробників виділено в окрему групу
- платників (четверту групу) єдиного податку;
- для платників єдиного податку третьої групи зменшено ставки єдиного податку [3].

Отже, аналізуючи статистичну інформацію, можна зробити висновки, щодо значного збільшення надходжень до місцевих бюджетів від ПДФО та плати за землю порівняно з минулими роками. Ця тенденція є позитивною для місцевих бюджетів, так як кошти громади залишаються на місцях, що забезпечить їх ефективніше використання. Щодо міжбюджетних трансферів, то ми будемо спостерігати їх зменшення та отримання переважно на потреби загальнодержавного значення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кириленко О. П. Дохідна база місцевих бюджетів в умовах реформування бюджетної та податкової системи / О. П. Кириленко – Тернопіль: Вектор, 2011. – С. 6-10.
2. Міністерство фінансів України: Виконання доходів місцевих бюджетів 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/news
3. Звіт про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sfs.gov.ua/data/files/131201.pdf

УДК 330.341

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Власюк І. М., *студентка групи Ф 5/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Лункіна Т. І.
Миколаївський національний аграрний університет

Корпоративна соціальна відповідальність полягає у поєднанні підприємством усіх видів відповідальності. Під корпоративною соціальною відповідальністю слід розуміти відповідальність суб'єктів господарювання за свої дії (свою діяльність) перед працівниками, профспілками, постачальниками, споживачами, акціонерами, кредиторами, інвесторами, конкурентами, територіальною громадою, органами влади та засобами масової інформації відповідно до екологічних, трудових, економічних, етичних та суспільних норм та правил, які забезпечують та направлені на розвиток суспільного добробуту [1].

28 жовтня 2010 року був опублікований Міжнародний стандарт ISO 26000 "Настанова по соціальній відповідальності". Стандарт ISO 26000 – це добровільна настанова з соціальної відповідальності і не є документом, що передбачає сертифікацію. Згідно ISO 26000 компанія включає такі компоненти, як захист прав людини, навколишнього природного середовища, безпеку праці, права споживачів та розвиток місцевих общин, а також організаційне управління та етику бізнесу. Тобто у керівництві враховані усі принципи, які зазначені у Глобальній ініціативі ООН (документі, до якого приєдналося 6 тисяч компаній та організацій, серед яких 130 українських).

Одним із вагомих світових орієнтирів в розвитку питань корпоративної соціальної відповідальності стала Міжнародна ініціатива ООН – Глобальний Договір ООН (Global Compact). Дію Договору спрямовано на залучення корпорацій до розв'язання глобальних проблем цивілізації.

В Україні Глобальний Договір був започаткований у квітні 2006 року. Зараз кількість учасників Глобального Договору в Україні перевищує 130, які заснували національну мережу з метою поширювати ініціативи корпоративної соціальної відповідальності в Україні, обміну досвідом, освіти та спільних дій.

Залежно від характеру бізнесу та визначених пріоритетів розвитку компанії формулюють свої принципи корпоративної соціальної відповідальності, що базуються на загальновизнаних поняттях. Сільськогосподарські підприємства не залишаються осторонь глобальних проблем суспільства.

Для впровадження соціальної відповідальності на сільськогосподарських підприємствах слід додержувати наступних принципів:

1. Виробництво якісної сільськогосподарської продукції та послуг, які необхідні для суспільства.
2. Безумовне виконання законодавства: податкового, екологічного, праці.
3. Ефективне ведення бізнесу сільськогосподарських підприємств, який орієнтований на створення додаткової економічної вартості та підвищення конкурентоспроможності в інтересах власників та суспільства.
4. Розбудова сумлінних та взаємовигідних відносин з усіма зацікавленими сторонами.

5. Дотримання міжнародних угод та використання рекомендацій міжнародних стандартів.

6. Використання сільськогосподарськими підприємствами ресурсозберігаючих технологій, забезпечення екологічної безпеки виробництва.

7. Надання ефективних робочих місць з достойним рівнем оплати праці та соціальних пільг.

8. Забезпечення безпеки праці.

9. Сприяння всесторонньо професійному розвитку та підвищенню кваліфікації працівників.

10. Внесок в формування громадянського суспільства проведення партнерських програм, соціальних та благодійних проектів [2].

Економічна ефективність впровадження елементів соціальної відповідальності в системі управління підприємством полягає в підвищенні не тільки показників соціального ефекту, а й зростанні вигоди для підприємства – вплив на основну діяльність. При цьому, кажучи про економічні вигоди соціальної відповідальності підприємства, треба зазначити, що ці вигоди найбільш яскраво проявляються в таких сферах, як фінанси, маркетинг, управління персоналом. Окрім цього, слід зазначити цінність заходів соціальної відповідальності в такій області як управління ризиками. Вигода характеризується створенням стабільного бізнес середовища, зниженням операційних ризиків, створенням позитивного іміджу, зміцненням довіри, збільшенням капіталізації, зростанням фінансових показників, підвищенням продуктивності праці, розвитком інновацій, що сприяє зростанню ринку та інші [3].

В Україні підприємства загалом готові приймати участь у розв’язанні соціальних проблем, але держава повинна спрямувати свої можливості та ресурси, у тому числі й фінансові, на створення системи підтримки соціальної активності бізнесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антошко Т. Р. Основи впровадження корпоративної соціальної відповідальності на промислових підприємствах України : монографія / Т. Р. Антошко. – К. : НТУУ “КПІ”, 2013. – 275 с.

2. Зеркалов Д. В. Охорона праці в галузі : Загальні вимоги : навчальний посібник / Д. В. Зеркалов. – К. : “Основа”, 2011. – 551 с.

3. Юзик Л. О. Підходи щодо оцінки впливу КСВ на показники діяльності підприємства / Л. О. Юзик // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського : [науковий журнал]. Серія : Економічні науки. – 2010. – Вип. 3. – С. 158-165.

УДК 005.35

МОДЕЛІ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ УКРАЇНИ

Каратай Т. М., *студентка групи Ф 5/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Лункіна Т. І.
Миколаївський національний аграрний університет

На сучасному етапі економічного розвитку в Україні навряд чи знайдеться представник бізнесу, який заперечуватиме важливість ведення бізнесу відповідно до норм корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). На прикладі європейського і світового досвіду зараз достатньо детально розроблено основні напрями і критерії впровадження соціальної відповідальності у бізнес-стратегію компаній, існують міжнародні стандарти соціальної звітності, яка поступово стає такою ж нормою, як річні фінансові звіти компаній. Розпочався процес вироблення специфіки впровадження КСВ у різних сферах бізнесу, не оминула участь і банківських установ.

Питання КСВ вивчали такі науковці та вчені як: А. Керол, Т. Роулі, Б. Берман, Д. Зігель, З. М. Карасьова, А. А. Решетняк, С. В. Мельник [1] та інші.

Сьогодні виділяють три найбільш розповсюджені моделі корпоративної соціальної відповідальності, а саме американська, європейська, японська.

В американській моделі навіть на сьогоднішньому етапі переважає філантропічний підхід, що передбачає розподіл частини прибутку компанії для інвестування її суспільно-корисних ініціатив. Подібного роду добродійна діяльність часто не пов’язується з основною діяльністю компанії і легко може бути скорочена залежно від економічної ситуації і політики компанії [4].

Яскравим прикладом американської моделі соціально відповідальної поведінки компанії може бути соціальна політика деяких банків, що функціонують на території України. Наприклад UniCredit Bank розглядає соціальну відповідальність саме як спонсорську та філантропічну. Окрема частину прибутку спрямовується на спонсорство та добровільну допомогу нужденним. Банк більше увагу зосереджує дітям, молоді, та інвалідам війни. Спрямовує кошти на освіту, охорону здоров’я та спорт [2].

А ось Райффайзен Банк Аваль сприймає КСВ як загальне поняття. Керівництво української дочірньої компанії все ж особливу увагу приділяє саме філантропії, про що свідчить інформація представлена на сайті банку. Основний акцент у благодійній діяльності банку – це підтримка дитячих закладів для сиріт та дітей із проблемних сімей, а також дитячих лікувальних закладів. Крім того, банк активно підтримує проекти, спрямовані на розвиток культури та духовності українців [3].

Всі ці приклади політик КСВ банківських установ є тим самим доказом дієвості і ефективності американської моделі КСВ.

Таке широке використання такої моделі пояснюється тим, що її легко реалізувати, а з погляду інвестора, участь в добродійній діяльності характеризує її як соціально стійку. А також вона більше підтримується населенням та громадськими організаціями.

Відповідно до європейської моделі КСВ, соціально-відповідальна діяльність банку пов'язана з досягненням її бізнес-цілей і є частиною стратегії привабливості. Практично всі ініціативи, що фінансуються банком в рамках такої моделі, мають безпосередньо стосуватися підвищення прибутку [4].

Європейської моделі КСВ дотримується німецький Deutsche Bank AG. Цей банк розглядає КСВ як інвестиції в суспільство та дотримується стратегії сталого розвитку. Основним завданням є підтримка міжнародної конкурентоспроможність банку задля отримання відповідного прибутку та росту банку. Другим пріоритетом банку, як соціально відповідальної одиниці, є підтримка соціальних проектів [5].

Серед українських банків дану модель намагався перейняти банк Хрещатик, але на сьогоднішній день банк був ліквідований.

З погляду інвестора, європейська модель є привабливішою при оцінці соціально відповідальної поведінки компанії, оскільки може бути виміряною конкретними результатами, у тому числі й грошовими.

Соціальна відповідальність корпорації в Японії підтримується культурними традиціями країни. Для зазначеної моделі характерним є сприйняття підприємства як "виробничої сім'ї" [4].

Яскравими представниками реалізації японської моделі КСВ є такі банки, як Mizuho, Mitsubishi UFJ та Sumitomo Mitsui.

Особливості розуміння соціальної відповідальності у межах азійської моделі виявляються в специфічних інститутах "довічного найму", "принципі старшинства" при оплаті праці і просуванні по службі. Ці механізми не закріплені законодавчо, але є практично соціальним імперативом, що реалізовується в більшості крупних компаній.

Таким чином виділяють три основні моделі корпоративної соціальної відповідальності: американська, європейська та азійська. Вони відрізняються одна від одної, але їх об'єднує головна ціль, а саме добровільна діяльність на користь суспільства, реалізація соціальних проектів та покращення умов навколишнього середовища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мельник С. В. Шляхи стимулювання соціальної відповідальності вітчизняного бізнесу [Електронний ресурс] / С. В. Мельник, Т. А. Тресвятська, Л. В. Будьонна – Режим доступу : www.lir.lg.ua/shlahi.doc
2. Офіційний сайт Укрсоцбанк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ru.ukrsotsbank.com/
3. Офіційний сайт Райффайзен Банк Аваль [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.aval.ua/ru/

4. Посібник із КСВ. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності [Текст] / кіл. автор. : О. Лазоренко, Р. Колишко, та ін. – К. : Енергія. – 2008. – 96 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://ru.ukrsotsbank.com/
5. Redman E. Three Models of Corporate Social Responsibility: Implications for Public Policy [Електронний ресурс] // Surveys: Policy and Social Perspectives from Community, Political, and Corporate Leaders : Rosevelt review. - Summer 2005, P. 95-108. – Режим доступу : http://files.meetup.com/1325336/ Three%20Models%20of%20CSR.pdf.

УДК 336.71:3.085

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Мікуляк К. А., *студентка групи Ф 5/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Лункіна Т. І.
Миколаївський національний аграрний університет

За сучасних умов банківська установа – це не лише інститут фінансового ринку, який формує та розподіляє кредитні ресурси для отримання максимального фінансового результату, а й фінансова установа на ринку фінансових послуг, для якої соціальна роль та репутація у суспільних економічних відносинах стають першочерговими критеріями забезпечення їхньої конкурентоспроможності [2]. Одним із інструментів та методів забезпечення конкурентоспроможності банківської установи виступає її соціальна відповідальність, яка підвищує довіру до неї з боку клієнтів та конкурентів [1].

Питання впливу соціальної відповідальності на конкурентоспроможність банківських установ досліджували вітчизняні вчені та науковці, серед яких варто відмітити: Т. В. Башинського [1], О. М. Діденко [2], І. М. Польову [3], Н. А. Супрун [4] та інших.

Проблематика соціальної відповідальності банківських установ значно активізується в умовах кризових явищ та системних нестабільностей в економічній сфері країни. Як зазначає І. М. Польова, соціальна відповідальність банківського бізнесу означає дотримання засад якісного управління та ефективного ведення діяльності, врахування не лише економічної вигоди при веденні бізнесу, а й чинників соціальної стабільності, корисності для території присутності та місцевого населення [3].

Соціальна відповідальність передбачає добровільні дії банківської установи, спрямовані на те, щоб у своїй діяльності врахувати інтереси суспільства, працівників, партнерів та інших стейкхоулдерів [2].

У залежності від конкурентної позиції банківської установи на ринку фінансових послуг виділяють наступні рівні управління соціальною відповідальністю: внутрішній, до якого входять реалізація банківською установою соціальної відповідальності перед персоналом (створення

сприятливих умов праці, соціальний розвиток колективу, сприятливий психологічний клімат, підвищення кваліфікації персоналу, можливість працівників приймати участь в управлінні банком); зовнішній, що реалізує соціальну відповідальність перед клієнтами банківської установи та соціальний, що передбачає реалізацію соціальної відповідальності перед громадою, суспільством (в межах території, на якій працює банк сприяння стійкому розвитку суспільства через участь у вирішенні соціальних проблем, підвищення рівня культурного розвитку населення, стимулювання ділової активності) [5].

Основними положеннями формування соціальної відповідальності банківських установ у системі забезпечення конкурентоспроможності є ініціативи соціально-відповідальної діяльності банківських установ, серед яких:

– благодійні справи, метою яких є залучення уваги суспільства до певної соціальної потреби або допомога в зборі коштів, залучення учасників та волонтерів;
– благодійний маркетинг, який забезпечує зобов'язання робити внески або відраховувати відсотки від обсягів продажу на благодійну справу;
– корпоративний соціальний маркетинг, який передбачає покращення суспільного здоров'я або безпеки, та сприяння захисту навколишнього середовища;
– корпоративна філантропія, яка передбачає здійснення пожертвування безпосередньо благодійній організації, як правило у вигляді грошових грантів, подарунків, товарів і послуг;
– волонтерська робота в інтересах суспільства забезпечує підтримку та заохочення працівників допомагати місцевим громадським організаціям та ініціативам;
– соціально-етичні підходи до ведення бізнесу, серед яких: впровадження практики ведення бізнесу та інвестиції, що сприяють росту добробуту суспільства та збереженню навколишнього середовища [5].

Принципами формування соціальної відповідальності банківських установ у системі забезпечення конкурентоспроможності є: відкритість та прозорість діяльності, відповідно до яких банківська установа має прозоро та об'єктивно здійснювати підготовку обов'язкової фінансової звітності по національним та міжнародним стандартам; спрямованість діяльності на побудову доброзичливих і взаємовигідних відносин з усіма зацікавленими; неухильне виконання вимог законодавства та протидія усім видам корупції; стимулювання формування громадянського суспільства через благодійні та спонсорські програми [4].

Отже, банківські установи повинні трансформуватися відповідно до виконання ними ролі ефективного, різнопланового діючого елементу системи забезпечення соціальної стабільності суспільства. При зростанні суспільних вимог банківським установам, щоб досягти певного рівня конкурентоспроможності, необхідно врахувати моральні, етичні, релігійні

цінності та особливості розвитку культури регіону, в якому вони здійснюють діяльність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Башинський Т. В. Соціальна відповідальність банківського сектору України / Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету / Т. В. Башинський. Економічні науки. – 2015. – № 25. – С. 104-110.
2. Діденко О. М. Корпоративна соціальна відповідальність як невід'ємна складова функціонування сучасного банку / О. М. Діденко // Вісник Української академії банківської справи. – 2014. – № 1. – С.14-18.
3. Польова І. М. Соціальна відповідальність банківських установ / І. М. Польова // ЛКА, 2015. – С. 121-124.
4. Супрун Н. А. Корпоративна соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку / Н. А. Супрун // Економіка і прогнозування. – 2013. – № 3. – С. 61-74.
5. Шевцова А. С. Сутність поняття "соціальна корпоративна відповідальність" та його впровадження в банках України / А. С. Шевцова // Науковий вісник ДДМА. – 2014. – № 1 (7). – С. 286-290.

УДК 336.74

МЕХАНІЗМ МОНЕТИЗАЦІЇ ВІДЕОКОНТЕНТУ НА YOUTUBE

Буганов О. В., *студент групи Б 2/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Полторак А. С.
Миколаївський національний аграрний університет

Особливе місце у фінансовій системі України займають специфічні грошові відносини між державою і підприємствами, державою і населенням, між підприємствами і всередині них. Сьогодні фінансові відносини значно поширюються в мережі інтернет, що підтверджує актуальність обраної теми, адже спостерігається глобалізація інформаційних процесів.

Відеохостингова компанія YouTube надає користувачам не тільки послуги зберігання, розповсюдження та перегляду відео, але й можливість монетизувати процес перегляду, внаслідок чого цей відеомайданчик використовується як можливість для побудови власного бізнесу. Соціальна мережа досягла значної популярності та сьогодні є одним з найбільш відвідуваних сайтів у всіх країнах. Українські користувачі також активні на YouTube. За статистикою вони переглядають більше 5 млн годин в день, з яких 29% здійснюється на мобільних пристроях і планшетах [1].

YouTube став не тільки джерелом корисної інформації, але і засобом заробітку. Незважаючи на те, що в своїй переважній більшості відеоконтент носить розважальний або освітній характер, не варто думати, що розміщення роликів на YouTube зводиться тільки до хобі. За допомогою застосування ряду функцій і можливостей популярні відеоролики і YouTube-канали можуть стати джерелом доходу. Сервіс пропонує своїм користувачам-

власникам каналів можливість розміщення рекламних оголошень під час або перед трансляцією ролика. Монетизація полягає в отриманні частини прибутку від розміщення рекламних оголошень [1].

Для того, щоб повноцінно взаємодіяти з відеохостингом потрібно організувати канал відповідно до вимог сайту. Налагоджувати фінансові зв'язки можна з офіційною партнерською програмою YouTube чи неофіційною, наприклад, AIR. В кожній з них є як переваги, так і недоліки. Перебуваючи в офіційній партнерській програмі YouTube, користувач отримує більшу частину доходу, але у випадку порушення авторських прав самостійно несе відповідальність. Користуючись AIR, автор каналу отримує тільки частину доходу від показу реклами, оскільки іншу частину віддає партнерській програмі. Однак, якщо користувач сервісу порушив правила, то вирішенням проблеми займатиметься AIR. Перевагою AIR є також те, що можна запрошувати користуватися цією партнерською програмою інших осіб, використовуючи реферальну систему. Варто враховувати, що офіційна партнерська програма може надати статус підтвердження незалежно від кількості підписників, а AIR – лише тоді, коли автор матиме від 1000 підписників та матиме відповідний пізнавальний контент.

До 2013 р. українські користувачі не мали можливості монетизувати свої відео та безпосередньо взаємодіяти з партнерською програмою. Тільки змінивши деякі дані, а саме місце проживання користувача, з'являлася можливість отримати функцію "монетизація", але отриманий заробіток не можна було вивести до свого місця перебування. З часом українці все ж таки отримали можливість в повній мірі користуватися всіма можливостям відеохостингу.

Стати партнером програми YouTube можна після подачі відповідної заявки. Для того, щоб монетизувати свій контент, потрібно ознайомитися з інструкціями та виконати їх. Після того, як канал буде схвалений для комерційного використання, його власник зможе отримувати дохід від реклами в попередньо допущених відео. Також зауважимо, що власник каналу отримує право самостійно обирати, на яких відео розміщувати або не розміщувати рекламу. YouTube розміщує рекламу на каналах користувачів-учасників партнерської програми. Після вибору партнерської програми в розділі "Канал" буде відображатися інформація про статус та функції, які надаються каналу. При користуванні офіційною партнерською програмою YouTube користувач повинен з'єднати свій канал з Google AdSense – сервісом контекстної реклами від Google. Саме через цей сайт він в майбутньому зможе виводити свій дохід. Отримати свій заробіток від Google AdSense можливо лише у випадку, коли автор каналу отримає від показу реклами 100$. Якщо канал відповідає всім критеріям, його допускають до комерційного використання. Починаючи з цього дня, користувач починає отримувати прибуток. В розділі "YouTube Analytics" можна переглядати динаміку перегляду каналу, ефективність реклами, звіти про доходи та іншу інформацію. Оскільки більша частина доходів від показів рекламних

оголошень перераховується саме автору каналу, а не YouTube, то можна самостійно обирати формат і обсяги реклами на каналі [2].

Таким чином, дослідивши механізм монетизації, зроблено наступний висновок, що в XXI столітті, маючи навики користуватись відео редакторами, можна отримувати гідну оплату за якісний, пізнавальний і затребуваний відеоконтент.

ЛІТЕРАТУРА

1. YouTube-бізнес: як заробити, розміщуючи відео? [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу : https://vk.cc/58fnCW

2. Як і скільки можна заробити на YouTube [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу : https://vk.cc/6ktOBB

УДК 336.2

ПОДАТКОВИЙ БОРГ ЯК ЗАГРОЗА ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

Варзар І. О., *студентка групи Ф 5/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Полторак А. С.
Миколаївський національний аграрний університет

Важливою умовою для розвитку ринкових відносин в Україні є побудова і функціонування ефективної податкової системи. Існуючі недоліки вітчизняної податкової систем призводять до недосконалості податкового адміністрування, що має великий вплив на виникнення податкового боргу та тіньових відносин у фінансовій сфері.

Фінансова безпека держави висвітлена в науковій літературі досить масштабно, зокрема, такими вченими як: О. М. Десятнюк, Т. Я. Маршалок [1], О. І. Барановський [2], В. І. Грушко, К. В. Павлюк [3], Ю. С. Тимошенко [4], В Т. Шлемко, І. Ф. Бінько [5] та інші. Дискусійними та недостатньо вивченими залишаються питання доцільності використання податкової складової фінансової безпеки. Серед зарубіжних фахівців, що займалися вивченням податкового боргу можна виділити праці П. Бірна, Д. Кеннінгема, Л. Грініна та інших.

Виникнення податкового боргу пов’язане, з одного боку, із проявом протиправних дій у сфері оподаткування та умисного ухилення від сплати податків, а з іншого боку податковий борг виникає як наслідок допущених прорахунків у державній соціально-економічній політиці і свідчить про неузгодженість взаємовідносин контролюючих органів з фізичними і юридичними особами в частині формування податкової складової доходів бюджету держави. Зауважимо, що податковий борг – це сума фактичної заборгованості суб’єкта господарювання (фізичної або юридичної особи), яка

виникла внаслідок недостатнього виконання податкових зобов'язань перед державними та місцевими органами влади за певний звітний період. Крім того, податковий борг – це результат діяльності юридичних та фізичних осіб, внаслідок якої виникають спірні відносини з приводу добровільної сплати чи примусового стягнення суми податкової заборгованості органами державної виконавчої влади України [1].

Без забезпечення фінансової стійкості практично неможливо вирішити жодне із завдань, поставлених перед державою, адже її реальні можливості зумовлюються обсягом акумульованих грошових фондів. Узагальнену оцінку її фінансового стану дають показники зведеного бюджету, в якому фіксуються фінансові надходження та напрями їх використання у секторах вітчизняної економіки. На даний час основними джерелами фінансових потужностей України є: дохідна частина бюджетів усіх ланок, надходження до цільових фондів та прибуток у розпорядженні підприємств. Так, одним з ключових індикаторів фінансової безпеки є ресурси держави [6]. При цьому основним джерелом таких ресурсів у вітчизняній бюджетній системі виступають податки.

Також варто звернути увагу на те, що вітчизняна система оподатковування на даному етапі характеризується рядом дестабілізуючих явищ, в результаті яких зростають податкові втрати. Серед причин негативних тенденцій, на нашу думку, доцільно виділити: низьку податкову культуру та платіжну дисципліну суб'єктів господарювання; несплату податків через хиткий фінансовий стан платників податків; використання широкого спектру схем ухилення від сплати податків; нестабільність податкового законодавства та державного управління; корупцію в контролюючих органах; ліберальну форму відповідальності суб'єктів господарської діяльності.

Ефективність системи оподаткування як чинник фінансової безпеки країни демонструє зворотний зв'язок і залежність держави від платників податків. Так, податкові надходження одночасно є інструментом забезпечення фінансової безпеки та фактором ризику і залежності. Роль податкових платежів як ресурсу чи ризику визначається конкретними умовами, етапом економічного розвитку держави. Отже, податки та податкову політику слід розглядати як ресурси та інструмент забезпечення економічної безпеки – з одного боку, і чинник негативних змін – з іншого.

Таким чином, можливість накопичення податкового боргу платниками податків є одним із податкових ризиків у сфері фінансової безпеки держави, який може бути втілений через затримку надходження або втрату державою податкових ресурсів бюджетів через невиконання платниками податків їх податкових зобов'язань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Десятнюк О. М. Управління податковим боргом : навч. посіб. / О. М. Десятнюк, Т. Я. Маршалок – Тернопіль : Вектор, 2013. – 340 с.

2. Барановський О. І. Банківська безпека: проблема виміру / О. І. Барановський // Економічне прогнозування. – 2006. – № 1. – С. 42-46.
3. Грушко В. І. Податковий борг: причини та шляхи скорочення / В. І. Грушко, К. В. Павлюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2004. – № 4. – С. 51-55.
4. Полторак А. С. Ефективне управління фінансовими ризиками в системі економічної безпеки України / А. С. Полторак, Ю. С. Тимошенко // Агросвіт. – 2015. – № 1. – С. 34–39.
5. Економічна безпека України : сутність і напрямки забезпечення : монографія / В. Т. Шлемко, І. Ф. Бінько. – К. : НІСД. – 1997. – 144 с.
6. Бурковська А. В. Роль фінансової децентралізації у забезпеченні ефективного розвитку територій / А. В. Бурковська, Т. І. Лункіна, А. Ю. Корабахіна // Агроэкологические, социальные и экономические аспекты создания и эффективного функционирования экологически стабильных территорий : материалы I Межд. науч.-практ. конф. (26 февраля 2016). – С. 99-102.

УДК 631.1

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВИРОБНИКІВ

Волошиновська А. В., *студентка групи Б 3/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Полторак А. С.
Миколаївський національний аграрний університет

На сучасному етапі розвитку економіки значну роль відіграють сільськогосподарські виробники, які займають важливе місце у забезпеченні населення продуктами харчування. Попри те, що сільське господарство – одна з розвинутих галузей економіки України, воно потребує підтримки з боку держави, оскільки її застосування пов’язане з посиленням продовольчої безпеки, підвищенням рівня життя сільського населення [1]. Відповідно, питання державної підтримки сільськогосподарських виробників на сучасному етапі розвитку економіки є досить актуальним.

Над проблемою визначення основних методів підтримки сільськогосподарських виробників з боку держави працювали: М. Булат, Н. Сіренко, І. Баришевська [2] та інші. Варто зазначити, що складність залучення інвестиційних ресурсів для здійснення підприємницької діяльності – це одна з особливостей сільського господарства, яка виникає у зв’язку з сезонним характером його виробництва, залежністю від природно-кліматичних умов, великою кількістю суб’єктів господарювання безпосередньо в цій галузі, нестабільністю отримання прибутків.

Основним нормативно-правовим актом, який визначає основи державної політики у бюджетній, кредитній, ціновій, регуляторній та інших сферах державного управління щодо стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції та розвитку аграрного ринку, а також

забезпечення продовольчої безпеки населення в Україні є Закон України “Про державну підтримку сільського господарства України” [3].

Досвід зарубіжних країн щодо підтримки сільськогосподарських виробників можливий для впровадження і в нашій країні, адже це необхідно для стабілізації галузі сільського виробництва, впровадження найкращих технологій, розвитку виробничої інфраструктури, захисту товаровиробника на внутрішньому ринку, стимулювання експорту сільськогосподарської продукції. Для економічно розвинутих країн характерним з боку держави є використання законодавчо та організаційно визначених довгострокових бюджетних заходів. Досвід країн Європейського Союзу, США, Канади, країни північної Європи свідчить про накопичення значного інструментарію державного регулювання і підтримки сільськогосподарського виробництва в ринковій економіці. Його узагальнення дає змогу виділити основні ланки (важелі) такого регулювання (рис. 1).

Рисунок 1 – Основні ланки регулювання і підтримки сільськогосподарських виробників в зарубіжних країнах

Джерело: побудовано автором з використанням матеріалів [1; 4]

Варто також відзначити Японію, в якій 80% обсягу сільськогосподарської продукції підпадає під дію урядових програм та заходів. Аналізуючи досвід країн Європейського Союзу, варто відмітити, що пільгове кредитування є одним з пріоритетних ланок підтримки сільськогосподарського виробництва. Пільгові кредити, що потребують фермерські господарства, надають сільськогосподарські кооперативні банки. В Іспанії державна підтримка сільськогосподарських виробників

здійснюється через механізм страхування сільськогосподарських ризиків. В Італії це регулювання здійснюється за допомогою системи кредитної кооперації. В Греції державна підтримка побудована на податкових стимулах, тобто сільські виробники взагалі звільнені від оподаткування.

Враховуючи досвід державної підтримки сільського господарства в розвинених країнах [5, 6], можна виділити деякі напрями, які доцільно було б запровадити в Україні для підтримки сільського господарства (рис. 2).

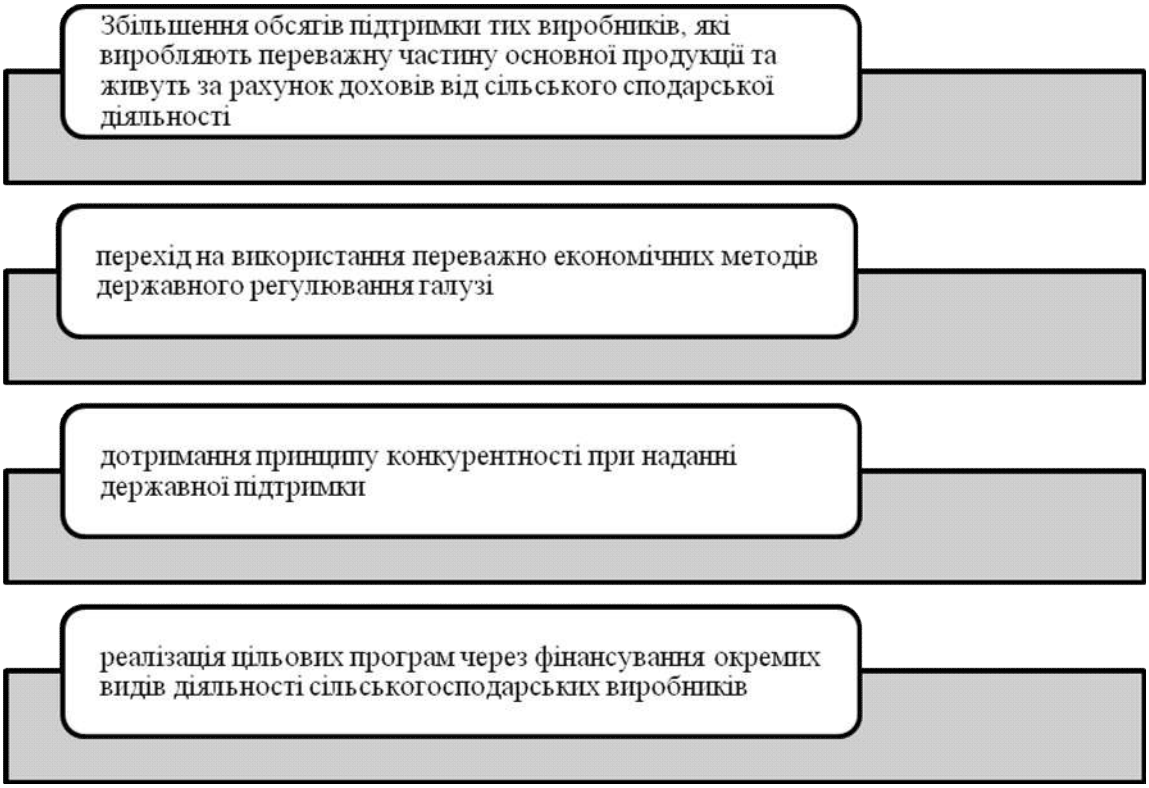

Рисунок 2 – Напрями вдосконалення державної підтримки сільськогосподарських виробників В Україні

Джерело: узагальнено автором

Таким чином, доцільно зауважити, що державна підтримка сільського господарства в розвинених країнах спрямована на те, щоб допомогти фермеру сформувати стійке і прибуткове господарство. Отже, система механізмів державного регулювання аграрної сфери в розвинених зарубіжних країнах насамперед направлена на вирішення соціальних завдань – підтримки рівня доходів фермерів, розвиток сільської інфраструктури й природоохоронні заходи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Булат М. А. Державна підтримка в системі регулювання сільського господарства: автореф. дис. … канд.. екон. наук: 08.00.03 / Булат Марія Андріївна; Нац. наук. центр “Ін-т аграр. економіки” УААН. – К., 2010. – 19 с.

2. Сіренко Н. М. Особливості стратегічного управління розвитком аграрних підприємств / Н. М. Сіренко, І. В. Баришевська // Економіст. – 2012. – № 2 (304). – С. 17-18.
3. Про державну підтримку сільського господарства України : закон України від 24.06.2004 р. № 1877-IV [Електронний ресурс]. / Верховна Рада України. – Режим доступу : https://goo.gl/hZeeIO
4. Agriculture and rural development [Electronic resource] / European Commission. – Access mode: http://ec.europa.eu/agriculture/
5. Полторак А. С. Гармонізація державного регулювання щодо управління оборотними активами на підприємствах АПК України / А. С. Полторак // Вісник ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. – Серія "Економічні науки". – 2014. – № 7. – С. 155-163.
6. Боднар О. А. Децентралізація як основний чинник сільського розвитку / О. А. Боднар // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Вип. 1. (88). – 2016. – С.42-51.

УДК 330.46:336.02

МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ ДОВІРИ НАСЕЛЕННЯ ДО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Ворошилова О. Г., *студентка групи Б 3/2*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Полторак А. С.
Миколаївський національний аграрний університет

Впродовж останніх років присутня нестабільність у глобальній економіці, негативний вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на стан вітчизняної економіки, внаслідок чого довіра (інституційна, міжособистісна, інвестиційна тощо) до фінансового ринку має тенденцію до погіршення [1]. Такому позаекономічному поняттю, як довіра, не приділялось достатньої уваги в неокласичній економічній теорії, але в сучасних умовах світової та національної економіки необхідність дослідження такого соціально-економічного феномена стає одною із перших проблем розвитку фінансового ринку України.

Проблемі виокремлення механізмів підвищення довіри населення до фінансового ринку приділяли увагу такі дослідники як А. Селигмен, И. Мюрберг [1], В. Терпан [2], Р. Иванова [3], О. Дзюблюк [4], О. Другов та інші. Поняття довіри в різних наукових джерелах розглядаються з огляду на такі аспекти: як елемент соціального капіталу [2], де міждисциплінарний підхід є методом дослідження; як один із визначальних факторів партнерства в бізнесі [3]. Велика кількість публікацій в економічному напрямі присвячена проблемам формування та управління довірою до банківського сектору [4–5] та його регулятора – Національного банку України [6]. Однак, на нашу думку, питанням впровадження механізмів підвищення рівня довіри населення до інституції фінансового ринку з метою активізації їх фінансової діяльності не приділено достатньої уваги, що й визначило тематику дослідження.

Населення виконує на фінансовому ринку роль інвестора, придбаючи ті чи інші цінні папери або запозичуючи кошти на кредитному ринку. У країнах з розвиненою ринковою економікою до 70% населення вкладає кошти в різноманітні фінансові активи. Значна частина населення отримує довгострокові кредити на придбання житла та на інші цілі. В Україні тільки незначна частина населення займається інвестуванням у цінні папери. Практично відсутнє довгострокове кредитування населення банківськими установами, що є ознакою перехідного періоду з нестабільним та нерозвиненим фінансовим ринком.

Важливим елементом механізму підвищення рівня довіри домогосподарств до інституцій фінансового ринку є ментальність, яка становить підґрунтя його ефективного функціонування. Під ментальністю розуміється комплекс історично сформованої свідомості, норми і зразки економічної поведінки, організаційні форми її виявлення, в основу яких покладені історична пам’ять, родинні та суспільні традиції, досвід та сприйняття новацій.

Феномен довіри до інституцій фінансового ринку традиційно включає два напрями дослідження: перший – це довіра до фінансового ринку як цілісної системи, як ринкового інституту, а також до його вищого рівня – регуляторів (НБУ, НЦКПРФ, Нацкомфінпослуг); другий напрям – формування довіри безпосередньо до конкретних суб’єктів фінансового ринку. Представимо на рис. 1 механізм підвищення рівня довіри населення до фінансового ринку України з урахуванням ментальної моделі.

Під важелями в цьому механізмі розуміється сукупність засобів впливу об’єкта довіри на населення з метою підвищення її рівня, яка залежить від стану ментальної моделі у визначений період часу. Щодо інструментів, то вони є знаряддями, за допомогою яких об’єкт довіри змінює впевненість населення щодо його надійності та стабільності. Інструменти забезпечують ефективну дію важелів.

МЕНТАЛЬНА МОДЕЛЬ ДОВІРИ				
Рівень довіри	Тип довіри	Об’єкт довіри	Важелі	Інструменти

МЕНТАЛЬНА МОДЕЛЬ ДОВІРИ				
Макрорівень	Інституційна	Регулятори фінансового ринку	Грошово-кредитна політика Монетарна політика Політика валютного регулювання Регуляторна політика Інформаційна політика Репутаційна політика Політика захисту прав вкладників, інвесторів, споживачів Інвестиційна політика Комунікаційна політика Консолідований нагляд	Державні стратегії Ліцензійна діяльність Контрольно-ревізійна діяльність Досягнення задекларованих цілей Інформаційна відкритість Прозорість діяльності Організація фінансової освіти Підготовка спеціалістів Участь у благодійних заходах Робота із громадськістю, ЗМІ Робота із зверненнями громадян
Мікрорівень	Економічна	Інститути фінансового ринку	Інновації Інформація Імідж Репутація Політика щодо роботи з клієнтами, споживачами Доступність послуг (фінансових інструментів) Відкритість, прозорість Інформаційні технології Ризики Комунікації	Публікація відомостей про емітентів Кількість скарг та звернень громадян про порушення Управління репутаційним ризиком Ефективний маркетинг Професійні та етичні кодекси Проведення освітніх заходів для молоді (студентів) Залучення фінансових консультантів
Нормативно-правове забезпечення				Інформаційно-методичне забезпечення
⇩				
РІВЕНЬ ДОВІРИ НАСЕЛЕННЯ				

Рисунок 1 – Механізм підвищення рівня довіри населення до інституцій фінансового ринку

Джерело: побудовано автором з використанням матеріалів [6]

Проведений аналіз наукових доробок надав змогу узагальнити ментальну модель довіри населення до інституцій фінансового ринку, яка в структурі має базовий та змінний елементи, а також напрями трансформації та рефлексії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Селигмен А. Проблема доверия / А. Селигмен, И. И. Мюрберг ; пер. с англ. – М. : Идея-Пресс, 2002. – 256 с.

2. Терпан В. В. Довіра в структурі соціального капіталу сучасного університетського студентства / В. В. Терпан // Соціальні технології. – 2011. – Вип. 51. – С. 190-198.
3. Иванова Р. Х. Доверие как ключевой фактор партнерских отношений в бизнесе / Р. Х. Иванова // Проблеми економіки. – 2010. – № 1. – С. 51-55.
4. Дзюблюк О. В. Соціально-економічні засади суспільної довіри до банківського сектору / О. В. Дзюблюк // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2016. – № 2. – С. 54-69.
5. Котелевська Ю. В. Методичні рекомендації до зміцнення лояльності споживачів у процесі просування банківських продуктів на ринку / Ю. В. Котелевська // Бізнес Інформ. – 2012. – № 2. – С. 176-179.
6. Другов О. О. Сучасні аспекти формування довіри населення до Національного банку України / О. О. Другов // Вісник Національного банку України. – 2013. – № 1. – С. 32-35.
7. Бурковська А. В. Закордонний досвід виникнення і розвитку бірж / А. В. Бурковська, Т. І. Лункіна // ІІ Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція студентів і аспірантів "Фінансово-кредитні відносини в Україні: теорія і практика" (м. Миколаїв, МНАУ, 22 жовтня 2015 р.).

УДК 336.748

ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Врабіє Н. В., *студентка групи Ф 3/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Полторак А. С.
Миколаївський національний аграрний університет

Інфляційні процеси, що набули свого розвитку в економіці України та країнах світу, мають негативний вплив на суспільство. Руйнація грошової системи, провокування втечі національного капіталу за межі країни, послаблення національної валюти, розруха фінансової державного бюджету є головними причинами високого рівня інфляції.

Відображення проблем впливу інфляційних процесів знайшли розвиток у працях А. С. Гальчинського [1], Дж. М. Кейнса [2], П. В. Круша [3], Ю. С. Тимошенко [4], В. О. Попова [5], Я. А. Жаліло [6], І. Д. Бурковського [7]. Однак, попри значну кількість праць, питання потребує більшої уваги науковців.

Інфляція – це знецінення грошей, що виявляється через зростання цін. Вона вимірюється динамікою цін і є обернено пропорційною величиною до цінової динаміки. Якщо впродовж року ціни зросли на 20 відсотків, то можна стверджувати, що на такий самий відсоток знецінилися гроші. Взагалі інфляція – явище досить складне за формою її прояву та за сукупністю чинників, що її спричинюють. Зовні вона проявляється в зростанні цін на товари і тарифів на послуги, у падінні валютного курсу національних грошей, у поглибленні товарного дефіциту. Усі ці явища є проявом знецінення грошей, незалежно від причинно-наслідкових зв'язків між

грошима і товарами на ринку. Найчастіше її трактують як знецінення грошей через зростання цін або просто як процес зростання цін.

Інфляційні процеси в Україні викликані сукупністю взаємопов'язаних об'єктивних і суб'єктивних чинників, а саме: негаразди перехідної економіки, залежність від зовнішнього енергопостачання, непослідовність економічної політики, помилки в політиці бюджетних видатків тощо [1]. Проблема інфляції має для України не стільки теоретичне, скільки суто практичне значення. Вже в 1991 році після проголошення курсу на незалежність Україну охопила інфляція, з якої вона остаточно не вийшла. Українська дійсність дала багатий інфляційний матеріал, на базі якого можна перевірити та уточнити теоретичні положення щодо сутності, форм прояву, причин та наслідків інфляції, а також виявити особливості перебігу інфляційного процесу в наших специфічних умовах [5].

Надмірне затягування інфляційного процесу на досить високому рівні без відчутного впливу на економічне зростання може призвести до того, що інфляція набуває форми стагфляції – стану економіки, що характеризується застоєм в країні (питання економіки, виробництва, соціальної сфери не розвиваються) [4]. Для країн з розвиненою економікою інфляція є необхідним елементом розвитку господарського механізму, однак, в Україні інфляційні процеси здійснюються в розмірах понад норми.

В Україні одночасно продовжують діяти (і посилюються) інфляційні очікування, в т. ч. внаслідок прискорення підвищення соціальних стандартів [3]. Інфляція є найефективнішим засобом перерозподілу національного багатства − від бідніших верств суспільства до більш багатих, посилюючи тим самим його соціальне розшарування. Інфляція може проявляти себе у різних формах, починаючи від збільшення цін, знецінення грошової одиниці, зменшення валютного курсу національних грошей і т. д. Схематично форми вияву інфляції представлено на рис. 1.

Рисунок 1 – Основні типи прояву інфляції

Джерело: узагальнено автором на основі [3]

Успіх антиінфляційних заходів в Україні передусім залежить від національної злагоди. Таким чином, основними негативними наслідками інфляції, на нашу думку, є падіння рівня життя населення. Найсуттєвіше страждають групи населення з фіксованим доходом, в т. ч. особи, що отримують заробітну плату або ж соціальну допомогу від держави.

Відбувається також погіршення очікувань щодо макроекономічної ситуації в майбутньому, що приводить, зокрема, до зниження ділової активності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гальчинський А. С. Основи економічних знань : навч. посіб. / А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко, Ю. І. Палкін. - 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Вища школа, 2012. – 543 с.
2. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег / Дж. М. Кейнс. – М. : Гелиос АРВ, 2014. – 352 с.
3. Круш П. В. Інфляція: суть, форма та її оцінка : навч. посіб. / П. В. Круш, О. В. Клименко. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 288 с.
4. Полторак А. С. Ефективне управління фінансовими ризиками в системі економічної безпеки України / А. С. Полторак, Ю. С. Тимошенко // Агросвіт. – 2015. − № 1. – С. 34-39.
5. Попов В. О. Українська економіка в параметрах інфляції та безробіття / В. О. Попов // Економіка України. − 2016. − № 11. − С. 69−71.
6. Жаліло Я. А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави: [монографія] / Я. А. Жаліло. – К. : НІСД, 2014. – 336 с.
7. Бурковський І. Д. Основні напрямки призупинення та зменшення темпів розвитку інфляційних процесів / І. Д. Бурковський, А. В. Бурковська // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2008. - № 4 (47). – С. 41-45.

УДК 336.2

ПОДАТКОВИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ В УКРАЇНІ

Гринчук Ю. В., *студентка групи Ф 3/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Полторак А. С.
Миколаївський національний аграрний університет

Характерною особливістю податкової політики в умовах тяжкого стану економіки залишається пріоритетність виконання фіскальних завдань щодо застосування регулюючого потенціалу податкових інструментів.

Значний внесок у створення наукового підґрунтя податкового інструментарію зробили такі науковці як: Н. Сіренко, О. Мельник [1], Л. Амбрик, І. Алєксєєв, А. Соколовська, В. Суторміна, В. Федосов, С. Юрій, І. Луніна, А. Луцик, В. Опарін та інші. Однак, питання податкового інструментарію та його впливу на розвиток аграрного сектору в Україні вивчено недосконало, що й спричинило вибір теми дослідження.

Податковий інструментарій – найважливіший набір заходів державного впливу на аграрні відносини, який поєднує та регулює всі види податків. Зауважимо, що податковий інструментарій має відповідати діючій економічній ситуації, політичній нестабільності, стану розвитку певної галузі, рівню розвиненості податкового адміністрування. Спеціальні режими

оподаткування створювалися та запроваджувалися для підтримки та розширення багатопрофільних сільськогосподарських підприємств-правонаступників колективних господарств [2].

Після введення в дію і початку функціонування спеціального податкового інструментарію зменшилася кількість таких багатопрофільних сільськогосподарських підприємств та скоротилися обсяги виробленої ними продукції. Вітчизняний агробізнес поступово стає вузькоспеціалізованими, із чутким виділенням тваринництва, рослинництва, ягідництва, садівництва, овочівництва. Також відбувається розшарування і за розмірами, помічається певна тенденція з приводу консолідації земельного банку в розпорядженні все меншої кількості суб'єктів господарювання (агрохолдингів), що переважно займаються рослинництвом.

Зазначимо, що за період функціонування даного інструментарію значно змінилася структура посівних площ [2], а саме відбулося збільшення під експортно-орієнтовні культури (соняшник, кукурудза, зернові та зернобобові) і зменшення під кормові культури (рис. 1).

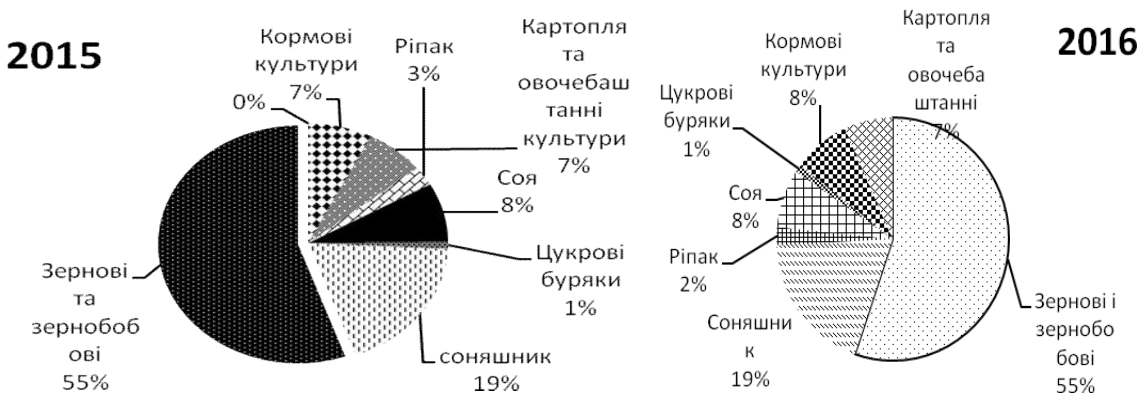

Рисунок 1 – Структури посівних площ за час функціонування спеціальних режимів оподаткування сільгосппідприємств у 2015-2016 рр.

Джерело: узагальнено автором на основі [3]

Тваринництво в результаті спеціального податкового інструментарію стало висококонцентрованим – все більше частка поголів'я тварин та обсягів виробництва продукції тваринництва зосереджується у все меншої кількості суб'єктів господарювання. Проте малі і середні сільськогосподарські виробники в умовах уніфікованої фіскальної політики виявляються не конкурентоспроможними з великими агроформуваннями, навіть за умов того, що вони є базовими для розвитку галузі. За даними експертів, всього за півтора року податкове навантаження на 1 гектар землі збільшилося в 41 раз. У 2014 році – 6 грн/га, у 2015 році – 120-130 грн/га, у 2016 році – 246 грн/га.

Інструментарій оподаткування залишається незмінним, хоча саме за рахунок застосування спеціального податкового інструментарію разом з іншими факторами впливу фактично сформовано нераціональну структуру сільськогосподарського виробництва в Україні. Діюча система

оподаткування аграрного сектору частково гальмує та обмежує можливості розвитку сільських громад, не дозволяючи їм ефективно використовувати фіскальну і регулюючу функції оподаткування, перешкоджаючи розвитку чесної та повноцінної конкуренції форм господарювання на селі [4].

Всі вищенаведені чинники свідчать про необхідність реформування системи оподаткування сільськогосподарської діяльності, перш за все з метою забезпечення її ефективної ролі у досягненні тактичних і стратегічних цілей розвитку аграрного сектору економіки на найближчу перспективу [5]. Для того, щоб оптимізувати роботу галузей сільгосппідприємств, в першу чергу потрібно реформувати законодавчо-нормативну базу України у сфері оподаткування на принципах ліберальності, чіткості і загальнообов'язковості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сіренко Н. М. Бюджетно-податкове стимулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки / Н. Сіренко, О. Мельник // Економіст. – 2013. – № 4. – С. 28-32.
2. Полторак А. С. Оцінка податкових ризиків в системі економічної безпеки підприємств / А. С. Полторак, Ю. В. Волосюк // Економічний часопис-XXI. – 2016. – № 158 (3–4(2)). – С. 35-38.
3. Виробництво основних сільськогосподарських культур у 2015 році [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : http://www.ukrstat.gov.ua.
4. Про затвердження Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року [Електронний ресурс] : постанова від 19.09.07 р. № 1158 / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу до ресурсу : http://sta-sumy.gov.ua.
5. Боднар О. А. Умови і чинники регулювання соціально-економічного розвитку / О. А. Боднар // Економічні науки. Серія "Облік і фінанси". Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. – Випуск 11 (41). – Ч. 2. – 2014. – С. 52-59.

УДК 351:338.43

ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Гусаренко В. В., *студентка групи Б 3/2*

Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Полторак А. С.
Миколаївський національний аграрній університет

Аграрний сектор є особливим сектором економіки України, відповідно, його розвиток має визначальний вплив на загальні тенденції розвитку економіки країни та рівень життя її громадян. За свідченням закордонних експертів Україна належить до числа країн з найвищим рейтингом щодо потенційних резервів агропромислового виробництва. Це зумовлено тим, що на Україну припадає майже третина запасів чорнозему та близько 27% орної землі в Європі. Крім того, Україна має вигідне географічне положення, родючі ґрунти, багаті традиції землеробства, сприятливий клімат, освічених та працьовитих селян, достатньо розвинуту транспортну інфраструктуру.

Проблемі вдосконалення державного фінансового регулювання аграрного сектора економіки приділяли увагу такі дослідники як Н. Сіренко [1], Ю. В. Алескерова [2], А. В. Зеленський [3], Д. А. Міщенко [4] та інші. Враховуючи наявні проблеми аграрного сектора, питання пошуку напрямів удосконалення фінансового регулювання залишається вкрай гострим.

Фінансове регулювання варто розглядати як складову частину механізму державного регулювання економіки, що передбачає фінансовий засіб впливу на соціально-економічний розвиток держави шляхом стимулювання концентрації фінансових ресурсів у одних суб’єктів та обмеження доступу і приросту фінансових ресурсів у інших, використовуючи відповідні форми [5], методи та інструменти.

У перші роки незалежності України державні органи не здійснювали регулюючого втручання в обмінні процеси в аграрному секторі економіки, в останні ж роки ці питання загострюються і дістають певне відображення в законодавчо-нормативних актах. Так, Законом України “Про державну підтримку сільського господарства України” [6] визначено подальший розвиток агарного сектора економіки. Головною метою здійснення фінансового регулювання аграрного сектору економіки України є забезпечення максимального обсягу виробництва валової сільськогосподарської продукції через розвиток стимулювання фінансового потенціалу аграрних підприємств.

До основних функцій державного регулювання аграрної сфери економіки належать: цільова; нормативна; стимулююча [2]; координація інтересів між товаровиробниками і споживачами; соціальна; коригуюча; формування конкурентного середовища на всіх аграрних ринках і підтримка сталого розвитку галузі; підтримка вітчизняних експортерів продовольства на зовнішніх ринках; фінансування основних напрямів науки щодо проблем розвитку галузі [3].

В результаті аналізу стану фінансового регулювання аграрного сектору економіки України було виявлено низку основних проблем, серед яких: низька ефективність сільськогосподарського виробництва; недостатній стимулюючий вплив системи оподаткування аграрних підприємств; недосконалість механізмів кредитного забезпечення; недостатнє

стимулювання впровадження інвестицій в аграрне виробництво; зниження забезпеченості технікою та критична зношеність основних виробничих фондів; недосконалість інфраструктури та механізмів регулювання кон'юнктури аграрних ринків.

Оцінюючи структуру державної підтримки аграрної галузі, виявлено, що протягом 2008-2016 рр. податкові пільги займали провідне місце в загальній структурі бюджетної підтримки аграрних товаровиробників та складали близько 90% від їхнього загального обсягу [3]. Доцільно поділити заходи державного регулювання аграрного сектора на дві групи:

– спрямовані на збільшення прибутковості, рентабельності сільськогосподарського виробництва, пов'язані з підвищенням доходів сільських товаровиробників. Ці заходи у свою чергу доречно поділити на відповідні підгрупи залежно від того, як вони досягаються;

– заходи, які направлені на розвиток сільських територій (пряма безвідплатна допомога сільським товаровиробникам, розвиток несільськогосподарської зайнятості в сільській місцевості, заходи з розвитку сільських територій, які включають різні регіональні програми: з газифікації села, електро- і водопостачання, розвитку соціально-культурної сфери села) [4].

Отже, під регулюванням аграрного сектору економіки слід розуміти процес цілеспрямованого впливу на потенціал аграрних суб'єктів, що передбачає використання спеціалізованого регулюючого механізму з метою підвищення прибутковості сільськогосподарських підприємств, збільшення доходів державного бюджету та забезпечення конкурентоспроможності аграрної продукції на вітчизняних і зовнішніх ринках.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сіренко Н. М. Система державного управління інноваційним процесом в Україні / Н. М. Сіренко // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2007. – Т.1. – Спец. вип. № 3 (41). – С. 190-194.
2. Алескерова Ю. В. Державне фінансове регулювання аграрного сектора економіки / Ю. В. Алескерова // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2016. – № 4 (04). – 328-311.
3. Зеленський А. В. Фінансове регулювання аграрного сектора економіки [Електронний ресурс] / А. В. Зеленський. – 2016. – Режим доступу до ресурсу : goo.gl/BE01i8r
4. Міщенко Д. А. Аналіз методів державного регулювання аграрного сектора економіки України / Д. А. Міщенко // Наукові праці. – Державне управління – 2014. – Вип.1 (147). – С. 123-127.
5. Полторак А. С. Гармонізація державного регулювання щодо управління оборотними активами на підприємствах АПК України / А. С. Полторак // Вісник ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. – Серія : Економічні науки. – 2014. – С. 155–163.
6. Про державну підтримку сільського господарства України : закон України від 24.06.2004 р. № 49 [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу до ресурсу : goo.gl/ZIDEjL

УДК 330.34

ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Іванова І. В., *студентка групи Б 3/2*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Полторак А. С.
Миколаївський національний аграрний університет

На початку реформування аграрна сфера економіки держави відповідала критеріям індустріального розвитку, проте на сьогодні їй притаманний критичний стан забезпечення матеріально-технічної бази, низький рівень фінансування. Значне скорочення кількості сільськогосподарської техніки, її відчутний фізичний та моральний знос негативно впливають на продуктивність і ефективність використання землі й трудових ресурсів: порушуються існуючі технології вирощування сільськогосподарських культур, розширюються площі необроблюваних земель. Неможливість проводити необхідні технологічні операції в оптимальні агротехнічні строки спричиняє великі втрати врожаю. Актуальність дослідження інноваційного розвитку аграрної сфери обумовлюється особливою роллю аграрного сектору в соціально-економічному житті країни, що забезпечується сприятливим природно-кліматичним положенням, спроможністю України зайняти вагоме місце на міжнародному продовольчому ринку.

Усвідомлення значимості інноваційних перетворень на сучасному етапі розвитку України привертає до даної проблеми інтерес багатьох науковців: Н. Сіренко [1], В. Бабенко [2], О. Волкова, А. Гречана, М. Денисенка [3], М. Зубця, С. Тивончука [4], М. Коденської [5], А. Полторак [6], Ю. Мельник, П. Саблука [7] В. Покотилової [8] та інших. Дослідження цих дослідників присвячені теоретичним проблемам функціонування вітчизняних підприємств, аналізу соціально-економічних умов їх діяльності та пошуку шляхів підвищення їх інноваційної активності.

Аграрний сектор економіки держави потенційно є високорентабельним та привабливим для вкладання інвестицій у його розвиток, відповідно, слід застосовувати кращі надбання науково-технічного прогресу у всіх галузях народного господарства, в тому числі і в аграрній сфері.

Дієвий фінансовий механізм неможливий без фінансового регулювання та стимулювання інноваційного розвитку держави. Слід зазначити, що великою проблемою запровадження інновацій в аграрну сферу є брак фінансування. У порівнянні зі світовим досвідом, в середньому на створення одного сорту чи гібриду сільськогосподарських культур в США витрачають щорічно 250 тис. дол., при цьому загальні витрати складають 1,5-2,5 млн дол. В Україні на здійснення науково-дослідної програми по овочах в умовах захищеного ґрунту виділяється близько 1 млн грн, що на даний час в

еквіваленті складає близько 37 тис. дол. Наведені показники рівня фінансування аграрної сфери яскраво свідчать про його недостатність в Україні [5]. Більше того, в Україні не лише не виділяється коштів на впровадження новітніх технологій, але й взагалі існує проблема відтворення технічної бази аграрного виробництва.

Брак устаткування і обладнання, дефіцит матеріалів, відсутність нормальних умов для проведення науково-дослідних робіт, соціальна невлаштованість тощо сприяють відтоку людського капіталу, що знецінює інноваційний потенціал всієї галузі аграрного виробництва.

У світовій практиці напрацьований чималий досвід фінансової підтримки інноваційних проектів з метою забезпечення розвитку, в тому числі і в сфері аграрної сфери. Для України сьогодні можуть бути привабливими інноваційні проекти в сфері забезпечення населення екологічно чистими продуктами харчування (їх виробництва, переробки, розфасовки, реалізації), організації вирощування сировини для виробництва біопалива [8].

Слід зазначити, що застосування в Україні досвіду економічно розвинутих країн не допускає простого його перенесення, воно має враховувати специфіку країни та бути адекватним наявному стану економіки.

Отже, в Україні не приділяється належна увага техніко-технологічній оснащеності аграрних підприємств. Недостатній рівень фінансування аграрного сектору економіки стає суттєвою загрозою інноваційного процесу. Для того, щоб покращити ситуацію щодо запровадження інновацій в аграрну сферу, потрібне державне втручання. Реалізація інноваційної діяльності в аграрній сфері повинна радикально прискорити науково-технічний прогрес і на цій основі сприяти зниженню витрат на одиницю сільськогосподарської продукції і продовольства та підвищити конкурентоспроможність аграрних товаровиробників на внутрішньому і зовнішньому ринках.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сіренко Н. М. Управління стратегією інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України : [монографія] / Н. М. Сіренко. – Миколаїв, 2010. – 416 с.

2. Бабенко В. А. Інвестиційний чинник інноваційного розвитку агропромислового виробництва [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : http//www.nbuv.gov.ua

3. Економіка і організація інноваційної діяльності : [підр.] / [О. І. Волков, М. П. Денисенко, А. П. Гречан та ін.] ; під ред. О. І. Волкова, М. П. Денисенка. – К. : ВЦ “Професіонал”, 2004. – 960 с.

4. Зубець М. В. Інноваційно-випереджувальна модель якісного розвитку агропромислового виробництва / М. В. Зубець, П. Т. Саблук, С. О. Тивончук // Економіка АПК. – 2008. – № 12. – С. 3-8.

5. Коденська М. Ю. Інноваційний продукт аграрно-економічної науки, його оцінка та інвестиційне забезпечення [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : http://www.nbuv.gov.ua

6. Полторак А. С. Оподаткування як елемент фінансового регулювання розвитку інтелектуального капіталу в Україні / А. С. Полторак // Фінансовий простір. – 2016. – № 3 (23). – С. 33-38.

7. Мельник Ю. Ф. Агропромислове виробництво України: уроки і шляхи забезпечення інноваційного розвитку / Ю. Ф. Мельник, П. Т. Саблук // Економіка АПК. – 2009. – № 1. – С. 3-15.

8. Покотилова В. І. Іноваційний розвиток аграрного сектора в умовах НТР [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : http://www.confcontact.com

УДК 658.15

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Ковальчук І. С., *студентки групи Ф 5/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Полторак А. С.
Миколаївський національний аграрний університет

У ринкових умовах господарювання важливу роль відіграє мале підприємництво. Це пов'язано в першу чергу з історичними аспектами становлення ринкової економіки, де дрібнотоварне виробництво було первинною формою господарювання. Сьогодні економіка розвинених країн базується на малому та середньому бізнесі, що висуває проблему виокремлення перспектив розвитку малого підприємства в ряд першочергових.

Дослідженню проблеми виокремлення перспектив розвитку малого підприємства займалися такі дослідники як Н. Сіренко, А. Корабахіна [1], О. Боднар [2], Г. Стричак, О. Франків [3], Т. Кондратюк [4], О. Половен, К. Петренко, П. Неньєс та інші. Метою дослідження є розгляд проблем і перспектив розвитку малого підприємництва в Україні в умовах сьогодення, визначення чинників впливу на стан розвитку підприємств.

Малий бізнес або мале підприємництво представляє численний шар дрібних власників, які внаслідок своєї масовості в значній мірі визначають соціально-економічний і частково політичний рівень розвитку країни [2]. По своєму рівню життя і соціальному положенню вони належать до більшості населення і являють собою і безпосередніх виробників, і споживачів широкого спектра товарів і послуг одночасно. Мале підприємство є "клітинкою" малого підприємництва, відповідно, останнє є особливим сектором економіки, що утворюється сукупністю малих підприємств, і тому є специфічною суспільною формою дрібного виробництва в умовах ринку.

Мале підприємництво – цілком самостійна і найбільш типова форма організації економічного життя суспільства зі своїми відмітними особливостями, перевагами і недоліками, закономірностями розвитку [4].

Зауважимо, що частка банкрутств підприємств малого бізнесу завжди вища порівняно з іншими підприємствами, оскільки йдучи на ризик, підприємець вирішує досить складну проблему конкурентоздатності

продукції, що випускається. Починаючому підприємцеві на самому початку треба провести свою роботу при більш високих витратах, ніж підприємцеві вже існуючої фірми. Початкова вартість ставить фундаторів фірми в невигідне положення в порівнянні з діючою фірмою. У зв'язку з цим починаюча фірма завжди має більш високу собівартість продукції. Найбільш часті причини банкрутства малих підприємств – це невдачі в сфері збуту продукції, а також недостатня компетентність і відсутність досвіду.

Становлення малого підприємництва проходить в досить важких, несприятливих та часто змінюваних умовах [3], в зв'язку з цим сучасний стан малого підприємництва в Україні не можна назвати задовільним [4].

Розвиток малого підприємства впливає на рівень зайнятості в країнах ЄС і є важливим джерелом створення робочих місць. Сьогодні це основа соціально-економічної моделі Європейського Союзу. На малі підприємства припадає близько 2/3 зайнятих і 60% доданої вартості [6]. Малі підприємства допомагають державі вирішувати економічні (створення конкурентного середовища, функціонування приватного капіталу, залучення іноземних інвестицій), соціальні (створення нових робочих місць, вирішення проблем бідності) питання. У теперішніх умовах український бізнес адаптується до економічних змін в країні. Підприємства, що здійснюють операції з іноземною валютою і купують товари або сировину на території Європейського Союзу, вимушені у зв'язку з коливанням та нестабільністю курсів валют заморожувати свою діяльність та чекати стабілізації ситуації [7].

Отже, для ефективного розвитку малого підприємництва в Україні необхідно створити механізм ефективної взаємодії між державою та підприємницьким сектором. Малий бізнес в Україні повинен піднятися до рівня розвинених країн і стати потужним рушієм економічного і соціального розвитку держави, а для цього необхідно знайти консенсус між владою та бізнесом, альтернативні системи оподаткування, стимулювати розвиток малого підприємництва, створювати інвестиційні та фінансово-кредитні механізми підтримки, зменшити податковий тягар на малий бізнес. Подальший розвиток цього сектора напряму залежить від здійснюваної податкової політики щодо малого підприємництва, що і є напрямом подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сіренко Н. М. Особливості формування разових трансакційних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва / Н. М. Сіренко, А. Ю. Корабахіна // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Серія : Економічні науки. – 2015. – Випуск 2 (11). – С. 71-77.

2. Боднар О. А. Аналіз виробничо–господарської діяльності підприємств сільської місцевості регіону / О. А. Боднар // Збірник наукових праць Харківського національного аграрного університету "Вісник ХНАУ". Серія "Економічні науки". – № 12. – ХНАУ, 2011. – С. 207-212.

3. Стричак Г. В. Державна підтримка підприємств малого та середнього бізнесу / Г. В. Стричак, О. Д. Франків // Науковий вісник БДФА. Економічні науки: зб. наук. праць / гол. ред. В. В. Прядко; Міністерство Фінансів України, БДФА. – Чернівці, 2008. – Вип. 2. – С. 471-478.

4. Кондратюк Т. Державна політика підтримки малого бізнесу: зміст і механізм реалізації / Т. Кондратюк // Вісник Української Академії державного управління при Президенті України. – 2001. – № 4. – С. 111-118.

5. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : закон України від 22.03.2012 р. № 4618-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до ресурсу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4618-17

6. Полторак А. С. Гармонізація державного регулювання щодо управління оборотними активами на підприємствах АПК України / А. С. Полторак // Вісник ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. – Серія "Економічні науки". – 2014. – № 7. – С. 155-163.

7. Половен О. В. Особливості управління малим підприємством / О. В. Половен, К. Г. Петренко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 6. – С. 131-135.

УДК 336.14

ПРОБЛЕМИ ЗБАЛАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Мотчаний В. І., *студент групи Ф 5/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Полторак А. С.
Миколаївський національний аграрний університет

Формування бюджетів України всіх рівнів відбувається у складних умовах, що спричиняє негативний вплив на дієвість фінансової політики через те, що основу фінансової політики становить саме бюджетна політика, яка пов'язана насамперед із формуванням і виконанням бюджетів усіх рівнів. Державний бюджет має формуватися на реалістичних доходах та наявних можливостях, відповідно, некоректне збалансування бюджету спричиняє низку проблем, в т. ч. підвищення рівнів інфляції, сприяння поширенню економічної кризи.

Проблеми збалансування бюджетної системи в Україні в сучасних умовах висвітлено у працях вітчизняних вчених: С. Буковінський, О. Василик, А. Єпіфанов, Є. Гнатенко, В. Федосов, С. Юрій, І. Януль. Відповідно, метою дослідження є розгляд проблем і перспектив розвитку збалансування бюджету в Україні в умовах сьогодення і визначення чинників впливу на ефективність збалансування бюджету.

Розміри бюджету, характер податкової політики і структура видатків допомагають визначити темпи економічного розвитку, тенденції зміни зайнятості, процентні ставки та цінові зміни. Бюджет об'єднує основні фінансові категорії (податки, державний кредит, державні видатки) [1] в їх взаємодії, відповідно, під час прийняття окремих бюджетних рішень

необхідно враховувати, що визначена державою бюджетна політика обов'язково впливатиме на всі економічні показники [2, 3].

Стан економіки в т. ч. характеризують бюджетні показники, насамперед це відбувалось через неефективне функціонування економіки, поглиблення фінансової кризи, зменшення податкової бази, масову кризу платежів і значний обсяг бартерних операцій, практично повне зупинення інвестиційної діяльності державного та приватного секторів економіки, високий рівень інфляції, підвищення рівня безробіття, зниження рівня населення. Зазначення фактори провокували незбалансованість державного бюджетів в напрямі перевищення видатків над доходами (дефіцит бюджету).

В Україні існує багато проблем, пов'язаних із збалансуванням держаного бюджетів, вирішення яких слід проводити, враховуючи: зв'язок бюджетної політики з бюджетним і податковим реформуванням; взаємозв'язок бюджетів всіх рівнів, співставлення можливостей платників податків із витратами держави [4].

Бюджет як фінансовий план характеризується певним складом доходів і видатків, які відбивають фінансову діяльність відповідно держави, їх структуризація може мати офіційний і науковий характер. Офіційна бюджетна класифікація, що являє собою систематизоване згрупування доходів і видатків та фінансування бюджету, затверджується відповідними уповноваженими органами. В її онову кладуться ті ознаки, що мають визначальну роль у бюджетному процесі. Наукова класифікація дає можливість оцінити склад та структуру доходів і видатків передусім за економічним змістом. У класифікації видатків основним є їх суспільне призначення, а в класифікації доходів – методи мобілізації [5].

Дослідження основних шляхів зниження дефіциту Державного бюджету показало, що найбільш сприятливим у використанні в Україні є скорочення видаткової частини бюджету країни [6], збільшення доходів Державного бюджету України за рахунок податкових надходжень [7], а також залучення внутрішніх і зовнішніх позик, використання яких повинно відбуватися виходячи з умов, що склалися в країні.

Таким чином, шляхи збалансування державного бюджету повинні проводитись з необхідності розвитку виробництва, скорочення дефіциту бюджету, зростання інвестицій та доходів [5]. В якості додаткових заходів щодо підвищення збалансованості витратних повноважень і джерел їх фінансування, а також забезпечення стійкості бюджетів усіх рівнів слід удосконалювати роботу по визначенню реального бюджетного потенціалу окремих територій і розвитку їх виробничих можливостей, надати місцевим органам влади більш широкі повноваження, у тому числі в частині визначення місцевих податків та зборів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Буковінський С. А. Шляхи розвитку бюджетної системи України / С. А. Буковінський // Фінанси. – 1998.– № 9. – С. 3-9.

2. Сіренко Н. М. Бюджетно-податкове стимулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки / Н. М. Сіренко, О. І. Мельник // Економіст. – 2013. – № 4. – С. 28-32.

3. Полторак А. С. Аналіз податкових надходжень у структурі доходів зведеного бюджету України / А. С. Полторак, Є. П. Гнатенко // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Економічні науки. – 2015. – № 21 (5). – С. 130-134.

4. Василик О. Д. Бюджетна система України : підр. / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К : Центр навчальної літератури. – 2004. – 544 с.

5. Єпіфанов А. О. Бюджет і фінансова політика України / А. О. Єпіфанов, І. В. Сало. – К, 1997. – 234 с.

6. Юрій С. І. Бюджетна система України / С. І. Юрій, Й. М. Бескид. – К. 2000. – 128 с.

7. Януль І. Є. Бюджетна політика України: проблеми та перспективи / І. Є. Януль // Фінанси України. – 1998. – № 2. – С. 48–51.

УДК 336.221

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Пальчик Ю. О., *студентка групи Б 3/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, доцент Полторак А. С.
Миколаївський національний аграрний університет

В умовах інтеграції України до світового економічного простору аграрний сектор є однією з пріоритетних та стратегічно важливих галузей національної економіки. Аграрна галузь України забезпечує близько 22% зайнятості населення та 38% вартості експорту, відповідно, проблема дослідження механізмів податкового регулювання розвитку аграрного сектора економіки України є актуальною.

Теоретичним, методологічним і практичним питанням становлення податкової системи і податкового регулювання приділено увагу вітчизняними економістами, серед яких: С. Онисько, А. Верзун, О. Шолудько, Н. Сіренко, О. Мельник та інші. Аграрна політика в сучасних умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів зазнає постійних змін [1], що спричиняє необхідність здійснення подальших досліджень щодо корегування механізмів податкового регулювання підтримки аграрного сектору України.

Однією з пріоритетних функцій прямих податків є регулююча функція, сутність якої полягає у свідомому втручанні держави у ринкову економіку для досягнення визначених цілей податкової політики та регулювання соціально-економічних процесів [2].

Ключовим стимулюючим механізмом системи оподаткування в сільському господарстві було використання спеціального режиму

оподаткування податку на додану вартість. Зокрема, діючий механізм оподаткування сільськогосподарських підприємств сприяв збільшенню їх обігових коштів приблизно на 42 млрд грн, що, на нашу думку, в першу чергу пов'язане з податковими преференціями підприємствам аграрного сектору. Так, за період 2006-2016 рр. обсяг державної підтримки за рахунок спеціального режиму справляння податку на додану вартість збільшився з 3,8 млрд грн до майже 20 млрд грн.

З 01.01.2017 року спеціальний режим оподаткування податку на додану вартість сільськогосподарських підприємств скасовано, оскільки відповідно до пп. 4 п. 2 р. XIX Податкового кодексу України ст. 209 визнана такою, що втратила чинність. Одночасно набув чинності закон України від 20.12.2016 р. "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році", яким затверджено ряд змін до податкового законодавства в частині врегулювання окремих питань, пов'язаних зі скасуванням спеціального режиму.

Таким чином, в результаті вищевказаних змін відбулось:

– скасування реєстрації суб'єктів спеціального режиму та переведення їх на загальну систему оподаткування;

– закриття рахунків в системі електронного адміністрування податку на додану вартість, які були відкриті відповідно до п. 200^1.2 ст. 200^1 Податкового кодексу України сільськогосподарським товаровиробникам;

– обмеження терміну реєстрації податкових накладних, складених сільгоспвиробниками за операціями з постачання сільськогосподарських товарів/послуг в межах спеціального режиму;

– перенесення від'ємного значення різниці між податковими зобов'язаннями та податковим кредитом, що сформувалася в результаті здійснення сільськогосподарської діяльності, до податкової декларації з податку на додану вартість, за якою здійснюються розрахунки з бюджетом.

Держава надає бюджетні дотації на період з 01.01.2017 р. до 01.01.2022 р. з метою підтримки сільськогосподарських виробників в ситуації відміни спеціального режиму з ПДВ. Кошти для цього були передбачені в Державному бюджеті 2017 р. Зауважимо, що для отримання державних дотацій виробники сільськогосподарської продукції мають бути внесені до Реєстру отримувачів бюджетної дотації, для чого має бути подано заяву до Державної Фіскальної Служби за місцем обліку.

Подальша підтримка розвитку підприємств аграрної сфери передбачається у наступних напрямках: підтримка закладання молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними, надання кредитів фермерським господарствам, підтримка тваринництва, фінансова підтримка виробників сільськогосподарської продукції [3-5].

Головна ціль податкового регулювання розвитку аграрної сфери, на нашу думку, має полягати у ефективному застосуванні елементів системи оподаткування, виходячи з стратегічних пріоритетів соціально-економічного розвитку агросфери України. Відповідно, необхідно застосовувати нові

податкові інструменти регулювання розвитку аграрного сектора, виокремленню яких і планується приділити увагу в наступних дослідженнях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про Стратегію сталого розвитку "Україна – 2020" : указ № 5/2015 від 12.01.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015.
2. Онисько С. М. Ефективність сільськогосподарського виробництва та її залежність від фіскальної політики держави / С. М. Онисько, А. А. Верзун, О. В. Шолудько. – Львів : "Апріорі", 2007. – 154 с.
3. Сіренко Н. М. Бюджетно-податкове стимулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки / Н. Сіренко, О. Мельник // Економіст. – 2013. – № 4. – С. 28–32.
4. Полторак А. С. Оподаткування як елемент фінансового регулювання розвитку інтелектуального капіталу в Україні / А. С. Полторак // Фінансовий простір. – Черкаси, 2016. – № 3 (23). – с. 33-38.
5. Боднар О. А. Удосконалення системи управління соціально-економічним розвитком сільських територій / О. А. Боднар // Таврійський науковий вісник. – Вип. 80. – Херсон : Грінь Д. С. – 2012. – С. 263-267.

УДК 338.43

СУЧАСНИЙ СТАН БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Радюк В. В., *студентка групи Ф 4/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, асистент Шишпанова Н. О.
Миколаївський національний аграрний університет

Агропромисловий комплекс України є складовою національного господарства та виступає єдиною цілісною виробничо-економічною системою, що об'єднує низку сільськогосподарських, промислових, науково-виробничих і навчальних галузей, спрямованих на одержання, транспортування, зберігання, переробку та реалізацію сільськогосподарської продукції [6]. За своїм складом та структурою він відрізняється від інших міжгалузевих комплексів і визначає соціально-економічний розвиток країни, рівень життя населення, продовольчу безпеку та забезпечення промисловості сільськогосподарською сировиною. Головним засобом виробництва є земля і сільськогосподарська продукція [1].

Питанням напрямів фінансування агропромислового комплексу України присвячені праці таких відомих українських вчених як: Антонов А.В., Курена Т.О., Солошонок А. Л., Шишпанова Н.О. та інші.

Державна підтримка аграрного виробництва в Україні, механізм фінансування сільського господарства з коштів державного бюджету

впродовж останніх років характеризується неефективністю та недосконалістю.

Варто відмітити, що бюджетом 2017 року на агропромисловий комплекс України передбачено виділення значно більших коштів на розвиток програм підтримки Міністерства аграрної політики і продовольства, аніж у бюджетах 2016 та 2015 років. Так, витрати державної казни Міністерства агрополітики та на підтримку аграрного сектору в 2017 році складуть 7,432 млрд грн, тоді як у 2016-му – 2,008 млрд грн, а в 2015-му – 3,648 млрд грн [2].

Так, почне діяти затверджена державна програма "Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі" – це 4 млрд грн на пряму дотацію для розвитку сільськогосподарських товаровиробників і стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції. Важливо відзначити, що всі ці товарні позиції не мають значної частки експорту. Більше того, це найбільш трудомісткі сфери виробництва в АПК, вони дають найбільшу кількість робочих місць та забезпечують зайнятість населення.

Частка аграрного бюджету у видатках Державного бюджету закладена на рівні 0,96%, що свідчить про вирівнювання спадної тенденції у 2015-2016 рр. коли вона не перевищувала 0,37% [3].

У переліку бюджетних програм на 2017 рік збережено традиційні, чинні у попередніх періодах, зокрема у 2013-2016 роках програми (табл. 1).

На підтримку розвитку підприємств АПК передбачається 3,761 млрд грн.

Таблиця 1

Видатки на бюджетні програми розвитку сільськогосподарських товаровиробників на 2013-2017 рр., млн грн

Програми бюджетної класифікації	2013 факт	2014 факт	2015 факт	2016 факт	2017 затверд.	Відхилення 2017р.від:	
						2013р.	2016р.
						%	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Фінансова підтримка заходів шляхом здешевлення кредитів	0,960	-	290,646	300,000	300,000	31250,0	100
Фінансова підтримка заходів в АПК	-	-	-	5,000	60,000	-	1200,0
Підтримка садівництва	94,793	43,926	-	-	75,000	79,2	-

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8
Підтримка тваринництва	721,000	371,204	40,584	50,000	210,000	29,2	420,0
Фінансова підтримка с.-г.	-	-	-	-	2973,000	-	-

товаровиробників							
Разом:	816,753	415,130	331,230	355,000	3618,000	443,0	1019,2
Витрати Аграрного фонду	521,398	115,700	40,263	113,271	143,468	219,3	126,5

Джерело: складено автором за даними [2, 3, 4, 5]

Державна фінансова підтримка галузі АПК характеризується суперечливим тенденціями, а її обсяги є недостатніми та не враховують реалії розвитку галузі. Механізм прямого державного фінансування підприємств АПК потребує впорядкування. Аграрний сектор України сьогодні отримує дотацій значно менше ніж будь-яка інша європейська країна. Крім того, чинна система фінансування зазнає впливу кризових явищ, які періодично виникають у розвитку вітчизняної та світової економіки. В даний час в Україні підтримка аграрного сектору є формальною і незначно впливатиме на його розвиток.

ЛІТЕРАТУРА

1. Агропромисловий комплекс України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1974041038608/rps/agropromisloviy_kompleks_ukrayini
2. Витрати бюджету-2017 на АПК: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://agropolit.com/news/3319-vitrati-byudjetu-2017-na-apk-vtrichi-bilshi-za-minuliy-rik
3. Що готує Держбюджет-2017 для аграріїв: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.agro-business.com.ua/finansuvannia-apk/6442-scho-gotuie-derzhbiudzhet-2017-dliaagrariiiv.html
4. Міністерство аграрної політики та продовольства України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minagro.gov.ua/
5. Державна казначейська служба України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index
6. Шишпанова Н. О. Напрями державної політики щодо підвищення якості життя у сільській місцевості / Н. О. Шишпанова // Economics, management, law: problems and prospects: Collection of scientific articles. Vol. 1 – Agenda Publishing House, Coventry, United Kindom, 2015. – P. 148-151.

УДК 631.155(477)

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ АПК УКРАЇНИ

Мельник Ю. В., *студентка групи Ф 4/2*
Науковий керівник – канд.екон.наук, асистент Шишпанова Н. О.
Миколаївський національний аграрний університет

Агропромисловий комплекс залишається одним із найважливіших секторів економіки. Його ефективний розвиток вирішує безліч питань продовольчої безпеки, формує ефективний ресурс зовнішньоекономічної діяльності, створює надійне джерело бюджетних надходжень і потужний виробничо-економічний потенціал для розвитку сільських територій та економіки держави в цілому. Держава проводить заходи із фінансування діяльності суб'єктів господарювання аграрного сектору з метою забезпечення життєздатності та стабілізації сільського господарства і розвитку його конкурентоспроможності. Проте, незважаючи на щорічне збільшення обсягів фінансування сільське господарство залишається малорентабельним.

Проблемам фінансового забезпечення розвитку сільського господарства загалом і його державної складової зокрема присвячені праці П. Т. Саблука, М. Я. Дем'яненка, А. Д. Діброва, П. І. Гайдуцького, В. В. Юрчишина, О. М. Могильного, В. К.Збарського, А. Ф. Головчука, О.А.Боднар та ін. Проте, постійні динамічні зміни, що відбуваються в економіці активізують необхідність подальшого розвитку даного питання.

Державна підтримка сільського господарства – це складова системи державного регулювання, що являє собою сукупність правових, фінансово-економічних, організаційних та інших заходів держави щодо стимулювання розвитку сільськогосподарського виробництва і сільських територій у потрібному для суспільства напрямі [1].

Фінансування діяльності підприємств АПК здійснюється з урахуванням специфіки функціонування галузі. Фінансування видатків з Міністерства аграрної політики та продовольства України здійснюється згідно з розписом асигнувань державного бюджету за рахунок коштів Загального фонду державного бюджету, що представлено в табл. 1.

З даних табл. 1, можемо зробити висновок, що Державною казначейською службою України виконавцям бюджетних програм згідно розпису асигнувань загального фонду Державного бюджету України спрямовано всього – 1 079 886,7 тис. грн, що на 34,9% менше ніж у минулому році. Також можемо відмітити негативне зменшення усіх видів видатків спрямованих на фінансування АПК.

Таблиця 1

Фінансування АПК за рахунок коштів Загального фонду у 2016 році, тис. грн

Видатки	Фактично спрямовано станом на 31.12.15	Виділено асигнувань (2016 р.)	Фактично спрямовано станом на 07.10.16	Відхилення %
Всього	1 636293,1	1 243 592,3	1 079 886,7	65,9
Апарат Міністерства аграрної політики та продовольства України	459 796,0	333 855,3	276 742,9	60,1
Державна ветеринарна та фітосанітарна служба України	470 385,1	0,0	0,0	-
Державне агентство рибного господарства України	124 548,0	115 896,3	104 541,1	83,9
Державне агентство лісових ресурсів України	444 560,1	96 700,0	87 516,9	19,6
Державна інспекція сільського господарства України	137 004,0	63 077,4	61 164,0	44,6
Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів	-	634 063,3	549 921,8	-

Джерело: Міністерство аграрної політики та продовольства України

Таким чином, відмітимо, що ефективність державного регулювання та підтримки аграрного сектору може бути досягнута, якщо:

- виділятимуться ресурси, пільги, дотації, субвенції та інше під наперед обґрунтовані державні програми розвитку сільського господарства і підтримки сільськогосподарських товаровиробників;
- забезпечуватиметься безумовне дотримання аграрними підприємствами обов'язкових вимог, що передбачаються даними програмами;
- забезпечуватимуться заходи щодо залучення міжнародної технічної допомоги в агропромисловий комплекс.

Отже, у процесі дослідження встановлено, що для ефективного розвитку сільськогосподарських підприємств України та підвищення їх конкурентоздатності, перш за все, необхідно впорядкувати процес державного фінансування сільського господарства, забезпечити його значне зростання та ефективність використання, що відповідає як принципам ринкової економіки, так і підходам до державного стимулювання сільськогосподарського виробництва в інших країнах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Особливості нормативно-правового забезпечення державного управління розвитком сільських територій / О. А. Боднар // Електронне наукове фахове видання "Глобальні та національні проблеми економіки". – Випуск № 4. – 2015 р. – Режим доступу : http://global-national.in.ua/issue-4-2015/12-vipusk-4-berezen-2015-r/534-bodnar-o-a-osoblivosti-normativno-pravovogo-zabezpechennya-derzhavnogo-upravlinnya-rozvitkom-silskikh-teritorij.

2. Міністерства аграрної політики та продовольства України.[Електронний ресурс] : – Режим доступу : http://minagro.gov.ua http://www.treasury.gov.ua

3. Стан і перспективи розвитку АПК в Україні. [Електронний ресурс] – Режим доступу : visnuk.ubsnbu.edu.ua

УДК 336

ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У 2016 РОЦІ

Онуфрак Т. С., *студентка групи Ф 4/1*
Науковий керівник – канд.екон.наук, асистент Шишпанова Н. О.
Миколаївський національний університет

Стан банківської системи сьогодні характеризується великою кількістю змін на фінансових ринках, зміною тенденцій в політиці та економіці, періодичним виникненням фінансових криз. Ці фактори відчутно впливають на їх стабільність та істотно позначаються на темпі розвитку як світової, так і національної економіки. Конкурентоздатність банківських установ в першу чергу, як відомо, залежить від отриманих фінансових результатів, що знаходять своє місце серед основних завдань при реалізації пріоритетів діяльності банку. Проблема формування фінансових результатів, створення конкурентоздатних переваг банку на ринку банківських послуг в час політичної та економічної нестабільності є як ніколи важливою та актуальною.

Дослідження процесу формування фінансових ресурсів банківського сектору присвячені праці таких вчених як: А. Герасимович, М. Савлук, М. Алексеєнко, А. Мороз, Г. Панова, В. Загорський, О. Заруба, А.В. Бурковська та ін. Проте на фоні постійних змін в економіці дана проблема потребує постійного дослідження.

Фінансовий сектор – є одним із найважливіших ринкових сегментів взаємодії суб'єктів економіки, в результаті функціонування якого реалізовується механізм трансформації фінансових ресурсів в активно діючий інвестиційний капітал, що сприяє сталому розвитку економіки. У фінансовому секторі відбувається акумуляція та перерозподіл фінансових ресурсів на засадах збалансованості економічних інтересів між його учасниками з метою капіталізації фінансових ресурсів і формування доданої вартості в економіці [2].

За підсумками 2016 року зафіксовано високий збиток банківського сектору – 159,4 млрд. грн. Значний негативний результат обумовлено визнанням в кінці минулого року Приватбанком 135,3 млрд. збитку, згенерованого доформуванням резервів за кредитними операціями.

Для інших платоспроможних банків відрахування в резерви у 2016 році у порівнянні з попереднім роком суттєво знизилися. Ця позитивна тенденція призвела до зменшення їх сукупних збитків у 2,8 рази до 24 млрд. грн. зі 66,9

млрд. грн. у 2015 році. Зокрема, значно скоротила масштаби збитків за 2016 рік група державних банків – на 21,5 млрд. грн [1].

Серед інших позитивних зрушень для всієї банківської системи – зростання у порівнянні з 2015 роком чистого процентного доходу на 15% за рахунок росту процентних доходів на фоні зниження процентних витрат. Це свідчить про певне підвищення ефективності роботи банків протягом 2016року. Крім того, за підсумками минулого року зафіксоване зростання на 12% у порівнянні з підсумками 2015 року чистого комісійного доходу завдяки відновленню попиту на банківські послуги та підвищенню тарифів.

В цілому за підсумками 2016 року з 96 платоспроможних банків станом на 1 січня 2017 року 63 банки отримали прибуток в 10,8 млрд. грн., 33 банки – збиток в 170,2 млрд. грн. За результатами 2015 року зі 117 платоспроможних банків на 1 січня 2016 року 71 банк отримав прибуток на загальну суму в 5,2 млрд. грн., 46 банків понесли збитки загальним обсягом в 71,8 млрд. грн [1].

У 2017 році НБУ очікує виходу банківського сектору на прибуткову діяльність (без урахування фактору Приватбанку) у зв'язку з подальшим скороченням відрахувань у резерви та більш активним зростанням процентних доходів завдяки пожвавленню кредитування реального сектору.

З огляду на показники діяльності комерційних банків можна зробити висновки, що банківська система потребує невідкладного реформування. Так, Національний банк України опублікував проект програми розвитку фінансового сектора України до 2020 року, підготовленої представниками регуляторів фінансового та банківського ринків, а також профільних організацій [3].

Зокрема згідно з опублікованою програмою, реформа фінансового ринку України передбачає розробку і реалізацію до 31 грудня 2016 року грошово-кредитної політики на основі інфляційного таргетування, реалізацію до 30 червня 2016 року валютно-курсової політики на основі режиму гнучкого валютного курсу. В рамках реалізації валютно-курсової політики передбачено удосконалення основ валютних інтервенцій, розробку принципів впровадження тимчасових заборон і обмежень у випадку кризових ситуацій, зменшення рівня доларизації активів і пасивів банків.

Проект передбачає створення кредитного реєстру в НБУ, а також забезпечення розвитку співробітництва між наявними кредитними бюро і систематичне й повне розкриття негативної кредитної історії позичальників фінансовими установами для накопичення в реєстрах. На даний момент відбувається кроки щодо очищення та оздоровлення фінансового сектору України.

Отже, на сьогоднішній день банківська система України переживає новий етап економічних зрушень, які відображаться на вітчизняній економіці та вже зараз фінансовий ринок адаптується до цих змін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Доходи і витрати банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=34661579

2. Страхова В. Реформа фінансового сектору, моніторинг процесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://reforms.in.ua/reforms/reformafinansovogosektoru
3. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0391500-15

УДК 651

СКАСУВАННЯ СПЕЦРЕЖИМУ ПДВ: НАСЛІДКИ ДЛЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Совщак С. С., *студентка групи Ф 4/2*
Науковий керівник – канд.екон.наук, асистент Шишпанова Н. О.
Миколаївський національний аграрний університет

Аграрний сектор є важливою ланкою, яка визначає соціально-економічний стан суспільства та продовольчу безпеку держави. Оподаткування аграрного сектору – одна з проблем, які найбільше турбують аграріїв. Спецрежим ПДВ сприяв становленню аграрного сектору в Україні. Цей режим дозволяв аграріям залишати у своєму розпорядженні суму ПДВ, нараховану на вартість поставлених товарів і послуг, а не сплачувати її до бюджету. Проте на вимогу Міжнародного валютного фонду відбувається скасування спеціального режиму.

Питання щодо оподаткування аграрних підприємств досліджувалися у працях О. Василика, М. Дем'яненка, Д. Дема, А. Соколовської, Л. Тулуша, В. Федосова, А. Кириченка, С. Осадчого., А.С. Полторак. Однак сучасний стан оподаткування для АПК в умовах скасування спецрежиму актуалізує питання подальшого розгляду.

Найголовніше питання, яке турбує аграріїв – стан спецрежиму ПДВ. До 2015 року включно на спецрахунок аграріїв поверталося 100% податку. Із 2016 року система, попри протести аграріїв, змінилася.

Відповідно до Закону України від 24 грудня 2015 року № 909-VIII "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році" [2] з 1 січня 2016 року до 1 січня 2017 року обсяг зарахування коштів на спеціальні рахунки сільськогосподарських підприємств став диференційованим залежно від виду діяльності:

- за операціями при постачанні зернових і технічних культур – 15%;
- за операціями при постачанні продукції тваринництва – 80%,
- за постачання інших сільськогосподарських товарів і послуг – 50%.

Відповідні суми коштів вносяться на спеціальні рахунки та залишаються в розпорядженні сільськогосподарського підприємства для використання у виробництві сільськогосподарських товарів та послуг.

Проте вважаємо, що це негативно вплине на розвиток малого і середнього агробізнесу, неминуче призведе до негативних соціально-економічних наслідків як для виробників, так і для розвитку сільських територій в цілому.

З 2017 р. планується відмінити спецрежим податку на додану вартість (ПДВ) для аграріїв. Про це зазначається в законопроекті № 5132 "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році", який вступає в силу з 1 січня 2017 року. Згідно з документом, з 1 січня всі аграрії переходять на загальну систему оподаткування [4].

Законом також затверджено порядок розподілу бюджетної дотації для сільгоспвиробників, який вводиться замість спеціального режиму з ПДВ. У 2017-2021 роках щорічний обсяг допомоги повинен бути не менше 1% від випуску продукції в сільському господарстві. При цьому встановлюється, що з 1 січня 2018 року розподіл бюджетної дотації здійснюється в сумі не більше ніж 150 млн гривень на одного сільськогосподарського товаровиробника в рік.

Проте, ми дотримуємося думки президента Всеукраїнської громадської організації, колишнього посола Грузії Грігола Катамадзе, який стверджував: "Спеціальний режим для аграріїв треба зберегти, адже це єдиний державний механізм, який був покликаний допомагати підприємствам" [5].

На нашу думку, якщо спецрежим скасують, то це призведе до закриття низки підприємств, розвиватиметься безробіття, оскільки скоротяться робочі місця та обсяги виробництва, дорожчання продуктів харчування. При відміні спеціального режиму, товаровиробники залишаться фактично без допомоги держави, в той час, коли в Європі чи Південній Америці, наприклад, суми дотацій становлять до 350 є/га.

Якщо перевести всіх на загальну систему оподаткування,вважаємо, що це не збільшить надходження до бюджету, не збільшить кількість платників суттєво у середньостроковій перспективі, але буде стимулювати людей працювати чесно.

На нашу думку збереження спецрежиму ПДВ, це безумовна підтримка аграріїв, яка у будь-якому випадку до них дійде. Що стосується державних цільових програм як за певними культурами чи за певними видами діяльності, то така підтримка є менш суттєвою, бо фінансові ресурси держави є обмеженими і багато товаровиробників можуть її недоотримати. Саме в цьому аспекті спецрежим ПДВ є найважливішою і найзручнішою фінансовою допомогою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Журнал гаряча політика [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://agropolit.com
2. Агропромисловий портал [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://ukrapk.com/news/ua?page=80
3. Міністерство аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://minagro.gov.ua

4. Газета Верховної Ради України “Газета України” [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.golos.com.ua
5. Українська Аграрна Конфедерація. Що рік прийдешній готує для аграріїв. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://agroconf.org/content/shcho-rik-priydeshniy-gotuie-dlya-agrariyiv

УДК 001.2:004

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Давидова О. В., *студентка групи Б 4/1*
Науковий керівник – асистент Боднар О. А.
Миколаївський національний аграрний університет

Розвиток наукової діяльності багато в чому залежить від впровадження новітніх технологій наукових досліджень. Науковці більш ефективніше користуються різноманітними прийомами, способами, методами, підходами наукових досліджень. Особливу увагу в інноваціях необхідно приділяти інформаційним технологіям, таким як Інтернет, системи аналізу статистичних даних, засоби зберігання даних тощо.

Основною метою науково-дослідної роботи є отримання достовірної інформації про навколишнє середовище та його складові з поясненням явищ за допомогою загальних методів [1].

Сучасні інформаційні технології наукових досліджень поділяються за певними категоріями (рис. 1).

Серед найбільш використовуваних математичних програм є MathCard, яка грунтується на принципі відображення даних на екрані та точної копії при друкуванні на папері [2].

Програма Delphi дозволяє розробити технологічні процеси на основі моделей. Перевагами даної програми є:

- можливість налаштування власного меню користувача;
- одержання зображень в ході роботи;
- імпорт зображень із графічних редакторів;
- контроль за зміною вихідних параметрів.

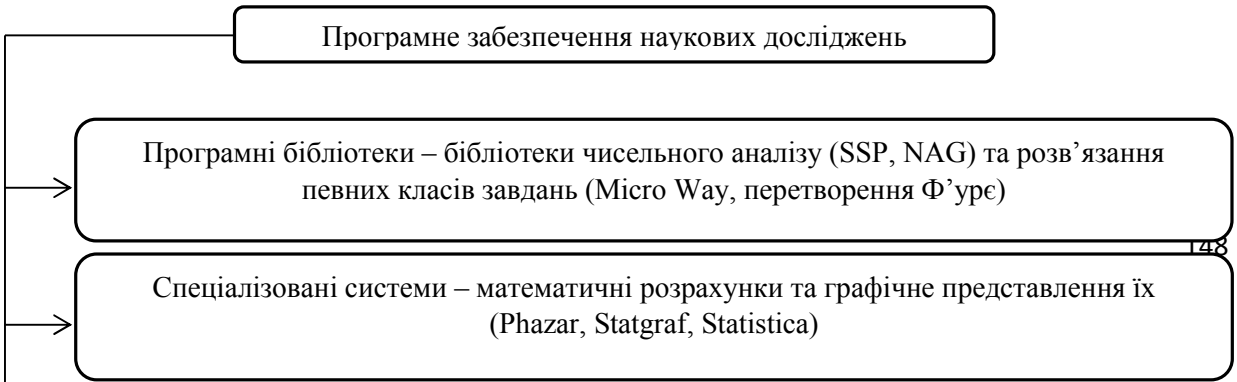

Рисунок 1 – Категорії сучасних технологій наукових досліджень

В наш час найбільш відомими технологіями стають Web-сайти, на яких розміщуються власні дослідження для розгляду широкою аудиторією. Для розробки веб-вузлів використовують програму Microsoft Fronpage, щодо зволяє створювати сторінки без введення кодів мови HTML [2].

Слід приділити увагу веб-ресурсу з погляду науково-організаційних та освітянських функцій щодо підсумовування результатів теоретичних чи експериментальних досліджень, стимулювання подальших наукових доробок у зазначеній проблематиці, закріплення результатів наукового пізнання та стимулювання творчої фахової діяльності молодих науковців. Це сприятиме створенню умов для обміну досвідом та ідеями між молодими науковцями, які представляють різні наукові школи, залучення студентства до наукової діяльності, ознайомлення з результатами останніх досліджень та найновішими тенденціями у прикладній галузі.

Серед технологій наукових досліджень виділяють також презентації, які представляють наукову інформацію в ході публічних виступів. Серед нововведених технологій наукових презентацій виділяють аудіо та скрінкасти, тобто дані технології полягають у розповсюдженні аудіо та відео контенту в Інтернеті. Науковці висловлюють своє бачення проблеми викладаючи підкасти в мережі Інтернет [3].

При створенні скрінкасту визначають тематику відео для демонстрації конкретних дій. Тривалість ролика повинна бути не більше 3 хвилин, оскільки чим довше відео, тим більше перевантаження та розосередження уваги.

Отже, вивчення використання сучасних технологій наукових досліджень і застосування їх в освітньому процесі є необхідним з метою створення умов ефективної дослідної роботи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державна програма "Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://univd.edu.ua/index.php?id=326&lan=ukr.
2. Грітченко А. Г. Сучасні інформаційні технології у наукових дослідженнях / А. Г. Грітченко // Інформаційні технології і засоби навчання: ел. наук. фах. видання. – 2012. – № 2 (28). – С. 21.
3. Чураков А. Я. Інформаційнітехнології в науці та освіті. Навчальний посібник для магістрів спеціальності інформатика / А. Я.Чураков.– Мелітополь: МДПУ, 2010. – 63 с.

УДК 631.162:334.021

КРИТЕРІЇ І МЕТОДИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Коєв О. П., *студент групи Б 4/3*
Науковий керівник – асистент Боднар О. А.
Миколаївський національний аграрний університет

Ефективний розвиток аграрної сфери в Україні потребує змін у використанні її ресурсної бази, впровадженні ресурсозберігаючих інноваційних високопродуктивних технологій для забезпечення виробництва високоякісної та конкурентоспроможної на внутрішньому і зовнішньому ринках сільськогосподарської продукції.

Проблематиці розвитку інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств присвячено праці багатьох вчених, а саме: І.О. Дорошенко [3], К.В. Ілляшенко [2], Н.В. Коваль [1]. Проте, незважаючи на велике різноманіття існуючих наукових проблем та глибину їх дослідження, у сучасній економічній науці недостатньо уваги приділяється вивченню саме інвестиційно-інноваційним процесам діяльності сільськогосподарських підприємств.

Стратегія управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємства – це розробка стратегії, за якою визначаються найдоцільніші способи та шляхи вкладення інвестиційних ресурсів у процес, який спрямований на впровадження науково-технічних розробок з метою освоєння випуску конкурентоспроможної інноваційної продукції та покращення її якості, постійне удосконалення технології виготовлення та зайняття оптимальної ніші сільськогосподарським підприємством як на внутрішньому так і зовнішньому ринках [1].

Інноваційний процес в агропромисловому комплексі, який ґрунтується на інтеграції науки й виробництва, має свою специфіку, створюючи передумови для визначення його характеристики і механізму функціонування [2].

Суттєво впливають на вибір інвестиційно-інноваційної стратегії фінансові можливості підприємства. Такі кроки в поведінці підприємств, як вихід на недосліджені ринки, розробка нового продукту або перехід у нову галузь, вимагають значних фінансових витрат. Формування інвестиційно-інноваційної стратегії є доволі тривалим і творчим процесом. Воно базується на прогнозуванні окремих умов здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності і кон'юнктури інвестиційного ринку в цілому та в розрізі окремих його сегментів. Оцінка стратегії проводитись за наступними напрямками: відповідність обраної стратегії стану і вимогам суб'єктів оточення.

Оптимальна інвестиційно-інноваційна стратегія має відповідати таким критеріям: інвестиційна привабливість запропонованих стратегією регіонів, галузей та ринків; взаємоузгодженість та взаємозв'язок стратегічних цілей, завдань і програм; низька чутливість стратегії до змін у зовнішньому середовищі; прийнятний часовий діапазон реалізації стратегії; відсутність суттєвих перешкод на шляху до реалізації стратегії; прийнятний рівень інвестиційних і фінансових ризиків; адекватне ресурсне та організаційне забезпечення стратегії [1].

Методи оцінки ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства – це способи визначення доцільності довгострокового вкладення інвестицій у різні об'єкти (галузі) з метою оцінки перспектив їхньої прибутковості й окупності. Інвестиційно-інноваційна діяльність, включаючи пропозиції по розробці нової продукції, повинна піддаватися постійному і детальному аналізу з погляду кінцевих результатів [3].

Одним із найскладніших етапів оцінювання ефективності інновацій є побудова системи моніторингу зовнішнього оточення фірми, тобто системи постійного спостереження за напрямами й досягненнями науково-технічного прогресу в конкретній та суміжній галузях.

Критеріями для визначення ефективності інвестиційної діяльність підприємства можуть бути: прибуток, частка ринку, якість продукції, беззбитковість і ін. Найбільш розповсюдженими методами оцінки інвестицій є: метод окупності; метод простої норми прибутку; метод дисконтування коштів; чистої поточний вартості; крапка беззбитковості; використання аналізу динамічності й імовірності. Однак вибір методів і критеріїв оцінки залежить від специфіки діяльності підприємства, закладених у ньому інновацій, типу галузі і ряду інших факторів.

Отже, основною метою інвестиційно-інноваційної діяльності є забезпечення ефективного здійснення стратегії підприємства, яка досягається шляхом реалізації таких завдань: досягнення високих темпів економічного розвитку підприємства; максимізація доходів (прибутків) від інвестиційної діяльності; мінімізація інвестиційних ризиків; забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

Узагальнюючи, слід зазначити, що за сучасних умовах існування підприємств в основі стратегічного управління інвестиційно-інноваційної діяльності повинно лежати комплексне забезпечення управління ресурсами на всіх стадіях виробництва, тобто такими ресурсами, як науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, фінансовими, матеріальними та нематеріальними, а також самим вагомим ресурсом, як персонал.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коваль Н. В. Удосконалення підходів до оцінки ефективності інвестиційних проектів / Н. В. Коваль // Інвестиції: практика та досвід. – 2008. – № 3. – С. 17.
2. Ілляшенко К. В. Вплив розвитку кредитно-фінансової системи на інвестиційні процеси в АПК України [Електронний ресурс] / К. В. Ілляшенко. – Режим доступу : http://www.dspace.uabs.edu.ua.
3. Дорошенко І. О. Управління ефективністю інноваційного розвитку як основа забезпечення сталого розвитку регіону / І. О. Дорошенко // Економіка харчової промисловості. – 2009. – № 4. – С. 21–25.

УДК 336.647

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Міняйленко К. М., *студентка групи Б 4/3*
Науковий керівник – асистент Боднар О. А.
Миколаївський національний аграрний університет

Сьогодні розвиток інноваційної діяльності виступає як процес забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на світовому ринку. Для ефективної реалізації інноваційного розвитку потрібна значна кількість фінансових ресурсів, деяка тактика, а скоріше стратегія для їх залучення і потім використання.

Необхідність розвитку інноваційної діяльності в Україні зумовлена соціально-економічною ситуацією, і є очевидною. І враховуючи стан економіки нашої країни, для якої характерні складність залучення інвестиційних коштів у зв’язку з дефіцитом фінансових ресурсів, доцільно вважати, що проблема фінансового забезпечення інноваційної діяльності в Україні набуває все більшої актуальності.

Різноманітні аспекти фінансування інноваційної діяльності вивчали як зарубіжні, так і вітчизняні автори, серед них Покровний М., Колодізєв О.М., Рудь Н. Т., Степаненко Н. В., Турило А. М., Шаповалова Л.А., Юркевич О.М., Крисальний О.В., Б. Санто, В. Дергачов.

Для початку потрібно розглянути, що ж таке інноваційна діяльність.

Під терміном “Інноваційна діяльність” ряд учених вбачає діяльність, спрямовану на пошук можливостей інтенсифікації виробництва та

задоволення суспільних потреб у конкурентоспроможних товарах і послугах завдяки використанню науково-технічного та інтелектуального потенціалу [1].

Інноваційна діяльність, за С. Покропивним, – це процес, спрямований на розроблення й реалізацію результатів закінчених наукових досліджень і розробок або інших науково-технічних досягнень у новий чи вдосконалений продукт, реалізований на ринку, використовуваний у практичній діяльності, а також зв'язані з цим додаткові наукові дослідження й розробки [2].

Зрозумівши поняття "інноваційної діяльності" доцільно розглянути саме фінансове забезпечення інноваційної діяльності.

О.М. Колодізєв пропонує під фінансуванням інноваційного розвитку розуміти сукупність економічних відносин, які виникають при пошуку, залученні і ефективному використанні фінансових ресурсів, а також методів і форм впливу цих ресурсів на інноваційний розвиток економіки [3].

Елементами системи фінансування інноваційної діяльності є різноманітні джерела. Вважаємо, що основними джерелами інвестицій можуть виступати:

- власні фінансові кошти підприємств (інвестиції з прибутку виробництва);
- кошти державного бюджету, бюджетів муніципальних утворень;
- кошти спеціальних позабюджетних фондів;
- кредити;
- кошти лізингового фонду;
- грошові кошти фінансових структур;
- вільні грошові кошти населення;
- іноземні інвестиції [4].

Для більшості країн світу саме кошти державного бюджету є фундаментом формування фінансового забезпечення інноваційної діяльності. А для України характерний зовсім інший підхід, в якому держава бере мінімальну участь.

Так, у 2015 році основним джерелом фінансування інвестицій залишаються саме власні кошти підприємств і організацій, частка яких становить 67,5% загального фінансування інновацій. Така ж ситуація спостерігається і за попередніми роками. Частка коштів державного бюджету становить лише 2,5% у звітному році [5].

Таким чином, роль держави у розвитку інновацій досить мізерна. Навіть кошти іноземних інвесторів займають більшу частку – 3% у 2015 році.

Перед нами постає питання – як тоді можна очікувати розвиток наукових технологій і різних інновацій, якщо держава майже взагалі не бере участі у фінансовому забезпеченні інноваційної діяльності?

Провівши дослідження, стає зрозуміло, що сучасна ситуація в Україні потребує повної реконструкції. А фінансове забезпечення інноваційної діяльності повинно стати головним завданням інноваційної політики. Доречно було б запровадити якісну систему державної фінансової підтримки

інноваційної діяльності та створити заходи для стимулювання збільшення інвестицій у наукову сферу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – К.: Знання, 2007. – С. 258-260.

2. Покропивний С. Ф. Інноваційний менеджмент у ринковій системі господарювання / С. Ф. Покропивний // Економіка України. – 2005. – № 3. – С. 24.

3. Колодізєв О. М. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку національної економіки / О. М. Колодізєв. – Суми, 2010. – 40 с.

4. Жук М. М. Організаційно-економічні механізми активізації інноваційних процесів АПК України/ М. М. Жук. – Кам'янець-Подільський, 2015. – 204 с.

5. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/

УДК 336.02

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ ІНСТРУМЕНТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Резніченко А. М., *студентка групи Б 4/3*
Науковий керівник – асистент Боднар О. А.
Миколаївський національний аграрний університет

Серед механізмів регулювання важлива роль належить фінансово-кредитним інструментам, зокрема у сфері інноваційного розвитку підприємництва. Підприємництво правомірно розглядати в ролі однієї з ключових економічної системи, оскільки потреба в ньому зумовлюється необхідністю забезпечення соціально-економічної стабільності в державі й виробничої ефективності.

В умовах динамічного розвитку сучасного суспільства головним напрямом стимулювання економічного зростання суб'єктів підприємництва є інноваційний розвиток, що передбачає використання принципово нових прогресивних технологій, перехід до випуску високотехнологічної продукції та розробку механізмів реалізації управлінських рішень в інноваційній діяльності. Сучасний стан національної економіки потребує інтенсивної інноваційної діяльності, ефективної організації процесу досліджень і розробок, нововведень, стратегічного управління в інноваційній діяльності кожного підприємства. Для зміцнення своїх позицій на ринку та ефективної інноваційної діяльності, підприємницькі структури змушені шукати нові джерела й форми інвестування та формувати дієву систему заходів щодо їхньої фінансово-кредитної підтримки [1].

Необхідна умова інноваційного розвитку підприємницьких структур – наявність ефективного фінансово-кредитного забезпечення, тому важливо на

макроекономічному рівні розробити комплексну та ефективну систему фінансової й кредитної підтримки інноваційного розвитку підприємництва в Україні та з'ясувати роль держави у його стимулюванні.

Для розширення перспектив доступу суб'єктів підприємництва до фінансово-кредитних ресурсів основними інструментами фінансового забезпечення є використання коштів за рахунок часткового відшкодування відсоткових ставок за банківськими кредитами; коштів кредитних спілок; фінанси інноваційних проектів суб'єктів підприємництва через інвестиційні фонди і міжнародні фонди; лізинговими та форфейтинговими операціями; мікрокредитування; франчайзингової мережі; бюджетного фінансування. Доведено, що кожен із розглянутих інструментів здатен вирішити чи не найголовнішу проблему підприємництва – проблему пошуку та отримання фінансових ресурсів.

Одним із найпоширеніших способів підтримки інноваційної діяльності підприємницьких структур є банківське кредитування. Кредити комерційних банків виступають вагомим фінансовим інструментом стимулювання та забезпечення інноваційної діяльності, так як необхідність повернення позики в установлений термін вимушує позичальника прискорювати інноваційний процес. Проте, на жаль, кредитами підприємства користуються не часто, і цьому є причини: достатньо високий рівень процентних ставок за банківськими кредитами, переважно поточний і короткостроковий характер банківських пасивів, великий кредитний ризик, ризик зміни процентних ставок, низька ліквідність об'єктів застави [2].

Сучасні умови диктують банківським установам те, що вони повинні бути головними центрами фінансування інновацій, видавати кредити на випуск нової продукції, освоєння нової технології, розробку нової техніки. Банки не просто мають видавати довгострокову позику, а самі повинні рекомендувати нововведення на основі альтернативних проектів і бізнес-планів, на які доцільно брати кредит, виступати як пайовики з подальшою участю в прибутках.

Зазначимо, що банки перевіряють витрати за інноваційним проектом, терміни його здійснення, а також контролюють строки погашення кредиту, стаючи при цьому рівноправним партнером підприємницьких структур.

Державна фінансова підтримка інноваційної діяльності засновується насамперед на податкових та кредитних важелях впливу. Світовий досвід засвідчує те, що виважена та стабільна диференційована податкова та грошово- кредитна політика справляє значне, а подекуди і визначальне стимулювання на інноваційну діяльність бізнесу [3].

Розвинені країни вже імплементували в свої соціально-економічні системи конкретні методи та механізми підтримки інноваційної сфери. Зазвичай, державна підтримка інноваційного підприємництва провадиться прямими і непрямими методами [4].

Отже, незважаючи на велику кількість фінансово-кредитних важелів стимулювання інноваційного розвитку, основними серед них для розвинених країн залишаються податки та державні замовлення. Україна нині володіє

незначними резервами фінансування та субсидування стимулювання інноваційної діяльності бізнесу, а тому можливості використання фінансово-кредитних важелів державної підтримки є надзвичайно обмеженими.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інноваційний менеджмент сталого розвитку на прикладі агропромислового комплексу / І. Я. Гришин, Д. І. Мазоренко, О. К. Бурова та ін.; за ред. Д. І. Мазоренка, О. К. Бурової. – Х., 2015. – 200 с.

2. Василенко О. В. Інноваційний менеджмент / О. В. Василенко, В. Г. Шматько. – К. : ЦУЛ, 2013. – 156 с.

3. Вініченко І. І. Економічна сутність НТП, інновацій та їх роль у розвитку агропромислового виробництва / І. І. Вініченко // Економіка і держава. – 2015. – 138 с.

4. Зянько В. В. Інноваційне підприємництво: сутність, механізми і форми розвитку : монографія / В. В. Зянько. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2014. – 315 с.

УДК 338.012

ЗАЛЕЖНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІД РІВНЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНИ

Сагайдак В. А., *студентка групи Б 4/3*
Науковий керівник – асистент Боднар О. А.
Миколаївський національний аграрний університет

У сучасному динамічному світі конкурентоспроможність підприємств і темпи соціально-економічного розвитку дедалі більшою мірою демонструють залежність від здатності економічних суб’єктів освоювати і впроваджувати передові технології, техніку, генерувати знання та перетворювати їх в інтелектуальний капітал.

Відомо, що наука і результати використання нових знань є потужною продуктивною силою, реалізувати можливості якої можна при переході на інноваційний тип розвитку. У зв’язку з цим виникають закономірні питання, пов'язані з проблемами та особливостями становлення інноваційного шляху розвитку підприємств, визначення пріоритетних напрямів їх інноваційної діяльності. Інноваційним є розвиток, що спирається на безупинні пошук і використання нових способів і сфер реалізації потенціалу підприємства в змінних умовах зовнішнього середовища у рамках обраної місії і прийнятої мотивації діяльності, пов’язаний з модифікацією існуючих і формуванням нових ринків збуту [3].

Одним із шляхів для України посісти гідне місце у міжнародному поділі праці та процесах євроінтеграції має проведення наукової та науково-дослідної діяльності, яка є не лише вихідною точкою, а й основою, чи краще сказати, фундаментом інноваційної діяльності. Хоча Україна вже утвердилася як незалежна держава з ринковою економікою, на жаль, у ній

досі збереглися негативні наслідки кризового перелому 90-х років. Однак, раптово перервані господарські зв'язки, невисока якість і застарілий дизайн вітчизняних виробів, слабка купівельна спроможність споживачів призвели до масштабного згортання українського виробництва. У цих умовах інтерес до наукової та дослідно-конструкторської діяльності фактично втратився. Однак, інноваційність суб'єктів господарювання та інших учасників ринкових відносин відіграє ключову роль у забезпеченні розвитку економіки держави.

Суб'єктами наукової і науково-технічної діяльності, у відповідності до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" є: вчені, наукові працівники, науково-педагогічні працівники, а також наукові установи,наукові організації, вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації, громадські організації у науковій та науково-технічній діяльності [4].

Основою сучасних технологій є фундаментальна наука, яка створює інтелектуальні ресурси суспільства, основу сучасної технології.

Впровадження моделі інноваційного розвитку національної економіки (які функціонують в економічно розвинутих країнах) для України суттєво ускладнює існуюча структура ВВП, оскільки головним джерелом валютних надходжень до державного бюджету залишаються гірничо-металургійний комплекс (32%), частково харчова та переробна галузі (25%), мінеральні продукти (10%), хімічна промисловість (8%). А власники цих виробництв до останнього часу фактично не здійснювали технологічну модернізацію промислових підприємств, оскільки й без цього мали певні конкурентні переваги на світових ринках за рахунок відносно дешевої робочої сили, сировини та енергоносіїв. У посткризовій економічній ситуації стан зовнішньоторговельного балансу української економіки лише погіршується, що підкреслює стратегічну безперспективність теперішнього місця України. Основна стратегія тих, хто контролюють ключові сектори української економіки, – збільшити свої прибутки, ігноруючи загальну деградацію національного господарського комплексу, зростаюче технологічне відставання, кризові процеси у науці та освіті [2].

У розвинутих країнах світу показник приросту ВВП за рахунок впровадження нових технологій становить 60-90%, тоді як в Україні він складає менше одного відсотка. Хоча Україна за кількістю науковців входить до першої десятки країн світу [1].

Таким чином, швидкість виходу України на сучасну траєкторію інноваційного розвитку залежить, насамперед, від збереження потенціалу галузевих науково-дослідних, проектно-конструкторських установ, оскільки вони відіграють головну роль в процесі матеріалізації інновацій.

Можна стверджувати, що економіка України входить до стадії стагнації. В той час як традиційні чинники економічного зростання, які спиралися переважно на мобілізацію ресурсів, нагромаджених за тривалий період економічного спаду, практично вичерпано, належних зрушень в структурі економічної системи, які перевели б національну економіку в

режим зростання, яке ґрунтується на інноваційному творенні нових ресурсів, поки що не відбулося. Враховуючи це, нагальною постає проблема модернізації української економіки з метою підвищення технологічного рівня експорту та якісних характеристик вітчизняної продукції, яка постачається на внутрішній ринок, що необхідно для забезпечення конкуренції з імпортованими товарами не тільки за ціновими, але й за якісними характеристиками. Саме на виконання цього стратегічного завдання має бути спрямована інноваційна політика України, яка повинна обов'язково враховувати наукові досягнення і міжнародний досвід при вирішенні зазначених завдань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гросул В. А. Проблеми інноваційної діяльності в Україні / В. А. Гросул // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. – 2014. – С. 23.
2. Ключник А. В. Організаційно-економічне забезпечення залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор економіки Миколаївської області / А. В. Ключник, М. Д. Бабенко // Вісник аграрної науки Причорноморя. – 2014. – С. 34.
3. Мерніков Г. І. Модернізація України і досвід Китаю / Г. І. Мерніков // Стратегічні пріоритети. – 2011. – С. 40-44.
4. Федулова Л., Пашута М. Розвиток національної інноваційної системи України // Економіка України. – № 4. – 2015. – С. 18-22.

УДК 657.1:338.435

ВРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Склева К. В., *студентка групи Ф 4/2*
Науковий керівник – асистент Боднар О. А.
Миколаївський національний аграрний університет

Аналіз результатів операційної діяльності має велике значення при плануванні майбутньої діяльності сільськогосподарських підприємств, дає можливість врахувати результати попередніх періодів при формуванні тактичних та стратегічних цілей підприємства.

Побудова системи управлінського обліку на сільськогосподарських підприємствах має бути спрямована передусім на потреби управління в інформації і забезпечувати облік та контроль доходів та витрат за об'єктами обліку: в рослинництві – це сільськогосподарські культури (групи культур); у тваринництві – групи (види) тварин як за структурними підрозділами, так і по підприємству загалом, а також аналіз, оцінку та планування напрямків розвитку фінансово-господарської діяльності підприємства.

Оскільки результат операційної діяльності – це результат порівняння доходів і витрат на здійснення даної діяльності по підприємству, дамо визначення зазначених термінів відповідно до законодавчо-нормативних документів.

Дохід – це економічні відносини які являють собою загальний дохід (виручку) від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг без вирахування наданих знижок, повернення раніше проданих товарів та непрямих податків та зборів і регулюється П(С)БО 15 "Дохід" [1].

Витрати – це обсяг спожитих виробничих факторів (матеріальних, фінансових, трудових ресурсів), необхідних для здійснення підприємством господарської діяльності, направленої на отримання прибутку та максимізацію добробуту власників у грошовому вираженні та регулюються П(С)БО 16 "Витрати" [2].

Для розрахунку результатів операційної діяльності використовують дані бухгалтерського обліку та звітності підприємства (фінансової, статистичної, управлінської), а також внутрішні документи, якщо виникає необхідність в додатковому аналізі інформації.

Сільськогосподарські підприємства складають та подають фінансову та статистичну звітність відповідно до чинного законодавства. Джерелом інформації щодо результатів операційної діяльності на сільськогосподарських підприємствах є наступні форми звітності: Форма № 2 "Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)", форма № 29-сг "Звіт про площі та валові збори сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду", форма № 50-сг "Звіт про основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств" та інші.

Найзмістовнішою формою фінансової звітності, що містить інформацію про результати операційної діяльності підприємства, є форма № 2 "Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)" [3]. В цій формі наводиться інформація про собівартість, чистий дохід, операційні доходи, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати і фінансовий результат від операційної діяльності підприємства.

При визначенні фінансових результатів дохід від операційної діяльності підприємства необхідно зменшувати на величину прямих та непрямих податків.

Сільськогосподарські підприємства сплачують ПДВ, який визначається як різниця податкового зобов'язання і податкового кредиту підприємства. Цю інформацію подають у "Податковій декларації з ПДВ", а також при необхідності деталізації у його додатку Д5 "Розшифровки податкового зобов'язання та податкового кредиту у розрізі контрагентів".

Сільськогосподарські виробники є платниками Єдиного податку 4 групи.

Крім форм фінансової і статистичної звітності, сільськогосподарські підприємства за власної потреби формують і управлінську звітність. Управлінська звітність суттєво відрізняється від інших типів звітності, її форми та показники залежать від потреб самого підприємства. Інформація

управлінських звітів є конфіденційною і наводиться лише для внутрішнього користування. З метою групування інформації щодо операційної діяльності підприємства для внутрішнього користування, рекомендовано складати Управлінський баланс за видами діяльності (у розрізі поточного оборотного капіталу та грошових коштів), Управлінський звіт про прибутки і збитки (у розрізі виручки від реалізації, маржинального прибутку та коефіцієнта EBITDA (аналітичний показник, що дорівнює обсягу прибутку до вирахування витрат за відсотками, сплати податків та амортизаційних відрахувань) та інші [4].

Отже, інформація про результати операційної діяльності міститься у багатьох формах звітності, але кожна з них надає специфічні дані, які потрібно враховувати при прийнятті управлінських рішень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 "Доходи" [Електронний ресурс] : Наказ МФУ від 29.11.1999 р. № 290. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99. – Дата останнього доступу: 16.03.2017 р.
2. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати" [Електронний ресурс] : Наказ МФУ від 31.12.1999 р. № 318. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00 – Дата останнього доступу: 16.03.2017 р.
3. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" : Наказ МФУ від 07.02.2013 №73. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13.
4. Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених "Бухгалтерський облік, аналіз і аудит в системі інформаційного забезпечення підприємств" [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://www.conf.lviv.ua/wp-content/uploads/2014/12/Zbirnyk_OA_2015.pdf. – Дата останнього доступу: 26.02.2017 р.

УДК 336.13:631.162

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ПІДПРИЄМСТВ АПК ПРИ КРЕДИТУВАННІ

Шеремет Є. Г., *студент групи Ф 4/1*
Науковий керівник – асистент Боднар О. А.
Миколаївський національний аграрний університет

Кредитування сільського господарства потребує формування банками адекватної кредитної політики, яка б виходила зі статусу аграрного сектору і завдяки цьому створювала б пріоритетні умови для його розвитку. Проте створення конкурентоспроможного аграрного виробництва без втручання держави в сільське господарство неможливе, оскільки існують фактори, які з однієї сторони виступають особливостями сільського господарства та знижують його привабливість для інвесторів (великий ступінь ризику,

ціновий диспаритет на сільськогосподарську та промислову продукцію, залежність від погодно-кліматичних умов, циклічність тощо), а з іншої – є умовою його регулювання і породжують необхідність підтримки держави.

Одним із найбільш дієвих серед використовуваних державою заходів фінансового регулювання розвитку сільського господарства є кредитування. Державна підтримка в Україні набула статусу пріоритетної та декларується у багатьох нормативно-правових актах. Проте механізм державної підтримки кредитування аграрних товаровиробників часто змінюється, найчастіше не маючи узгодженого цілеспрямованого характеру. Це свідчить про недостатнє обґрунтування участі держави у регламентуванні функціонування механізму кредитування сільськогосподарських виробників [1].

Практичне застосування механізму здешевлення сільськогосподарських кредитів в Україні переконує у наявності ряду недоліків, серед яких: складність механізму кредитної субсидії і його розпорошеність між багатьма позичальниками й напрямами кредитування; недостатня гнучкість механізму, що значно обмежує кількість користувачів пільговими кредитами; недосконалість об'єкта часткової компенсації та порядку розрахунку її розміру; недостатня прозорість, що призводить до зловживання при розподілі пільгових кредитів; неповнота відшкодування втрат комерційних банків, пов’язаних з використанням пільгових відсоткових ставок, що зменшує ефективність таких операцій; затримки у поверненні кредитів тощо.

Щодо сучасного стану кредитування сільського господарства, то слід відзначити те, що заходи, які було вжито, стимулювали надходження аграрним товаровиробникам. Зростання обсягів державної фінансової підтримки дозволило значно збільшити обсяги залучених на пільгових умовах кредитів [2].

Протягом докризового періоду обсяги пільгового кредитування підприємств аграрної галузі зросли в 25 разів, а забезпеченість кредитними ресурсами з розрахунку на 1 га сільськогосподарських угідь – у 15 разів; відбулось суттєве збільшення частки кредитів при фінансуванні виробничих витрат сільськогосподарських підприємств від 13 до 47%, у тому числі на умовах здешевлення кредитів – від 5,2 до 18,3%; розширення напрямів кредитного забезпечення сільськогосподарських підприємств через банки, збільшення кількості агроформувань, які почали користуватися кредитними ресурсами, – у десятки разів, та зростання обсягів кредитів на одне сільськогосподарське підприємство до 439,5 тис. грн; подовження строків кредитування від 3 місяців до 1 року і зниження ціни кредиту тощо.

На сьогодні головним завданням для уряду є створення таких умов, при яких сільськогосподарські підприємства могли б залучати кредитні кошти на пільгових умовах. Зарубіжний досвід свідчить про різноманітність підходів

щодо розв'язання завдань пільгового кредитування аграрних товаровиробників з боку держави. Так, у Франції механізм дії пільгових кредитів ґрунтується на принципі боніфікації – компенсації кредитору з коштів державного бюджету різниці між договірною відсотковою ставкою і ставкою пільгового кредиту [3].

Таким чином, можна стверджувати, що специфіка сільськогосподарського виробництва обумовлює необхідність їх державної підтримки, зокрема через механізм пільгового кредитування. Проте сучасні підходи до державного стимулювання пільгового кредитування не є історично узгодженими, цілісними та ефективними. Тому існує об'єктивна потреба в удосконаленні як теоретико-методологічного підґрунтя здійснення державної підтримки кредитування сільського господарства взагалі, так і в удосконаленні організаційно-економічного забезпечення механізму кредитування зокрема.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аграрна реформа в Україні / [Гайдуцький П. І., Саблук П. Т., Лупенко Ю. О. та ін.] ; за ред. П. І. Гайдуцького. – К. : ННЦ ІАЕ, 2005. – 424 с.
2. Бондаренко Н. В. Стан пільгового кредитування поточної діяльності сільськогосподарських підприємств / Н. В. Бондаренко // Фінансово-кредитна політика. – 2011. – № 1. – С. 216-222.
3. Впровадження схем гарантування кредиту в Україні. Приклад АПК. – 2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.oecd.org/daf/privatesectordevelopment/UkraineCGSAgribusinessUKR

УДК 334.024: 631.162

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙ НА ВИТРАТИ ПІДПРИЄМСТВ

Яновська Г. О., *студент групи Б 4/1*
Науковий керівник – асистент Боднар О. А.
Миколаївський національний аграрний університет

Оцінювання впливу інновацій на витрати є питанням, яке потребує вирішення, і є одним із найскладніших об'єктів дослідження. Економіка України залишається несприятливою до науково-технічних нововведень через низький рівень виробничої бази промисловості та слабке фінансування державою науково-дослідних розробок.

У своїх працях [1-3] вчені висловлюють думку, що зміни базового продукту, а тим більше нові розробки, можуть значною мірою збільшувати витрати на виробництво, а відсутність розрахунків ефективного впровадження інновацій пов'язана не лише із браком кваліфікаційних працівників, але й відсутністю досвіду роботи. Тому впливу інновацій на

витрати підприємств потрібно чітко проаналізувати фінансові можливості, дослідити стадії інноваційного процесу та подальший розвиток підприємства, яке стало на шлях інноваційного розвитку.

Теоретичні та практичні аспекти впливу інновацій на витрати підприємств досліджено у працях таких зарубіжних та українських вчених: Дж. Шим [5], Дж. Сигел [5], Б. Данилишин, В. Геєц, С. Ілляшенко [1], О. Кузьмін [3,4], С. Князь [5], О. Волков [2] та інших. Незважаючи на безліч наукових проблем, пов'язаних з інноваціями та витратами в їхній реалізації, окремі аспекти у сучасній економічній науці залишились маловивченими і невирішеними. Зокрема, є потреба в більш глибокому теоретичному вивченні оцінювання впливу інновації на витрати підприємств.

Інноваційна діяльність підприємств передбачає постійний розвиток та зміну видів творчої праці, яка впливає на оновлення продукції та технології виробництва на підприємстві. Впровадження інновацій на підприємстві є складним процесом трансформації новоотриманих ідей та знань. Для успішного економічного розвитку підприємств необхідно підтримувати та реалізовувати сучасні досягнення науково-технічного прогресу, що дасть змогу зменшити витрати на виробництво продукції та підвищити її конкурентоспроможність [4].

Під час впровадження інновацій потрібно чітко проаналізувати фінансовий стан підприємства та визначити витрати, які виникнуть у процесі впровадження новітніх технологій [3].

Очевидно, що для реалізації інноваційних процесів необхідні значні інвестиційні ресурси. Досвід свідчить, що переконати інвестора, а в майбутньому і споживача, можна лише через обґрунтування переваг нововведення перед конкурентами, шляхом забезпечення вищої якості (кращих експлуатаційних параметрів). Водночас підвищення якості потребує і відповідних витрат, інколи навіть значних. Наголосимо, що характерною особливістю останніх років є збільшення витрат на науково-дослідні та конструкторські роботи великих фірм [4].

Незважаючи на позитивні зміни в загальних обсягах фінансування інноваційної діяльності, частка витрат на фінансування науково-дослідних робіт продовжує зменшуватися.

Витрати підприємств повинні бути оптимізованими, але який рівень витрат є оптимальним? Багато керівників підприємств намагаються вирішувати це питання. Як показує практика, результат не завжди задовільний [5]. Якщо підприємство складне за структурою, керівництво не може об'єктивно оцінити необхідність тих або інших витрат для певної ділянки виробничого процесу. Необдумане зменшення витрат "зверху" є небезпечним для діяльності підприємств.

Загалом, чітко організований інноваційний процес дасть змогу підприємствам впроваджувати нововведення. При цьому реально зменшити затрати, як на самі інновації, так і на подальше їх впровадження.

На сьогодні важлива роль у визначенні впливу інновацій на витрати належить аналізу дослідницької діяльності підприємства, тому потрібно

здійснювати ретельне та постійне оцінювання потреб ринку, виявляти способи їхнього задоволення. Врахування потреб ринку призводить до зміни акценту від кількісної до якісної сторони діяльності підприємств [6].

Отже,основними напрямками інноваційної діяльності щодо оптимізації витрат підприємства є: модернізація обладнання; технічне переоснащення підприємств з використанням сучасних інноваційних технологій; впровадження у виробництво нових видів продукції з урахуванням мінімізації відходів і можливості їхнього подальшого використання; розроблення нових технологічних процесів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ілляшенко С. М. Дослідження інновацій : монографія / за заг. ред. д-р екон. наук, проф. С. М. Ілляшенка. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2010. – 616 с.

2. Волков О. І. Економіка та організація інноваційної діяльності : підручник / за ред. О. І. Волкова, М. П. Денисенко. – 3-те вид. [перероб. та доп.]. – К., 2009. – 662 с.

3. Кузьмін О. Є. Проблеми оцінювання і формування інвестиційного потенціалу машинобудівних підприємств : монографія / О. Є. Кузьмін, С. В. Князь, Ю. О. Андріанов. – Львів : Укрпол., 2008. – 236 с.

4. Кузьмін О. Є. Оцінювання та регулювання інноваційної діяльності / за ред. О.Є. Кузьміна, С. В. Князя, Л. В. Марчука та ін. – Львів : Вежа і Ко, 2009. – 172 с.

5. Шим Дж. Методы управления стоимостью и анализ затрат : пер. с англ. / Дж. Шим, Дж. Г. Сигел. – М. : Изд-во "Филинь", 2009. – 344 с.

6. Наукова та інноваційна діяльність України // Статистичний зб. – К. : Вид-во "Держкомстат", 2008. – 246 с.

УДК: 911.3:504.03

ЕКОЛОГООРІЄНТОВАНИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ДЕРЖАВИ

Волошиновський С. В., *студент групи Б 5/1*
Науковий керівник – асистент Щербина Ю. О.
Миколаївський національний аграрний університет

Сільські території є основою забезпечення добробуту населення. Вони відіграють важливу роль у формуванні продовольчої безпеки, експортного потенціалу країни, збереження просторової цілісності природних екосистем та збалансованого регіонального розвитку. В Україні сільські території традиційно пов'язуються із аграрним сектором. Збільшення антропогенного навантаження на довкілля є одним із основних чинників процесу дестабілізації екосистем. З кожним роком вплив аграрного сектора на довкілля посилюється з інтенсифікацією сільськогосподарського виробництва [1].

Питання екологоорієнтованого розвитку сільських територій досліджувалося у працях багатьох науковців. Серед них: Н. Шишпанова, Н. Бобровська, М. Назаркевич та ін. Проте, проблема є надзвичайно актуальною і нагальною з огляду на посилення негативних тенденцій у екосистемах, потребує подальших досліджень.

На сьогоднішній день, екологічні проблеми набули глобального характеру і призводять до гальмування економічного та соціального розвитку держави, у тому числі й сільських територій. Це обумовило усвідомлення необхідності формування нової концепції екологоорієнтованого розвитку, яка буде заснована на безперервному розвитку цивілізації за умови збереження природного середовища.

Стратегія екологоорієнтованого розвитку аграрного сектора економіки є складовою базової стратегії зростання і повинна використовуватися у практичній діяльності сільськогосподарських підприємств. Вона передбачає зосередження зусиль у запровадженні досягнень науки, передової техніки і прогресивних технологій, які зумовлюють не лише зростання кількісних і якісних критеріїв у розвитку підприємства, але й відтворення та збереження його основного виробничого ресурсу – землі. У зв'язку з цим потребує розроблення екологоорієнтований підхід щодо використання природно-ресурсного потенціалу, забезпечення умов щодо розвитку галузі, формування передмов до гарантування екологічної безпеки.

Провівши дослідження, нами було встановлено, що екологоорієнтований розвиток – це такий розвиток, який сприяє встановленню оптимальних параметрів соціо-еколого-економічної системи, які не загрожують її цілісності та створюють можливості для динамічного розвитку і встановлення рівноваги між потребами суспільства і обмеженнями природного середовища. Такий розвиток повинен забезпечувати збереження асиміляційного потенціалу навколишнього природного середовища для теперішнього і прийдешніх поколінь людства.

Розвиток сільських територій України виступає одним з пріоритетних напрямків державної політики, яка спрямовується на вирішення проблем мешканців українського села. Оскільки саме вони становлять значну, а в деяких регіонах – переважаючу, частину населення нашої держави. Варто відмітити, що розвиток сільських територій України є складовою процесу диверсифікації економічної діяльності. Адже, використання наявних у сільській місцевості людських, земельних, природно-кліматичних та інших ресурсів зумовлює необхідність їхнього максимально повного збереження та примноження [1].

У світі існує значна кількість екологічних організацій, основною метою яких є реалізація заходів щодо покращення навколишнього середовища. Дії таких організацій спрямовані на вирішення екологічних задач. Метою діяльності міжнародних екологічних організації є переважно допомога країнам у визначенні і розв'язанні проблем стабільності і безпеки щодо покращення навколишнього середовища, а також поліпшення загального взаєморозуміння у екологічних питаннях [2].

Таким чином, напрям охорони навколишнього середовища як складової забезпечення сталого розвитку сільських територій повинен враховувати виведення з сільськогосподарського обороту деградованих і техногенно забруднених земель, розвиток органічного сільськогосподарського виробництва, облаштування сільських ландшафтів, удосконалення планів використання земельних, лісових та водних ресурсів, оптимізацію землекористування, формування цивілізованого ринку сільськогосподарських земель, тощо [3, с. 208].

Отже, нами було виявлено, що адаптація до міжнародних та європейських стандартів у екологічній сфері вимагає залучення значних обсягів капітальних вкладень у модернізацію галузей економіки на інноваційних засадах та пов'язане із нарощуванням економічного потенціалу країн світу. Таким чином, на нашу думку, використання позитивного досвіду розвитку сільських територій, акумульованого в країнах – членах ЄС протягом тривалого періоду їх соціально-економічної еволюції, є важливою складовою реалізації політики європейської інтеграції України, а також потужним важелем підвищення ефективності функціонування господарських комплексів сільських територій нашої держави та чинником зростання якості життя сільського населення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шишпанова Н. О. Актуальні проблеми зайнятості населення сільських територій та стратегічні напрямки їх вирішення / Н. О. Шишпанова // Сталий розвиток економіки. – 2015. – № 2. – С. 157-162.

2. Бобровська Н. В. Апроксимація міжнародного законодавства у збереженні і відновленні навколишнього середовища / Н. В. Бобровська // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2015. – Вип. 4. – С. 36-42.

3. Назаркевич М. Р. Удосконалення розвитку сільських територій як чинника підвищення рівня життя сільського населення / М. Р. Назаркевич // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 5. – С. 203-208.

УДК 004.738.5 : 336.741.243

BITCOIN – АЛЬТЕРНАТИВНА ВАЛЮТНА СИСТЕМА

Захиров М. П., *студент групи Б 3/2*
Науковий керівник – асистент Щербина Ю. О.
Миколаївський національний аграрний університет

У 2009 р. було впроваджено нову електронну валюту: Bitcoin, яка дуже швидко почала розповсюджуватись і привертати увагу суспільства. На сьогодні вона не залишається без уваги економістів, та диспутів щодо доцільності її існування. Особливої актуальності питання впровадження нової валюти набуло після публікації статті Майком Хирном – одним з основних розробників Bitcoin, в якій він зазначив, що "експеримент з криптовалютою не вдався" [1].

Біткоїн як нова криптовалюта ставала предметом дослідження, як вітчизняних так і зарубіжних науковців. Серед них: М. Хірн, Є. Резніченко, П. Кругман та ін. Проте, залишаються до кінця нерозкритими деякі аспекти її існування. Виникає необхідність визначення її місця в світовій економіці.

Біткоїн – це електронна валюта, якою можна оплачувати покупки, деякі послуги, або просто купити в інвестиційних цілях. Але це не традиційна валюта, і навіть не електронні гроші. У біткоїна не існує єдиного емітента. Немає центрального банку або установи, яка випускає монети в обіг і встановлює їх курс. Емітентом монет може стати практично будь-хто. По суті, електронна платіжна система біткоїн – це математична машина, яка регулюється закладеними в неї формулами і математичними законами, а тому не вимагає регулювання ззовні. Кожна "монета" має унікальний криптографічний код, а всі операції з біткоїнами записуються у відкритому доступі для всіх користувачів системи. Сама ж система також не централізована, а "розкидана" по тисячах "вузлів" – комп'ютерів окремих користувачів. Можна сказати, що вона повторює структуру інтернету [2].

У деяких країнах операції з криптовалютою офіційно дозволені. Зазвичай їх розцінюють як товар чи інвестиційний актив, які регулюються відповідним законодавством для можливості оподаткування. Також Bitcoin в деяких випадках визнають в якості розрахункової грошової одиниці. Наприклад в Японії, нова валюта є законним платіжним засобом з податком на їх придбання, в той час як в Китаї операції з біткоінами дозволені лише для фізичних осіб і заборонені для банків.

В Україні на сьогодні не має жодного законодавчого акту чи роз'яснень які могли б юридично контролювати обіг Bitcoin в державі. Теоретично нова валюта може належати до електронних грошей. Але українським законодавством передбачено, що емісія грошей може здійснювати тільки банківською системою, а Bitcoin, не має центру емісії.

Під час дослідження, нами було визначено і систематизовано переваги та недоліки Bitcoin як фінансової структури (рис. 1).

Рисунок 1 – Переваги та недоліки електронної валюти Bitcoin
Джерело: побудовано автором

Таким чином, Bitcoin необхідно віддати належне. Задум фінансової системи, криптовалюти незалежної від різноманітних бюрократичних аномалій це більше ніж просто необхідність в наш час, але нажаль не можливо сподіватись на подолання бюрократії таким шляхом. Система на теперішньому етапі розвитку є доволі нестабільною, і далеко не досконалою, не здатна взяти на себе функції деяких фіатних валют. На нашу думку, в майбутньому відбудеться злиття реальних і віртуальних грошей з кращими якостями тих і інших, але скоріш за все Bitcoin не матимуть до цього відношення. Оскільки нова електронна валюта не має довгострокового майбутнього.

ЛІТЕРАТУРА

1. Хірн М. The resolution of the Bitcoin experiment [Електронний ресурс] / М. Хірн // Режим доступу : https://medium.com/@octskyward/the-resolution-of-the-bitcoin-experiment-dabb30201f7#.ravpbyw5a. – Дата останнього доступу: 03.03.2017 р. – Назва з екрану.
2. Резніченко Є. Біткоїн: валюта майбутнього чи фінансова піраміда [Електронний ресурс] / Є. Резніченко // Режим доступу : http://www.prostobank.ua/. – Дата_останнього доступу: 03.03.2017 р. – Назва з екрану.
3. Кругман П. Bits and Barbarism [Електронний ресурс] / П. Кругман // Режим доступу : http://www.nytimes.com/2013/12/23/opinion/krugman-bits-and-barbarism.html?_r=0. – Дата останнього доступу: 03.03.2017 р. – Назва з екрану.

УДК 334.722:330.162(477)

СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНИЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ: ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ ЧИННИКИ

Зінкевич А. Л., *студетка групи Б 5/1*
Науковий керівник – асистент Щербина Ю. О.
Миколаївський національний аграрний університет

В Україні, соціально відповідальний бізнес знаходиться на шляху розвитку. На сьогоднішній день, зазначена тема є досить актуальною. Оскільки такий бізнес стає частиною соціального та бізнесового життя, переходячи від простіших до більш розвинених форм і концепцій. Дуже часто соціальну відповідальність бізнесу ототожнюють з доброчинністю або із покращенням ефективності застарілого обладнання. Це найпоширеніший міф корпоративної відповідальності. Йдеться не лише про благодійність та закриття неефективних "брудних" виробництв, а й про сутність компанії, про ефективність її функціонування.

Питання соціальної відповідальності бізнесу ставало предметом дослідження багатьох українських науковців. Серед них: А. Колот, Н. Сокол, А. Глібова, Н. Сіренко, Т. Лункіна та ін. Проте, тема й надалі залишається актуальною та до кінця не розкритою, потребує подальших досліджень.

Варто відмітити, що соціальна відповідальність має різні рівні розуміння, сприйняття, реалізації та етапів формування залежно від її суб'єктів та сфери застосування. Але в будь-якому разі забезпечення її становлення залишається все більш актуальним та затребуваним в Україні, окремих державах та світі в цілому [4].

Наприкінці XX століття бізнесмени, політики, соціум у цілому врешті-решт почали усвідомлювати те, на чому багато десятиліть акцентували увагу вчені, а саме: пріоритет у формуванні загальної політики має належати політиці соціальній, а людина – це не тільки і не стільки фактор виробництва, це – найбільша цінність, мета економічного розвитку [1]. Інституційне середовище як складна єдність формальних і неформальних інститутів відіграє також ключову роль у процесі формування та розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні.

З 2006 р. в Україні існує місцева мережа Глобального договору, яка об'єднує понад 160 учасників – від великих міжнародних та українських компаній до середніх і малих підприємств, а також неурядових організацій, академічних установ, бізнес-асоціацій тощо. Основою Глобального договору є 10 принципів у сферах прав людини, трудових відносин, навколишнього природного середовища та протидії корупції, що становлять своєрідний кодекс етичної корпоративної поведінки, дотримання яких є обов'язковим для учасників. Незважаючи на добровільність участі, вимогою для компаній є надання щорічних звітів про реалізацію принципів Глобального договору в повсякденній діяльності. За 10 років існування до ініціативи приєдналися понад 8000 компаній та інших організацій з більше ніж 130 країн.

За даними дослідження проекту AISEC (Association Internationale des Etudiants en Sciences Economiques et Commerciales), найменша поінформованість про соціальну відповідальність бізнесу характерна для

підприємств транспорту та підприємств побуту і комунальних служб – 52,9 % і 57,5% відповідно. Найбільше інформовані про концепцію соціально відповідального бізнесу компанії фінансового сектора (94%), виробництва промислових товарів (84,5%) і торгівлі (83,2%). Значні відмінності спостерігаються на регіональному рівні. Якщо у Києві поінформованість про соціальну відповідальність продемонструвало 90,7% опитаних компаній, то у Львові лише 62,9 %, а в Донецьку – 61,5 % компаній [2].

Соціальна відповідальність бізнесу багатьма сприймається лише як акт благодійності, але в дійсності вона містить в собі процедури і практики компаній з таких аспектів як: організаційне управління, права людини, трудові відносини, етична операційна діяльність, захист навколишнього середовища та прав споживачів, розвиток місцевих громад та співпраця з ними [3].

Таким чином, слід зазначити, що основними характеристиками соціальної відповідальності бізнесу є: добровільність, інтегрованість у бізнес-стратегію підприємства, системність, користь для всіх зацікавлених сторін (співробітників, споживачів, акціонерів, товариств, тощо), а також для самого підприємства, внесок у процес сталого розвитку, тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Колот А. М. Асиметрії розвитку соціально-трудової сфери: зарубіжний досвід і вітчизняні реалії / А. М. Колот // Україна: аспекти праці. – 2011. – № 8. – С. 3-11.
2. Максименко С. Д. Психологія підприємницької діяльності / С. Д. Максименко // Філософська і соціологічна думка. – 2010. – № 5. – С. 15-21.
3. Глібова А. А. Соціальна відповідальність бізнесу України на сучасному етапі формування ринкових відносин [Електронний ресурс] / А. А. Глібова // Режим доступу : http://sibac.info/index.php/2009-07-01-10-21-16/3898-2012-09-28-06-31-52. – Дата останнього доступу: 01.03.2017. – Назва з екрану.
4. Сіренко Н. М. Соціальне підприємництво в Україні: основні аспекти [Електронний ресурс] / Н. М. Сіренко, Т. І. Лункіна // Режим доступу : http://dspace.mnau.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/1904/1/_1_2016%20сиренко%20рус.pdf. – Дата останнього доступу: 01.03.2017. – Назва з екрану.

УДК 331.101 (477.73)

АНАЛІЗ СТАНУ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Жигало В. І., *студент групи Ф 4/2*
Науковий керівник – асистент Щербина Ю. О.
Миколаївський національний аграрний університет

На сучасному етапі розвитку економіки України, ускладненому соціально-економічними змінами, постала необхідність у виокремленні поняття “трудові ресурси”, визначенні їх ролі як головної складової ресурсного потенціалу. Вони відіграють важливу роль у розвитку не лише певних регіонів, а і всієї держави загалом. Трудові ресурси можна визначити, як частину працездатного населення країни, яка має всі необхідні фізичні та інтелектуальні здібності, для того, щоб брати участь в трудовій діяльності. До них можемо віднести економічно-активне населення, до якого в свою чергу включають населення працездатного віку, студентів, пенсіонерів, тощо.

Вивченням, оцінкою, значенням та роллю трудових ресурсів у розвитку України займалися багато науковців. Серед яких: В. Залунін, М. Бородін, В. Кравченко, Н. Шишпанова та ін. Проте, тема не втрачає своєї актуальності та потребує подальших досліджень, як з теоретичної, так і з практичної точок зору.

Можемо відмітити, що Миколаївська область має значний ресурсний потенціал. Станом на 2015 р. рівень економічної активності населення працездатного віку становив 67,6%. У зв’язку з нестабільною економічною ситуацією в Україні, велика кількість підприємств області опинилися в досить скрутному становищі, що в свою чергу призвело до значного скорочення кількості робочих місць і як наслідок – збільшення рівня безробіття [3]. Так, рівень зайнятого населення у Миколаївській області у звітному 2015 р. становив 67,6%, що на 1.2 в.п. менше ніж аналогічний показник базисного 2013 р. Такі негативні зміни призвели до збільшення рівня безробітного населення у 2015 р. на 1,4 в.п. порівняно з 2013 р. (рис.1).

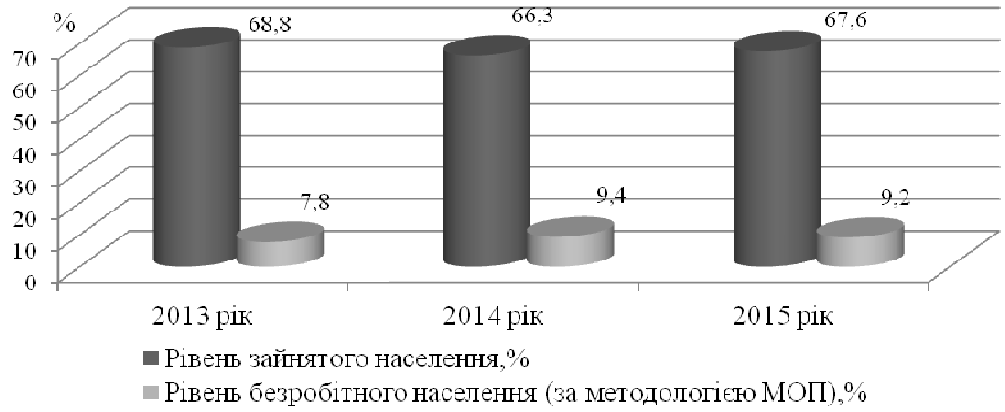

Рисунок 1 – Рівень зайнятості населення працездатного віку в Миколаївській області, 2013-2015 рр.,%

Джерело: побудовано з використанням матеріалів [1]

У звітному 2015 р. кількість безробітного населення (за методологією МОП) віком від 15 до 70 років становила 49,5 тис. осіб, що на 16,2% перевищило аналогічний показник базисного 2013 р. Працездатне населення

Миколаївської області має досить широкий вибір професій за видами економічної діяльності. За статистичними даними у 2015 р. було працевлаштовано близько 14800 осіб. Проте, поряд з такими позитивними змінами, попит і пропозиція робочої сили і наділі залишаються не збалансованими. Найбільша працевлаштованість була зафіксована у галузі сільського господарства, що становило майже 6312 осіб (рис. 2).

Рисунок 2 – Чисельність працевлаштованого населення за видами економічної діяльності в Миколаївській області, 2015 р.,осіб

Джерело: побудовано з використанням матеріалів [1]

Таким чином, провівши аналіз стану трудових ресурсів Миколаївської області, було встановлено причини зменшення рівня зайнятого населення. Основними з них є: нестабільний стан економіки країни, котрий дає значний поштовх на скорочення робочих місць, призводить до підвищення рівня непрацездатного населення. Результатом таких змін стає постійне зниження соціально-економічних показників області. За останні роки кількість безробітних (за методологією МОП) віком від 15 до 70 років значно збільшилася, що є досить негативним. Пріоритетною галуззю області було визначено сільське господарство, де було зафіксовано найбільшу кількість працевлаштованих осіб, тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/. – Дата останнього доступу: 19.02.17 р. – Назва з екрану.
2. Залунін В.Ф. Проблеми та перспективи розвитку трудових ресурсів в Україні [Електронний ресурс] / В. Ф. Залунін, М. О. Бородін, В. В. Кравченко // Режим доступу : http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/4/18.pdf. – Дата останнього доступу: 19.02.17 р. – Назва з екрану.
3. Шишпанова Н. О. Особливості зайнятості населення сільських територій Миколаївської області [Електронний ресурс] / Н. О. Шишпанова // Режим доступу : http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Visnyk-HNAU/2013-4.pdf/27.pdf. – Дата останнього доступу: 19.02.17 р. – Назва з екрану.

УДК 331.522.4

СУЧАСНИЙ СТАН ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Костенко Т. А., *студент групи Ф 3/1*
Науковий керівник – асистент Щербина Ю. О.
Миколаївський національний аграрний університет

Зайнятість відіграє важливу роль у забезпеченні відповідного рівня життя населення України, впливає на формування та розвиток професійних можливостей суспільства в цілому. Зайнятість населення можна визначити, як трудову діяльність громадян, яка пов'язана із задоволенням особистих і суспільних потреб, що не суперечить законодавству і, як правило, приносить заробіток (трудовий дохід).

Питання зайнятості населення ставало предметом дослідження у працях багатьох науковців. Серед яких: Н. Шишпанова, Л. Боднар, Л. Медвідь, В. Гречишкін та ін. Проте, тема не втрачає своєї актуальності та потребує подальших досліджень.

Згідно із законом України “Про зайнятість населення” від 05.07.2012 р. № 5067-VI до зайнятого населення належать особи, які працюють за наймом на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, особи, які забезпечують себе роботою самостійно (у тому числі члени особистих селянських господарств), проходять військову чи альтернативну (невійськову) службу, на законних підставах працюють за кордоном та які мають доходи від такої зайнятості, а також особи, що навчаються за денною формою у загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах та поєднують навчання з роботою. Розрізняють різні форми зайнятості (рис.1) [1].

Зайнятість є невід’ємним і ключовим елементом відтворення сукупної робочої сили, працездатного населення. Без зайнятості працездатне населення – суб’єктивна продуктивна сила – не функціонує як фактор виробництва, не створює той продукт, який іде на відтворення робочої сили. Зайнята людина праці є одночасно складовою продуктивних сил і носієм усієї системи економічних відносин [3, с. 24]. Рівень зайнятості характеризує ступінь використання працездатного населення у сфері суспільно корисної праці. Величина даного показника відображає сформовану економічну ситуацію в країні. Вона залежить від розвитку продуктивних сил, науково-технічного прогресу в суспільстві та рівня добробуту населення [4].

За офіційними даними Державної служби статистики України у І півріччі 2015 р. кількість зайнятого населення, яке працювало на неформальних робочих місцях, становила 4,3 млн осіб, що становило 26,4% від загальної кількості зайнятого населення (наприкінці 2014 р. цей показник становив 25,1%). За останнє десятиріччя рівень формальної зайнятості

населення у віці 15-70 років в Україні зменшився з 57,7% до 57,0%. У той же час, доля неформально зайнятих цієї вікової категорії збільшилась в 1,2 рази з 21,5% в 2005 р. до 26,4 % в 2015 р. [2].

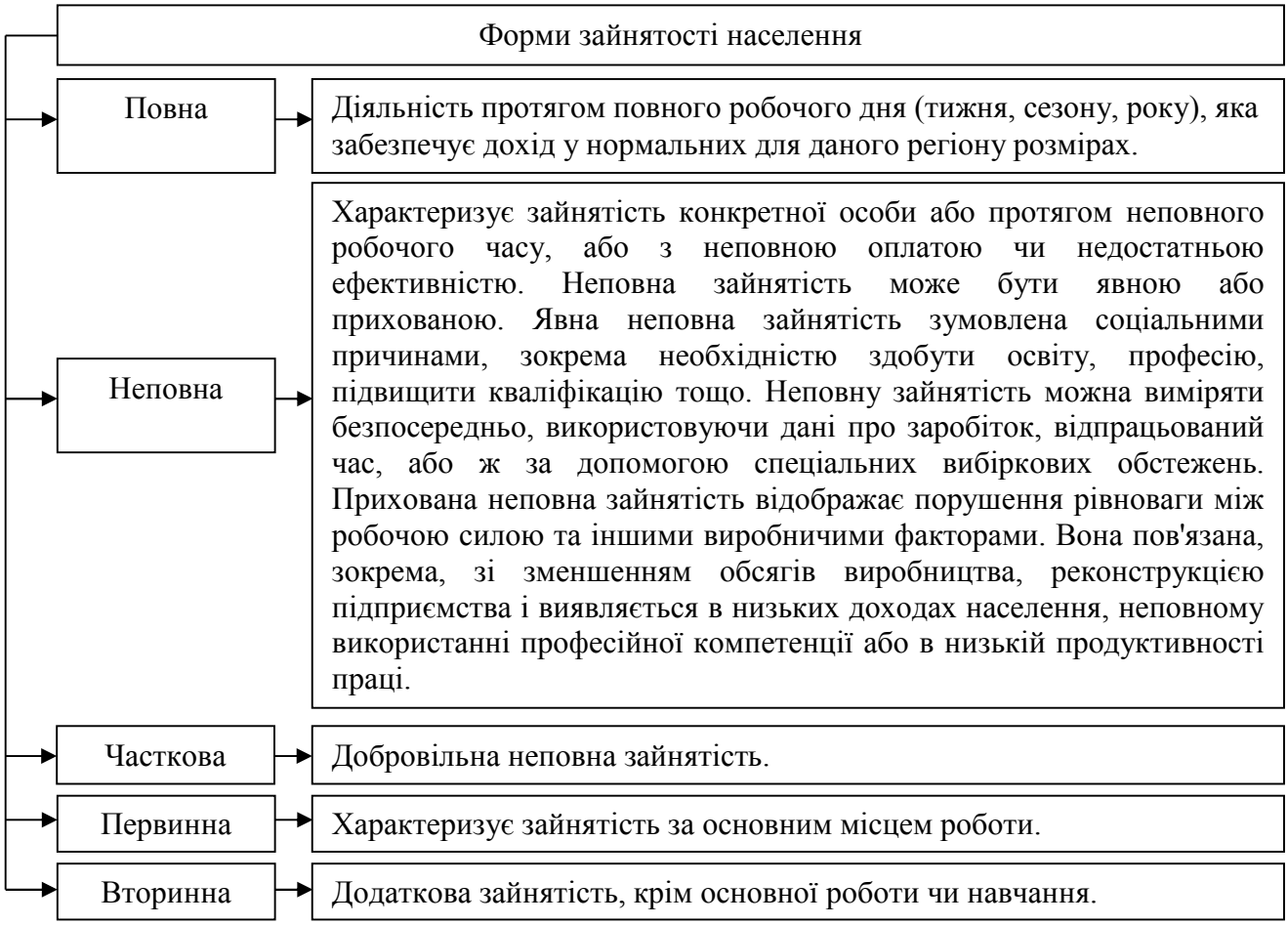

Рисунок 1 – Форми зайнятості населення в Україні

Джерело: побудовано автором з використанням матеріалів [1]

Таким чином, сьогодні в Україні виникає необхідніс формування політики ефективної зайнятості, яка б забезпечувала створення мотиваційних механізмів високоефективної праці та соціальний захист населення при втраті робочих місць. Основними напрямами економічної політики України, на сучасному етапі, повинно стати формування протягом певного відповідного часу загальнодержавного регульованого ефективного ринку праці, розгалуженої дійової служби зайнятості, тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про зайнятість населення : Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5067-17. – Дата останнього доступу: 19.02.17 р. – Назва з екрану.

2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/. – Дата останнього доступу: 19.02.17 р. – Назва з екрану.

3. Боднар Л. Р. Зайнятість населення України в умовах виходу з фінансової кризи [Електронний ресурс] / Л. Р. Боднар, Л. Г. Медвідь // Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vlca_ekon/2011_38/04.pdf. – Дата останнього доступу: 19.02.17 р. – Назва з екрану.

4. Шишпанова Н. О. Актуальні проблеми зайнятості населення сільських територій та стратегічні напрямки їх вирішення [Електронний ресурс] / Н. О. Шишпанова // Режим доступу : https://scholar.google.com/. – Дата останнього доступу: 19.02.17 р. – Назва з екрану.

УДК 334.72:330.162

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Мец Н. С., *студентка групи Б 5/1*
Науковий керівник – асистент Щербина Ю.О.
Миколаївський національний аграрний університет

На сьогоднішній день питання соціальної відповідальності є дуже актуальними. Оскільки, стосуються не лише окремого громадянина України, підприємства чи організації, а й самої держави. Для розвитку цивілізованих суспільних відносин важливим є формування паритету інтересів бізнесу, держави та суспільства. Важливим інструментарієм побудови партнерських відносин у вирішенні нагальних питань слугує механізм соціальної відповідальності. З кожним роком населення стає все менш соціально відповідальним, що тягне за собою негативні наслідки. Зокрема, збільшується незадоволення суспільства власним життям або його умовами. З кожним роком населення приділяє все менше уваги питанням збереження навколишнього середовища, зосереджуючись лише на вирішені власних проблем.

Питання розвитку соціальної відповідальності в Україні досліджувалися у працях багатьох науковців. Серед них: О. Охріменко, Т. Іванова, Т. Лункіна, А. Бурковська, Л. Негель, С. Мельник, Т. Тресвятська та ін. Проте, тема й надалі залишається актуальною та до кінця не розкритою, потребує подальших досліджень.

Згідно міжнародного стандарту ISO 26000 “Настанова по соціальній відповідальності” від 28 жовтня 2010 р., соціальна відповідальність – це відповідальність організації за вплив її рішень і діяльності на суспільство і довкілля через прозору і етичну поведінку, яка сприяє стійкому розвитку, здоров’ю і добробуту суспільства; враховує очікування зацікавлених сторін; відповідає діючому законодавству і узгоджується з міжнародними нормами поведінки; інтегрована в діяльність всієї організації і реалізується нею на практиці [1].

Сутність соціальної відповідальності полягає в обов'язку особи виконувати відповідні політичні, юридичні та моральні вимоги, що пред'являються суспільством, державою та колективом. На сьогоднішній день, відомі різні види соціальної відповідальності, зокрема: цивільно-політична, професійна, моральна, суспільна, юридична, екологічна та інші [2].

В сучасному світі є розповсюджене створення так званих соціальних програм (добровільно здійснювана організацією діяльність з охорони природи, розвитку персоналу, створення сприятливих умов праці, підтримки місцевого співтовариства, благодійна діяльність та добросовісна ділова практика), метою яких є задоволення потреб суспільства та підвищення соціальної сфери в державі [3].

Варто відмітити, що, на сьогоднішній день, немає належного нормативно-правового забезпечення, яке б регламентувало соціальну відповідальність в Україні. Проте, органи державної влади посилаються на Міжнародні стандарти ISO, що на нашу думку є хибним. Адже вони не можуть сприяти розвитку соціальної відповідальності окремої країни. Кожна держава – індивідуальна, має свої власні потреби та проблеми, які потребують вирішення.

Соціально-відповідальна поведінка основних суб'єктів суспільства – державних та місцевих органів влади, корпоративних структур, громадських організацій, громадян є гарантією сталого економічного та соціального розвитку, покращення якості життя, удосконалення виробничих відносин. Основні ідеї концепції сталого розвитку мають бути реалізовані шляхом прийняття стратегій соціальної відповідальності учасниками економічних відносин. Такий підхід дозволить інтегрувати в управлінські рішення передовий досвід поєднання приватних та суспільних інтересів на шляху підвищення конкурентоспроможності [4, с. 32].

Посилення соціальної активності населення та стимулювання підвищення якості робочої сили є тими факторами, що забезпечать сталий соціально-економічний розвиток країни. На нашу думку, українській владі необхідно мотивувати підприємства та організації до проведення різних благодійних акцій, надання допомоги малозабезпеченим верствам населення, тощо. Досягти цього можна шляхом надання державної підтримки, прикладом якої може бути, відміна сплати або зменшення ставки екологічного податку підприємствам, які власними силами допомагають поліпшенню навколишнього середовища, або забезпечують господарськими чи продовольчими ресурсами соціальні заклади (дитячі будинки, лікарні, дитячі садочки, школи тощо). Вище зазначені заходи призведуть до єдиної спільної діяльності не лише підприємств та організацій, а й всього суспільства в цілому, підвищать рівень життя населення, покращать навколишнє середовище та загартують національний дух в суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Настанова по соціальній відповідальності : Міжнародний стандарт ISO 26000 від 28 жовтня 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sic.com.ua. – Дата останнього доступу: 27.02.2017 р. – Назва з екрану.

2. Охріменко О. О. Соціальна відповідальність : навч. посіб. / О. О. Охріменко, Т. В. Іванова. – К. : Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут", 2015. – 180 с.

3. Лункіна Т. І. Особливості формування соціальної відповідальності в Україні [Електронний ресурс] / Т. І. Лункіна, А. В. Бурковська // Режим доступу : http://217.77.213.157:8080/jspui/bitstream/123456789/1112/1/2013-lunkina-burkovskaya-ofsou.pdf. – Дата останнього доступу: 01.03.2017 р. – Назва з екрану.

4. Негель Л. С. Світовий досвід розвитку соціального партнерства та його формування в Україні / Л. С. Негель // Стратегічна панорама. – 2009. – № 2. – С.29-35.

5. Мельник С.В. Шляхи стимулювання соціальної відповідальності вітчизняного бізнесу [Електроний ресурс] / С. В. Мельник, Т. А. Тресвятська, Л. В. Будьонні // Режим доступу : www. lir.lg.ua/shlahi.doc. – Дата останнього доступу: 27.02.2017 р. – Назва з екрану.

УДК 336.273.3(477)

ЗОВНІШНІЙ ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО СКОРОЧЕННЯ

Трум О. Ю., *студетка групи Б 2/1*
Науковий керівник – асистент Щербина Ю. О.
Миколаївський національний аграрний університет

На сьогоднішній день, однією з найбільш актуальних проблем в Україні є постійне зростання зовнішньої державної заборгованості. Необхідність збільшення розмірів зовнішніх позик обумовлена в першу чергу потребою зменшення дефіциту бюджетних коштів. Варто відмітити, що залучення коштів в іноземних кредиторів має негативні наслідки. Серед них: ризик значного збільшення зовнішнього боргу внаслідок девальвації національної валюти; потреба сплачувати відсотки від взятої позики; ризик неспроможності розрахуватися з кредиторами за отримані послуги (як результат – дефолт), тощо [1].

Питання стану зовнішнього державного боргу України та напрями його зменшення досліджувалися у працях багатьох науковців. Серед них: П. Козелецький, А. Кравченко, О. Кремень та ін. Проте, враховуючи численні здобутки науковців, тема й надалі залишається актуальною та до кінця не розкритою. Потребує подальших досліджень, як з теоретичної так і з практичної точок зору.

Відповідно до Бюджетного Кодексу України від 08.07.2010 р. № 2456-VI (зі змінами та доповненнями), державний борг – це загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених

кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення [2].

Розміри державного боргу України, його структуру, джерела і строки погашення встановлює Верховна Рада України одночасно із затвердженням Державного бюджету України. Величина основної суми боргу не має перевищувати 60% фактичного річного ВВП. Цієї критичної межі Україна досягла лише у 1999 р., коли державний та гарантований борг становив 61% ВВП [3].

Провівши дослідження, нами було встановлено, що протягом 2010-2017 рр. розмір зовнішнього державного боргу поступово збільшувався (рис. 1). Так, станом на 01.01.2017 р. він становив 45604,6 млн. дол. США, що на 72% перевищило аналогічний показник базисного 2010 р. Причинами цього є: глибокий макроекономічний занепад, спричинений втратою Автономної Республіки Крим, східної частини Донецької та Луганської областей; складна політична криза та військовий конфлікт на Сході України; збільшення державних видатків без відповідного зростання державних доходів; циклічне падіння виробництва, яке призводить до зменшення дохідної частини державного бюджету, тощо [4].

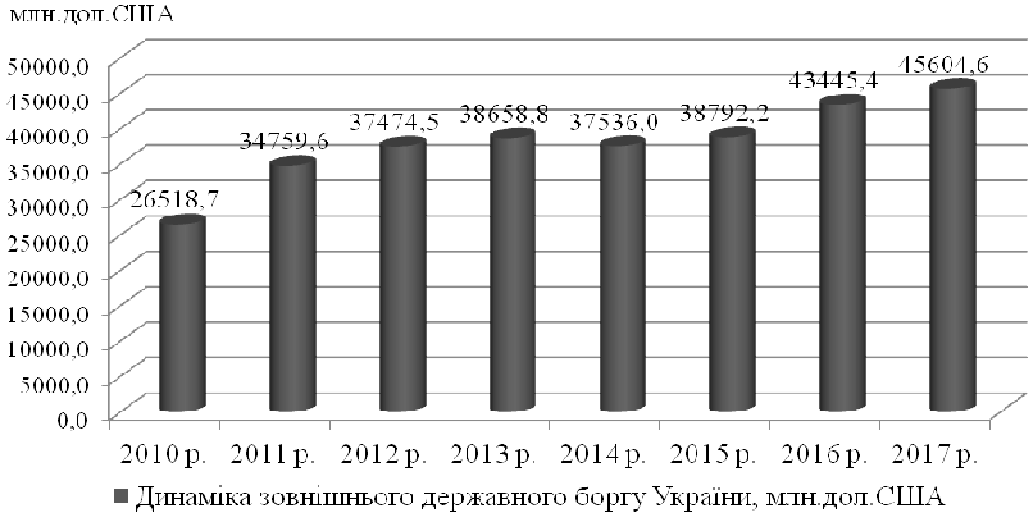

Рисунок 1 – Динаміка зовнішнього державного боргу України, 2010-2017 рр., млн. дол. США

Джерело: побудовано автором з використанням матеріалів [4]

Варто відмітити, що подальше зростання зовнішнього державного боргу України може призвести до негативних наслідків, серед яких: втрата економічної незалежності України, девальвація гривні, як національної валюти, погіршення загального рівня життя населення, тощо. На нашу думку, для скорочення розмірів зовнішнього державного боргу, необхідно: впроваджувати більш жорстку державну політику в частині залучення іноземних запозичень; модернізувати систему заходів щодо управління зовнішнім боргом України; збільшити частку внутрішнього державного боргу та зменшити частку зовнішнього; залучати іноземних інвесторів, а також впроваджувати жорсткий контроль за витрачанням взятих в позику

коштів, тощо. Державна політика управління зовнішнім державним боргом України повинна бути зорієнтована на інвестиційно-інноваційні методи економічної стабілізації, а розмір державного боргу має визначатися на підставі прогнозів в часовому інтервалі в період від декількох років задля того, щоб створити збалансований бюджет, стабільний макроекономічний розвиток і стійку фінансову систему.

ЛІТЕРАТУРА

1. Козелецький П. С. Проблеми зовнішнього державного боргу України, його обслуговування та регулювання / П. С. Козелецький, А. В. Кравченко // Економічний простір. – 2013. – № 71. – С. 56-65.
2. Бюджетний Кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17. – Дата останнього доступу: 18.02.17 р. – Назва з екрану.
3. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.niss.gov.ua/public/File/ 2015_analit/derzh_borg.pdf. – Дата останнього доступу: 18.02.17 р. – Назва з екрану.
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua. – Дата останнього доступу: 18.02.17 р. – Назва з екрану.

УДК 338.3:339.137.2

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО АУТСОРСИНГУ В УКРАЇНІ

Човага С. В., *студент групи Б 5/1*
Науковий керівник – асистент Щербина Ю. О.
Миколаївський національний аграрний університет

В умовах посилення кризових явищ в економіці України, які супроводжуються ризиками збитків, втратою прибутків або навіть бізнесу, посилення конкуренції викликає потребу здійснювати заходи щодо більш ефективного управління активами підприємства. Економне та результативне виконання усіх управлінських функцій ґрунтується на пошуку досягнення економічних переваг перед конкурентами. Питання структурування фінансових потоків з точки зору їх важливості та подальші рішення щодо доцільності передачі спеціалізованим підприємствам їх супровід на засадах аутсорсингу визначають ефективність управління бізнесом в цілому.

Питання щодо особливостей формування та розвитку аутсорсингу на сільськогосподарських підприємствах досліджувалися в роботах багатьох науковців. Серед них: О. Дідух, А. Поплюйко, М. Доннеллан, Е. Йордон, Я. Данвар та інші. Проте, тема не втрачає своєї актуальності та потребує подальших досліджень.

Більшість робіт, присвячених питанню співпраці з аутсорсинговими фірмами щодо ведення бухгалтерського обліку мають інформаційний, прикладний характер. Найчастіше вони спрямовані на визначення переваг або недоліків передачі обслуговування облікових завдань підприємства аудиторським чи іншим фірмам.

Впровадження аутсорсингу спрямоване на покращення ефективності діяльності підприємства, вивільнення ресурсів за рахунок передачі окремих непрофільних функцій стороннім спеціалізованим підприємствам для можливості зосередження на основній діяльності фірми та подальшому її розвитку та розширенню.

Завдяки використанню системи аутсорсингу стає можливим підвищення ефективності управління підприємством незалежно від його завантаженості, і в першу чергу в результаті підвищення якості виконання. При цьому відбувається скорочення витрат на власну інфраструктуру, оскільки оплачуються лише послуги аутсорсингової фірми. Україна має значний потенціал щодо розвитку аутсорсингу, запровадження якого може значно підвищити конкурентоспроможність вітчизняних підприємств та суб'єктів господарювання загалом. Однак основними перешкодами для розвитку аутсорсингу в Україні є недостатня підтримка держави, складність контролю за діяльністю аутсорсера та непередбачуваність його економічного стану. Проте, не зважаючи на ряд перешкод для розвитку аутсорсингу в Україні, існують і певні переваги, що роблять нашу країну привабливою для здійснення аутсорсингових операцій, зокрема із залученням іноземних компаній, а саме: значна кількість незайнятих кваліфікованих кадрів; нижча оплата праці, ніж в європейських країнах і в США; достатньо високий рівень володіння іноземними мовами, тощо [1, с. 179-180].

При передачі бухгалтерії на аутсорсинг, підприємство має можливість отримати наступні переваги, зокрема: якість надання послуг, оскільки у спеціалізованій компанії працює команда бухгалтерів, ведення документації і складання звітності проходить багаторівневий контроль; бухгалтерська компанія, крім того, що несе матеріальну відповідальність у випадку нарахування пені або штрафу відповідає перед клієнтом і своєю репутацією [2, с. 339].

Також існує ряд чинників, які створюють несприятливе середовище для розвитку і запровадження аутсорсингу на підприємствах. Сюди відносять:

– звичку керівних ланок підприємства завжди мати біля себе свого бухгалтера;

– недовіру керівних ланок підприємства щодо нерозголошення комерційної таємниці;

– невпевненість керівних ланок підприємства у професіоналізмі працівників сторонньої компанії [2, с. 339].

Проте такі керівники, які не довіряють стороннім спеціалізованим фірмам, не беруть до уваги той факт, що такі компанії в силу своєї вузької спеціалізації забезпечені великою кількістю висококваліфікованих

працівників, які ведуть багато фірм та мають хороший досвід у багатьох різних сферах діяльності.

Отже, можна стверджувати про те, що аутсорсинг є новим прогресивним методом організації управління діяльністю, який полягає у передачі функцій, які не стосуються основного виробництва, аутсорсинговим компаніям, які спеціалізуються саме на цьому і забезпечені висококваліфікованим персоналом. Запровадження аутсорсингу на вітчизняних підприємствах – це новий вид співробітництва, який дозволить підприємствам ефективніше функціонувати, вивільнити додаткові ресурси і спрямувати їх на розвиток підприємства, а також суттєво посилити конкурентні позиції на ринку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дідух О. В. Сутність аутсорсингу та перспективи його застосування в Україні / О. В. Дідух // Економічний простір. – 2011. – № 54. – С. 173-182.

2. Поплюйко А. М. Бухгалтерський аутсорсинг: сучасний стан та перспективи розвитку в Україні / А. М. Поплюйко. // Фінанси, облік і аудит. – 2011. – № 18. – С. 335-340.

УДК 657.471:331.2:631.11

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Юрченко О. Г., *студентка групи Б 5/1*
Науковий керівник – асистент Щербина Ю. О.
Миколаївський національний аграрний університет

Винагорода за працю, яка забезпечує матеріальну зацікавленість є одним із основних трудових стимулів на сільськогосподарських підприємствах. Застосування неефективної системи оплати праці призводить до негативних наслідків, серед яких: зниження якості продукції, погіршення трудової дисципліни, трудові конфлікти між роботодавцем та працівниками підприємства, зниження продуктивності праці, що в свою чергу, негативно впливає на кінцеві результати діяльності сільськогосподарських підприємств.

Питання удосконалення організації розрахунків з оплати праці досліджували різні науковці, серед яких: А. Жуков, А. Калина, В. Ковальов, А. Колот, С. Мочерний, Л.Сук, Н. Салова, О. Дробишева, К. Крищенко та інші. Враховуючи численні дослідження науковців, проблема удосконалення організації оплати праці на сільськогосподарських підприємствах і надалі залишається актуальною та до кінця не розкритою, потребує подальших досліджень, як з теоретичної так і з практичної точок зору.

Згідно Закону України “Про оплату праці” від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР, заробітна плата – це винагорода, обчислена у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу [1]. В сучасних умовах господарювання сільськогосподарські підприємства мають змогу самостійно обирати форми та види заробітної плати, компенсаційних виплат та заохочень (рис. 1).

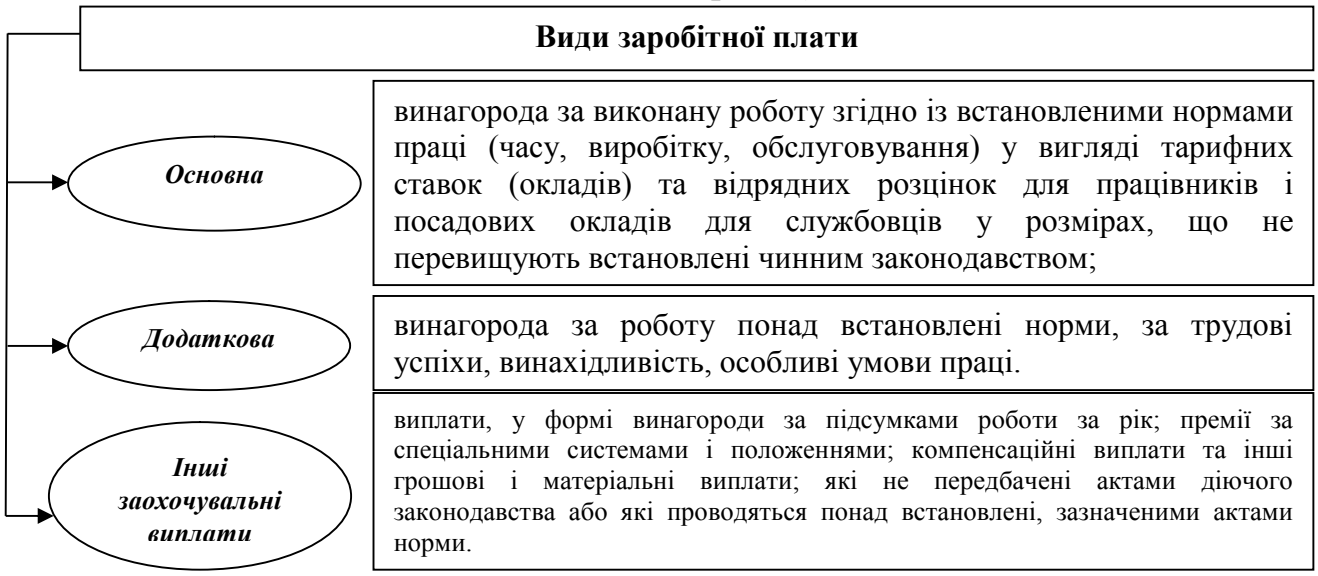

Рисунок 1 – Види заробітної плати в Україні

Джерело: побудовано автором з використанням матеріалів [1]

Варто відмітити, що розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності сільськогосподарського підприємства і максимальним розміром не обмежується. Отже, враховуючи вищезазначене, нами було проведено аналіз рівня заробітної плати у Миколаївській області (рис. 2).

Рисунок 2 – Середньомісячна номінальна заробітна плата працівників зайнятих у сільському господарстві, 2010-2015 рр.

Джерело: побудовано автором

У сільськогосподарських підприємствах рівень оплати праці значною мірою залежить від кінцевих результатів їх діяльності. Однак існуючий

порядок нарахування оплати праці працівникам сільськогосподарських підприємств часто зорієнтований на проміжні результати. Для удосконалення існуючої системи на підприємствах можна запровадити безтарифну модель оплати праці в поєднанні з відсотковою системою. Таким чином, заробітну плату працівників будуть визначати, як відсоток від кінцевих результатів діяльності сільськогосподарського підприємства. Також доцільним було б розробляти Положення про преміювання працівників на підприємстві. Система мотивації працівників сільськогосподарських підприємств повинна бути орієнтована на кінцевий результат та мати справедливий характер.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр. – Дата останнього доступу: 19.02.2017 р. – Назва з екрану.
2. Грішнова О. Підвищення заробітної плати як передумова економічного зростання та соціального розвитку економіки / О. Грішнова // Оплата праці: проблеми теорії та практики. – 2010. – № 5. – С. 84-88.
3. Салова Н. Сучасне розуміння сукупної винагороди за працю / Н. Салова // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – № 9. – С. 602-607.
4. Дробишева О.О. Економічна сутність, форми та системи оплати праці / О. О. Дробишева // Україна: аспекти праці. – 2010. – № 5. – С. 23-28.
5. Крищенко К. Удосконалення організаційно-економічного механізму управління оплатою праці / К. Крищенко // Україна: аспекти праці. – 2007. – № 6. – С. 9-16.

УДК 504.04:334.72:330.162

ЗЕЛЕНИЙ ОФІС: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Яковенко А. О., *студентка групи Б 5/1*
Науковий керівник – асистент Щербина Ю. О.
Миколаївський національний аграрний університет

Соціальна відповідальність набуває все більшої популярності в наш час. Серед усіх її видів, екологічна відповідальність є однією з найважливіших. В умовах глобальної конкуренції підприємства перебувають в постійному пошуку нових альтернативних методів ведення конкурентної боротьби. У цьому протистоянні за репутацію та імідж збільшуються масштаби використання природних ресурсів, що призводить до їх вичерпаності, а також до екологічної катастрофи. Це зумовлює актуальність формування жорстких норм екологічного законодавства, а також створення дієвих механізмів регулювання та стимулювання екологізації, корпоративно-соціальної відповідальності кожної людини по збереженню навколишнього середовища [1].

Питання впровадження на підприємствах концепції “Зеленого офісу” ставало предметом дослідження багатьох науковців. Зокрема, вагомий внесок зробили: Т. Лункіна, А. Бурковська, Л. Петрашко, О. Шпак, Н. Шульга, А. Рубан та інші. Проте, з кожним роком тема набуває все більшої актуальності та потребує подальших досліджень.

“Зелений офіс” – це концепція управління організацією, яка має на меті зменшити негативний вплив діяльності компанії на навколишнє середовище та сприяти раціональному використанню ресурсів. “Зелений офіс” – це турбота про здоров’я співробітників разом з соціальною та екологічною відповідальністю підприємства. Компанії, які реалізують свою діяльність відповідно до рекомендацій зеленого офісу, раціональніше використовують ресурси та енергію, зменшують кількість відходів при роботі, покращують свою репутацію в очах споживачів та партнерів, тим самим створюючи дружню та відповідальну атмосферу до навколишнього середовища [2, с. 461].

Базується “Зелений офіс” на основних трьох принципах, зокрема: скорочуй, повторно використовуй, переробляй. Згідно першого принципу, “Зелений Офіс” повинен бути спрямований на скорочення використання електроенергії, тепла, води, паперу та інших матеріалів. Досягти цього можна завдяки використанню сучасного обладнання та правильної роботи адміністрації. Другий принцип полягає у використанні товарів з маркуванням “повторне використання” та паперу виробленого з вторинної сировини. Принцип “переробляй” базується на правильній утилізації відходів. Насамперед у роздільному зборі сміття, збиранню батарейок, тощо [3].

Концепція “Зеленого офісу” у світовій практиці впроваджується вже понад 30 років. До компаній-лідерів по застосуванню екологічно дружніх принципів у приватному секторі належать такі гіганти, як: Yahoo, Adidas, Canon, Xerox та ін. Так, комп’ютерний гігант “IBM” підрахував, що зекономив 17,8 мільйоні доларів у представництвах по всьому світі завдяки заохоченню своїх працівників вимикати офісну та світло, коли це необхідно. А компанія “Овенс Корнінг” впровадила безпаперове діловодство, зберігаючи всі документи в електронному форматі, і позбавилась 14000 картотечних шаф, що дало можливість орендувати менші приміщення, і тим самим зекономити 30 мільйонів доларів [3].

Українські компанії з кожним роком все більше виявляють зацікавленість до “Зеленого офісу”. Наприклад, у “Концерн Галнафтогаз” було впроваджено програму екологічного офісу в 2008 р., що дало свої позитивні результати. Підтримали концепцію й інші підприємства України. Серед них: “Астеліт”, “Оболонь”, “Фокстрот” (бере активну участь у вирішенні екологічних проблем, є підписантом Глобального Договору ООН і учасником ініційованої ООН програми “Go Green”), тощо. Філософія зеленого офісу стає все більш популярною серед українських підприємств. Деякі з них просто віддають дань моді та роблять елементарні “зелені” кроки, а деякі займають активну позицію в турботі про довкілля.

Таким чином, можемо відмітити, що для України поняття “Зелений офіс» є ще досить новим, тому є над чим працювати та що вдосконалювати. На нашу думку, підприємствам доцільно сформувати мету та основні завдання ініціативи “Зелений офіс”, удосконалювати та впроваджувати нові ресурсоефективні технології, що в кінцевому рахунку призведе до покращення ефективності управління підприємством, збільшення продуктивності праці, підвищення інвестиційної привабливості, тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лункіна Т. І. Особливості формування соціальної відповідальності в Україні [Електронний ресурс] / Т. І. Лункіна, А. В. Бурковська // Режим доступу : http://217.77.213.157:8080/jspui/bitstream/123456789/1112/1/2013-lunkina-burkovskaya-ofsou.pdf. - Дата останнього доступу: 01.03.2017 р. – Назва з екрану.
2. Шпак О. Г. Концепція “Зеленого Офісу” як джерело досягнення конкурентної переваги підприємств [Електронний ресурс] / О. Г. Шпак // Режим доступу : http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/17058/1/283-Shpak-460-462.pdf. – Дата останнього доступу: 01.03.2017 р. – Назва з екрану.
3. Петрашко Л. П. Адаптація міжнародної практики “зелений офіс” в українських компаніях / Л. П. Петрашко// Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. – 2010. – № 4 (52). – С. 180-185.
4. Настанова щодо екологічної сертифікації та маркування адміністративних послуг (офісів) (програма “Зелений офіс”) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ecolabel.org.ua/images/upload/nastanova-zeleniy-ofis-2015.pdf. – Дата останнього доступу: 01.03.2017 р. – Назва з екрану.
5. “Концерн Галнафтогаз” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.okko.ua/uk/company. – Дата останнього доступу: 01.03.2017 р. – Назва з екрану.

СЕКЦІЯ “АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ”

УДК 608.1:129:179.9

СВІТОГЛЯДНИЙ ПОТЕНЦІАЛ БІОЕТИКИ: СВОБОДА ВОЛІ І ЦІНА ЖИТТЯ

Лебєдєва В. В., *студентка групи ТМ 1/1*
Науковий керівник – д-р політ. наук, професор Ханстантинов В. О.
Миколаївський національний аграрний університет

Філософію завжди цікавили питання сенсу людського життя, відносини в системі "людина – природа" і "людина – суспільство". Одним із завдань філософії виступає не тільки опис і пояснення наявного в людській екзистенції, але й окреслення горизонту та обґрунтування засад належного в ній.

Філософські підходи до проблеми збереження цілісності та свободи людини, її честі і гідності так чи інакше обговорюються, інтерпретуються, а час від часу – і знаходять своє конвенціональне визначення в біоетиці. Власне біоетика є новим мультидисциплінарним етичним вченням, що узагальнює досвід медицини, філософії, етики, психології, релігії та права у вирішенні моральних, юридичних та соціальних питань, викликаних застосуванням на практиці сучасними біомедичних технологій. Головна ідея біоетики полягає в тому, аби за допомогою штучного втручання в життя, через упорядкування хаотичних сил природи подолати страждання людини як тілесно-біологічної істоти.

Величезні успіхи біологічних наук (генна інженерія, трансплантологія, біотехнології тощо) породжують багато складних проблем морального характеру. В наш час людина почала розповсюджувати свій контроль на власну еволюцію і прагне не просто підтримувати себе, а покращувати свою природу, спираючись на власне розуміння.

Постає питання: а чи ж маємо ми право так робити і чи маємо відповідну кваліфікацію для подібної творчої ролі? Чи маємо ми моральне право експериментувати з майбутнім генофондом живої істоти як такої?

Людська тілесність як філософська проблема завжди привертала інтерес філософів. У наш час тілесність позиціонується як сфера розгортання соціальних та дискурсивних кодів: "соціальне тіло" у Ж. Дельоза, "феноменологічне тіло" у Мерло-Понті [1, с. 86].

У центрі предмета біоетики перебуває людське тіло, але взяте в новому ракурсі: як сукупність біологічних функцій, виконуваних тими чи іншими органами, які, в свою чергу, на основі новітніх наукових технологій можуть бути трансформовані, адаптовані до певних умов і навіть замінені на функціонально більш досконалі.

Новітні здобутки біології ставить на порядок денний проблему свободу волі суспільного суб'єкта в контексті уявлень про цінність життя. В загальному плані головний принцип біоетики – благоговіння перед життям був сформульований А. Швейцером, що передбачає поціновування, любов і повагу до будь-якого прояву життя, бо прояви ці є священними: "Етика благоговіння перед життям спонукає нас відчути безмежно велику відповідальність в наших стосунках з людьми" [2, с. 367].

Заради збереження життя сучасна наука і біомедична практика вже пропонують людям новітні маніпуляції стосовно їхньої тілесності, але деякі дії з них породжують велику кількість запитань і сумніви щодо їхньої виправданості, корисності і моральності. Актуалізується тим самим питання свободи волі суб'єкта (дослідника, біолога-практика, лікаря) і визначення меж втручання цієї волі в природу самого життя з огляду на абсолютну його цінність.

Отже, біоетика стала найважливішою філософською, морально-правовою складовою не тільки в системі охорони здоров'я, але й соціальної роботи з населенням, а також професійної діяльності фахівців науково-дослідних, екологічних, освітньо-просвітницьких та інших державних і громадських установ, центрів і організацій. Біоетика охоплює етичні настанови та правові вимоги до фахівців, які так чи інакше мають відношення до сфер, що впливають на життя як таке і на здоров'я людей.

Це дозволяє визначити такі особливості її світоглядного потенціалу:

1) в центрі біотичного світогляду людина як об'єкт і суб'єкт життя;

2) індивідуально неповторне у генетичному і тілесно-біологічному плані життя розглядається як унікальна цінність;

3) штучні біоінженерні та біотехнологічні маніпуляції з тілом розглядаються під кутом зору збереження, відтворення життя і тому вони мають підпадати під дію універсальних моральних регулятивів;

4) приписи біоетичних норм корелюються з правовими позиціями і набули останнім часом інституціонального оформлення;

5) проблемам біоетики властива публічність при постановці їх та виборі шляхів розв'язання, до них на основі добровільної згоди має долучатися людина як носій життя і як об'єкт штучних маніпуляцій з ним і без такої згоди подібні втручання визнаються як не етичні, в моральному плані неприпустимі;

6) характерна риса світоглядної проблематики біоетики – нова концептуальність, що збагачується за рахунок як власне філософсько-етичної думки, особливо розробленої представниками філософії життя, екзистенціалізму, персоналізму, постмодернізму, так і релігійних ідей, узагальнень повсякденної суспільної практики і конвенціональних тверджень, що визнані міжнародним співтовариством;

7) біоетика має бути принципово відкрита до обговорення і осмислення таких фактів, адже науково-технологічні можливості людини постійно зростають і саме життя ставить перед наукою і виробничими технологіями нові завдання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мерло-Понти М. Феноменология восприятия / М. Мерло-Понти. – СПб. : Ювента, 1999. – 602 с.

УДК 323.22:28

СОЛІДАРНІСТЬ І СОЛІДАРИЗМ

Ендрес В. С., *студент групи Б 2/1*
Науковий керівник – д-р політ. наук, професор Ханстантинов В. О.
Миколаївський національний аграрний університет

Категорія “солідарність” відіграє важливу роль у розумінні і поясненні цілісності суспільства, його здатності виступати активним впливовим суб’єктом історичної творчості як всередині країни, так і на міжнародній арені. Солідарність можна визначити як єдність групи, спільності, населення загалом, що породжується усвідомленням спільності інтересів, історичної пам’яті, матеріальної вигоди, культури і ментальності, геополітичних переваг тощо.

Одним із перших вчених, хто досліджував солідарність, був Е. Дюркгейм. Він, як відомо, виділив два її різновиди: механічну і органічну відповідно до типу суспільства (простого та складного) та характеру зв’язків між людьми у процесі відтворення їхнього суспільного буття.

Упродовж XIX – XX ст. одним із напрямів осмислення феномену солідарності стало вчення про солідаризм (*фр. solidarisme,* від *solidaire* – діючий разом) – політична теорія про необхідність солідарності і прагнення до компромісу, соціальному співробітництву і духовній довірі серед різних верств суспільства, солідаристські відносини між якими мають або на основі взаємовигідних угод, орієнтованих на загальні для всіх них інтереси, або ж – на основі сукупності добровільних співтовариств.

Як політична практика принцип солідаризму був покладений в основу діяльності Народної партії Італії у 1919-1922 роках на чолі із Л. дон Стурцо, коли за її ініціативою створювались кооперативи, інші групи громадської взаємодопомоги, християнські профспілки тощо.

Після другої світової війни у Німеччині в діяльності правлячої коаліції партій ХДС-ХСС солідаризм виявлявся насамперед у принципі субсидіарності і сильній соціальній політиці, в активному розвитку малого бізнесу і кооперативному русі.

Наприкінці XX ст., у 1980-1981 роках, яскравим прикладом солідаристського руху стало польське профспілкове об’єднання “Солідарність” яке виступало за максимальний розвиток робітничого самоврядування, поширення трудової власності, розповсюдження

католицьких духовно-культурних цінностей. У сфері державного устрою "Солідарність" вимагала передачу усієї повноти влади Громадській раді народного господарства, яка представляє трудові колективи країни.

В цей же час солідаризм пропагувався і деякі його елементи отримували втілення у Болівії, Аргентині, а також на Тайвані.

Що ж важливого людині дає солідаризм як ідейно-політичне вчення? На це питання спробував дати відповідь видатний мислитель сучасності Юрген Хабермас. У статті "Демократія, солідарність і європейська криза" він зазначає, що витоки прояву солідарності слід шукати моральних засадах людини, тому імперативі ставитись до іншого як до самого себе, оскільки всі люди за біологічним походженням і природним призначенням об'єктивно мають те спільне, що єднає їх. Тому солідарність по суті є виконанням морального обов'язку, що, однак, не збігається з поняттям справедливості. Якщо норми справедливості однакові для всіх, то солідарність спрямовується не на всіх людей і не у всіх випадках виявляється необхідною й доречною. Вимога солідарності не є такою ж категоричною як вимога справедливості, оскільки порушення другої виступає вже як порушення моралі. А в солідарності є істотний елемент ініціювання доброї волі, щирого бажання з боку самої людини прийти на допомогу іншим людям. Поведінка, що виливає з почуття солідарності, вписується у політичний контекст, вона компенсує його недоліки, недосконалості, порушення у функціонуванні його складових і механізмів [1].

Слід розрізняти "демократичну солідарність" і "громадянську солідарність", що найбільш виразно проявляється при порівнянні впливу типу політичного режиму на поведінку людини. У першому випадку люди діють за власним розсудом і на свій вибір, а в другому – під груповим формальним чи неформальним тиском. Тому перевагою демократичної солідарності можна вважати те,що саме вона виступає як механізм окреслення і підтвердження автономії особистості і тим самим наближує її поведінку до вимог і норм справедливості.

Як політична цінність солідарність виконує ряд важливих функцій. По-перше, вона орієнтує людину на специфічний тип її ідентичності, який дозволяє їй більш впевнено говорити від імені групи і діяти в ім'я її інтересів. По-друге, солідарність формує групову соціально-класову свідомість, що виступає чинником політичної соціалізації індивіда. По-третє, солідарність зміцнює соціальні підвалини суспільства як цілісності. По-четверте, солідарність є джерелом лояльності, легітимності, а значить, і соціально-політичної стабільності в державі. І врешті-решт, по-п'яте, солідарність продукує політику солідаризму, виступаючи ідейним ядром її змісту.

Така політика, в свою чергу, є відображенням гуманістичних ідеалів і цінностей, критерієм цивілізованості, прикметною ознакою прогресивного поступального розвитку суспільства. Солідаризм сприяє духовно-психологічному комфорту в житті людини, вносить елемент її відчутної причетності до суспільних справ і до своєї долі, протистоїть настроям нігілізму, абсентеїзму, політичної пасивності і громадянської байдужості.

З урахуванням зростаючих викликів, що постають перед людством на початку XXI ст., зокрема, загрозу тероризму, можливої екологічної катастрофи, масової неконтрольованої міграції тощо саме солідарність і політика солідаризму можуть бути корисними для розв'язання цих проблем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Хабермас Ю. Демократия, солидарность и европейский кризис / Ю. Хабермас [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gefter.ru/archive/9221

УДК 321:323

ДУХОВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ ПОЛІТИЧНОЇ ЕЛІТИ ЯК ЧИННИК ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

Буганов О. В., *студент групи Б 2/1*
Науковий керівник – д-р політ. наук, проф. Ханстантинов В.О.
Миколаївський національний аграрний університет

Однією із атрибутивних ознак державно організованого життя людей, що відрізняє його від попередніх додержавних форм їх співжиття, є наявність суверенітету. Як писав з цього приводу класик світової політичної думки Жан Боден: "Держава є здійснення суверенною владою справедливого управління багатьма сім'ями і тим, що перебуває в їх спільному володінні" [1, с. 444]. Суб'єктом відносин суверенітету виступає влада. Суверенітет проявляється, відтворюється і реалізується через управління – такий спеціалізований вид людської діяльності, який має системоутворюючу, упорядковуючу природу і тому за своєю спрямованістю є антиентропійним, таким, що покликаний забезпечувати, підтримувати, відтворювати суспільну гармонію. "Духовний суверенітет є здатністю особи чи країни до позитивних перетворень фундаментального рівня на власних засадах без суттєвих запозичень ззовні" [2]. Стрижнем духовного суверенітету особи є відчуття нею самості із чітким виокремленням її із суспільного оточення, усвідомлення самоцінності індивідуального "Я" в океані людського "Ми". Усвідомлення цього особою цього наділяє її здатністю до само детермінації.

Духовний суверенітет політичної еліти має передбачати стан емоційної піднесеності, що корелюється із впевненістю у власних силах, настроями соціального оптимізму, імпульси якого постійно мають постійно спрямовуватися до загалу і відгукуватися зворотними зв'язками. Однак досягнення духовного суверенітету потребує усвідомлення повної відповідальності за всі наслідки вчиненої суб'єктом дії [3]. Така відповідальність сигналізуватиме оточенню про соціальну і громадянську зрілість самого суб'єкта, про можливість довіряти йому, про обґрунтованість його претензій на лідерство. По-справжньому суверенна політична еліта за

визначенням є першопрохідцем, який торує шлях іншим до поставленої мети, за якою вони можуть впевнено слідувати.

Духовний суверенітет особливо затребуваний для України з її перехідним суспільством, з молодою неусталеною формою демократичного правління, з наявністю строкатої за походженням і орієнтацією елітою, з деякою присутністю в масовій свідомості елементів колишньої ідеології і неавтохтонних ментальних рис та ознак психотипу. Саме духовний суверенітет політичної еліти має виступати запорукою незмінності стратегії на подальше просування курсом трансформації соціуму, всього укладу життя, на переведення його на рейки цивілізаційного оновлення.

Для реалізації цього свого історичного завдання політична еліта володіє необхідним ресурсним потенціалом, а в її складі чимало талановитих людей, яким властиві лідерські соціальні, психологічні й політичні якості. І той факт, що різні сегменти еліти дещо по-різному сприймають і оцінюють ситуацію, що складається в Україні, що вони пропонують несхожі альтернативні проекти на перспективу, не є і не може бути об'єктивною перешкодою до виконання вітчизняною політичною елітою її соціального покликання – виступати провідною суспільною силою, яка надає рух всьому загалу до нових цілей.

Головна політична умова духовного суверенітету владної еліти – це високий рівень її легітимності. Набуваючи все більшої підтримки з боку електорату, схвалення населенням як поточної конкретної політики, так і проголошуваних наперед подальших програм суспільно-політичного розвитку, як все більшої кількості відкритих прибічників, так і загалом тих, хто вважає її виразником своїх інтересів, хто довіряє їй і пов'язує правильне і справедливе управління державними справами саме з нею, політична еліта тим самим підводить надійний фундамент під свою духовну автономію – народний суверенітет.

Важливою правовою умовою формування духовного суверенітету є приборкання корупції і дотримання виправданих досвідом передових західних демократій принципів прозорості, публічності і юридичної ясності власне процесу рекрутування еліти.

Духовний суверенітет політичної еліти для свого функціонування потребує захисту з боку правової держави. Особливої правової підтримки, на наш погляд, заслуговують ті з представників політичної еліти, хто виявляє незгоду з офіційною позицією чинної влади, хто висуває альтернативні проекти навіть всупереч керівництву своєї партії або парламентської фракції. Такий захист також потрібен і тим пересічним активістам, пропозиції котрих отримують час від часу професійні політики для подальшого розгляду. Йдеться у даному разі не про всіх активістів, а про тих, хто належить до опонентів офіційної влади, хто є конструктивними її критиками.

Для розвитку духовного суверенітету політичної еліти абсолютно затребуваний є її зв'язок із конструктивною активністю інститутів громадянського суспільства – джерела народних волінь, виразника його групових специфічних інтересів. Цей аспект також передбачає створення

умов для гуманізації суспільно-політичного життя, подолання відчуження людини, розбудови суспільства соціальної згуртованості і справедливості, що, власне, і складає ядро сучасної європейської соціальної моделі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боден Ж. Шесть книг о государстве / Ж. Боден //Политология: хрестоматия / сост. М. А. Василик, М. С. Вершинин. – М. : Гардарики, 2000. – С. 443-447.

2. Дацюк С. Что такое духовность и зачем она нужна? / С. Дацюк // Украинская правда. [Електронный ресурс]. – Режим доступу : http://www.pravda.com.ua/rus/articles/2009/06/16/4489861/view_print/

3. Лисса Ройал. Духовный суверенитет [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://absolutera.ru/article1716-dzhermeyn-duhovnyy-suverenitet.

УДК 007:304:659.3

ІНТЕРНЕТ-ІНТЕРЕСИ МОЛОДІ (НА ПРИКЛАДІ СТУДЕНТІВ ЧЕТВЕРТОГО КУРСУ ФАКУЛЬТЕТУ АГРОТЕХНОЛОГІЙ МНАУ)

Грабова О. П., *студентка групи А 4/3*
Науковий керівник – канд. філос. наук, доцент Мірошкіна Н. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Метою дослідження є розгляд особливостей прояву та впливу сучасних новітніх технологій та популярних веб-ресурсів на сучасну молодь, розглядається також вплив соціальних мереж на формування культури особистості.

Інтернет, будучи соціокультурним феноменом, як інформаційно-комунікаційна технологія стає все більш значущим чинником змін сучасного інформаційного суспільства, демонструючи в другому десятилітті XXI ст. не тільки техніко-технологічну, економічну, але, головним чином, зростаючу соціальну значимість для життєдіяльності людини, ставши повноправним соціальним інститутом. При спілкуванні в мережі Інтернет студент може не вказувати свій реальний вік, стать, особливості зовнішності, приписувати собі неіснуючі заслуги, тим самим намагаючись підвищити свій психо-віковий або соціальний статус. Наприклад, на питання: “Яке з джерел Ви регулярно використовуєте для отримання інформації?”, перше місце за популярністю – 60% студентів віддали Інтернету, друге – 31% телебаченню, третє розділили 25%, 27%, 18% газети, радіо і книги відповідно.

У свою чергу частота відвідування студентами Інтернету говорить про його значущість як фактора соціалізації. До того ж, 69 опитаних з 70 зареєстровані в соціальних мережах. І знаходяться в них досить часто – 86% опитаних респондентів вказали, що знаходяться в соціальній мережі “он-лайн” практично завжди, 10% вказали, що заходять в соціальну мережу

досить рідко, і всього 5 % – практично не користуються соціальними мережами, 1,4 % – не зареєстровані в соціальних мережах. Більше того, рівень довіри до Інтернету як джерела інформації в молодіжному середовищі досить високий: 85 (4%) респондентів вибрали варіанти відповіді “довіряю” і “скоріше довіряю”. Що підтверджує той факт, що студенти в основному відносяться до інформації в Інтернеті без критичного її осмислення. Студентській молоді, як найбільш схильній до впливу різноманітної інформації, поширеної в Інтернеті, слід навчитися з обережністю ставитися до неї. Отже, результати анкетування студентів дають підстави вважати, що Інтернет, будучи частиною структури інформаційних технологій, зайняв значне місце в інформаційному полі студентів.

Вивчення мотивів звернення студентської молоді до інтернет-ресурсів має важливе значення для дослідження суперечливого характеру впливу інтернет-технологій на соціалізацію студентів. Важливо оцінити, що спонукає студентів до діяльності в кіберпросторі, для виявлення різних стратегій поведінки. Для реалізації поставленого завдання необхідно визначити, що саме ми будемо розглядати в якості мотиваційної характеристики мережевої поведінки студентської молоді.

У нашому дослідженні ми розглянемо мотивацію мережевої поведінки студентської молоді і, тим самим, розглянемо, яку роль відіграє Інтернет в соціалізації студентів. Під мотивацією в широкому сенсі мається на увазі те, заради чого людина виконує ту чи іншу діяльність. Яка діяльність здійснюється внаслідок будь-якого внутрішнього імпульсу (потреби) і заради деякої зовнішньої по відношенню до неї цінності. Ці відносини й утворюють два полюси реальної мотиваційної системи. Таким чином, мотив – це предмет, на який спрямована діяльність, відповідний певній людській потребі. При вивченні мотивів студентів представляє інтерес їх суб’єктивна оцінка ролі, яку відіграють застосовувані ними інструменти та ресурси Інтернету для успішної або негативної соціалізації [2].

У зв’язку з вищезазначеним для дослідження мотивів використання інструментів і ресурсів мережі Інтернет нами пропонуються наступні показники:

- мети використання студентами мережі Інтернет;
- спрямованість інтересів студентів в Інтернеті;
- оцінка психологічних особливостей роботи студентів в Інтернеті;
- уявлення студентів про власні мотиви і потреби.

На питання: “Для яких цілей ви найчастіше використовуєте Інтернет?” відповіді розподілилися таким чином: для пошуку навчальної інформації – 60%, для спілкування – 50%, для розваги (задоволення) – 30%, для роботи – 15%, для пошуку інформації про товари і послуги – 8%.

Основною метою використання Інтернету студентами є пошук інформації для навчання (65%). До того ж для підготовки навчальних занять студенти найчастіше використовують пошукові системи Інтернету (google, yandex та ін.) – 80%; електронні бібліотеки – 10 %; бібліотеки міста – 5%. Тим самим Інтернет виключив з життя студентів процес відвідування

бібліотек, полегшивши пошук потрібної інформації, але в той же час присутній і негативний аспект, студенти часто використовують швидко знайдену інформацію без обдумування і критичної рефлексії. Інтернет безперечно є головним (якщо не єдиним) каналом інформації для підготовки до навчальних занять, який істотно потіснив або виключив усі інші.

Перейдемо до аналізу відповідей на наступне питання: "Уявіть собі, що Інтернет зник з Вашого життя. Що станеться?" Студенти сприймають Інтернет, в першу чергу, як джерело інформації, втрата якого може серйозно позначитися на якості навчання. Найбільше студентів цікавить "географія та туризм" (50%), "гумор" (49%), "освіта" (44%) "наука" (38%). Опитані студенти низький інтерес мають до таких тем: "релігія", "медицина", "сім'я", діти".

Найважливіше для студентів бажання знати (пізнавальний мотив) – 75%, далі йде бажання спілкування (комунікативний мотив) – 65% і на третьому місці бажання самоствердження, бажання належати групі однодумців і бажання самореалізуватися – 56% (мотив самореалізації). Також було з'ясовано, що спілкуючись в Інтернеті, користувачі часто створюють собі так звану «віртуальну особистість", яка наділена ім'ям – "nick" (від "nickname" – псевдонім). Частина респондентів (45%) надає великого значення тому, як називатиметься в Інтернеті, тобто для них можливість представлятися кимось іншим залишається незатребуваною. Інша частина – 58% не надають великого значення своєму nick name і вибирають при реєстрації ім'я, якого немає в чаті або форумі, або перше, що прийшло в голову. Мотив самореалізації, який проявляється в контексті використання Інтернет-простору для публічного обговорення власних досягнень, результатів своєї творчості, позицій потребує подальшого вивчення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дюжева К. В. Вплив сучасних інтернет-ресурсів на молодь і зв'язки з громадськістю: соціокультурний та комунікативний аспект / К. В. Дюжева // Соціум. Документ. Комунікація . – 2016. – Вип. 1. – С. 257-265.

2. Церковний А. Аспекти формування Інтернет-залежності [Електронний ресурс] / А. Церковний. – Режим доступу : http://www. politik.org.ua/vid/ magcontent. php3?m=6&n=31&c=495.

УДК 007: 304: 659.1

ВІДНОШЕННЯ МОЛОДІ ДО РЕКЛАМИ (НА ПРИКЛАДІ СТУДЕНТІВ ЧЕТВЕРТОГО КУРСУ ФАКУЛЬТЕТУ АГРОТЕХНОЛОГІЙ МНАУ)

Коцар Т. Л., *студентка групи А 4/3*
Науковий керівник – канд. філос. наук, доцент Мірошкіна Н.В.
Миколаївський національний аграрний університет

Реклама стала невід'ємною частиною сучасної дійсності. Як інструмент соціалізації вона має великий вплив на формування способу життя сучасної молоді. Мета дослідження – виявити цей вплив. Однак, вплив реклами на різні групи молоді різний. Він залежить від виховання в сім'ї, рівня освіти, ступеня матеріального достатку, наявності досвіду трудової діяльності. Проведене нами дослідження ставлення студентів до реклами дозволило виділити три типи суб'єктивного ставлення до реклами позитивний (48%), нейтральний (25%) і негативний (21%). Позитивно ставляться до реклама стала невід'ємною частиною сучасної дійсності. Як інструмент соціалізації вона має великий вплив на формування способу життя сучасної молоді.

Позитивно ставляться до рекламі студенти на перше місце поставили інформаційну функцію реклами, в той час як нейтрально або негативно ставляться до реклами студенти серед функцій реклами на перше місце поставили комерційну. Також негативно і нейтрально відносяться до реклами студентів досить мало (26% і 38% відповідно), вони відзначили, що реклама справляє позитивний вплив на систему цінностей і виконує розвиваючу функцію (28% і 34%). Більше половини негативно відносяться до реклами студентів вважають, що вона руйнує традиційні цінності й має негативний вплив на світогляд. Навпаки, більшість з тих, хто позитивно ставляться до реклами, відзначили позитивний вплив реклами на формування ціннісної системи і світогляду. Більшість студентів, які вважають, що реклама обманює, відносяться до тих, хто сприймає рекламу негативно. Студенти всіх трьох груп відзначили, що реклама впливає не тільки на споживчу поведінку, на формування повсякденних стандартів поведінки, життєві стереотипи, соціальні дії. Практично всі студенти відзначили космополітизм, який домінує у рекламі, слабку національну орієнтованість реклами.

Зрозуміло, що найбільше число тих, кого реклама дратує, виявилося в групі студентів з негативним ставленням до реклами. Приблизно половина нейтрально відносяться до реклами студентів також вказали, що вона викликає у них роздратування. Дратує переривання радіо- і телепередач рекламними блоками, тільки 6% опитаних відзначили, що повністю дивляться рекламні блоки телебачення, дратує реклама, яка представляється позбавленою смаку, 69% опитаних відзначили, що їх дратує реклама товарів і послуг, які не доступні їм за своєю вартістю, більше половини з них вказали, що реклама пригнічує (останнє необхідно відзначити як тривожний сигнал).

Серед студентів з негативним ставленням до реклами найбільше число тих, хто вважає, що реклама відірвана від реального життя (80%), на менший

відрив від реального життя вказали ті, хто нейтрально і позитивно ставляться до реклами (третина і чверть респондентів відповідно). Ми запропонували студентам розставити параметри привабливості реклами. Студенти розставили їх так: естетичні засоби зображення, новизна ідей, сюжет, інформативність, корисність і значення товару або послуги. Таким чином, попереду за привабливістю опинилися параметри, пов'язані з творчістю і новизною, а утилітарні параметри – на останніх позиціях.

Суб'єктивна думка респондентів про те, як часто вони звертають увагу на рекламу, розділилася. Серед тих, хто позитивно відноситься до реклами найбільше число тих, хто звертають на неї увагу, найменше – серед тих, хто негативно ставляться. Але респонденти всіх груп зазначили, що їм доводилося спеціально звертатися до реклами в пошуках необхідної інформації про товари чи послуги. Тут на першому місці була названа реклама в Інтернеті, на другому – оголошення в рекламних газетах, 35% відзначили, що в таких випадках зверталися і до рекламних газет, і до інтернату. Більше 40% респондентів визнали, що здійснювали непотрібні покупки під впливом реклами, стільки ж респондентів погодилася з тим, що широко розрекламована річ сприймається як більш престижна.

Слід зазначити, що ставлення до реклами відображає соціальну стратифікацію, пов'язану з різним доступом молоді до бажаних товарів і послуг. З соціальними проблемами пов'язане і негативне ставлення до реклами: 54% респондентів вважають, що реклама нав'язує матеріальні цінності, викликає почуття незадоволеності життям, якщо ці цінності недоступні (34%), підкреслює соціальне розшарування у суспільстві. У молодіжному середовищі реклама формує не тільки стандарти споживання, але й критерії статусу особистості, бере участь в актах комунікації як культурний код. Неприпустимо, щоб матеріальні цінності домінували над цінностями сім'ї, культури, освіти, держави. Якщо реклама виступає з позицій індивідуалізму, стверджує матеріальні критерії як базові для соціального статусу особистості – то така реклама неминуче викликатиме конфлікти як особистісного, так і громадського характеру, несе приховану загрозу суспільству.

Критичне ставлення студентської молоді до реклами слід вважати позитивним, так як воно свідчить про здатність самостійно робити вибір. Аналіз проведеного опитування дозволив говорити про те, що негативне ставлення до реклами викликано превалюванням комерційної реклами. Ставлення до реклами відображає конфлікт між матеріальними можливостями, духовними цінностями і цінностями суспільства споживання, які пропагує реклама. Вирішення цього конфлікту, на нашу думку, потребує збільшення частки національно-орієнтованої та соціальної реклами, а також вимагає від суспільства вирішення проблеми підвищення матеріального добробуту людей, ліквідації умов для виникнення соціальних конфліктів, згладжування соціальної нерівності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сажина А. Реклама як чинник філософії побуту та культури повсякденності / А. Сажина // Питання літературознавства. – 2009. – Вип. 77. – С. 303-307.

УДК 1.175

ЕЛЕМЕНТИ ФІЛОСОФІЇ У СУЧАСНОМУ КІНОМИСТЕЦТВІ

Сухоручко Т. О., *студентка групи Т 2/3*
Науковий керівник – асистент Шарін О. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Філософія як теоретичний світогляд, поряд з наукою, мистецтвом, мораллю, правом, – одне з найважливіших надбань людської культури, “мати” цих форм суспільної свідомості [1].

Філософія та кіномистецтво співвідносяться через феномен творчості: філософія, як і мистецтво, є творчістю, подекуди художньою. З першого погляду здається, що кіномистецтво лише “ілюструє” актуальні тенденції філософії, постаючи на її тлі несамостійним і другорядним феноменом.

З філософської творчості, як і з художньої, неможливо усунути елемент живої присутності людини-творця, її власне світобачення. При цьому особистісне творче начало у філософії та в мистецтві спрямовуються по-різному: у мистецтві це є самовираженням художника через створення образу, у філософії – “авторським” зануренням філософа в наукову традицію через створення концепції, системи розуміння, понять, що прагне до обґрунтованості, доказовості, істинності. Однак XX століття змінило образ філософії, і видатна роль у цьому належить екзистенціалізму. Один із його попередників – Ф. Ніцше – проголосив настання “естетичного століття”, коли існування світу може виправдовуватися лише з естетичних міркувань. Відтоді філософію з мистецтвом споріднює те, що вона є творчістю та стихією свободи, а не підпорядкуванням “світовій даності”.

Вивчення кінематографа ведеться засобами філософії, що допомагає уникати однобічності або упередженості в дослідженні образів кіно. Проблемою у кіномистецтві є невизначеність, тобто можливість різноманітних інтерпретацій сенсу того чи іншого образу або виправданості окремих сюжетних поворотів у кінофільмі. Це стосується, насамперед, західноєвропейського кіно 1960-1980-х рр., яке вражає розмаїттям і поліморфізмом жанрово-стильових пошуків, насиченістю образів та широтою філософського контексту. У критичній літературі різних років маємо чимало спроб тлумачення того чи іншого витвору кіно з різних філософських позицій. До того ж філософія та мистецтво кіно як історичні феномени пов’язані із соціальністю, суспільним існуванням людини.

Філософія екзистенціалізму як висловлена свідомість і кінематограф як образне утвердження екзистенції в тих чи інших історичних реаліях можуть

мати спільні спонуки та бути способами збереження станів свідомості, роблячи культуру живою [2].

Поява мистецтва кіно стала результатом прагнення людства до найбільш повного і всебічного образного пізнання дійсності, досяжного через синтез мистецтв. Кіно показує життя в його власних формах, відібраних, осмислених і зафіксованих авторами фільмів, і робить це своїми специфічними виразними засобами. Філософська природа фільму обумовлена такими категоріями як простір і час, реальність і рух. Для філософії кінематографа, як і раніше головною проблемою є пошук "справжнього" людського буття, зосередженість на символі [3, с. 112].

Одним із найрозумніших і глибоких науково-фантастичних фільмів усіх часів є "Той, що біжить по лезу". Серед філософських тем, які в ньому піднімаються: роль творця і творіння, їх взаємне поневолення; дегуманізація людства через образи технологічного і капіталістичного надлишку, сенс існування і багато іншого. У фільмі показана сама природа людства: емоції, пам'ять, цілі, бажання, жорстокість, технологічне освоєння навколишнього середовища, земне життя і смерть.

Ніцшеанські мотиви позитивного еволюціонізму і руху до надлюдини не є чужими сучасній інтегральній філософії, що засвідчує, наприклад фільм "Люсі". Піднесення головної героїні – піднесення до апофеозу її сутності, буттєвості. Люсі по своїй інерційній дузі долає орбіту людського і стає єдиною з усім: "Я є скрізь". Вона реалізує інтегральну свідомість, розкривши в собі метанормальні фізичні здібності і здатність оперувати єдністю матерії-свідомості, як інструментом. "Насправді смерті немає", – таку благу звістку повідомляє нам Люсі.

Філософія потрібна там, де є таємниця, коли потрібно домислювати те, що не вдається побачити або відчути. Сучасна ситуація така, що кінематограф дозволив відчути і побачити те, що раніше було недоступне. А незрозуміле позначити фантастичними візуальними образами. Завдяки цьому можливо з'єднання реального та потойбічного в єдине нерозривне ціле та відтворення на кіноекрані. Якщо говорити про розмитості кордонів між реальним виміром і модельованим, не можна не згадати хоча б один з фільмів Крістофера Нолана. У фільмі "Початок" показано, як за допомогою технологій можна маніпулювати навіть думками. Головні герої можуть занурюватися в чужі сновидіння, щоб впровадити людині будь-яку ідею.

Естетика сучасного кіномистецтва є невивченим питанням в сучасному філософському дискурсі. Кіно – це не просто картинка, не просто споглядання різних сюжетів та інтригуючих пригод героїв, з якими глядач ототожнює себе, спостерігаючи за ними, кіно – наймасовіше з мистецтв, але ж чим більш масовим є мистецтво, тим більше на нього попит, тим вище повинні бути його критерії. Тому на сучасному етапі хотілося б, щоб кіно розглядалося не стільки потужним засобом індустріального розвитку, скільки, в більшій мірі, залишалося мистецтвом, яке створено, щоб робити нас кращими, розумнішими і добрішими [4, с. 741].

ЛІТЕРАТУРА

1. Філософія, її предмет, функції та структура [Електронний ресурс] Режим доступу : http://estetica.etica.in.ua/filosofiya-yiyi-predmet-funktsiyi-ta-struktura/
2. Бурий А. Р. Методологія вивчення рецепції екзистенціалізму в образах західноєвропейського кіномистецтва [Електронний ресурс] / А. Р. Бурий // Актуальні проблеми філософії та соціології. – 2015. – Вип. 3. – С. 16-20. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprfc_2015_3_5
3. Макиенко М. Г. Философско-эстетическая природа киноискусства / М. Г. Макиенко // Молодой ученый. — 2010. — №1-2. — Т. 2. — С. 112.
4. Аль-Хаким М. А. Развитие киноискусства и философия кинематографа // Молодой ученый. – 2015. – № 4. – С. 741.

УДК316.37

РОЛЬ ОСОБИСТОСТІ В ІСТОРІЇ

Смирнова А. А., *студентка групи ЗЕД 2/1*
Науковий керівник – асистент Шарін О. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Особистість – суспільна істота, наділена свідомістю і представлена психологічними характеристиками, які є стійкими, соціально зумовленими і виявляються у суспільних зв’язках, відносинах з навколишнім світом, іншими людьми та визначають поведінку людини. Особистість виступає як соціальний вияв кожної людини, виражений у конкретній індивідуальній характеристиці.

Основи ролі особистості в історії полягають у її зв’язку з соціальними спільнотами,бо саме в них формується життєдіяльність і соціальна активність кожної людини. Розглядаючи дану тему, постають такі питання: як діяльність певної особистості вплинула на хід історії? які саме зміни ця особистість запровадила? чи були ці зміни неминучими?

Французький письменник Ж. Леметр писав, що всі люди беруть участь в створенні історії. Отже, кожен з нас хоча б у найнікчемнішій мірі зобов’язаний сприяти її красі і не давати їй бути занадто потворній [1, с. 74].

Роль особистості залежить не лише від власних рис, це сукупність попереднього розвитку та подій, які передували. Поява на історичній арені видатної особистості готується об’єктивними обставинами, визріванням певних суспільних потреб [2, с. 69]. І саме філософія історії визначає місце історичної особистості в системі соціальної дійсності, демонструє, що саме особистість може змінити, а що їй непідвладне.

Вплив особистості на хід історії багато в чому безпосередньо залежить і від того наскільки численна маса, яка йде за нею, і на яку вона спирається через якийсь клас, партії [3, с. 12]. Це підштовхує нас до того, що видатна

особистість має насамперед володіти бездоганними ораторськими здібностями.

Всі типові причини, які визнають роль особистості в історії поєднує один термін – “чинник ситуації”. Він складається з таких аспектів:

1. Середовище, де діє особистість (суспільний лад, традиції, завдання й т.п.).
2. Стан, в якому знаходиться суспільство (стійкий, нестійкий, йде підйом, падіння тощо).
3. Особливості оточуючих товариств.
4. Особливості формаційного часу (загальна характеристика періоду історичного процесу, включаючи ступінь інтегрованості товариств, темп розвитку та ін.).
5. Сприятливість моменту для дій.
6. Особливості самої особи і потреби саме у цих якостях.
7. Наявність конкурентних діячів та інше.

Розглядаючи тему особистості в історії, ми маємо велику амплітуду коливань думок науковців – від думки Б. Рассела про те, що якби сто найвидатніших людей Європи були вбиті в дитинстві, то вся світова історія склалася б по-іншому, ніж це було б насправді (що є абсолютизацією ролі видатних особистостей в історії, формою прояву волюнтаризму) до погляду видатного історика Франції Моно, який вважав, що хоч більшість істориків і звикли звертати виключну увагу на блискучі та голосні прояви людської діяльності, на великі події і великих людей, але необхідно зображати швидкі й повільні рухи економічних умов та соціальних установ, що становлять справді неперехідну частину людського розвитку і впливають на роль особистостей у розвитку суспільства, діалектику об’єктивних умов та індивідуальних особливостей у діяльності видатної історичної особистості.

У своєму творі “Філософія історії” Г. Гегель писав про те, що існує органічний зв’язок між необхідністю, яка панує в історії та історичною діяльністю людей [1, с. 105]. Такі особистості тонко відчувають і передбачають подальший розвиток історичного процесу, їх діяльність розвивається в тому середовищі соціальних взаємозв’язків, в якому в даний момент існує певна нестача змін.

Сучасні дослідники відзначають, що суспільство і особистість досить активно впливають один на одного. Враховуючи особливості досліджуваного місця, часу й індивідуальних рис особистості, її історична роль може коливатися від самої непомітної до величезної.

Проблема особистості в історії потребує детального підходу до її вирішення. Певна особистість може прискорити або сповільнити історичні події, надати цим подіям особливі риси,вправно або неталановито використати надані можливості. Але якщо особистість змогла щось змінити,то для цього в суспільстві вже були якісь потенційні можливості, бо жодна особистість не змінить хід історії, якщо в суспільстві немає певних умов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Малышев И. В. Роль личности и народных масс в истории / И. В. Малышев. − М., 2009. − 289 с.
2. Плеханов Г. В. Избранные философские произведения / Г. В. Плеханов. − М. : ИНФРА-М, 2006. – 301 с.
3. Шалеева В. М. Личность, и ее роль в обществе / В. М. Шалеева // Государство и право. – 2011. − № 4. − С. 10-16.

УДК 172.13

ЕТИКА У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Костецька Д. І., *студентка групи Ф 1/1*
Науковий керівник – асистент Шарін О. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Етика займає в нашому житті важливе місце – для когось вона стоїть на першому, а для когось на останньому. Хтось будує за її принципами своє життя, слідує ним, хтось їх свідомо ігнорує. Сучасне суспільство диктує нам свої правила і більшість людей піддається загальноприйнятим законам етикетної культури, але дуже часто ці закони є видозмінені та проявляються не найкращим шляхом.

Існує поняття “етикет” – слово французького походження, що означає манеру поводження. До нього відносяться правила чемності і ввічливості, прийняті в суспільстві [1]. Іншим, не менш важливим поняттям, є “етикет сучасного суспільства” – це, головним чином, форма стосунків людей у повсякденному житті. Це своєрідний вид угоди між людьми про те, що прийняте і є правильним у стосунках у конкретно-історичному суспільстві. Його виконання сприяє нормалізації людських стосунків [1].

Одна людина впливає на іншу, тому що та не має своїх власних стійких переконань, яким би вона твердо слідувала. Погано, якщо цей вплив виявиться негативним і певна людина йому піддасться, хоч за своєю моральністю вона добра людина, але її не вистачило власних переконань. Така риса притаманна нашому суспільству, і було б добре якби вплив людини на людину завжди давав позитивні результати [2].

Та як би ми не хотіли, негативна сторона завжди присутня. Необхідно зазначити, що на сучасному етапі розвитку нашого суспільства підвищились соціальні вимоги до емоційно-духовної та функціонально-ділової складової культури громадян. В наш час цінується не тільки загальна картина взаємної ввічливості, але й привітність тону, володіння етикетним словом, доброзичливість. Один благородний вчинок може порадувати і підбадьорити людину, пробудити в ній відповідну реакцію миролюбства і терпіння, інтерес до спілкування.

В сучасному суспільстві етикет має дуже велике значення: він допомагає налагоджувати контакти між людьми та спілкуватись. Поведінка, стиль життя людини є показником багатства її внутрішнього світу.

Проте, як казали древні, часи міняються, і ми міняємося разом з ними. Нині у всьому світі відчутна тенденція до уніфікації та спрощення норм поведінки. Людство стає більш демократичним, вільним, розкутим. У наших стосунках менше формальності та умовностей. Але відсутність умовностей зовсім не означає безцеремонності й нахабства, а розкутість – розв'язності та грубості у поведінці [3].

На даний момент актуальною проблемою є спілкування підлітків з батьками та людьми старшого віку.

Зараз підлітки не дотримуються жодних норм етикету, вони підвищують голос, вживають нецензурні слова по відношенню до батьків. І це є великою проблемою. Сучасна молодь зовсім втратила повагу та не володіє елементарними правилами спілкування з дорослими людьми.

На своєму прикладі розповім. Одного разу я бачила як моя знайома дівчина розмовляла зі своєю бабусею. Це був, відверто кажучи, – жах. Бабуся попросила її прибрати в кімнаті та помити посуд. А вона не хотіла цього робити, і хотіла скоріше піти гуляти. Дівчина почала кричати і казати, що цього робити не буде. Вона зовсім не розуміла, що вона каже й кому. В її розмові були присутні нецензурні слова, підвищений тон та агресія.

Висновок з цього я зробила такий: етикет в підлітковому суспільстві зовсім відсутній. Для них це не актуально та не є проблемою.

Я переконана, що найсучаснішій людині зовсім не завадить знати, як слід поводитись, спілкуватись і ще цілу купу не менш важливих речей. Бо ж ці правила вигадані зовсім не для того, аби ускладнювати життя. Добрі манери – це, насамперед, спосіб висловити свою повагу до інших. А це – завжди цінується людьми і ніколи не застаріває. Втім – не меншою мірою це й повага до самого себе.

Ще психологи відзначають: людина, яка володіє добрими манерами, дотримується правил хорошого тону у будь-якому товаристві почуває себе впевнено і комфортно. Хай навіть оточуючі цього й не розуміють. Адже, як зауважив один розумний чоловік, ваші добрі манери – найкращий захист від поганих манер іншого.

ЛІТЕРАТУРА

1. Тофтул М.Г. Етика : навч. посібник / М. Г. Тофтул. – К. : ВЦ Академія, 2005., 400 с.
2. История этических учений : учебник / под ред. А. А. Гусейнова. – М. : Гардарики, 2003. – 911 с.
3. Дружба: ее формы, испытания и дары /под. ред. К. Б. Сигова. – К. : Дух і літера, 2009. – 456 с.

УДК 378.4

МУЗИКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ФІЛОСОФІЇ МИСТЕЦТВ

Здісенко В. М., *студентка групи ЗЕД 2/1*
Науковий керівник – асистент Шарін О. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Естетичне ставлення до дійсності, що міститься у всіх видах людської діяльності, не могло не стати предметом самостійного культивування. Таким особливим видом людської діяльності, в якому естетичне, втілившись у художнє, є і зміст, і спосіб, і мета, – є мистецтво; воно "ніколи не залишало людини, завжди відповідало її потребам і її ідеалу, завжди допомагало їй в відшукування цього ідеалу – народжувалося з людиною, розвивалося поруч з її історичної життям". Мистецтво – це професійна сфера діяльності, в якій естетична свідомість із супутнього елемента перетворюється в основну мету. Яким би сильним не був обов'язково присутній естетичний момент в діяльності, наприклад, вченого, чи не він все-таки визначає основний зміст його досліджень.

Мистецтво служить засобом самовираження людини, і, отже, предметом мистецтва є як відносини людини і світу, так і сама людина у всіх її вимірах – психологічному, соціальному, моральному і навіть побутовому. Гуманітарні науки – і психологія, і соціологія, й етика і т.п. – також мають своїм предметом людину, але всі вони розглядають її з якої-небудь однієї і притому свідомо обмеженої точки зору. Мистецтво ж не тільки бере людину в її цілісності, але й зачіпає всі найглибші і ще не звідані наукою пласти того найдивовижнішого феномена в світі, яким є людина – таємниця таємниць природи. Мистецтво говорить з нами на своїй особливій мові, якій треба навчитися, перш ніж вона стане зрозумілою.

Головне питання філософії мистецтва: "що є мистецтво?" знаходить нову гостроту з появою постмодернізму, який ставить під сумнів багато старих, класичних уявлень, в тому числі, про естетичне, художнє. В постмодернізмі вони зберігають своє значення лише як "транскультурні, трансчасові цінності". Піддаються ревізії античні уявлення про "мимесис", який зводиться до "оманливого ілюзіонізму", що породжує традиційний реалізм. Відстоюється ідея пріоритету так званих "відчутних", а не іллюзіоністських об'єктів, що представляють собою новий, оригінальний засіб взаємодії між художньою експресією й досвідом повсякденного життя [1].

Сьогоднішнє сприйняття музики навряд чи асоціюється з таким предметом як філософія. Зазвичай філософія має репутацію поважної та серйозної дисципліни. І хоча не завжди нею захоплюються, але неодмінно визнають її академічний авторитет. Уявлення про музику як розвагу все ще залишається стійким. В умовах пострадянської філософської освіти, коли відлуння марксистсько-ленінської філософії нерідко приглушає її сучасні голоси, вписати музику у філософський дискурс складно. Тоді як філософія музики передбачає в якості свого теоретичного обґрунтування новітні

тенденції сучасної філософської думки. Ось чому поєднання строгості та аскетизму філософії з грайливістю та легкістю музики вимагає їх принципового переосмислення.

Настанова сучасної філософії на визнання онтологічної унікальності окремих життєвих феноменів вимагає, щоб філософія повернулась до життя. Ось чому філософії потрібно розкрити ті ресурси, завдяки яким життя утримує себе у певній формі буття. Музика є одним із них. Завдяки їй численні версії унікального переживання життя зберігаються у культурі, що надає їм (переживанням) універсальну (значущу для усіх людей) природу. Таким чином, музика проникає у глибини повсякденності, надаючи їй пафос метафізичності [3].

З іншого боку, спостерігаємо вихід музики за межі мистецтва. Даний процес виражає відому теоретичну позицію у сучасній естетичній думці щодо обґрунтування феномену деартизації естетичного. Дану позицію пов'язують з іменами Вельша, Гумбрехта та Рансьєра. Їх позиції достатньо відомі. А тому, лише нагадаю ті основні ідеї, завдяки яким філософія повертається у музику. Так, одним із базових факторів зміни концептуального поля філософії музики розглядають "естетичний поворот". Зазначена теоретична стратегія мислення обумовлює вихід естетики за власні дисциплінарні межі, що дозволяє розглядати феномен музики не у контексті традиційної естетичної проблематики, а як філософську проблему.

Філософія і мистецтво, а отже й музика, тісно пов'язані між собою, вони є відображенням етичного та естетичного відношення людини до світу. Ці дві науки вивчають і відображають духовне життя суспільства, вони є однією з форм суспільної свідомості. Людина за своєю суттю є істотою творчою, і тому будучи орієнтованою на творчість людини, її філософське мислення є постійним прагненням до мудрості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Причепій Є. М. Філософія : підручник для студентів вищих навчальних закладів / Є. М. Причепій, А. М. Черній, Л. А. Чекаль. – К. : Академвидав, 2006. – 592 с.

2. Новая философская энциклопедия : в 4 т. – М. : Мысль, 2000. – 2001. – 736 с.

3. Гомілко О. Філософія музики як нова філософська дисципліна: постметафізичні перспективи/ О. Гомілко // Освіта і мистецтво: Філософія єдності. – № 12. – 2012. – С. 228-237.

УДК 172.13

ПОНЯТТЯ “ЕГОЇЗМ” ТА ЙОГО СУТНІСТЬ

Гайдар А. О., *студентка групи ЗЕД 2/1*
Науковий керівник – асистент Шарін О. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Зміни у політичному, економічному, духовному житті сучасного суспільства викликають радикальні зміни в ціннісних орієнтаціях і вчинках людей. Умови руйнування старих устоїв та ідей радянської доби, призводять до переоцінки поглядів, що стримувалися та заборонялися протягом останніх десятиліть. Така ситуація в українському суспільстві призвела до реформування інституту моральних цінностей, що найбільш виразно проявляється у свідомості саме молоді.

Товарно-грошові відносини, що були раніше більш характерними для економічного ринку, увійшли в життя кожної людини, нанесли свій відбиток на взаємовідносини у суспільстві і це призвело до росту егоїстичних тенденцій у суспільстві [1].

Філософське осмислення поняття “егоїзму” здійснювалося та змінювалося з плином історичного часу:

- проблема людини як мотиватора власних дій та вчинків порушувалася ще в Античні часи в працях Платона й Аристотеля;
- епоха Середньовічної філософії означилася з одного боку повним придушенням всіх природніх прагнень, потягів та бажань індивіда;
- епоха Ренесансу ознаменувалася відродженням ідей Античності, егоїзм проголошується рушійною силою розвитку людства;
- філософія Нового часу являє собою синтез попередніх епох; егоїзм розглядається з протилежних точок зору: як порок та доброчесність; з’являється теорія розумного егоїзму. Зокрема Гоббс доводить, що людина зовсім не суспільна за природою. Вона егоїст, оскільки шукає в суспільстві не друзів, а здійснення власних корисних інтересів. Інакше детермінує поняття егоїзм Жюльєн Офре де Ламетрі “Тільки егоїзм підтримує породжений смак до життя. Значно більше приходиться шкодувати за браком себелюбства, ніж за його надлишком” [2, с. 174].

В сучасній філософії на особливу увагу заслуговує позиція Еріха Фромма. Він зазначає, що егоїзм це не любов до себе, а пряма її протилежність. Це своєрідний вид жадібності, що базується на ненажерності, в результаті якої справжнє задоволення в принципі недосяжне. “Уважне спостереження показує, що егоїст, хоча він завжди зайнятий собою, ніколи не буває задоволеним… Якщо придивитися ще ближче, ми побачимо, що людина такого типу далеко не у захоплені від себе самої, що в глибині душі вона себе ненавидить” [3, с. 104].

Причина егоїзму криється у відсутності любові до себе. Людина, яка себе не любить, не впевнена у собі, повинна весь час займатися лише собою, жадібно добувати собі все те, що мають інші. Оскільки в неї немає впевненості, вона повинна доводити собі, що вона не гірше інших [3, с. 104].

Незалежно від того притримується людина загальноприйнятих норм поведінки у суспільстві чи веде себе аморально, вона завжди потребує, щоб її сприймали як особистість. Так чи інакше егоїстична особистість завжди намагається формувати собі позитивний образ. Слід відзначити також, що егоїзм є, перш за все, породженням природного інстинкту самозбереження.

Сучасна людина вважає, що її вчинки мотивуються її інтересами, однак насправді ж її життя присвячується суб'єктивним цілям, ствердженню її соціальної ролі.

Сучасне українське суспільство розподілилося на тих громадян, котрі мріють про повернення до "радянських ідеалів", тих, хто радикально дотримується нового світогляду, і тих, кому важко визначитися в новій ситуації. І все це за умови хронічної економічної кризи, руйнації традиційного життєвого устрою, і, що найголовніше, відсутності загальновизнаної усвідомленої державної ідеї [4, с. 22]. Все це сприяло зросту егоїстичних тенденцій, як захисного механізму проти небажаних змін у суспільстві.

Навіть такий фрагментарний розгляд окремих положень та концепцій дає нам підстави стверджувати, що філософське осмислення проблеми егоїзму утворювалось та змінювалося з плином історичного часу, що егоїзм не є конкретною рисою людського характеру. Швидше, це своєрідний синтез людських вдач – позитивних та негативних, що постійно працюють на індивіда. Егоїзм – це не статичне явище, воно змінюється разом із поставленими цілями та бажаннями, комбінуючи людські риси: хитрість та розум, жадібність та щирість, твердість та слабкість, ненависть та любов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Муздибаєв К. Егоїзм особистості / К. Муздибаев // Психологічний журнал. – 2000. – Т. 21. – № 2. – С. 27-39.

2. Філософія любові : збірник: в 2 ч. / Упорядник А. А. Івин. – М., 1990. – 510 с.

3. Читанка з філософії : у 6 книгах. – К. : Довіра, 1993. – Кн. 6: Зарубіжна філософія XX століття. – С. 179-194.

4. Семигіна Т. Між минулим і майбутнім: українське суспільство в час трансформації / Т. Семигіна // Соціальна політика і соціальна робота. – 2001. – № 3. – С. 118-128.

УДК 339.92

ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ ГЛОБАЛІСТИКИ

Човага С. В., *студент групи Б 5/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Довгаль О. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Глобалізація – тривалий процес інтеграції національних економік світу з метою розв’язання глобальних проблем людства [1].

Глобалізація є складним, багатофакторним і багатовекторним процесом, який охоплює різнорідні за походженням, сферами прояву, механізмами і наслідками явища. Дослідження цих явищ сформувало нову галузь наукового знання – “глобалістику”, яка об’єднала представників різних наук, стала синтезом багатьох дисциплінарних підходів [2].

Сучасний етап розвитку глобалізаційних процесів характеризується як всепоглинаючий процес, що включає в себе політичні, економічні, соціальні, екологічні, науково-технологічні та інші складові. Залежно від того, яким аспектам процесів глобалізації приділяється особлива увага, розрізняються різні парадигми сучасної глобалістики, в рамках яких працюють відповідні наукові школи і організовані наукові колективи.

Усю множину напрямів (шкіл) сучасної глобалістики можна представити таким чином:

1. Еколого-економічна школа. Представниками даної школи є: П. Екінс, Х. Гендерсон, Х. Дейлі, П. Хокінс, Е. Ловінс, Р. Норгаард, Л. Браун. У працях представників цієї школи наголошується на реалізації системного підходу в дослідженні суспільних проблем, на відмові від зосередження на внутрішніх закономірностях економіки, вимагаючи включення до аналізу зовнішніх, неекономічних факторів, врахування численних взаємодій та взаємозв’язків між суспільством і природою. Представниками доводиться можливість поєднання екологічних та економічних інтересів у процесах глобального розвитку;

2. Школа універсального еволюціонізму (М. Моісеєв). Представниками даної школи концентрується увага на тому, що глобальна природа є самостійною системою, реакція якої є хоча й непрогнозованою, але неминучою у довгостроковому плані. Саме тому процеси глобального розвитку мають враховувати зворотну реакцію біосфери;

3. Школа глобальної екології. Представниками даної школи розробляється теорія глобальних рішень і компромісів, науково

обґрунтовується модель глобальних наслідків ядерної війни, ядерної зброї, “ядерної зими”, а також соціологія глобального компромісу.

4. Школа контрольованого глобального розвитку (Д. Гвішіані). Ця школа передбачає реалізацію програми “Моделювання глобального розвитку” з метою створення системи моделей альтернативного глобального розвитку та рекомендацій з вибору оптимальних стратегій управління. Виступає з пропозицією розвитку глобалістики з позицій загальносоціологічної теорії та методології, а також розглядає перехід до інформаційного суспільства як магістральний шлях вирішення глобальних проблем [3];

5. Школа міжнародної політичної економії. Представниками даної школи є: С. Стрендж, Е. Хеллайнер, Р. Андерхілл, Ф. Черні, Л. Вейс, Т. Пемпел, Т. Скопол, П. Евене, Д. Хелл, П. Катценштайн.

Представниками даної школи відслідковується процес формування глобального економічного, правового та політичного простору поряд зі становленням нового світового господарського порядку. Також, констатується увага на значній ролі політичних рішень (чи їх відсутності) у розвитку найважливіших світових господарських тенденцій і процесів [4].

Аналізується розвиток суперечностей між окремими групами інтересів, відомствами та гілками влади, їх вплив на формування економічної та зовнішньої політики країни, на наявність чи відсутність єдності під час захисту національних інтересів;

6. Школа економічної соціології. Представниками даної школи є: Ф. Бродель, М. Вебер, Т. Веблен, Е. Дюргейм, К. Поланьї, І. Шумпетер, М. Грановетер, М. Кастельс, Р.Сведберг, А. Сен, А. Турен, Р. Холлінгсворт, Ф.Шміттер, В. Штрек, А. Етціоні. Представниками даної школи зазначається, що економіка тісно пов’язана з іншими сферами суспільного життя, а економічні процеси визначаються сукупністю суспільних інститутів. До таких інститутів належать не тільки правові норми та адміністративні рішення, але й системи цінностей, пріоритети, традиції, мораль, етика, що панують у суспільстві [5].

Однак, враховуючи складність і всеохоплюваність проблем глобалістики, цілком обґрунтованою є можливість виникнення нових більш розвинених і досконалих концептуальних шкіл.

Отже, глобалістику можна визначити як особливу галузь наукових досліджень, спрямованих на вивчення сутності, передумов, етапів становлення та тенденцій розвитку глобалізації, а також наслідків у вигляді породжуваних нею глобальних проблем, що мають загальнолюдську важливість і відображають весь комплекс взаємодій людей один з одним, із суспільством та з природою, що існує в умовах антропогенних перевантажень і виснаження власних ресурсів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини : навчальний посібник / І. В. Амеліна, Т. Л. Попова, С. В. Владимиров. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 256 с.
2. Гронтковська Г. Е. Міжнародна економіка : навчальний посібник / Г. Е. Гронтковська, О. І. Ряба, А. М. Венцурик, О.І . Красновська. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 384 с.
3. Радзієвська С. О. Глобальна економіка : курс лекцій. / С. О. Радзієвська. – К. : СІК ГРУП УКРАЇНА, 2015. – 344 с.
4. Єщенко П. С. Світу потрібен новий вектор розвитку: від bubbleeconomics – до економіки людини / П. С. Єщенко // Економіка України. – 2014. – № 6. – С. 4-22.
5. Ринейська Л. С. Посібник із вивчення навчальної дисципліни "Глобальна економіка" для студентів всіх напрямів економічної підготовки галузі знань 0305 "Економіка і підприємництво"/ Л. С. Ринейська. – Полтава : ПолтНТУ, 2011. – 165 с.

УДК:351.83:331.5

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

Волошиновський С. В., *студент групи Б 5/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Довгаль О. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Сучасний світ характеризується динамічними змінами, які відбуваються під впливом науково-технічного прогресу та розвитку інформаційних систем. Новим, інноваційним змістом наповнюються усі сфери життєдіяльності людини. Людство входить в нову історичну епоху, однією з відмінних ознак якої є стрімке наростання глобальних трансформацій – процесів, що складають зміст так званої "глобалізації", які за своєю природою є об'єктивними, обумовленими насамперед економічними чинниками, і відбувається незалежно від волі чи бажання окремих країн, і, як наслідок, призводить як до позитивних структурних (якісних) та кількісних зрушень, зокрема і насамперед в світовій економіці на всіх її рівнях.

Глобалізація – процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації. Основним наслідком цього є світовий поділ праці, міграція (і, як правило, концентрація) в масштабах всієї планети капіталу, людських і виробничих ресурсів, стандартизація законодавства, економічних і технологічних процесів, а також зближення і злиття культур різних країн. Це об'єктивний процес, який носить системний характер, тобто охоплює всі сфери життя суспільства. В результаті глобалізації світ стає більш пов'язаним і більш залежним від усіх його суб'єктів. Відбувається як збільшення кількості спільних для групи держав проблем, так і розширення числа і типів інтегруючих суб'єктів [1].

В економічному контексті термін “глобалізація” використовується для відображення фундаментальних трансформацій (перетворень) сучасної світової економіки, що були зумовлені посиленням дії загальноцивілізаційних законів та закономірностей, які охоплюють усі сфери суспільного життя й формують постіндустріальну світову цивілізацію.

Зміст економічної глобалізації зводиться до трансформаційних процесів, що відбуваються в сучасних умовах у світовій економіці і призводить до швидкого інтегрування світу в єдиний економічний простір у наслідок розширення міжнародної торгівлі, інтернаціоналізація товарної культури, поширенню якої сприяє об’єднана в єдину мережу глобальна інформаційна телекомунікаційна система.

Економічна глобалізація – це процес системної трансформації світового господарства, пов’язаної з якісними перетвореннями традиційних міжнародних економічних відносин, що набувають загальнопланетарного масштабу.

Глобалізацію визначають інтенсивність, обсяг і вартість міжнародних трансакцій у інформаційній, фінансовій, комерційній, торговельній і адміністративній сферах у всесвітньому масштабі.

Економічна глобалізація вимагає від країн світу координації дій з метою запобігання поширенню кризових явищ та вироблення узгоджених правил поведінки у глобальному середовищі. Підвищення конкурентоспроможності національного виробництва сьогодні можливе за умов забезпечення однакових можливостей конкуренції з іноземними виробниками в першучергу на внутрішньому ринку, що в подальшому має формувати достатній рівень конкурентоспроможності країни в цілому.

Метою та результатом цього процесу є становлення глобальної економіки – якісно нового формату та етапу розвитку світової економіки, яка поступово перетворюється на цілісний глобальний організм, утворений виробничо-збутовою, глобальною, фінансовою та планетарною інформаційною мережею.

Економічна глобалізація є вихідною ланкою всіх процесів глобалізації та глобальних трансформацій. В свою чергу, вона є результатом функціонування сучасної світової економіки та розвитку науково-технічного процесу. В її основі насамперед покладені міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація господарського життя як одна з форм його прояву.

У сучасній глобалістиці переважає думка, що економічна глобалізація є новою фазою прискорення розвитку сільськогосподарських зв’язків у кількісному та якісному відношенні.

В умовах розвиток світової економіки супроводжується зростанням глобальної конкуренції, що зумовлює необхідність розробки концептуальних положень, методичних і практичних рекомендацій щодо формування організаційно-економічного механізму підвищення конкурентних можливостей промисловості на міжнародному і внутрішньому ринках в умовах глобалізації.

Отже, загалом, глобалізація – всеохоплюючий процес трансформації світового співтовариства у відкриту цілісну систему інформаційно-технологічних, фінансово-економічних, суспільно-політичних, соціально-культурних взаємозв'язків і взаємозалежностей. При цьому глобалізація – явище багатогранне, а відтак її слід розглядати як комплекс трансформаційних процесів, що охоплює різні сфери світового співтовариства [3].

Можна стверджувати, що глобалізація має економічну природу, оскільки є по суті міжнародною економічною інтеграцією країн, інтеграцією національних та регіональних ринків у цілісний простір планетарного обміну, а сучасний її стан можна охарактеризувати як фінансово-виробничу транснаціоналізацію сільськогосподарських відносин.

ЛІТЕРАТУРА

1. Куцик П. О. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку : монографія / П. О. Куцик, О. І. Ковтун, Г. І. Башнянин. – Львів : Видавництво ЛКА, 2015. – 594 с.
2. Деркач Т. В. Регіональна економічна інтеграція у системі глобалізації світової економіки / Т. В. Деркач // Економічні інновації. – 2014. – № 57. – С. 27–135.
3. Крапивний І.В. Глобалізація: сутність, чинники та етапи розвитку / І. В. Крапивний // Вісник СумДУ. – 2016. – № 1. – С. 129-137. – (Серія "Економіка").
4. Новицький В. Економічна глобалізація та її наслідки для України / В. Новицький, А. Грищенко // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право). – 2015. – № 1. – С. 7-14.
5. Лещук В. П Фінансова глобалізація в умовах глобалізації світової економіки / В. П. Лещук // Збірник науково-технічних праць : РВВ НЛТУ України. – 2015. – Вип. 20. – С. 118-124.

УДК 330.339

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛЬНИХ РИНКІВ

Ботнар І. О., *студент групи Б 5/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцет Довгаль О. В.
Миколаївський національний аграрий університет

Посилення глобалізації у світі, зростання рівня складності проблем та протиріч, що виникають між економічними акторами в процесі їх функціонування та взаємодії на глобальному рівні викликає необхідність відповідної модифікації інститутів забезпечення та регулювання їх діяльності. Особливо актуально це питання набуває для світового ринку, що вже стає базовою категорією глобальної економіки та визначає подальші напрями розвитку її інституційної системи шляхом реалізації своїх основних

функцій створення глобального попиту та пропозиції, глобального конкурентного середовища та глобальної інфраструктури.

Світовий ринок можна розглядати як сукупність національних ринків окремих країн, що пов’язані між собою міжнародними економічними відносинами. Його становлення проходило на основі удосконалення внутрішніх ринків.

В час розвитку мануфактурного виробництва (XVI-XVIII ст.) міські ринки вже стають тісними для виробників. Частку виробленої продукції виробники прагнуть продавати за межами національних кордонів. Так, створюється національний ринок, який включає в себе внутрішній ринок, що орієнтується на іноземних покупців.

Перетворення мануфактурного виробництва в фабрику індустрії в першій половині XIX століття призвело до перетворення локальних центрів міжнародної торгівлі в єдиний світовий ринок. Його остаточне формування завершилось в XIX-XX столітті.

Світовий ринок є феноменом товарного виробництва, що переріс національні кордони. Основна його риса – це здійснення міждержавного пересування товарів, послуг, факторів виробництва, фінансових ресурсів. В соціально-економічному плані світовий ринок являє собою сукупність відносин, що виникають через взаємодію внутрішнього і зовнішнього попиту й пропозиції.

В сучасних умовах світовий економічний розвиток характеризується більш широким залученням країн до міжнародних економічних взаємозв'язків і посиленням їхньої взаємозалежності. Процес, що сприяє подоланню відокремленості національних господарств, отримав назву як процес інтернаціоналізації. Можна з певним припущенням сказати, що інтернаціоналізація призвела до створення світового господарства.

Світове господарство – це сукупність національних економік окремих країн і регіональних економічних об’єднань, що взаємодіють між собою на підставі міжнародного поділу праці [1].

Різниця між світовим господарством і світовим ринком полягає в тому, що світове господарство являє собою високу стадію розвитку ринкової економіки, для якої притаманним є не стільки міжнародний рух товарів, скільки міждержавне переміщення факторів виробництва.

Світове господарство – це ринкова система, в якій залежності від об'єкта купівлі-продажу відокремлюють три великих групи світових ринків: товарний, грошовий і ринок праці.

До складу світового товарного ринку входять: ринок споживчих товарів, ринок засобів виробництва і ринок послуг.

Світовий фінансовий ринок в основному обслуговує рух реальних товарно-матеріальних цінностей. До його складу також входять інвестиційні, грошові та ринки позичкових капіталів.

Об’єктом купівлі-продажу на міжнародному ринку праці є іноземна робоча сила. Цей ринок складається зі світового ринку кваліфікованих

робітників, світового ринку некваліфікованих робітників і світового ринку спеціалістів.

Світовий ринок як система економічних відносин виконує такі функції:

• оптимізація використання факторів виробництва в світовому просторі;

• інформує виробників і споживачів про наявність і ціну товарів;

• дає об'єктивну оцінку виробничої діяльності з позицій міжнародних стандартів і критерії якості товару [2].

Як висновок можна сказати, що світовий ринок став закономірним результатом розвитку внутрішніх і національних ринків товарів, які вийшли за межі державних кордонів. Для нього характерні такі риси:

• є категорією товарного виробництва, яке у пошуках збуту своєї продукції вийшло за національні межі;

• виявляється у міждержавному переміщенні товарів під впливом не тільки внутрішніх, але й зовнішніх попиту і пропозиції;

• оптимізує використання факторів виробництва, підказуючи виробнику, в яких галузях та регіонах вони можуть бути застосовані найефективніше;

• виконує сканувальну роль, вибраковуючи з міжнародного обміну товари та часто їх виробників, які не можуть забезпечити міжнародний стандарт якості за конкурентних цін;

• на ньому існує особлива система цін – світові ціни;

• на ньому рух товарів зумовлюється не лише економічними факторами (виробничими зв'язками між підприємствами та регіонами країни), а і зовнішньоекономічною політикою окремих держав.

Світовий ринок є сферою міжнародного обміну і тому має зворотний вплив на виробництво: показує йому що, скільки та для кого треба продукувати. З цього боку світовий ринок є первинним щодо виробника і є центральною категорією міжнародної економіки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базилевич В. Д. Современная экономическая теория: в поисках новой парадигмы / В. Д. Базилевич // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2013. – № 146. – С. 5-7.

2. Гражевська Н. І. Економічні системи епохи глобальних змін / Н. І. Гражевська. – К. : Знання, 2008. – 431 с.

3. Портер М. Конкуренция / пер. с англ. / М. Є. Портер. – М. : Издательский дом "Вильямс".

4. Пивоваров С. Э. Международный менеджмент / С. Э. Пивоваров, Л. С. Тарасевич. – 4-е изд. – СПб. : Питер, 2008. – 720 с.

УДК 330.339

МІСЦЕ І РОЛЬ УКРАЇНИ В ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Количева А. О., *студентка групи Б 5/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцет Довгаль О. В.
Миколаївський національний аграрий університет

Сучасний світ надзвичайно складний і динамічний, так як визначальним для цього процесу є посилення глобалізації, збільшення взаємодії економічних, політичних, соціальних, культурних, правових та інших факторів. Під терміном “глобалізація” розуміється взаємозв'язок процесів інтернаціоналізації економіки, розвитку єдиної системи світового порядку, зміни й ослаблення функцій національної держави, активізації діяльності транснаціональних недержавних утворень як нових політичних акторів, формування спільної системи цінностей і принципів міжгрупових відносин.

Під глобалізацією слід розуміти поступове перетворення світового простору в єдину зону, в якій безперешкодно переміщуються капітали, товари, послуги, вільно поширюються ідеї і пересуваються їх носії, стимулюючи розвиток сучасних інститутів та шліфуючи механізми їхньої взаємодії. Дати чітке і єдине визначення глобалізації складно, різні питання цього процесу є предметом вивчення багатьох наук, кожна з яких має свій науковий дискурс. Крім того, необхідно прийняти до уваги, що глобалізація є історичним процесом, що розвивається протягом сторіч, і цей процес ще незавершений. Поняття глобалізації ширше, чим поняття інтеграції. Якщо інтеграція означає зближення політичної, економічної, правової, духовно-культурної систем декількох держав і регіонів в процесі традиційної міждержавної співпраці, глобалізація передбачає всеохоплюючий процес взаємодії і взаємовпливу практично всіх держав світу, хоча справа не тільки в об'ємі, але і в якості, формах і змісті такого взаємовпливу. Уявляється, що глобалізація має високий ступінь і глибину взаємопроникнення норм, ідей, правил співпраці, конкретних стандартів спілкування, проте можлива лише на високому рівні розвитку цивілізації, так як формує спільні цілі і довготермінові інтереси людства на основі усвідомлення єдності світу перед зростаючою загрозою його виживання. Оцінюючи буття української людини у сучасному глобалізованому світі, необхідно враховувати різні фактори, виходячи також із перспективи. Неухильна реалізація курсу на інтеграцію до Європейського Союзу забезпечуватиме гарантії верховенства права, плюралістичної демократії, дотримання прав людини, розвиток в Україні громадянського суспільства, побудову соціально-орієнтованої ринкової економіки.

Домінантою глобалізаційних економічних перетворень сучасного українського суспільства має стати широкомасштабна, всеохоплююча модернізація всіх сфер суспільно-економічного життя як консолідуюча

основа розбудови незалежної, суверенної держави, в якій гармонійно поєднуються інтереси громадян українського суспільства та світової спільноти. Місце й роль України в глобалізаційних процесах залежить від багатьох факторів, серед яких визначальними є її природно-ресурсний і людський потенціали, рівень економічного і науково-технологічного розвитку, напрямок спеціалізації (в регіональному і світовому масштабі), стан інституціональної системи та зовнішньоекономічної інфраструктури. Повноцінна участь України у глобалізаційних світогосподарських процесах стане можливою лише за умови якісного вдосконалення всіх складових, що визначають становище країни у світовій економіці і міжнародних економічних відносинах, зокрема в євроінтеграційних процесах, у виборі оптимальної моделі взаємодії економіки України зі світовим господарством.

Хоча Україна є європейською державою (центральноєвропейський регіон), вона має певне коло інтересів поза межами регіону. Відомий політолог М. Михальченко підкреслює, що просування України в головному напрямку, тобто інтеграції з центральною та західною Європою, – шлях складний, але перспективний, який вимагає великих зусиль влади та народу, перебудови свідомості й способу життя людей, забезпечення умов розвитку відповідальності та свободи особистості, демократизації держави й модернізації політичної системи суспільства та економіки [1]. Для України привабливою є європейська модель мислення як підґрунтя для узгодження інтересів країн з різним рівнем соціально-економічного розвитку та різними типами культури. Українська політика стосовно держав західної Європи та європейських інституцій повинна стати більш інституційно-структурованою, щоб бути цілеспрямованою та ефективною. Саме орієнтація на передові європейські держави та інституції, використання європейської моделі розвитку суспільства дають Україні шанс увійти до кола розвинутих держав світу. У зв'язку з адаптацією України до європейських реалій, перетворення інтеграції на потужний генератор системних змін у державі необхідно досягти сумісності цінностей, норм і принципів внутрішнього політичного та соціального життя України з нормами і принципами євро спільноти [2].

В умовах світової глобалізації досягнути високого рівня життя неможливо без забезпечення інтеграційних процесів із світовою спільнотою. При цьому інтеграційні зусилля слід спрямовувати до більш досконалих соціальних і технологічних систем, тому членство України в ЄС стає необхідною умовою для подальшого високого рівня розвитку держави та громадянського суспільства. Багато буттєвих проблем неможливо адекватно оцінити і вивчити на рівні окремої країни та її міжнародних відносин з іншими країнами. Їх потрібно формулювати з погляду глобальних процесів в контексті соціально-культурної антропології. Глобальні сили (під якими розуміють транснаціональні організації, інші глобальні економічні утворення, глобальну культуру або різні ідеології глобалізації) стають настільки сильними, що ставиться під питання подальше існування окремих національних держав.

ЛІТЕРАТУРА

1. Глобализация / Википедия [Електронный ресурс]. – Режим доступу : https://ru.wikipedia.org/wiki/Глобализация.
2. Онищенко В.В. Феноменологія глобалізації / В.В. Онищенко // Економічна теорія. – 2015. – № 2. – С. 33-37.
3. Вплив та наслідки світової глобалізації для економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : /Economics/15_107590.doc. htm.
4. Дахно І. І. Міжнародна економіка: [навч. посіб.] / І. І. Дахно; 2-ге вид., випр. і доп. – К.: МАУП, 2006. – 248 с.
5. Фурса О. О. Україна і глобалізація: проблеми і тенденції / О. О. Фурса [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://intkonf.org/fursa-oo-ukrayina-i-globalizatsiya-problemi-tatendentsiyi.

УДК 658.115.31

ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ МОНОПОЛІЇ

Форносова Т. В., *студентка групи Б 1/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Довгаль О. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Монополія – це окремі крупні підприємства чи їх об’єднання, господарські товариства, які виробляють значну кількість продукції певного виду і таким чином займають монопольне становище на ринку. Тобто, мають виключне право на виробництво і продаж, впливаючи на процес ціноутворення і отримуючи більш високі прибутки. У світовій же практиці монополією вважається зосередження в одних руках 30% ринку. Таке домінування дає змогу підприємцю самостійно, або разом з іншими підприємцями обмежувати конкуренцію на ринку певного товару [1].

Взагалі монопольного становища бажають досягти кожен підприємець чи підприємство. Це дозволило б їм уникнути цілого ряду проблем та небезпек, пов’язаних з конкуренцією, зайняти привілейовану позицію на ринку.

Тож, розглянемо умови виникнення монополії:
- відсутність досконалих замінників та можливості вільного входу на ринок;
- існування державних ліцензій;
- контроль монополістом джерел необхідної сировини чи інших спеціальних товарів;
-концентрація.виробництва.

Ще одним поширеним шляхом досягнення монопольного становища є об'єднання.кількох.великих.фірм,.тобто.централізація.

Централізація – це збільшення розмірів капіталу внаслідок злиття раніше самостійних капіталів. Типовим прикладом такого об’єднання можуть слугувати.акціонерні.компанії [2].

Головною метою монополістів є завоювання ринку єдиним продуктом, який не має альтернативи, тим самим змушуючи придбати свій товар за монопольно високою ціною, при цьому обмежуючи конкуренцію, порушуючи права споживачів і отримуючи внаслідок цього високі прибутки. Чим же монополії можуть бути небезпечні для суспільства?

Споживач послуг монополій цілком безпорадний. Він не має вибору (в сенсі придбання аналогічного товару або послуги в когось іншого і на якихось інших умовах), не може розібратися в цінах і тарифах, які йому нав'язують, відтак змушений погоджуватися на будь-які умови, пропоновані монополіями.

Монополія суперечливо впливає на науково-технічний прогрес. З одного боку, її масштаби дають змогу виділяти значні кошти на проведення наукових досліджень та розробку нових технологій. Це, як правило, не під силу дрібним виробникам на конкурентному ринку.

З іншого боку, монополія веде до гальмування науково-технічного прогресу. Послабивши конкуренцію, вона створює тенденції до стримування запровадження технологічних новинок, уповільнення нововведень.

Монопольне становище і ті вигоди, що з нього випливають, послаблюють стимули до постійного вдосконалення виробничого процесу, до зростання його ефективності, створює нераціональне господарювання, встановлює завищені ціни на продукцію (послуги) із неналежною їх якістю. Окрім того, знищують малі підприємства, не даючи їм можливості розвиватись та просуватись на ринку.

Проте існують і позитивні сторони, а також суть необхідності існування монополій.

Монополії діють у сфері електроенергетики: високовольтні мережі, центральне диспетчерське управління, обленерго (НЕК "Укренерго"), у нафтогазовій галузі: газо- й нафтопроводи, термінали("Нафтогаз України"), у сфері транспорту: залізниці, порти, аеропорти ("Укрзалізниця", ДП "Антонов"), зв'язку – телефонні мережі (МТС, Київстар, Life), у житлово-комунальній сфері (водоканали, централізовані системи теплозабезпечення). Тут конкуренція неможлива і небажана. Адже, наприклад, цілком правильним є обслуговування суспільства лише однією електричною компанією, тому що за різних кожен споживач повинен мати власну лінію напруги, технічне забезпечення, трансформатор і.т.д.

В Україні спостерігається жорстка позиція з боку монополістів щодо споживачів, що призвело до зростання невдоволення курсом ринкових реформ, спричинене посиленням вимог з оплати товарів та послуг, вироблених монополістами, і підвищенням тарифів [3].

Щоб запобігти деяким із негативних наслідків, держава була змушена проводити антимонопольну політику, до складу якої входить видання актів, законів, обмеження сфери впливу монополістичних об'єднань і, звісно, застосування різних санкцій до порушників ¾ від економічних (штрафи) до кримінальних (тюремні ув'язнення). Ще однією функцією держави в цьому напрямку є створення органу або органів, які б слідкували за дотриманням

законодавства, а також вносили пропозиції щодо змін законодавства даного напрямку [4].

Головна ціль втручання антимонопольних організацій полягає в захисті і збереженні вільної конкуренції, підтримка і сприяння малому бізнесу, захист.прав.споживача.

Отже, для населення монополія має більш негативні наслідки, які намагається припинити антимонопольна політика. Але повністю усунути монополізм неможливо, – а тільки звузити його відокремленням ринків природних монополій від змішаних або шляхом впровадження нових технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1.Гронтковська Г. Е. Мікроекономіка. Практикум : навч. посібник / Г. Е. Гронтковська, А. Ф. Косік. – К. : ЦУЛ. – 418 с.

2. Биконя С. Ф. Поведінка монополій в умовах перехідної економіки / С. Ф. Биконя // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 5. – С.4-14.

3. Филюк Г. Соціально-економічні наслідки монополії: теоретичний і практичний аспект /Г. Филюк // Економіка України. – 2008. – № 1. – С. 30-41.

4. Мочерний С. В. Основи економічних знань : підручник / С. В. Мочерний. – К. : Академвидав, 2002. – 312 с.

УДК 338.512

ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА. СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ

Дегтярьова О. А., *студентка групи Ф 1/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Довгаль О. В.
Миколаївський національний аграрний університет

В економічній теорії існують різні підходи щодо визначення витрат виробництва та їх класифікації. Витратами виробництва називаються витрати ресурсів на виготовлення товарів і послуг, виражені у грошовій формі. У процесі виробництва здійснюються витрати живої та уречевленої праці. У витратах виробництва затрати праці набирають форми затрат капіталу [1].

Існує декілька підходів до розгляду витрат виробництва.

По-перше, з точки зору всього суспільного виробництва витрати виробництва поділяються на витрати суспільства і витрати його первинних ланок – підприємств. З позиції суспільного виробництва до витрат належать витрати, що відображені у вартості кінцевої продукції.

Витрати суспільства – це сукупність витрат (матеріальних та живої праці), що відображають вартість виробництва кінцевої продукції для суспільства. Тобто це усі затрати суспільно необхідної праці на виробництво кінцевої продукції. Вони складаються зі спожитих засобів виробництва, заробітної плати, прибутку і набувають форми вартості продукції.

Витрати підприємств – це сукупність усіх спожитих ресурсів на виробництво того чи іншого продукту. Вони характеризують вартість виробництва продукції для підприємства. Витрати підприємства складаються зі спожитих засобів виробництва та заробітної плати і набувають форми собівартості продукції. Різниця між вартістю продукції і собівартістю дорівнює розміру прибутку підприємства. Витрати підприємств виражають реальні виробничі відносини ринкової системи господарювання.

Витрати підприємства на виробництво являють собою важливий елемент відтворювального процесу первинної ланки і відтворюють у собі витрати підприємства на всі спожиті ресурси на виробництво продукції.

По-друге, на рівні підприємства одночасно існує два підходи до визначення витрат виробництва: бухгалтерський та економічний. В економічних дослідженнях особливу цінність мають економічні витрати, а в господарській практиці – бухгалтерські витрати. Саме бухгалтерські витрати законодавчо закріплені в законах про податок на прибуток підприємств [2, с. 132].

Економічні (вмінені) витрати – це явні (зовнішні) витрати виробництва (витрати на придбання ресурсів, що не належать власникам підприємства) та ще й неявні (внутрішні), або альтернативні витрати (власні виробничі ресурси підприємства). Тобто, це вартість усіх виробничих ресурсів незалежно від того, чи вони є власністю підприємства, чи купуються на ринку.

Бухгалтерські витрати – це усі витрати виробництва, які пов’язані з придбанням необхідних для забезпечення випуску продукції ресурсів за ринковими цінами. Тобто, це грошові витрати на придбання виробничих ресурсів, що не належать підприємству [1].

Оскільки на зміну кількості необхідних для виробничого процесу ресурсів затрачається різний час, слід розрізняти короткостроковий і довгостроковий періоди. Короткостроковий період – це період часу, якого замало, щоб підприємство встигло змінити свої виробничі потужності, але достатньо для зміни інтенсивності використання цих фіксованих потужностей.

У довгостроковому періоді підприємство може міняти всі використовувані ним чинники виробництва. Передусім йдеться про таке поєднання чинників виробництва, яке мінімізує витрати виробництва певного обсягу продукції, і про взаємозв’язок між довгостроковими витратами й обсягом випуску продукції [3].

Витрати на виробництво товарів включають усі витрати капіталу, пов’язані як із самим процесом виробництва товару, так і з його транспортуванням і реалізацією. У цій сукупності вирішальними з погляду загальних витрат є витрати на виробництво товару. Їх визначають як собівартість. У будь-якій формі організації виробництва ця економічна категорія має величезне значення, бо зниження собівартості є найбільш важливим чинником зменшення вартості товару. А для підприємця зниження

собівартості дає можливість за тією самою вартістю товару отримати більшу додаткову вартість [4, с. 180].

Джерелами інформації аналізу собівартості продукції й витрат на виробництво є: планова собівартість продукції, аналітичні розрахунки, норми й нормативи використання ресурсів, звітність підприємства: "Звіт про фінансові результати", "Звіт по праці", дані оперативного обліку: первинні документи, відомості, зведення, реєстри відпущених матеріалів на виробництво, табелі про нарахування заробітної плати, норми витрат матеріалів, технологічна документація, паспортні дані.

Витрати підприємства групуються за економічними елементами – це витрати на весь обсяг виготовленої продукції за певний період, і по статтях калькуляції.

Угруповання витрат за економічними елементами припускає виділення наступних елементів витрат: матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні потреби, амортизація основних коштів, інші витрати [5 с. 330].

Отже, без обчислення собівартості неможливо визначити фінансовий результат виробничо-господарської діяльності підприємства. Скорочення витрат на виробництво продукції, тобто зниження її собівартості, є важливим фактором збільшення прибутку від реалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Федоренко В. Г. Політична економія : підручник.– 2-ге вид. – К. : Алерта, 2015. – 487 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://westudents.com.ua/glavy/57022-glava-7-vitrati-virobnitstva-pributok.html

2. Політична економія : навч. посібник / К. Т. Кривенко, В. С. Савчук, О. О. Бєляєв та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. К. Т. Кривенка. – К. : КНЕУ, 2001. – 508 с.

3. Дзюбик С.Д., Ривак О. С. Основи економічної теорії навч. посіб. / С.Д. Дзюбик, О.С. Ривак. – К. : Знання, 2006. – 481 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://westudents.com.ua/glavy/56295-rozdl-14-vitrati-virobnitstva.html

4. Щетинін А. І. Політична економія : підручник / А. І. Щетинін. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 480 с.

5. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств : навч. посіб. / О. О. Непочатенко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 328 с.

УДК 338.515

ПРИБУТОК, ЙОГО НОРМА І ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ

Бодарєва А. А., *студентка групи Ф 1/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Довгаль О. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Під прибутком розуміють плату за працю підприємця з управління та організації виробництва, а з господарської точки зору – це позитивні зміни майнового стану підприємства на кінець звітного періоду порівняно з початком. Як розрахункова величина – це різниця між виручкою від реалізації продукції та собівартістю виробництва продукції, і витратами, визначеними чинним законодавством; протилежний результат називається збитком [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідженні поняття прибутковості зробили сучасні вчені, а саме: Антонюк Р.Р., Поддєрьогін А.М., Чорна Л.О., Бердан М.М., Огійчук М.Ф., Кучер Л.Ю., Ярошевич Н.Б., Хмелевський О.В., Гриньова В.М., Бланк І.А. Незважаючи на важливість даної категорії, досі не існує єдиного підходу до визначення сутності поняття прибутку та основних факторів його зростання. Досі невизначеними залишаються фактори зростання прибутку, які є найбільш ефективними [2].

В країнах з розвинутою ринковою економікою прибуток не пов’язують з витратами тільки живої праці. Так, П.Самуельсон визначає прибуток як “надзвичайно різносторонню категорію”. Він вважає, що джерелом прибутку є дохід від факторів виробництва, винагорода за підприємницьку діяльність та впровадження технічних нововведень. Теоретичне обґрунтування прибутку в уовах монополістичної конкуренції належить Е. Чемберлену. Він стверджував, що панування на галузевому ринку незначної кількості крупних виробників призводить до формування ринкової та цінової політики, проявом якої є завищення цін. Таким чином, при реалізації товару монополіст отримує в межах загального прибутку додаткову частину, джерелом якої виступає реалізована в ціні монополія [3].

З метою підвищення обсягу прибутку доцільно скоротити всі витратні статті, а саме: зменшити транспортні витрати; налагодити систему збуту; підвищити продуктивність праці; підприємству необхідно скоротити витрати на виробництво та реалізацію продукції. Показники рентабельності є важливими характеристиками формування прибутку підприємство. Тому вони обов’язкові при проведенні порівняльного аналізу і оцінці фінансового стану підприємства, які порівнюють свої доходи з витратами і величиною вкладеного капіталу, які випускають конкурентоспроможну продукцію і не виробляють більше, ніж можна продати. Орієнтація діяльності тільки на виконання накреслених програм за будь-яку ціну – це явний шлях до банкрутства. Для успішного функціонування кожен суб’єкт господарювання

повинен прагнути до підвищення ефективності своєї діяльності на сонові раціонального використання ресурсного потенціалу, збільшення прибутковості виробництва, поліпшення якості реалізованої продукції [4].

Рентабельність – це ступінь прибутковості. Показники рентабельності більш повно, ніж прибуток, характеризують остаточні результати господарювання, тому що їх величина відображає співвідношення ефекту з вкладеним капіталом або спожитими ресурсами. Показники рентабельності використовують і як інструмент в інвестиційній політиці та ціноутворенні. В цілому, досі не існує єдиного підходу до трактування сутності поняття «прибуток», однак зробити підсумок, що прибуток – це кінцевий результат діяльності суб'єкта господарської діяльності, який визначається як різниця між валовим доходом і валовими витратами, отриманими впродовж здійснюваної ризикової та суспільно-корисної діяльності.

Сучасний стан прибутковості промислових підприємств є вкрай важким, тому вони потребують пошуку шляхів та резервів для збільшення отримуваного прибутку. Найважливішими факторами максимізації прибутку є саме внутрішні фактори, такі як обсяг готової продукції, точніше її зростання; зниження собівартості виготовленої продукції; підвищення якості товарів для продажу; зростання продуктивності праці на підприємстві. Зростання прибутку та рентабельність має велике значення не тільки для подальшого розвитку підприємства, галузі, але й усього господарства України, оскільки являє собою джерело коштів для формування доходної частини державного (місцевого) бюджету [5].

Таким чином, підприємства повинні активно шукати всі можливі шляхи вдосконалення виробництва, підвищення конкурентоспроможності власної продукції, що повинно сприяти зростанню прибутку та рентабельності підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гусєва Ю. М. Економічна сутність прибутку підприємства і його роль у ринкових умовах господарювання / Ю. М. Гусєв // Наук. пр. Нац. ун-ту харч. технологій. – 2006. – № 18. – С. 126-128.

2. Лойко В.В. Моніторинг рівня економічної безпеки промислового підприємства // Ефективна економіка. – 2015. – № 8. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4446

3. Єпіфанова І. Ю. Фактори зростання прибутку підприємства / І. Ю. Єпіфанова, В. С. Гуменюк // Молодий вчений. – 2016. – № 7. – С. 46-49. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_7_14

4. Висока О. Є. Економічна сутність прибутку та концепції його формування // Наукові праці КНТУ. Економічні науки, 2010, вип. 17/ О. Є. Висока. – Кіровоградський національний технічний університет. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/44.pdf.

5. Шляга О. В. Прибуток та рентабельність як показники ефективності виробництва / О. В. Шляга, Л. І. Шипуля // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – Вип.8. – 2014. – С.75-81. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_8_075.pdf

УДК 330.15

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРІШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ

Мікуляк К. А., *студентка групи Ф 5/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Довгаль О. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Сучасна екологічна ситуація складалась стихійно в ході діяльності людей, спрямованої на задоволення їхніх потреб. Людина досягла висот сучасної цивілізації завдяки тому, що постійно змінювала природу у відповідності зі своїми цілями. Люди досягали цілей, на які розраховували, але одержували наслідки, яких не чекали.

Науково-технічна революція змінює стосунки людини з природою, створює нові умови її існування, помітно впливає на спосіб її життя і праці. Використовуючи сучасні засоби виробництва, людство впливає на природу в планетарному масштабі. Різке збільшення масштабів такого впливу загострило проблему передбачення наслідків людської діяльності. Екологічне прогнозування стало необхідною умовою оптимізації процесу взаємодії суспільства і природи [3].

Питання екологічної безпеки в контексті екологічної політики знайшли розвиток в дослідженнях вчених та науковців, серед яких: Бардов В. Г. [2], Мацейків М. М. [3], Мельник Л. Т. [4], Морозовська Т. [5] та ін.

Нинішня екологічна ситуація в Україні характеризується як кризова. Цьому сприяли структурні деформації господарства, за яких перевага віддавалась сировинно-видобувним галузям промисловості, використанню значною мірою енерго- та ресурсномістких технологій без застосування ефективних очисних споруд [3].

Серед головних причин, що призвели до незадовільного стану довкілля, можна назвати такі: – застарілі технології виробництва з високою енерго- та матеріаломісткістю, що перевищують у два-три рази відповідні показники в розвинених країнах; – високий рівень концентрації промислових об’єктів в окремих регіонах; – відсутність ефективних природоохоронних технологій, незадовільний рівень експлуатації існуючих природоохоронних споруд; – відсутність ефективного правового й економічного механізмів, які сприяли б використанню екологічно безпечних технологічних процесів [1].

Найбільшими забрудниками атмосферного повітря в Україні є підприємства теплоенергетики, які викидають близько 29% усіх забруднень та металургійна промисловість, викиди якої складають 38% загальної кількості забруднювальних речовин.

Висока концентрація в окремих регіонах хімічних та нафтохімічних підприємств призвела до значного забруднення джерел водопостачання. Хімічні підприємства викидають у відкриті водойми близько 70 млн $м^3$

неочищених або недостатньо очищених скидів, утворюють великі обсяги відходів, серед яких значна кількість – токсичні.

Підприємства нафтогазового комплексу за рівнем шкідливого впливу на довкілля вважають об'єктами підвищеного екологічного ризику. Вони є потенційними джерелами забруднення, що може статися в разі порушення технологічних режимів роботи устаткування або аварій.

Україна з її багаторічною енергетично-сировинною спеціалізацією та низьким технологічним рівнем промисловості належить до числа країн з найвищими абсолютними обсягами утворення та накопичення відходів. Щороку в поверхневих сховищах складується понад 1,5 млрд т твердих відходів. У звалищах, шламосховищах, відвалах та териконах нагромаджено понад 20 млрд т відходів, які займають близько 130 тис. га земель. Значна кількість відходів (до 90%) утворюється на підприємствах гірничодобувної промисловості під час розробки родовищ та збагачення корисних копалин. На сьогодні утилізується лише третина загальної кількості відходів.

До категорій високотоксичних належить до 2% усіх промислових відходів. Чорне море за останні тридцять років перетворюється на стічну яму для половини Європи. До основних забруднюючих речовин належать нафтопродукти, феноли, сполуки фосфору, нітрогену, меркурію, важких металів тощо. Значного забруднення зазнала велика територія країни після аварії на Чорнобильській АЕС. Радіонуклідами забруднено понад 4,6 млн. га земель. З використання вилучено 119 тис. га сільськогосподарських угідь, у тому числі 65 тис. га ріллі [2].

Перспективними напрямами підвищення ефективності екологічної політики є посилення відповідальності за порушення природоохоронного законодавства, створення умов для реінвестування в основні фонди природоохоронного призначення та запровадження ресурсозберігаючих технологій, використання новітніх підходів до управління підприємствами [4]. Тільки системне вирішення проблем на всіх рівнях дасть змогу змінити ситуацію, що склалася, та розробити дієву екологічну політику, яка забезпечуватиме раціональне та екологобезпечне господарювання й високоефективне використання природних ресурсів; підтримання сприятливих для здоров'я людини природно-екологічних умов життєдіяльності, збереження, відтворення і примноження якості довкілля та природно-ресурсного потенціалу суспільного виробництва [3].

ЛІТЕРАТУРА

1. Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки / Верховна Рада України. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради. – 1998. – № 38-39 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.

2. Бардов В. Г. Основи екології: підручник для студ. вищих навч. закладів / В. Г. Бардов, В. І. Федоренко, Е. М. Білецька. – Вінниця : Нова книга, 2015. – 424 с.

3. Мацейків М. М. Концепція сталого розвитку – основа вдосконалення механізмів екологічного права України / М. М. Мацейків // Екологічний вісник. – 2015. – № 6. – С. 30-31.

4. Мельник Л. Г. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника та к.е.н., проф. М. К. Шапочки. – Суми: ВТД Університетська книга, 2015. – 759 с.
5. Морозовська Т. Трактування поняття "право на екологічну інформацію" / Т. Морозовська // Екологічні інновації. – 2015. – № 4. – С. 10-12.

УДК 330.88 : 339.9

ЕКОНОМІЧНА РОЛЬ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Мец Н. С., *студентка групи Б 5/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Довгаль О. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Питання про роль держави в умовах глобалізації є досить коректним в наш час, його можна зустріти в будь-якій дискусії як між вченими, менеджерами, викладачами, політиками, так і в громаді. Адже на теперішній час словом "глобалізація" прийнято називати процес поширення серед різних народів і держав нашої планети єдиного способу життя, посилення міждержавних економічних зв'язків, створюваних глобальними міжнародними корпораціями, поступового руйнування бар'єрів і кордонів на шляху фінансових і товарних потоків.

Для деяких держав процес глобалізації надає можливість розквітнути, збагатіти національним духом, оновити свої міждержавні зв'язки, що зазвичай сприяє підвищенню економіки країни та, найголовніше, підвищити свій екологічний рівень, а для інших держав – навпаки, занепасти. Хоча, все вище вказане, на наш погляд, залежить від керуючих державою та самого населення. Тому, що впливу глобалізації піддаються всі аспекти нашого існування, від моралі і світогляду до клімату і екології.

Економічна глобалізація є результатом розвитку глобальної інтеграції та інтернаціоналізації, проявом якої на мікрорівні є процеси транснаціоналізації, а на макрорівні – економічної регіоналізації. Історично зумовлені складні багаторівневі взаємозв'язки, виступаючи джерелом розвитку глобалізаційних процесів, формують його діалектичну природу: з одного боку, розширюються та поглиблюються інтернаціоналізація та глобалізація, а з іншого – активно розвиваються процеси протилежної спрямованості, що залежно від предмета аналізу трактуються як "регіоналізація", "локалізація", "глокалізація", "диференціація", "фрагментація", "автономізація" тощо [1, с. 11].

Однак на сучасному етапі розвитку глобальної економіки проявляється тенденція до перенесення частини державних функцій на наддержавний рівень − рівень міжнародних організацій [2]. Тобто країни більше надають прав управляти своєю державою чужинцям – міжнародним організаціям, котрі з одного боку допомагають покращити життя населення, відновити

деякі виробництва, а з іншого – підпорядковують повністю собі державу, якою в подальшому можна буде керувати і “вказувати що і як робити” та з якими країнами налагоджувати економічні стосунки, що досить потужно може вплинути на економіку держави.

Негативним наслідком виконування певних функцій деяких держав міжнародними організаціями є те, що самі країни втрачають свій вольовий та сильний дух і не можуть самостійно “вирішити певні проблеми в державі, так як знають, що за них зроблять інші”, що в свою чергу призводить до відштовхування власті від поточних проблем в країні, а згодом і зовсім їх не бачення.

Особливу проблемність представляє питання про можливості та ефективність втручання держави в економіку в умовах глобалізації. Провідні в економічному плані країни змушені коректувати свою економічну (зокрема промислову) політику. Її завданням, більшою мірою, стає створення оптимальних умов для інноваційного розвитку своєї країни. Це включає такі напрями: підвищення науково-технічного потенціалу, інтелектуального та професійного рівня робочої сили, стимулювання інноваційної інфраструктури (технологічних парків, венчурних фондів і ризикових фірм), яка необхідна для розширення коопераційних зв’язків між фінансовими інститутами, фірмами, науковими установами, системою підготовки і перепідготовки кадрів [3, с. 254].

В умовах глобалізації українська держава має трансформуватися в більш гнучкий і складний інструмент, відігравати активну роль в процесі інтеграції нашої країни у світовий економічний простір, поєднуючи різні напрями, форми, методи та засоби регулювання, які забезпечували б стратегічну взаємодію національного господарства зі світогосподарською сферою [4].

Таким чином, Україні необхідно створити потужну стратегію та політику для подальшого розвитку економічної діяльності країни, запровадити певні заходи для уникнення та запобігання економічних, політичних, екологічних, демографічних проблем та спробувати деякі з них вирішити, якщо це можливо або найти рішення їх вирішенню.

Україна досить сильна держава, яка має багато переваг для розквіту своєї економіки, це є: економіко-політичне положення, географічне положення, велика кількість родючих земель, що в свою чергу дозволяє мати потужні промислові та аграрні виробництва тощо, але на сьогоднішній день вона занепадає, так як всі сили направленні на розширення та оновленні воєнної техніки, озброєння та розв’язання воєнного конфлікту з сусідньою державою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Навроцька Н. А. Глобальні детермінанти трансформації інвестиційного процесу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук: спец. 08.00.02 “Світове господарство і міжнародні економічні відносини” / Н. А. Навроцька. – К., 2015. – 24 с.

2. Сіденко С. Соціально-економічний вимір сучасної глобалізації [Електронний ресурс] / С. Сіденко. − Режим доступу: http://www.kneu.kiev.ua/journal/ukr/ articles/2014.

3. Столярчук Я. М. Глобальні асиметрії економічного розвитку: монографія / Я. М. Столярчук. – К. : КНЕУ, 2009. − 302 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/13731120/ekonomika/ ovnishnoekonomichna_politika_umov_globalizatsiynih_viklikiv.

УДК 159.923-053.6

ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ АСЕРТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДІ

Моргун К. Г., *студент групи ЕК 2/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Біліченко О. С.
Миколаївський національний аграрний университет

Впевненість в собі дає можливості вдосконалюватися в будь-який життєвій сфері і особливо яскраво проявляється в складних ситуаціях, в спілкуванні з розумними і знаючими людьми.

У XXI ст. людина стає більш замкненою та залежною від комп'ютерних комунікацій, глобальної всесвітньої мережі Інтернет. Вона починає дедалі рідше спілкуватися з іншими людьми у реальному світі. Такий дефіцит стосунків може позначитися на особистому житті або міжособистісному спілкуванні. Особливо актуальною ця проблема постає серед молоді. Виникає необхідність дослідження прояву в поведінці асертивності. Асертивна поведінка частіше забезпечує компроміси, переговори та угоди, ніж однозначну перемогу будь-якої сторони в суперечці [3, с. 20].

Заслуговує на увагу визначення асертивності, як особистої якості, що властива людині з такою манерою поведінки, яка характеризується як тверда, з почуттям власної гідності і впевненості в собі [2, с. 5].

Асертивна поведінка – це така поведінка, що дає можливість спокійно, без агресії протидіяти маніпуляторам і задовольняти свої справедливі вимоги, [1].

Перед молодими людьми завжди буде поставати проблема реакції на зовнішні подразники у спілкуванні, які обумовлюють їх поведінку.

За класифікацією запропонованою Г. Линденфилд існують три таких головних типи реакції на серйозну проблему – "тікай" (пасивність) і "бийся" (агресивність) та "асертивна" виважена поведінка (рис.1). Людина, схильна до пасивного типу поведінки, найчастіше придушує свої бажання, не використовує свободу вибору. Зазвичай, такі люди підкоряються волі інших і не відстоює свої інтереси. Здебільшого, пасивні люди намагаються уникати неприємних ситуацій, але, зіткнувшись з агресивною поведінкою, можуть вийти зі стану рівноваги. У відповідь на прояв агресії, через страх

погіршити становище пасивна людини, як правило, стає ще більш пасивною.

Людина, що схильна до агресивного типу поведінки, дратівлива, не замислюючись вступає в конфлікт, якщо що-небудь йде врозріз з її світосприйняттям. У оточуючих людей виникає складність у спілкуванні з особою агресивного типу, і вони не завжди розуміють чому. Ця проблема постає перед ними через те, що агресія молодої людини спрямована не проти них особисто, а на досягнення мети. Незадоволеність "агресора" дуже

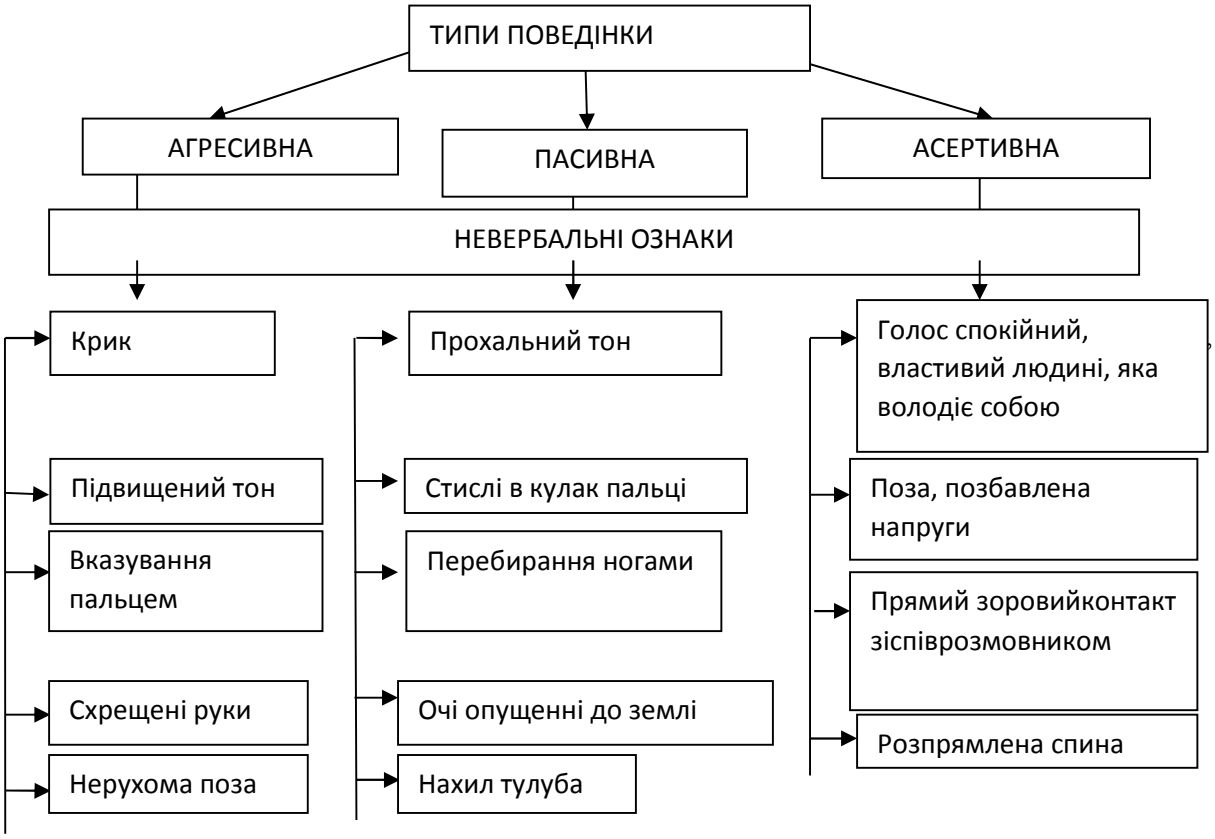

Рисунок 1 –Типи поведінки людей

помітна, адже його поведінка відрізняється нестриманістю. Йому здається, що абсолютно все, навіть найнезначніші ситуації, вимагають його енергійного втручання [2, с. 7].

Для формування асертивної поведінки, необхідно дещо змінити природні реакції на ті чи інші обставини. Незалежно від того, пасивні ви або агресивні по натурі, асертивність врівноважить крайнощі характеру, допоможе знайти між ними золоту середину. Вона "втихомирить" агресію і "підштовхне" інертність. Відкрито висловлюйте свої як позитивні, так і негативні емоції, не побоюючись, що це комусь не сподобається. Спокійно сприймайте власні невдачі і помилки. При необхідності не бійтесь відстоювати свою точку зору. Менше покладайтеся на думки інших, і звертайте більше уваги на власні. Спокійно прийміть можливу власну недосконалість, ніхто не може бути ідеальним в усіх відношеннях.

Приймайте участь у громадському житті закладу, де ви навчаєтесь, або працюєте. Проводьте якомога більше часу на природі, організовуйте культурно-масові заходи. Розвивайтеся з духовної точки зору, відвідуйте виставки, концерти, читайте книжки. Не шкодуйте часу на екскурсії, мандри. Заводьте нові знайомства, можливо, навіть, з іноземцями, людьми іншої культури та менталітету. Асертівність – це не мета, а засіб до її досягнення. Це найбільш ефективний спосіб заявити про свої наміри і вивести спілкування на якісно новий рівень. Асертивність, як тверда впевненість в собі, дає ключ до можливості вдосконалюватися в будь-якій життєвій сфері яка особливо яскраво проявляється в складних ситуаціях, в спілкуванні з розумними і знаючими людьми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Класно-урочна форма навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sdamzavas.net/2-20530.html
2. Кинан К. Уверенность в себе / К. Кинан. – М. : Эксмо, 2006
3. Линденфилд Г. Теория и практика ассертивности, или Как быть открытым, деятельным и естественным / Г. Линденфилд – Минск : Попурри, 2003. – 144 с.

УДК 37:005.336.4

ОСВІТА ЯК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ

Савченко Н. С., *студентка групи ЕК 2/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Біліченко О. С.
Миколаївський національний аграрний університет

В умовах глобалізації найефективнішою формою накопичення капіталу стає розвиток людських здібностей, а знання – вирішальним фактором процвітання як окремої особистості, так і держави в цілому. Світовий досвід підтверджує, що освіта відіграє важливу роль в підвищенні рівня конкурентоспроможності робочої сили. У країнах з високим рівнем розвитку людського капіталу, частка інвестиційних ресурсів бізнес-структур і роботодавців, що спрямовується на підготовку кваліфікованих фахівців, становить близько 10-30% від ВВП. В Україні цей показник коливається в межах 1-2% [1]. Така недосконала структура інвестування значно зменшує можливості пошуку високооплачуваної роботи, а тому негативно впливає на ринок праці та сповільнює інноваційний розвиток держави.

Інтелектуальний капітал є відносно новим об’єктом дослідження, а тому єдиного підходу до його визначення не існує. Значний вплив на досліджувану економічну категорію має сутність понять “інтелект” та “капітал”. Так, “інтелект” у складі інтелектуального капіталу насамперед уособлює людський капітал, який представлений знаннями та творчою

складовою. У свою чергу, категорія “капітал” переносить на інтелектуальний капітал свою здатність створювати нову вартість у вигляді доходу чи прибутку [2].

Показник охоплення вищою освітою населення в Україні досягає майже 80%. Разом з тим, такий рівень осіб з вищою освітою не призводить до адекватного економічного зростання і практично не впливає на впровадження у виробництво нових технологічних процесів. Це пояснюється низькою економічною ефективністю вищої освіти та неналежним розвитком науково-технічних розробок [3].

Суспільне визнання необхідності освіти слугує створенню умов для ведення ефективної інвестиційної політики. Згідно з даними про сукупні інвестиції у вищу освіту в Україні, кошти спрямовуються переважно на перший етап вищої освіти, у той час як на другий етап (аспірантура, докторантура) – в десятки разів менше. Враховуючи необхідність поєднання освіти з науковою діяльністю, слід збільшити частку інвестицій на підготовку аспірантів і докторантів, зокрема, для перспективних видів промислової діяльності [4].

Значний вплив на зниження інтелектуального потенціалу країни надає міграція молоді. Щорічно на навчання за кордон виїжджають більше 10 тисяч українців. Зокрема, у польських університетах на кінець 2016 року нараховувалось вже понад 30 тисяч осіб з українським громадянством [5]. Зростаюча тенденція відтоку людського капіталу позбавляє Україну інформаційно-інноваційного потенціалу, що, у свою чергу, призводить до науково-технологічного розриву між Україною і розвинутими країнами світу.

Розмір бюджетних видатків з розрахунку на одного студента щороку складає близько 2300 євро. У порівнянні з країнами, де пріоритетним є фінансування не вищої, а саме середньої освіти, цей показник становить менше третини норми. У той час на шкільну освіту в Україні спрямовується усього 40-42% з загальної суми видатків на освіту [6].

Наразі склалася ситуація, коли роботодавці не приймають активної участі в процесах підготовки фахівців. Якщо державні інвестиції у вищу освіту становлять близько 2% ВВП, то загальні інвестиції з усіх джерел – близько 3%. Виникає необхідність здійснення переходу від переважно бюджетного фінансування освіти до залучення додаткових джерел [4].

Як показує практика, можливості подальшого економічного розвитку, на основі ресурсного зростання, з часом вичерпуються. Тоді основним джерелом стає саме сукупність знань, їхнє конкурентне використання й наукові інновації – так званий “інтелектуальний капітал”.

Система вищої освіти в Україні беззаперечно потребує суттєвої модернізації, спрямованої, в першу чергу, на підвищення її якості та забезпечення відповідності з реальними потребами економіки. Для досягнення світових стандартів необхідним є проведення заходів, які сприяють ефективному формуванню інтелектуального капіталу та здатні запобігти його відтоку за кордон. Залучення приватних інвестицій у процес підготовки спеціалістів і проведення науково-дослідних робіт, зокрема,

забезпечить регулярне підвищення кваліфікації. При цьому координуюча роль держави щодо інвестиційних процесів у освітній сфері повинна зберігатися.

ЛІТЕРАТУРА

1. Human development report 2015 [Електронний ресурс] / Сайт ООН. – Режим доступу : http://hdr.undp.org/en/2015-report.
2. Козинець Г. О.Теоретичні підходи до визначення сутності інтелектуального капіталу / Г. О. Козинець // Економіка та держава. – 2013. – № 9. – С. 85-88.
3. Лебеда Т. Б. Вплив освіти на економічну динаміку в Україні / Т. Б. Лебеда // Економіка і прогнозування. – 2014. – № 4. – С. 110-120.
4. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України / Статистичний бюлетень / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]: – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua.
5. Щербатенко О. П. Якими є реальні масштаби української еміграції [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.epravda.com.ua/publications/2017/01/23/618436/.
6. Новини вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.ua/vnz/news/29870/.

УДК 334.722:336.76

НЕОБХІДНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСАЙДЕРСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Шаповалова І. В., *здобувач вищої освіти групи ЕК 2/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Біліченко О. С.
Миколаївський національний аграрний університет

Інформація є важливою складовою ефективного господарювання. Про це говорив свого часу і відомий державний діяч Великої Британії Уїнстон Черчілль, адже “Хто володіє інформацією, той володіє світом”.

В сучасних умовах ведення підприємницької діяльності використання інформації є необхідною для внутрішнього забезпечення організації останніми новинами про розвиток науково-технічного прогресу, досягнення в галузях народного господарства. Вони значною мірою можуть вплинути на подальший їх розвиток у позитивну сторону. Завдяки використанню такої важливої інформації підприємство може вийти на значно вищий рівень господарювання.

Особливо небезпечним та відчутними є втрати від заволодіння фінансової інформації. Згідно з інструкцією про порядок регулювання діяльності банків України, “інсайдер” – це особа, яка завдяки своєму службовому становищу або спорідненим зв’язкам має доступ до конфіденційної інформації про діяльність банку, що не доступна в широкій

громадськості, та може використати її у власних цілях з метою збагачення, одержання неконкурентних переваг, привілеїв тощо [1].

Відповідно до нової редакції ч.1. ст.44 Закону України "Про цінні папери та фондовий ринок", "інсайдерська інформація" – це не оприлюднена інформація про емітента, його цінні папери та похідні (деривативи), що перебувають в обігу на фондовій біржі, або правочини щодо них, у разі, якщо оприлюднення такої інформації може істотно вплинути на вартість цінних паперів та похідних (деривативів), та яка підлягає оприлюдненню відповідно до вимог, встановлених цим Законом [2].

Ось чому постає питання захисту інформації. Вирішення цієї проблеми на рівні організації полягає у вмінні робітників та керівників зберігати свою таємну інформацію. Вона не повинна ні в якому разі потрапити до інших організацій, її конкурентів, якщо лише це не було зроблено навмисно, на користь організації. З цієї причини потрібно використовувати деякі заходи захисту інформації. Способи захисту підприємства від економічного шпигунства залежать від методів економічного шпигунства. Але будь-яка проблема завжди потребує та вимагає певних витрат, захист інформації та інтересів підприємства не є виключенням. Існує світова статистика усереднених оцінок таких витрат. Так, в Швейцарії кошти, витрачені на захист комерційних виробничих таємниць становлять 1,5-2% загальних виробничих витрат. За даними "The Boston Globe" компанії, що входять в число "500 найбільш щасливих", витрачають сотні тисяч доларів, щоб протистояти електронному шпигунству [3].

Прикладом використання інсайдерської інформації була таємна змова відомих банкірів, в результаті якої відбулася депресія 1929-1933 років. Результатом цієї депресії було погіршення економіки в цілому, налічувалося до 30 мільйонів безробітних, погіршилося становище фермерів та представників середнього класу. Іншими словами велика кількість людей опинилася за межею бідності.

Велика кількість компаній намагається знайти додаткові джерела розширення господарювання, найбільш популярним із них є поглинання компаній. Поглинання компанії можна визначити як контроль однієї компанії над іншою, тобто одна фірма керує протилежною з придбанням абсолютного права власності. Поглинання компанії може здійснюватися шляхом вилуплення акцій підприємства на біржі, тобто придбанням підприємства. Реальними прикладами поглинання однієї компанії іншої є викуп російською компанією МТС більшої частини компанії UMC, яка провела ребрендинг. У результаті доходи МТС значно зростуть за рахунок отримання високоліквідних активів та збільшенню кількості користувачів.

Трапляються випадки, коли компанії ,що поглинають інші фірми, намагаються уникнути розголосу про майбутнє поглинання і роблять вигляд, що відбулося рівноправне злиття. Прикладом такого поглинання може бути компанія Daimler AG (раніше DaimlerChrysler AG), компанія транснаціонального автомобілебудівного концерну: Daimler – Benz викупив Chrysler, але виставила угоду як рівноправне злиття. Через невдалу спільну

роботу згодом Chrysler продали американській фірмі. Як наслідок, Daimler Chrysler AG входив у десятку найкращих компаній автомобілебудування на ринку транснаціонального автомобілебудування.

Відомого американського фінансиста Джорджа Сороса називають "людиною, яка зламала Банк Англії". Тому що, є така точка зору, що своїм фінансовим успіхам він зобов'язаний використанням інсайдерської інформації, яка надається високопоставленим особам з політичних та фінансових кіл. Фінансовий стан Джорджа Сороса оцінюється в 7,2 мільярда доларів. Згідно з оцінками журналу "Business Week", на благодійні цілі за все своє життя він пожертвував понад 5 мільярдів доларів. Всі основні спекуляції Сороса на світових фінансових ринках здійснювалися через його засекречену офшорну компанію "Quantum Fund NV", зареєстровану на карибському острові Кюрасао, який належить Нідерландам. Це найбільший фонд усередині контрольованої Соросом групи "Quantum Group of Funds" [4].

Загалом можна сказати, що інсайдерська інформація є дуже важливою для підприємств, адже її використання з однієї сторони може бути вигідним, а з іншої - стати однією з причин виникнення значних фінансових втрат. Саме тому важливим елементом збереження цінної інформації є її захист та створення ефективної системи забезпечення безпеки підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Постанова правління Національного банку України[Електронний ресурс]: від 28.08.2001 № 368; станом на 20.03.2017. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v2409500-01. – Дата останнього доступу : 08.10.2001 – Інструкція про порядок регулювання діяльності банків України.
2. Про інформацію [Електронний ресурс] : закон України від 22.04.2011 р. № 3306–VI; станом на 20.03.2017. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/page5. – Дата останнього доступу : 01.05.2016 – Інсайдерська інформація.
3. Вовченко В. В. Проблеми захисту інформації від економічного шпигунства[Електронний ресурс] / В. В. Вовченко, И. О. Степанов. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : http://www.analitika.info/poisk.php. – Дата останнього доступу : 20.03.2017 – Проблеми захисту інформації від економічного шпигунства.
4. Історія успіху великих бізнесменів та успішних людей [Електронний ресурс] / Режим доступу : http://bussinesnews.org.ua/istorii-uspihu-istorija-uspihu/soros-istorija-uspihu.html. – Дата останнього доступу ; 20.03.2017. – Сорос історія успіху.

УДК 33671(477)

СУЧАСНІ ЗМІНИ В СТРУКТУРІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Резниченко К. В., *студентки групи Ф 2/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Біліченко О. С.
Миколаївський національний аграрний університет

Банківська система України є безумовно невід'ємною складовою економіки держави. Крім того її розвиток виступає одним з головних чинників стабільності країни.

Виступаючи посередниками між банками, створюючи гроші і регулюючи грошову масу, забезпечуючи сталість банків та грошових ринків, формуючи дієвий механізм державного контролю, банківська система України вимагає здійснення суспільного нагляду і постійного моніторингу.

У науковій літературі банківська система розглядається як складова економічної системи держави, що включає в себе: Національний банк України; банки (резиденти та нерезиденти, зареєстровані у встановленому законодавством порядку на території України); небанківські фінансові установи, виключною діяльністю яких є прийняття вкладів, розміщення кредитів або ведення рахунків клієнтів; Фонд гарантування вкладів фізичних осіб; банківську інфраструктуру, а також зв'язки та взаємини між ними [1].

Законом України "Про банки і банківську діяльність" передбачено, що "банк – це юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, відомості про яку внесені до Державного реєстру банків. Банківська система складається з Національного банку України та інших банків, а також філій іноземних банків, що створені і діють на території України відповідно до положень цього Закону та інших законів України" [2].

Факторами, що впливали на зміни кількості активів банківської системи в 2014-2016 роках були коливання курсу національної валюти. Але не менш важливими чинниками виступали чисельність комерційних банків на ринку та сума їх кредитних портфелів.

Таблиця 1

Динаміка чисельності банків 2014-2016 рр.

Стан активності банків	Роки			2016 рік у % до 2014	2016 рік у % до 2015
	2014	2015	2016		
Платоспроможні	147	114	111	75,51	94,87
Неплатоспроможні	16	3	5	31,25	166,7
У стадії ліквідації	21	64	68	30,28	106,25

Дані таблиці показують постійні коливання платоспроможності банків, протягом 2014-2016 років. У 2016 році в порівняні з 2014 роком чисельність платоспроможних банків зменшилась на 24,49%, що в абсолютному вираженні становить 36 банків.

У 2015 році в порівнянні з 2016 роком темпи падіння уповільнилися і склали 5,13%, що в абсолютному вираженні становить 3 банки. Така ситуація пояснюється збільшенням чисельності неплатоспроможних банків у 2016 році в порівнянні з 2014 роком на 66,7%, що в абсолютному виразі складають 11 банків та таких, що знаходяться в стадії ліквідації на 69,72% (47 банків). Аналітики пояснюють таку тенденцію низкою факторів, а саме втратою довіри з боку вкладників, істотним падінням курсу національної валюти як наслідок скороченням грошових заощаджень із приватного сектору, зниженням ліквідності, зменшенням капіталізації банків, скороченням ресурсної бази банків, зростанням процентних ставок, збільшенням обсягів неповернутих валютних кредитів [3].

Таблиця 2

Структура активів банків у 2014-2016 роках, млрд. грн.

Показники	Роки			2016 рік у % до 2014	2016 рік у % до 2015
	2014	2015	2016		
Чисті активи	1 278,10	1 316,85	1254,39	98,15	95,25
Кредитний портфель	911,40	1 006,36	965,09	105,89	95,90
Вкладення в цінні папери	138,29	168,93	198,84	143,36	143,79
Високоліквідні активи	152,90	155,64	191,26	125,08	104,74

Проведені дослідження показали, що структура активів банків в 2014-2016 роках зазнавала постійних змін. у 2016 році в порівнянні з 2014 роком чисті активи банків скоротилися на 1,85% в абсолютному становить 23,71 млрд. грн; в порівнянні з 2015 роком відбулося зменшення на 4,75% в абсолютному 62,46 млрд. грн.

Вкладення в цінні папери в досліджуваному періоді зростали щорічно в середньому на 43%.

Вартість високоліквідних активів у 2016 році в порівнянні з 2014 роком зросла на 25,08%, в абсолютному вираженні становили 38,36 млрд. грн та на 4,74% в порівняні з 2015 році (35,62 млрд. грн).

Вартість кредитних портфелів банків у 2016 році зросли на 5,89% в порівнянні з 2014 роком і у порівнянні з 2015 роком на 4,81% [4].

Банківська система України знаходиться в умовах трансформації власної структури. Банкам постійно необхідно моніторити ліквідність, підтримуючи її на достатньому рівні для своєчасного виконання всіх зобов’язань з урахуванням їх обсягів, забезпечувати здійснення вимог щодо співвідношення між залученими та власними коштами, формувати найбільш

сприятливу структуру активів із збільшенням частки високоякісних активів з прийнятним рівнем кредитного ризику для виконання правомірних вимог вкладників, кредиторів і всіх інших клієнтів. Змінюючи власну структуру банківська структура України відновлює свою стійкість на ринках міжнародної торгівлі, зменшує кількість непотрібних банківських відділень, а також для забезпечення стабільності нашої країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Банківська система України [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://uk.wikipedia//wiki//Банківська система України.
2. Про банки і банківську діяльність : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14.
3. Банківська система України-2016 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_1_kv_2016.pdf.
4. Банки і банківська система України за даними НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=37585678.

УДК 004.056

ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ СИСТЕМИ КІБЕРБЕЗПЕКИ

Дубочинський М. М., *студент групи Ф 1/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Лесік І. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Сучасне суспільство майже неможливо уявити без інформаційно-телекомунікаційних технологій, які впливають на усі сфери життєдіяльності. Наряду з позитивними ознаками інформаційно-телекомунікаційні технології несуть у собі суспільну небезпеку, стають інструментом для вчинення злочинів. Сьогодні в Україні з проявами кіберзлочинності стикаються у банківській, кредитно-фінансовій, соціальній, культурній, духовній та інших сферах суспільного життя.

Проблема боротьби з кіберзлочинністю сьогодні розглядається як одна з глобальних проблем сучасності і потребує вирішення на міжнародному рівні.

У вітчизняному просторі, в системі Національної поліції створенні підрозділи по боротьбі з кіберзлочинністю, які, поки що, можна сказати, знаходяться на стадії становлення та розвитку і потребують правового, організаційного, кадрового, матеріально-технічного та іншого забезпечення [1].

Очевидною є тенденція до посилення кіберскладової у системах державної безпеки провідних країн світу. Значні здобутки інших держав у цій сфері підсилюють ефект технологічної залежності, а відповідно і вразливості інформаційної інфраструктури, інформаційних ресурсів України, обумовлюють необхідність швидкого впорядкування вітчизняної політики кібербезпеки.

Аналізуючи сучасний стан забезпечення кібербезпеки в Україні слід відзначити низку основних проблемних питань та напрямів їх вирішення.

Актуальною проблемою залишаються відсутність системної нормативно-правової бази, яка б формувала цілісну державну політику щодо забезпечення кібербезпеки держави. Відсутня імплементація необхідної термінології до законодавства України. Відчувається нестача загальнонаціональних міжвідомчих координаційних структур, які мають узгоджувати та координувати діяльність різних силових відомств під час здійснення розслідувань злочинів у кіберпросторі. Недостатнім залишається

кадрове забезпечення відомств відповідними фахівцями у сфері інформаційної безпеки. Незадовільним є техніко-технологічне забезпечення, що ускладнює ефективне використання ресурсів у секторі безпеки і оборони [2].

Водночас намітились позитивні зрушення у цьому напрямі. У "Стратегії національної безпеки України" [3] представлено нове бачення кібербезпеки, як окремої складової національної безпеки держави, визначено загрози кібербезпеці і безпеці інформаційних ресурсів України, а також шляхи її забезпечення. Міністерством інформаційної політики України для обговорення представлено проект "Концепції інформаційної безпеки України" [4], в якому окремим видом загроз визначено загрози технологічного характеру в сфері функціонування та захищеності кібернетичних, телекомунікаційних та інших автоматизованих систем, що формують матеріальну (технічну, інструментальну) основу внутрішньодержавного інформаційного простору.

У систему забезпечення кібербезпеки Україні задіяно ряд державних установ, серед яких Міністерство оборони України та його спеціальні підрозділи – зокрема Головне управління розвідки, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації, Міністерство внутрішніх справ України, кіберполіція, яка створена у складі Національної поліції України в 2015 році.

На думку фахівців, доцільним було б створення Національного центру протидії кіберзагрозам, який би виконував керівну й координуючу функцію у сфері забезпечення кібербезпеки.

Без сумніву в умовах формування глобального інформаційного простору та набуття кіберзлочинністю транснаціонального характеру запорукою успіху у протидії кіберзагрозам є розвиток міжнародної співпраці. Це включає розробку міжнародних норм і принципів дій у кіберпросторі, формування системи колективного стримування кіберзагроз, захист критичних елементів кіберінфраструктури держави, обмін передовим досвідом та спільне навчання фахівців. Україні, яка бере участь у заходах ООН, Ради Європи, НАТО, інших міжнародних і регіональних організацій з питань розвитку й безпеки кіберпростору, боротьби з кіберзлочинністю та кібертероризмом, варто зайняти більш активну позицію щодо представлення та захисту національних інтересів у сфері кібербезпеки.

Отже, пріоритетними залишається низка завдань, серед яких формування нормативно-правової бази кібербезпеки, забезпечення координації діяльності та розмежування відповідальності державних органів, посилення кадрового забезпечення, формування потужної техніко-технологічної бази, розвиток співпраці держави та приватного сектору, активізація участі України в міжнародному співробітництві з питань кібербезпеки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кібербезпека в Україні: правові та організаційні питання : матеріали всеукр.

наук.- практ. конф., м. Одеса, 21 жовтня 2016 р. – Одеса : ОДУВС, 2016. – 233 с.
2. Сучасні тренди кібербезпекової політики: висновки для України: Аналітична записка / Національний інститут стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http: // www.niss.gov.ua/articles/294/.
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року "Про Стратегію національної безпеки України" [Електронний ресурс] : Президент України; Указ, Стратегія від 26.05.2015 № 287/2015. – Режим доступу : http: //zakon2.rada.gov.ua/laws/show/287/2015
4.Проект Концепції інформаційної безпеки України [Електронний ресурс] : Міністерство інформаційної політики України. – Режим доступу : http: //mip.gov.ua/done_img/d/30-project_08_06_15.pdf.

УДК 330.59

ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ І НАСЛІДКИ

Коротунова А. Г., *студентка групи Б 1/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Лесік І. М.
Миколаївський національний аграрний університет

В Україні, яка знаходиться в умовах економічної і політичної кризи, продовжує скорочуватись чисельність населення. Стабільність сучасного суспільства залежить від умов життя та відчуття повної безпеки для реалізації нормальної демовідтворювальної поведінки, перспектив для існування й розвитку кожної сім'ї та особи.

До останнього часу проблеми безпеки досліджувалися переважно у військовій та політичній сферах й обмежувалися потенційними конфліктами між країнами та міжнародними загрозами. Однак результати модельних досліджень, проведених у ряді країн, свідчать, що внутрішня негативна соціально-демографічна ситуація, зокрема, той чи інший режим відтворення населення, кількісний та якісний його склад може стимулювати чи гальмувати виникнення й розвиток внутрішніх і зовнішніх конфліктів, тобто здійснювати деструктивний вплив на стан безпеки держави навіть за стабільної міжнародної ситуації [1].

Основною причиною загострення демографічної кризи в Україні є зниження до критичного рівня народжуваності. Сучасне становище таке, що забезпечується лише половина потрібного для відтворення населення. На сьогодні Україна вже перетнула межу зниження народжуваності, за якою відбувається незворотнє руйнування демографічного потенціалу [2].

Таблиця 1

Рівень народжуваності і смертності Україні в 2010-2016 рр.

Рік	Смертність, млн чол.	Народжуваність, млн чол.	Населення, млн чол.
2010	698,2	497,7	45,96
2011	664,6	502,6	45,78
2012	663,1	520,7	45,63
2013	662,4	503,7	45,55
2014	632,3	465,9	45,43
2015	594,8	411,8	42,93
2016	669, 6	446,7	42,76

Джерело: побудовано за даними [3]

Демографічна ситуація в Україні характеризується не лише депопуляцією, вона набула характеру гострої демографічної кризи, основні ознаки якої – несприятливі зміни не тільки у кількості, а й здоров'ї населення. Сучасну демографічну ситуацію можна визначити як кризову саме тому, що депопуляція супроводжується істотним погіршенням здоров'я людей, що виявляється у зниженні середньої тривалості життя. Обстеження стану здоров'я населення виявило, що рівень загальної захворюваності в Україні один із найвищих не лише серед країн Західної Європи, але й колишнього СРСР. За цим показником Україна перебуває на другому місці серед держав СНД. Техногенне і радіоактивне забруднення атмосфери, грунтів, водойм, наслідки аварії на Чорнобильській АЕС у більшості областей спричиняє мутантні ушкодження генів. Наслідком цього є зниження народжуваності, зростання потворності серед новонароджених, поширення спадкових хвороб тощо. Такий стан викликаний, перш за все, недостатнім фінансуванням медичної галузі й неспроможністю останньої своєчасно і якісно надавати медичну допомогу населенню [4].

Крім того, різко зменшилася кількість шлюбів, зростає число розлучених, збільшується частка бездітних і однодітних родин, а це ще більше погіршує демографічні перспективи держави.

Відбувається зростання смертності населення від інфекційних та паразитарних хвороб, що є ганебним явищем для цивілізованої країни. Збільшилася смертність від туберкульозу, яка у 2-9 разів перевищила відповідні рівні, наприклад, у Польщі, яка має найвищі показники серед розвинених країн.

На погіршення основ подальшого відтворення населення України вплинули також негативні зміни в його генофонді, що загрожують якісним виродженням українського народу. Цілеспрямоване винищення найосвіченішої, професійно підготовленої частини населення України, її інтелігенції, заможних селян під час політичних репресій і голодоморів 30-40-х років, величезні втрати працездатної частини населення під час Другої світової війни, організовані переселення українців до Росії, Казахстану та інших республік колишнього СРСР, зрештою, нинішній відтік інтелекту за

кордон, — все це завдало і продовжує завдавати, багато в чому, непоправної шкоди українській нації [5].

Отже, незважаючи на певні позитивні зміни, демографічна ситуація в Україні залишається складною. Немає об'єктивних підстав, призупинення наявної тенденції зменшення загальної чисельності населення. У цій ситуації демографічна політика держави має спрямовуватися передусім на підвищення рівня та поліпшення якості життя населення. Основним негативним фактором в цьому процесі є внутрішня політика держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Демография : учебное пособие / под ред. проф. В. Г. Глушковой. – М. КНОРУС, 2010. – 288 с.

2. Народові України загрожує вмирання // День. – 2011. – 5 жовтня.

3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http: //www.ukrstat.gov.ua

4. Григор'єва С. В. Основи демографії : конспект лекцій / С. В. Григор'єва. – Харків : НТУ "ХПІ", 2010. – 77 с.

5. Медков В. М. Демография : учебник / В. М. Медков. – 2-е издание. – М. : ИНФРА-М, 2014. – 332 с.

УДК 316.43

РОЛЬ ПАТРІОТИЗМУ У СУЧАСНОМУ ЖИТТІ

Гіваргізова А. С., *студентка групи Б 1/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Лесік І. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Повага до своєї держави, до його історії, прагнення змінити свою країну на краще, зробити її гарніше, берегти й цінувати Батьківщину – зазвичай у цьому проявляється патріотизм кожної людини. Патріотизм – це одна із ланок людського характеру. Він, подібно до любові, керує людською свідомістю, заставляючи робити великі і малі вчинки в ім'я своєї Батьківщини. Патріотизм – величний вияв нескінченної любові до рідного краю [1, с. 14].

У різні часи та епохи, в усіх цивілізованих державах сім'я, школа, суспільство ставили перед собою завдання – виховати громадянина, патріота своєї країни. Формування національної свідомості та самосвідомості передбачає: виховання любові до рідної землі, до свого народу, готовності до праці в ім'я України, освоєння національних цінностей (мови, території, культури), відчуття своєї причетності до розбудови національної державності, патріотизм, що сприяє утвердженню національної гідності, залучення дітей до практичних справ розбудови державності, формування почуття гідності й гордості за свою Батьківщину [2, с. 3].

У вихованні почуття національної гідності велике значення має правдиве висвітлення історії культури та освіти народу, повернення до культурних надбань минулого, відкриття невідомих сторінок нашої спадщини.

Без любові до Батьківщини, готовності примножувати її багатства, оберігати честь і славу, а за необхідності – віддати життя за її свободу і незалежність, людина не може бути громадянином. Як синтетична якість, патріотизм охоплює емоційно-моральне, дієве ставлення до себе та інших людей, до рідної землі, своєї нації, матеріальних і духовних надбань суспільства [3, с. 60].

Для патріотичного виховання важливо правильно визначити віковий етап, на якому стає можливим активне формування у дітей патріотичних почуттів.

Важливим напрямом патріотичного виховання є залучення до народознавства, вивчення культури, побуту, звичаїв рідного народу. Перш за все необхідно згадати тих людей, які прославили нашу країну – художників, композиторів, письменників, винахідників, вчених, мандрівників, філософів, лікарів. Необхідно на конкретних прикладах, через конкретних людей познайомити дітей з “характером” українського народу [4, с. 12].

Та на жаль, у сучасному українському суспільстві кількість патріотів з часом зменшується. Багато людей під впливом економічної кризи, тиском соціальних проблем починають зневажати сучасну українську державу. Дух патріотизму починає перетворюватись на дух презирства. З країни виїжджає значна частина населення. Втрачається поняття національної свідомості разом із втратою рідної мови, яка вимірює моральне здоров’я нації, втрачається ідентичність її носіїв з державою.

Патріотизм, безсумнівно, це почуття, яке робить народ і кожну людину відповідальною за життя країни. Без патріотизму втрачається почуття відповідальності. Людина без патріотизму, по суті, не має своєї країни. А “людина світу” це те саме, що бездомна людина.

Отже, ситуація в країні характеризує негативні явища, прояви яких віддзеркалюються на рівні втрати патріотизму серед населення. Являючи собою складну і багатогранну категорію, патріотизм вимагає більшої уваги з боку держави. Саме патріотизм має стати найголовнішим атрибутом виховання, формуючи національний світогляд у єдності поколінь.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сердюк І. О. Концептуальна модель виховної роботи “Я – людина, патріот, громадянин, гуманіст, сім’янин” / І. О. Сердюк. // Виховна робота в школі. – 2012. – № 11. – С. 13-18.

2. Бех І. Законопростір сучасного виховного процесу / І. Бех // Дошкільне виховання. – 2004. – № 2. – С. 3-5.

3. Шиприкевич О. Патріотичне виховання школярів на традиціях українського народу: проблеми і досвід / О. Шиприкевич // Народна творчість та етнографія. – 2010. – № 4. – С. 58-63.

4. Петегирич О. Система національно-патріотичного виховання / О. Петегирич // Відкритий урок. – 2015. – № 4. – С. 12-13 .

УДК 303.442.3:339.5

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Олекса М. С., *студент групи Б 1/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Лесік І. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Посилення глобалізаційних процесів, що спостерігається на сучасному етапі у світі, потребує розробки нових підходів до формування та визначення напрямків розвитку експортного потенціалу економіки України в цілому. Зростання обсягів експорту відіграє дуже важливу роль у розвитку економіки. Експорт є головним джерелом надходження валюти, необхідної для закупівлі за кордоном обладнання, споживчих товарів, для поповнення валютних резервів країни, оплати зовнішніх боргів, забезпечення фінансової стабілізації.

Не слід забувати, що важливим чинником для ефективної зовнішньоекономічної діяльності є експортна орієнтація країни. Оскільки співпраця з країнами-лідерами, авторитетними політичними та економічними компаніями, надає нашій, а також й іншим державам ряд економічних переваг, а саме підвищення інвестиційної привабливості країни, розширення та відкриття нових ринків збуту, надаються квоти на певні види товарів, встановлення безтарифного доступу до ринків, встановлення митних тарифів та інше.

Таблиця 1

Динаміка структури експорту-імпорту послуг (уточнені дані)

Роки	Експорт, млн дол. США	Імпорт млн дол. США	Зонішньоторговельний оборот, млн дол. США
2008	12260120,9	6481524,9	18741645,8
2009	10129730,1	5186425,1	15316155,2
2010	11936316,7	5421645,1	17357961,8
2011	14180342,0	6214212,1	20394554,1
2012	14096178,1	6650075,8	20746253,9
2013	14233226,1	7523029,1	21756255,2
2014	11520850,7	6373128,1	17893978,8
2015	9736654,2	5523022,4	15259676,6

Джерело: побудовано з використанням [3]

За даними таблиці очевидно, що експорт всіх послуг значно переважає над імпортом, отже, це дозволяє зробити висновок, що країна робить все можливе аби зберегти свої позиції на ринку.

Створення в перспективі зон вільної торгівлі насамперед з ЄС, а також з іншими країнами світу означає введення вільної від митних обмежень міжнародної торгівлі товарами, відкриття внутрішніх споживчих ринків для

закордонних виробників, що може призвести до значного збільшення обсягів імпорту [2].

За даними Державної служби статистики України за 2014 р. експорт товарів порівняно із 2013 р. скоротився на 13,5% (на 8392,4 млн дол.), імпорт – на 28,3% (на 21452,8 млн дол.). Негативне сальдо становило 468,3 млн дол. (за 2013 р. від'ємне – 13528,7 млн дол.). На формування негативного сальдо вплинули окремі товарні групи: палива мінеральні, нафта і продукти її перегонки, пластмаси, полімери, фармацевтична продукція, засоби наземного транспорту, крім залізничного, механічні та електричні машини [4].

У 2014 р. зовнішньоторговельні операції проводились з партнерами із 217 країн світу. Обсяг експорту товарів до країн ЄС становив 17004,7 млн дол., або 31,5% від загального обсягу експорту, який збільшився порівняно з 2013 р. на 431,2 млн дол., або на 2,6% (у 2013 р. – 16573,5 млн дол., або 26,6%). Найсуттєвіші експортні поставки серед країн ЄС здійснювались до Польщі – 4,9% від загального обсягу експорту (чорні метали, руди, зола, електричні машини), Італії – 4,6% (чорні метали, зернові культури, жири та олії тваринного і рослинного походження), Німеччини – 3% (електричні машини, одяг, текстильні, механічні машини) та Угорщини – 2,8% (електричні машини, чорні метали, палива мінеральні, нафта і продукти її перегонки) [1].

Отже, обсяги зовнішньої торгівлі товарами в Україні є динамічними, що відповідає загальносвітовій тенденції посилення взаємодії країн світу у сфері торгівлі та свідчить про залежність зовнішньоекономічного сектору України від факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зовнішня торгівля України скоротилася на третину в 2015 році (інфографіка) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://icps.com.ua/zovnishnya-torhivlyaukrayiny-skorotylasya-na-tretynu-v-2015-rotsi

2. Кулицький С. Питання трансформації української зовнішньої торгівлі на сучасному етапі. – [Електронний ресурс] / С. Кулицький // Україна: події, факти, коментарі. – 2015. – № 23. – С. 49–59. – Режим доступу : http: //nbuviap.gov.ua/images/ukraine/2015/ ukr23.pdf

3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua

4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http: //www.ukrstat.gov.ua

УДК 336.02:331 (477)

ВПЛИВ ФІНАНСОВИХ ВАЖЕЛІВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ

Данилов М. В., *студент групи МЕН 1/2*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Лесік І. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Для реалізації завдань регулювання соціально-економічного розвитку країни в сучасних умовах необхідно виважено й обґрунтовано підходити до вибору системи фінансових важелів впливу на національний та регіональний економічний розвиток.

Фінансові важелі розглядаються як конкретні способи впливу держави на процес розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту та національного доходу. Саме з цих позицій доцільно поділити важелі формування бюджетного потенціалу на стимули, санкції, бюджетне балансування та оподаткування [1].

Конкретними формами здійснення процесів розподілу і перерозподілу створеної вартості є фінансові важелі, до яких відносяться податки, обов'язкові збори, норми амортизаційних відрахувань, норми витрачання коштів в бюджетних установах, орендна плата, процент за кредит, дотації, субсидії, субвенції, заохочувальні фонди, штрафи, пеня, премії тощо. Особливістю фінансових важелів є те, що вони засновуються на врахуванні економічних інтересів держави, підприємств, організацій, населення [2].

Податки є особливим інструментом державного управління, який здатен впливати на міжнародну конкурентоспроможність держави. Оподаткування повинно здійснюватися для побудови конкурентоспроможної соціально орієнтованої ринкової економіки та її інтеграції у європейське співтовариство [3].

Проте, на початку 2017 р. підприємці та інші платники податків упевнилися в протилежному. Підвищення податків призвело до ліквідації великої кількості підприємств малого та середнього бізнесу.

Відповідно до нових норм, з 1 січня 2017 р. окремі категорії ФОП, зокрема другої та третьої груп, зобов'язані платити єдиний соціальний внесок понад 704 грн на місяць, навіть якщо тимчасово не мають жодного прибутку. Раніше ФОП, маючи у певному періоді прибуток, сплачував 5,0% податок та ЄСВ. Якщо ж руху коштів не було, то сплачувати не було необхідності [4].

Одним з напрямів впливу держави на темпи суспільного відтворення є встановлення норм амортизаційних відрахувань, застосування прискореної амортизації з метою сприяння розвитку науково-технічного прогресу.

Амортизаційна політика тісно пов'язана з оподаткуванням підприємств, оскільки вона впливає на формування суми податку на прибуток та опосередковано – податку на додану вартість, завдяки якій

прискорюються чи уповільнюються темпи формування грошових потоків підприємства, які в подальшому можуть бути спрямовані на відтворення основних засобів [5].

Для зацікавлення суб'єктів господарювання в досягненні певних результатів використовуються фінансові стимули. В умовах децентралізації постає питання економічних стимулів на місцевому рівні. Для розв'язання нагальних проблем місцевого економічного розвитку передбачається:

-надання точкової підтримки окремим містоутворюючим та аграрним підприємствам, що вирішують питання зайнятості, формують дієві стимули для активізації економічної ініціативи, розвитку підприємництва на місцевому рівні;

- сприяння розкриттю, освоєнню та оптимізації використання внутрішнього ресурсного потенціалу регіону;

- оптимізація та ефективне використання обмежених можливостей бюджетного фінансування, використання механізмів державно-приватного партнерства як основи мобілізації інвестиційних ресурсів на потреби стабільного економічного зростання на місцевому рівні;

- створення на регіональному рівні розвинутої дорожньо-транспортної, торговельної, інформаційної, комунікаційної та ін. інфраструктур, що сприятиме підвищенню доступності віддалених територій, активізує включення їх ресурсів та економічного потенціалу й забезпечить на цій основі стабілізацію економічного зростання на місцевому рівні [6].

У фінансових важелях важливе місце займають фінансові санкції як особливі форми організації фінансових відносин, покликані посилити матеріальну відповідальність суб'єктів господарювання. Найбільш розповсюдженими серед них є штраф і пеня [7].

З 1 січня 2017 р. згідно Кодексу законів про працю України запроваджені фінансові санкції у вигляді штрафу стосовно юридичних і фізичних осіб – підприємців за перелік порушень трудового законодавства: допуск працівників без оформлення трудового договору, пропущення строків виплати заробітної плати тощо [8].

Також запроваджені нові штрафи щодо платників податків за неподання чи несвоєчасне подання податкових декларацій згідно з Податковим кодексом України та Кодексом про адміністративні правопорушення в розмірі від 170 гривень [9].

В сучасних умовах реформування економіки України відбувається вдосконалення фінансового механізму. Найважливіші проблеми, які вирішуються при цьому це:

– створення передумов для розвитку ринку;

– забезпечення раціональних пропорцій розподілу і перерозподілу валового національного продукту і національного доходу;

– науково обґрунтоване фінансове планування і прогнозування обсягів централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів, їх розподілу і використання;

– підвищення результативності фінансового контролю;

– надання субвенцій регіонам України на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку [2].

ЛІТЕРАТУРА

1.Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://pidruchniki.com/78198/finansi/finansovi_vazheli

2. Кириленко О. П. Фінанси (теорія і вітчизняна практика) : навч. посіб / О. П. Кириленко. – Т.: Астон, 2002. – 284 с.

3. Турянський Ю. І. Вплив податків на конкурентоспроможність української економіки / Ю. І. Турянський. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2998

4. Підприємці масово ліквідують свої ФОПи через новий закон про податки. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://glavcom.ua/news/pidprijemci-masovo-likviduyut-svoji-fopi-cherez-noviy-zakon-pro-podatki--390146.html

5. Зябченкова Г. В. Амортизаційна політика підприємств / Г. В. Зябченкова // Економіка підприємництва. – 2008. – № 1. – С. 99-104.

6. Стимулювання економічного зростання на місцевому рівні :аналіт. доп. / С. О. Біла, О. В. Шевченко, М. О. Кушнір, В. І. Жук [та ін.]. – К. : НІСД, 2013. – 88с.

7. Танклевська Н. С. Фінансові інструменти і фінансові індикатори в аграрному секторі економіки / Н. С. Танклевська. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/8_NIT_2008/Tethis/Economics/27451.doc.htm

8. Трудові новації – 2017: штрафи роботодавцям до 320 000 грн. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http: //www.golovbukh.ua/article/6014-qqq-17-m1-10-01-2017-trudov-novats-2017-shtrafi-robotodavtsyam-do-320-000-grn

9. 12 важливих змін у правилах подання податкової звітності в 2017 році. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://news.dtkt.ua/accounting/reposts/41783.

УДК 004:330.11

ЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ СЕКТОРІВ ЕКОНОМІКИ

Войналович А. М., *студентка групи МЕН 1/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Лесік І. М.
Миколаївський національний аграрний університет

З огляду на наявні ресурси та конкурентні переваги Україна має перспективи щодо розвитку як окремих секторів, так і економіки в цілому. Незважаючи на недоліки та складності економічної ситуації, спостерігається розвиток окремих секторів економіки, серед яких інформатизація та технологічна революція суспільства. Тому важливою складовою у вивченні проблематики щодо технологічної готовності країни в сфері економіки є пошук шляхів технологічного розвитку економіки України, виявлення перспектив держави на світовому рівні.

Швидка глобалізація та інформатизація є складовими рушійних сил для зміни в економіці країн, в тому числі і в Україні. Інформаційне суспільство

розглядається як ще один ступінь в розвитку сучасної цивілізації, де роль інформації і знань невпинно збільшується.

Кан Х. у власних дослідженнях доводить, що розвинуті країни мають можливості створювати конкурентні переваги шляхом інвестування в різні напрямки сфери інформаційно-комунікаційних технологій, у той час як країни, що розвиваються часто не мають такої можливості. Адекватна модель державного управління економічним розвитком країни має враховувати глобальні тренди та відповідати на їх виклики, а це означає, що вона не може залишатися осторонь процесів інформатизації та комп'ютеризації суспільства [1].

Якщо політика світової економіки спрямована на впровадження нових технологій, то в Україні спостерігається зниження потенціалу відтворення та розвитку. При цьому держава пасивно ставиться до існуючих тенденцій, не використовує загальноприйняті інструменти стимулювання науково-технічного прогресу, механізми активізації інноваційно-інвестиційної діяльності. Як наслідок, така бездіяльність призведе до того, що Україну стануть розглядати як сировинного донора для розвинених країн [2].

В Україні є всі умови для розвитку інформаційного комплексу, але потреби у ньому дещо низькі у порівнянні з іншими розвинутими країнами, тому і відбувається еміграція найбільш талановитих учених.

Для більшості країн розвиток інформаційного суспільства є одним з національних пріоритетів, а інформаційно-комунікаційні технології є одними із ключових факторів розвитку економіки. Україна не є виключенням із цього процесу, що підтверджується прийнятими в останні роки важливими нормативно-правовими актами в цій сфері (Закон України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки").

Технологічна готовність є однією з шести складових Індексу конкурентоспроможності, який на сьогодні є найважливішим показником ефективності економіки. Здатність використовувати переваги інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) на максимумі у виробничій діяльності, з метою підвищення ефективності нових технологій сприяє зростанню конкурентоспроможності країни на світовій арені.

Індекс технологічної готовності України протягом 2009-2012 рр. коливався між відмітками 80-83.

Слід також зазначити, що індекс згідно регіонів України має нерівномірне розподілення. Понад дві третини високих технологій зосереджено в у промислових регіонах країни: місті Київ, Дніпропетровській, Донецькій, Харківській, Луганській, Запорізькій, Миколаївській області.

За даними рейтингу регіонів України з технологічної готовності, перше місце посідає м. Київ з індексом 4,29. Це обумовлене високим показником промислового розвитку, населення, а також те, що Київ як столиця України має багато міжнародних технічних зв'язків. Останнє місце належить Чернігівський обл. – 2,82. Можливо, це обумовлене невеликою кількістю населення, площею і тим, що вона не лежить на перетині важливих комунікаційних і технологічних зв'язків.

Зараз іде впровадження інноваційних інформаційних технологій у суспільне життя, а також в апарат управління та забезпечення населення, тобто державний сектор і бізнес.

За останні роки в Україні успішно розвивається ринок інформаційних технологій та телекомунікацій. Значно підвищились інформатизація у банківській сфері, сфері державного управління, тощо. З часом, українське суспільство переходить до статусу "інформаційного", про що свідчить розширення мережі супутникового та мобільного зв'язку.

Отже, зауважимо, що українська економіка зараз зазнає не найкращих часів, але значення рівня технологічної готовності для розвитку секторів економіки невпинно зростає. І завдяки впровадженню нових інформаційних технологій країні вдасться поліпшити свою технічну базу та підняти рівень конкурентоспроможності на світовій арені.

ЛІТЕРАТУРА

1. Чала Н. Вплив інформатизації на модель державного управління економічним розвитком України // Публічне управління: теорія та практика : збірник наукових праць Асоціації докторів наук з державного управління / Н. Чала. – Х. : Вид-во "ДокНаукДержУпр", 2011. – № 4 (8). – С. 94-97. – [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://kbuapa.kharkov.ua/e-book/putp/2011-4/doc/3/02.pdf С. 94-97
2. Буга Н. Аналіз готовності України до впровадження економіки знань / Н. Буга, Т. Науменко // Економічний аналіз. – 2013. – Випуск 12. Частина 1. – С. 55-61.

УДК 351.749

ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ КІБЕРПОЛІЦІЇЇ УКРАЇНИ

Доскалов І. С., *студент групи МЕН 1/ 2*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Лесік І. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Кібернетичний простір дедалі більше стає полем протистояння між окремими державами, джерелом небезпек для національної інфраструктури з боку військових та розвідувальних структур, організованих злочинних угруповань, що прагнуть використовувати Інтернет і новітні інформаційно-комп'ютерні технології для досягнення своїх підривних або кримінальних цілей [1].

Кожен громадянин України хоче бути захищеним від кіберзлочинів, які з кожним роком виходять на новий рівень.

Кібербезпека – це стан захищеності кіберпростору в цілому або окремих його об'єктів інфраструктури від ризику стороннього кібернетичного впливу (кібератак), за якого забезпечується їх сталий розвиток, а також своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних

та потенційних загроз особистим, корпоративним та (або) національним інтересам. Відповідно, кіберзахистом є сукупність методів і заходів організаційного, нормативно- правового та технічного характеру, спрямованих на забезпечення кібербезпеки [2].

Запобігання шахрайству та злочинів через інтернет - основна задача кіберполіції.

В перелік завдань кіберполіції входить протидія зазначеним кіберзлочинам та загрозам: скімінг – протизаконне копіювання вмісту треків, магнітної смуги (чіпів) банківських карток; кеш-трепінг – викрадення готівки з банкомату шляхом встановлення на шатер банкомату спеціальної утримуючої накладки; кардінг – протизаконні фінансові операції з використанням платіжної картки або її реквізитів, які не ініційовані або не підтверджені її держателем; несанкціоноване списання коштів з банківських рахунків за допомогою систем дистанційного банківського обслуговування; фішинг – виманювання у користувачів Інтернету їх паролів та логінів; онлайн шахрайство – заволодіння коштами громадян через Інтернет-аукціони, інтернет-магазини, сайти та телекомунікаційні засоби зв'язку; кардшарінг – надання незаконного доступу до перегляду супутникового та кабельного ТБ; соціальна інженерія – технологія управління людьми в Інтернет просторі; мальваре – створення та розповсюдження вірусів та шкідливого програмного забезпечення; рефайлінг – незаконна підміна електронного трафіку. Наведені загрози (вразливі місця в системі безпеки кіберпростору) можна реалізувати за рахунок наявності відповідних знань та компетенцій в області використання інформаційно-телекомунікаційних систем, в сфері психології, наявності досвіду роботи з шкідливим програмним забезпеченням [3].

Недоліками кіберполіції, на даний час, є відсутність великого досвіду та практичних навичок, так як вона тільки починає працювати. Крім усього цього, необхідно підкреслити інституційні та організаційні неузгодженості в системі управління кіберполіції як державним правоохоронним органом.

Попри те, що ми живемо в XXI столітті, коли технології розвиваються з кожним днем, люди не вміють захищати інформацію, яка знаходиться в інформаційному просторі. Функція кіберполіціїї є охорона населення від кіберзлочинів, які зустрічаються у нашому житті. Треба бути уважним, так як зараз є багато шахраїв, які шукають в людині слабкість, задля задоволення власних цілей. Кіберполіція України з кожним днем удосконалюється, але якість роботи і особливості управлінської структури, ще не відповідають міжнародним стандартам.

ЛІТЕРАТУРА

1. Додонов В. В. Сравнительное уголовное право. Общая часть: моногр. / В. В. Додонов, под. общ. ред. С. П. Щербы. – М. : Юрлитинформ, 2009. – 448 с

2. Проблеми чинної вітчизняної нормативно-правової бази у сфері боротьби із кіберзлочинністю: основні напрями реформування / Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.niss.gov.ua/articles/454/.

3. Кіберполіція (крок реформі) [Електроний ресурс] // Новини. Українська правда. – 2016. – Режим доступу : http://blogs.pravda.com.ua/authors/avakov/561a92c183c27/.

УДК 364.272-053.6

ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ НАРКОТИЗАЦІЇ СУЧАНОЇ МОЛОДІ

Латинська І. І., *студентка групи МЕН 1/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Лесік І. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Розповсюдження наркоманії набуло катастрофічного характеру. Процес становлення суспільства загострює проблеми вразливих груп населення, найбільш уразливою серед яких є молодь.

Наркоманія поступово стає стилем життя підлітків, молоді, завдає шкоди близьким, суспільству в цілому. На фоні підліткової наркоманії відбувається зростання злочинності, підвищується ризик зараження на різні інфекційні хвороби. Уживання наркотиків практично несумісне з якісним навчанням, із трудовою діяльністю, призводить до деформації особистості, зниження загального інтелектуального потенціалу, поглиблює демографічну кризу в державі [1].

Основними причинами підліткової наркоманії є:

- бажання наслідувати молодіжну моду;
- поширення міфів про наркоманію. Міф перший – “я тільки спробую, це не страшно і безпечно” (молоді властиво відчувати себе безсмертними і безстрашними); міф другий – “я в будь-який час зможу відмовитися, я не наркоман”; міф третій – “алкоголь і тютюн – це теж наркотики, але людина сприймає їх і це є суспільно схвалюваним, тому немає нічого страшного в прийнятті легких наркотиків”;
- стрес, навіюваність, цікавість, педагогічна занедбаність, інфантильність, наслідки травм [2].

В цілому, молоде покоління знаходить безліч причин вживати ту, чи іншу речовину, так роблять відомі та авторитетні люди, чи це притаманно сучасному молодіжному, екстремальному стилю життя, або через певні проблеми в особистому житті.

Наркотичні речовини в цілому діють згубно на організм людини. Це передусім власне здоров’я, щастя близьких, шкода оточуючим і всьому суспільству. Наркотики вражають центральну нервову систему, роблять організм уразливим до хвороб, спричиняють втрату чутливості, параліч нервових закінчень, ослаблюється нервова діяльність, знижується інтелект. Коло інтересів різко звужується і обмежується основною метою – добути наркотик. Також наркомани наражаються на страшну небезпеку – зараження СНІДом.

У людей, які почали вживати психоактивні речовини у підлітковому віці протягом 2-5 років формуються стійкі патологічні особистісні зміни, їх поведінка часто поєднується з антисоціальними і асоціальними діями.

Подолати наркоманію можна тільки якщо підходити до проблеми комплексно. Перш за все, треба підвищити рівень життя населення.

На думку багатьох фахівців, повністю наркоманію не знищити. Можливо лише зменшити кількість залежних. Для вирішення цього питання необхідно визначити сутність самої проблеми, необхідно з'ясувати причину і створити умови, щоб у майбутньому вона не призвела до небажаних результатів. [3].

Питанню наркоманії необхідно приділяти більше уваги у кожній сім'ї, школі, у навчальних закладах, на підприємствах, популяризувати знання про шкоду наркотиків серед молоді, передусім у періодичній пресі, на радіо – і телепередачах, науково-популярній літературі [4].

Отже, вживання наркотичних речовин підлітками є актуальною соціально-педагогічною проблемою, яка потребує теоретичних досліджень та практичного вирішення. Щоб досягти позитивних зрушень, людство повинно розуміти які жахливі наслідки воно несе. Адже частіше саме у молоді існує неправильне уявлення про наркотики. Люди помиляються, вважаючи наркоманію розвагою. Вони навіть не підозрюють, яку небезпеку приховують у собі психоактивні речовини, до якої життєвої трагедії вони призводять. Підсумовуючи, варто наголосити, що залежність від наркотичних речовин розпочинається з першої спроби. Тому кожен має обрати для себе: жити щасливим життям, цінувати кожну мить, проведену з близькими людьми, або зруйнувати своє життя власними руками.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анісімов В. І. Шляхи подальшого розширення правових заходів боротьби з наркоманією / В. І. Анісімов, В. Ф. Дмитрієв // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. – 1997. – № 1. – С. 34-39.

2. Гуляр О. О. Педагогічна діяльність вчителя початкових класів з неблагополучними сім'ями : дис. кандидата пед. наук / О. О. Гуляр // К., 2001. – 201 с.

3. Ломакин Ю. А. Как вылечить наркоманию / Ю. А. Ломакин // Розмова з головним лікарем Медичного центру, де лікують хворих на наркоманію, М. Л. Зобіним. – 2005. – № 41. – С.12.

4. Левкова О. Б. Прозріння колишнього наркомана / О. Б. Левкова // Молодь України. – 2003. – № 9-10. – С.4.

УДК 316.6 (043.3).

ВПЛИВ ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ НА ОСОБИСТІСТЬ

Біла Д. С., *студентка групи МЕН 1/2*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Лесік І. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Сьогодні Інтернет став важливою складовою повсякденного життя сучасної людини. Спілкування, перегляд новин, пошук відповідей на будь-які запитання та вирішення проблем – це неповний перелік того, що ми отримуємо завдяки всесвітній мережі Інтернет. Та незважаючи на переваги Інтернету, поряд з ними існує ряд недоліків. Найголовнішим є те, що віртуальний світ призводить до так званого "звикання", адже з часом мережа стає невід'ємною частиною нашого життєвого простору. Все це призводить до того, що Інтернет починає диктувати нам соціальні, культурні цінності, моду, світосприйняття тощо. Тому саме зараз є актуальним дослідження цієї проблеми та пошук шляхів її вирішення.

Сучасний світ характеризується стрімким прогресом у сфері поширення та розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Динамічне використання нових засобів телекомунікації, зокрема Інтернету як потужного глобального інформаційного ресурсу, приваблює широкі верстви населення незалежно від віку, освіти та соціального статусу.

Водночас неконтрольоване використання інтернет-мережі перетворилося на загрозу гармонійному розвитку особистості, її психічному здоров'ю, а в ряді випадків навіть призвело до летального результату. Тому проблема інтернет-залежності все більше привертає увагу представників державної влади та вчених у різних країнах світу і спонукає до її глибшого дослідження та пошуку шляхів подолання [1, с. 4].

За результатами дослідницького центру Computer Economics:

– у Європі більше 40% користувачів Інтернету є залежними від мережі;

– інтернет-залежні проводять у мережі понад 18 годин на день;

– 15% людей у світі притаманна надмірна захопленість роботою в мережі (т.зв. інформаційний вампіризм);

– 60% європейців прирівнюють віртуальних друзів до реальних;

– 3% європейців віддають перевагу віртуальним шлюбам;

– у США кожна 20 заміжня жінка – "комп'ютерна вдова" (жінка, чоловік якої практично весь час перебуває у віртуальному світі);

– 40 % американців майже не виходять з дому, а все необхідне вони замовляють через Інтернет (одяг, їжу), мають віртуальні гаманці і відправляються у віртуальну відпустку [2].

Також сьогодні виникає різкий спад інтересу молоді до читання. В Інтернеті існує безмежна кількість аудіо- та відео- матеріалу, що суттєво спрощує сприйняття інформації. Разом з тим, в мережі існує і безліч

непотрібної інформації для зростаючого покоління. Замість того аби розвивати своє мислення та поповнювати словниковий запас разом з художньою літературою, людина разом з Інтернетом допускає у своєму мовленні сленги та ненормативну лексику.

Інтернет-залежність – це психологічний феномен, який полягає у тому, що у людини виникає нав'язливе бажання постійно перебувати у всесвітній мережі [3].

Для вирішення проблеми інтернет-залежності людина самостійно може обмежити себе в використанні Інтернету, та переключити свою увагу на щось інше. Допоможе цей метод лише у випадку, коли людина прагне позбавитися залежності та має силу волі. В іншому ж випадку слід звернутися до спеціаліста, який зможе вирішити цю проблему. У будь-якому випадку цей психологічний розлад виліковний, якщо людина сама бажає позбутися цієї звички та поруч із нею є підтримка рідних та близьких людей.

Грінфілд Д. пропонує скорочувати тривалість сесій в Інтернеті і влаштовувати "вихідні" (спершу раз на тиждень), уникаючи при цьому контактів з людьми, які могли б спонукати "зірватися". Як і Орман М., він рекомендує ні від кого, і особливо від друзів і членів родини, не приховувати своє захоплення Інтернетом, а в разі необхідності звернутися до психіатра. Радить також знайти нові інтереси, нових друзів і приятелів. Для порятунку від віртуальної залежності Грінфілд Д. рекомендує фізичні вправи і менше часу дивитися телепередачі [4].

Отже, опрацювавши певну літературу, можна дійти висновку, що інтернет-залежність стала великою загрозою для розвитку нашого суспільства. В процесі інформаційно-технічного прогресу людство змінює реальний світ на віртуальний. Звичайно, що без Інтернету ми вже не уявляємо свого життя, але поруч із цим нам варто навчитися культури поведінки в Інтернеті та раціонально використовувати його можливості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ісакова Т. О. Інтернет-залежність як новий феномен сучасного світу: сутність і проблеми/ Т.О. Ісакова. – К.: НІСД, 2011. – 47 с.

2. Вредные привычки. Интернет-зависимость опаснее азартных игр 12.03.2017, Medland.ru [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://medland.ru/psychology/a-94.html

3. Петрунько О. Діти і медіа: соціалізація в агресивному медіа середовищі / О. Петрунько: монографія. – Полтава: ТОВ НВП "Укрпромторгсервіс", 2010. – 480 с.

4. Лютинська М. Профілактика інтернет-залежності в дітей та підлітків в умовах сільської школи / М. Лютинська. – 12.03.2017, koippo.kr.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://konf.koippo.kr.ua/blogs/index.php/blog2/title-61

УДК 616:178.1

ДЕГРАДАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ПІД ВПЛИВОМ ПАГУБНОГО ВПЛИВУ АЛКОГОЛЮ

Соловйова М. Л., *студент групи МЕН 1/ 2*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Лесік І. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Історія показує, що алкоголізм був і є одним із найпоширеніших і найдавніших соціальних проблем людства. Каталізаторами пристрасті до алкоголю являється набір чинників та умов – соціальних, психологічних, генетичних, однак результат завжди один й той самий – деградація особистості, саморуйнація, занепад діяльності системи організму.

Останні дослідження виявили, що істотною причиною виникнення пристрасті до алкоголю є порушення обміну речовин в організмі людини, активація чи інгібування продукції певних ферментів.

Проблема боротьби з пияцтвом і алкоголізмом на даний час є важливою економіко-соціальною проблемою. Адже алкоголь підриває індивідуальне здоров'я, призводить до деградації особи, несприятливо відображається на суспільному здоров'ї, негативно впливає на всі сторони суспільного життя – мораль, свідомість людей, побут, економіку.

Алкоголь і процес його вживання є одним із масових явищ в аспекті традицій та звичаїв, що пов'язані з напрямками моди і суспільною думкою. Існує думка, що додавши в життя трішки спиртного, можна підняти собі настрій, понизити психічну напруженість, уникнути втоми, моральних негативів, перейти на інший вимір реальності, де відсутні турботи і переживання.

Деякі особи мають вважать, що за допомогою алкоголю вони зможуть подолати психологічні бар'єри, налагодити контакти з іншою особою. Однак у неповнолітніх це стає своєрідним мірилом рівня "мужності", "дорослості", спробою "стати … вище за інших" [1, с. 15].

Розвиток алкоголізму залежить від ряду чинників: зовнішніх і внутрішніх. Перші включають в себе відхилення у вихованні та умовах проживання особи, регіональні традиції, випадки з життя. Другі мають в собі побудовану залежність до алкоголю на генетичному рівні [2, с. 21-22].

Алкогольні вироби входять до списку речовин, що слугують еволюції хвороби в формі пристрасті, інакше кажучи – потреба в частковому чи частому вживанні для отримання "позитивних" явищ. Алкоголізм може набувати розвитку як у досить слабкому русі, так і в швидкості локомотиву. Так перший досвід знайомства з алкоголем може призвести до повної залежності при слідуванні декількох етапів. Споживання алкоголю у святкові моменти має помірний характер. Наступним є алкогольна наркоманія – гостре хронічне захворювання, спричинене патологічною необхідністю персони вживати алкоголь. Досить не складно помітити заміни розвитку

залежності – відбувається збільшення кількості вжитого спиртного для “кондиції”, відсутність почуття контрольованості, затуплення блювотного рефлексу [3].

Надалі проходить розвиток психозів: галюциноз, марення, біла лихоманка та інші проблеми. Останній етап являється найжахливішим як для особи, так і для оточуючих: алкоголь стає на один щабель з їжею. Даний етап розвивається в середньому за 2-3 роки [4].

При одноразовому вживанні 50 чи 60 градусного напою, відбувається зниження активності основних систем діяльності організму. Зоровий і слуховий апарат послаблюються, унеможливлюється здатність зосередитись, проміжок часу прийняття рішення збільшується, вестибулярний апарат не виконує свої функції в повному обсязі, аналіз критичної поведінки відсутній.

Мозок отримавши дану дозу алкоголю втрачає коефіцієнт ефективності на тринадцять-шістнадцять відсоткових пунктів, однак у деяких персон – до двадцяти п’яти. Наслідком надмірного вжитку алкогольних напоїв є спад діяльності нервової системи, діяльності внутрішніх органів [5].

Спираючись на дані ВООЗ, основними причинами смерті від серцево-судинних захворювань алкоголізм і пов’язані з ним захворювання, посідають третє місце.

Алкоголь повністю знищує особистість і оточуючих його людей. Саме ця проблема призводить до виходу із ланки суспільства. Проблема алкоголізму є розгалуженим комплексом соціальних патологій, що впливають на нормальне функціонування суспільства. Подолання цього негативного явища покладено на плечі не лише медичним та соціальним працівникам, але й на державу в цілому, громадянське суспільство та різні громадські інститути.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амосов М. М. Роздуми про здоров’я / М. М. Амосов – К. : Здоров’я, 1990. – 166 с.
2. Апанасенко Г. Л. Вплив алкоголю, наркотиків і токсинів на поведінку людини / Г. Л. Апанасенко. – К. : Здоров’я, 2015 . – 80 с.
3. Бородий Н. К. Алкоголь и здоровье / Н. К. Бородий. – К. : Здоров’я, 2009. – 48 с.
4. Василенко Н. Проблема формування здорового способу життя в освіті європейських країн / Н. Василенко // Шлях освіти. – 2014. – № 1. – С. 19-22.
5. Ращенко Г. Виховання здорового покоління як соціально-педагогічна проблема / Г. Ращенко // Педагогічні новації столичної освіти: теорія і практика : науково-методичний щорічник. – К., 2012. – С. 68-80.

УДК 330.59

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ

Бідочка І. І., *студент групи МЕН 1/ 2*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Лесік І. М.
Миколаївський національний аграрний університет

На даному етапі розвитку інтеграції до світової спільноти, Україна повинна активізувати нинішній рівень доброту громадян. Завдання сьогодення – встановити чітке розуміння системної категорії "фінансова безпека", враховуючи усі зміни в економічному середовищі, що знаходиться в становищі динамічного розвитку, діяльності при умові невизначеності і високих ризиків, активізувати відношення між об'єктами і суб'єктами ринків детерміновані на вирішення питань економічної безпеки.

Поняття "безпека" можна трактувати по-різному, проте більшість авторів виділяють два основних типи безпеки: гіпотетичну відсутність небезпеки (тобто, можливості будь-яких потрясінь для суспільства) і реальну захищеність від загроз (спроможність надійно протистояти їм).

Барановський О. трактує фінансову безпеку, як "рівень забезпеченості громадянина, домашнього господарства, верств населення, підприємства, організації, установи … фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення їх потреб і виконання зобов'язань" [1].

Однак таке визначення можна використовувати лише для різного роду організацій (або держави загалом), тому що в ньому не називаються конкретні зобов'язання і не згадується про загрози окремої особи [2]. Із урахуванням наведених визначень безпеки можна стверджувати, що фінансова безпека особи – це інтегральний показник забезпеченості фінансовими ресурсами, який дає змогу особі та членам її сім'ї задовольнити життєво важливі потреби, забезпечити їй гідний рівень життя й почуватися захищеною від таких загроз, як бідність та безробіття.

Соціальна безпека – це стан захищеності соціальних інтересів особи і суспільства від впливаючих на них загроз національній безпеці [3].

До соціальних інтересів можна віднести не лише рівень матеріального благополуччя (тобто соціальні стандарти), а й права, гарантовані Конституцією України. Отже, соціальна безпека охоплює не лише рівень забезпеченості фінансовими ресурсами і майном, а й забезпечення дотримання прав і свобод, наданих державою і гарантованих на законодавчому рівні. Рівень життя можна трактувати як ступінь задоволення матеріальних, духовних та соціальних потреб людини [4]. Це значить, що дана соціально-економічна категорія є ширшою. Більше того, можна з упевненістю стверджувати, що соціальна безпека, економічна безпека та фінансова безпека особи є невід'ємними складовими рівня життя населення.

До основних показників, що визначають рівень фінансової безпеки особи, можна віднести:

1. Рівень прожиткового мінімуму (розмір прожиткового мінімуму встановлюють на основі споживчого кошика, оскільки за його допомогою визначають набір продуктів та послуг першої необхідності);

2. Розмір оплати праці (для особи, котра працює основним джерелом доходів є заробітна плата і саме її розмір визначає купівельну спроможність працівника) [5].

Можна встановити, що фінансовою безпекою індивіда можна вважати соціально-економічну категорію, що встановлює показник матеріального стану, який потрібний для задоволення первинних потреб, а отже і край важлива частина соціальної безпеки та паралельно з цим – найважливіший показник рівня життя населення.

Суб'єктом фінансової безпеки особи є, насамперед, держава, адже саме вона визначає мінімальний рівень захисту населення шляхом надання соціальних гарантій та стандартів. Для впровадження дій до підвищення рівня фінансової безпеки слід доповнити розміри соціальних гарантій, здійснення поетапного контролю їх отримання. Неоднозначним кроком буде запозичення досвіду закордонних фахівців для розробки чіткої методики встановлення показника рівня фінансової безпеки особи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барановський О. І. Фінансова безпека / О. І. Барановський – К. : Фенікс, 2016. – 338 с.

2. Бесчастний А В. Економічна безпека України у контексті світової економічної кризи / А. В. Бесчастний // Економіка і держава. – 2016. – № 25. – С. 67–69.

3. Бінько І. Як забезпечити економічну безпеку України? / І. Бінько, В. Шлемко // Всеукраїнські відомості. – 2015. – №138(810). – С. 3-8.

4. Жаліло Я. А. Стратегія національної безпеки України в контексті досвіду світової спільноти / Я. А. Жаліло. – К. : Сатсанга, 2015. – 224 с.

5. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози стратегія забезпечення // М. М. Єрмошенко. – К. : Нац. торг.-екон. ун-т, 2015 .– 309 с.

УДК 304.4

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Кім А. В., *студентки групи МЕН 1/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Лесік І. М.
Миколаївський національний аграрний університет

За умов фінансової нестабільності в державі кількість соціально вразливих верств населення зростає, що суттєво підвищує роль соціального захисту.

На сьогоднішній день соціальний захист населення України здебільшого розглядається в контексті розвитку ринкових відносин, глобалізації економічного та громадського життя. Особливістю цього періоду є відставання розвитку нормативної бази та стандартів правового регулювання повсякденних потреб суспільства. Це відставання найбільш вразливе у порівнянні з соціальними стандартами Європейських країн. Саме тому соціальна політика є визначальним напрямом внутрішньої політики держави, а її розвиток забезпечує високий рівень захисту прав людини, створює передумови для розширеного відтворення людиною своєї діяльності, а також суспільної системи в цілому.

Серед вчених немає єдиної точки зору щодо визначення даного поняття. Деякі ототожнюють поняття "соціальний захист" з поняттям "соціальне забезпечення", інші навпаки. Але у структурному аспекті соціальний захист – це соціальний інститут, завдання якого – забезпечувати встановлений мінімум необхідних для процесу соціального відтворення умов для тих соціальних груп, спільнот та індивідів, які з об'єктивних і незалежних від них причин цього потребують. У діяльнісному аспекті соціальний захист виступає як специфічна соціальна поведінка населення, яка реалізує взаємозалежність індивідів у систему взаємодії стосовно забезпечення певного рівня та якості життя.

Першочерговою проблемою у контексті соціального захисту населення є запровадження повномасштабної реформи пенсійної системи, яка повинна здійснюватися за трьома рівнями:

I рівень: солідарної системи пенсійних виплат;

II рівень: системи накопичувальної (на індивідуальних пенсійних рахунках у рамках загальнообов'язкового державного пенсійного страхування);

III рівень: системи недержавного пенсійного страхування, яка забезпечує виплату додаткової пенсії за рахунок добровільних пенсійних внесків громадян.

Порядок функціонування першого та другого рівнів системи пенсійного забезпечення, а також механізм переходу до обов'язкової накопичувальної системи визначенні у Законі України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" [1].

Також однією з найважливіших соціально-економічних проблем є зростання рівня безробіття. Оскільки за методологією Міжнародної організації праці (МОП) для осіб віком від 15 до 70 років, в першому півріччі 2016 року зріс до 9,4%, або на 1,69 млн осіб порівняно з 9,1% за підсумками 2015 року (1,73 млн осіб). Водночас порівняно з першим кварталом 2015 року показник безробіття знизився на 0,5 п. п. При цьому показник безробіття для людей працездатного віку (жінки віком 15-58 років і чоловіки віком 15-59 років) за підсумками січня-червня 2016 року становив 9,8%. У Держстаті зазначили, що кількість українців, які мали офіційний статус безробітного в першому півріччі поточного року, в цілому становить 868,7 тис. осіб. З них 27,2%, або 236,2 тис. осіб, за зазначений період були

працевлаштовані. На одне вакантне місце в січні-червні 2016 року претендувало в середньому 10 осіб. Кількість зареєстрованих безробітних на кінець першого півріччя становила 388,9 тис. осіб, проти 467,5 тис. осіб наприкінці першого кварталу.

В цьому випадку необхідною є розробка та доповнення існуючих законодавчих актів про працю, визначення компетенції органів державного управління різних рівнів у здійсненні політики зайнятості населення. Ефективне впровадження даних заходів забезпечить розширення масштабів виробництва, створення нових робочих місць, підвищення зайнятості населення [2].

Перехід до ринкової економіки висуває на перше місце проблему формування "середнього класу". Саме середній клас є головною рушійною силою розвитку ринкової економіки та важливим чинником соціальної стабільності. Тому на сьогодні завданням законодавчої та виконавчої влади є більш глибоке врахування інтересів та потреб бідних верств населення, сприяння тим сферам економічної діяльності, які спроможні забезпечити їх переміщення до середнього класу. Становлення останнього дасть змогу Україні набути головних ознак відкритого демократичного суспільства із соціально-орієнтованою ринковою економікою. До цих ознак відносяться наступні:

- домінування активної життєвої позиції громадян;
- наявність внутрішніх джерел інвестування;
- високий платоспроможний попит населення і відповідно масштабний внутрішній ринок;
- демократичні принципи управління, зокрема постійне звітування владних структур [3].

В Україні поки що не створено умов для формування середнього класу. Його частка в українському суспільстві оцінюється, за різними даними, від 10% до 15%. Причому ці оцінки здебільшого включають лише майновий параметр.

Забезпечення реалізації заходів соціального захисту населення здійснюється сукупністю установ соціального захисту. На сьогодні, за недостатності ресурсів, немає належної соціально-економічної результативності від їх діяльності. Для підвищення позитивних результатів діяльності даних органів необхідно:

- впровадити в практику стратегічне планування і маркетингове управління попитом і пропозицією соціальних послуг;
- збільшити приріст і розподіл ресурсів;
- здійснити розвиток системи взаємодії установ соціального захисту населення на територіальному та державному рівнях;
- забезпечити обмін фінансовими, кадровими, інформаційними ресурсами в рамках загальної системи економічних відносин;
- залучити кредити у необхідній кількості;
- організувати вивчення і усунення проблем державного регулювання в умовах макроекономічної нестабільності [4].

Не менш важливою складовою в удосконаленні системи соціального захисту населення є проблема підвищення рівня соціальних інститутів, і перш за все, за допомогою інформаційної політики, спрямованої на роз'яснювання мети діяльності та заходів, які приймаються. Населенню в складних умовах трансформаційних змін необхідно відчувати турботу держави та її органів управління за стан життя, бути впевненим, що труднощі минуться. Спостерігається значна дистанція між задумами та їх практичним втіленням.

Таким чином, зазначені проблеми механізму реалізації соціального захисту потребують вирішення у найближчій перспективі. На нашу думку, необхідно переглянути соціальну політику держави в частині посилення контрольних функцій держави за процесом формування та розподілу витрат від національного до локального рівнів економіки, що зумовлює вкрай необхідну розробку методології та концептуальних основ системи соціального захисту в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 9 липня 2003 року № 1058-IV // Відомість ВРУ. – 2003. – № 51. – С. 107.
2. Балашов А. М. Сучасні проблеми соціального захисту населення України / А. М. Балашов // Економіка та держава. – 2010. – № 1. – С. 82-84.
3. Лібанова Е. Середній клас в Україні: сучасні масштаби і проблеми розвитку / Е. Лібанова // Україна: аспекти праці. – 2002. – № 8. – С. 27-32.
4. Халецька А. А. Напрямки вдосконалення роботи установ соціального захисту населення в Україні / А. А. Халецька // Економіка та держава. – 2009. – № 9. – С. 71-72.
5. Бондаренко Ю. М. Удосконалення державних механізмів регулювання соціального захисту населення / Ю. М. Бондаренкою. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/DeBu/index.html.

УДК 37.212.51:378.4

АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО ВУЗІВСЬКОГО НАВЧАННЯ

Дегтярьова О. А., *студентка групи Ф 1/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Лесік І. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Навчання у вищому навчальному закладі (ВНЗ) є дуже важливим для сучасної молодої людини, для її особистісного зростання, успішності в майбутньому, оскільки під час навчання відбувається формування професійної компетентності майбутнього фахівця.

Різкий перехід від комфортного і адаптованого життя до незвичного студентського може викликати у вчорашнього школяра труднощі і тим самим

ускладнити процес навчання. Актуальність цієї проблеми полягає у тому, що кожного року першокурсники проходять період адаптації.

За останні декілька років в українському суспільстві відбулися значні зміни, пов'язані із політичною, економічною ситуацією в країні. Значно розширилися міжнародні культурні і освітні зв'язки. Прийняття Україною Болонської декларації викликало повну реструктуризацію систему вищої освіти, що неоднозначно вплинуло на процес пристосування студентів до навчання у ВНЗ. Адже за новою системою більше часу виділяється на самопідготовку студентів, і менше – на лекції і практичні заняття. Тобто прийшовши у стіни ВНЗ ще вчорашній школяр повинен бути самостійною, відповідальною, мотивованою особистістю, яка вправно упорядковує свій навчальний і вільний час, чітко усвідомлює, що їй потрібно від навчання у даному ВНЗ, бачить кінцевий результат [1].

Проблема пристосування загострюється у зв'язку з тим, що існує значна розбіжність в методах, формах, засобах стимулювання навчально-пізнавальної діяльності між школою і вищим навчальним закладом, зокрема, в мірі наданої самостійності школярам та студентам в ситуаціях вирішення навчально-виховних завдань, характері спілкування між педагогом та вихованцями. Ускладнює процес адаптації багатьох студентів і той факт, що досить часто вибір професії визначається не власними перевагами, а установками батьків, що в свою чергу підсилює почуття невдоволення собою і ситуацією. У іншої частини студентів-першокурсників процеси адаптації ускладнюються через внутрішнє неприйняття ними необхідності навчатися у непрестижному навчальному закладі і отримувати непрестижну професію. Не на користь і той факт, що першокурсники часто відчувають себе знесиленими після випускних і вступних іспитів, тому перші труднощі призводять до проявів емоційної нестабільності та неадекватності [2].

Адаптація — пристосування, процес пристосування до мінливих умов зовнішнього середовища; пристосування будови і функцій організмів до умов навколишнього середовища (у фізіології — короткочасна адаптація, у біології — довгострокова адаптація, протягом життя); соціально-психологічна адаптація є пристосуванням індивіда під групові норми, й навпаки – інтереси соціальної групи до окремого індивіда даної групи; скорочення та спрощення друкованого тексту [3].

Процес адаптації є одним з найбільш досліджуваних наукових об'єктів і використовується в різних науках, як було зазначено вище, – біологічних, філософських, психологічних. У зв'язку з цим у сучасній літературі використовується багато суперечливих визначень цього поняття. Багатьма авторами адаптація визначається як пристосування. Проте таке тлумачення поняття є дуже вузьким, оскільки не враховує специфіки адаптації людини. Адже людина не лише пристосовується до середовища, але й активно перетворює його. Як відомо, між людиною і середовищем існують мінливі, взаємодоповнюючі відносини [4].

Дійсно, адаптація студентів до нових умов навчання та нового соціального середовища є складним та багатогранним процесом, який

пов'язаний з необхідністю подолання низки труднощів, що мають як об'єктивний, так і суб'єктивний характер: труднощі пристосування до нових форм навчання (перехід від класно-урочної системи навчання до системи, яка передбачає значну долю самостійної роботи); прогалини в одержаних у школі знаннях, зокрема не достатній рівень базової математичної підготовки; в умовах вищого навчального закладу значно вища інтенсивність розумової праці, більший об'єм знань, які необхідно засвоїти; відсутність підручників, які б повністю відповідали програмі курсу; невміння самостійно працювати з навчальним матеріалом над поглибленням своїх знань; нерівномірність навантажень (які значно зростають у період сесії); більш вимогливе оцінювання знань; зміна соціального оточення; проживання у гуртожитку; невміння раціонально організувати свій день та інші [5].

На нашу думку, повинна бути певна структура між школою і ВНЗ, яка б готувала абітурієнтів до студентського життя за допомогою проведення тренінгів і навчання основ студентської праці.

Також, для покращення процесу адаптації першокурсників потрібно створити низку умов, головними з яких є гарні побутові умови, цікаве дозвілля, знання і вміння свідомо долати труднощі й проблеми адаптаційного періоду, задоволення навчальним процесом і соціальним оточенням.

ЛІТЕРАТУРА

1. Першина А. В. Психологічні чинники адаптації студентів до навчання у ВНЗ / А. В. Першина // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. – 2011. – Вип. 5. – С. 124-135. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mnf_2011_5_16

2. Дятленко Н. М. Умови адаптації студентів-першокурсників до навчання у ВНЗ / Н. М. Дятленко // Збірник наук. праць / Інститут психології і соціаль- ної педагогіки КМПУ імені Б. Д. Грінченка; Московський гуманітарний пе- дагогічний інститут. – Випуск 1. – К., М., 2009. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.psyh.kiev.ua

3. Вікіпедія: українська Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Соціальна_адаптація

4. Поштарук Т. А. Адаптація студентів у ВНЗ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.psyh.kiev.ua/%D0%90%D0%B4%D0%B0%D0%BF%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2_%D1%83_%D0%92%D0%9D%D0%97

5. Кучерук О. Я. Адаптація студентів-першокурсників до навчання у ВНЗ в системі неперервної підготовки фахівців з прикладної математики / О. Я. Кучерук // Наука і освіта. – 2010. – № 8. – С. 88-91.

УДК 331.56

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ БЕЗРОБІТТЯ

Сухорукова А. М., *студент групи МЕН 1/2*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Лесік І. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Проблема працевлаштування осіб залишається актуальною з моменту набуття незалежності і її переходу до ринкової економіки. Феномен ринку праці – безробіття, яке включає в себе осіб, які не можуть знайти робоче місце, однак готові заступити до праці. Згідно світової статистики, майже кожна третя особа, що може працювати – не отримує стабільного прибутку.

Встановивши трактування безробіття, як необхідного фактору активізації населення, що працює, можна визначити реалії, які відображають складу ситуацію для суспільства. Безробіття – це своєрідний прискорювач розвитку негативних сторін ринку праці (рис. 1).

Таблиця 1

Негативні наслідки безробіття

Соціальні наслідки безробіття	Економічні наслідки безробіття
посилення соціальної напруги	зменшення ВВП країни
посилення соціальної диференціації	зростання витрат на допомогу безробітним
падіння трудової активності	скорочення виробництва

Джерело: побудовано з використанням [1]

З проблемою безробіття зіштовхується населення України все. Причиною є досить слабкий перехід до ринкової економіки, що не підкріплений в соціально-економічних перетвореннях.

Основними елементами даної проблеми являються відсутності чіткого розуміння використання робочої сили, майже повна відсутність благ, що дали б людям можливість показати свої робочі навики за винагороду. Дане явище несе в собі як економічний, так і соціальний контекст в цілому [1].

Відсутність робочих місць активізує явище соціальної напруженості, зменшення рівня життя осіб, що у свою чергу знижує економічні, демографічні, соціальні показники. Попри всі негативні сторони, можна виділити і позитивні аспекти, серед яких розвиток підприємницької діяльності, активізація рівня освіченості працюючих [2].

Нагальною причиною для вирішення залишається на ринку праці Україна, а саме проблема конкурентоспроможності національного ринку праці. Нині становище розвитку економіки України відображається трансформаційними елементами і отримати позитивні результати можна

завдяки переходу на інноваційний рівень кваліфікації елементів робочої сили [3].

Чисельність безробітних, зареєстрованих у державній службі зайнятості не відповідає реальності. Україна не має чіткого механізму контролю за даними особами, що призводить до збільшення кількості найманих робітників і оплати праці в конвертах. Випускники університетів посідають одні із перших позицій у пошуку робочого місця [4].

Ототожнити соціально-економічні результати безробіття є можливість при використанні таких факторів: знецінення потенціалу кожної особи як працівника, умови проживання не зайнятих наближаються до низьких, нерозумний перерозподіл коштів, що направлені на перенавчання особи, відбувається становлення верстви населення, що шукає незаконні джерела доходів, збільшення кількості подій, що відходять від моральних і етичних норм.

Оскільки безробіття – це фактор, який руйнує економіку повільно, то потрібно прийняти рішення для зменшення числа осіб без роботи. Аналіз рекомендацій, які можна використати для виготовлення і впровадження стратегії політики, що направлена на активізацію продуктивності економічно активного населення держави, пониження рівня безробіття.

Серед багатьох напрямків рішення проблем безробіття, можна виділити основні:

- надання державної підтримки програмам професійної освіти;
- отримання підприємствами з високою кількістю зайнятих специфічних пільг;
- розширення напрямків програм для допомоги безробітним у пошуку нового місця роботи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баланда А. Соціально-економічні ризики та наслідки безробіття в Україні / А. Баланда // Міжнар. наук.-практ. журн. – 2016. – № 8. – С. 75-78.

2. Заярна Н. М. Вплив безробіття на суспільство та соціально-економічні наслідки / Н. М. Заярна, А. Р. Севрюкова // Наук. вісник НЛТУ України. − 2011.− Вип. 21.2. − С. 309-313.

3. Майсюра О. М. Безробіття та наслідки його впливу на економіку країни / О. М. Майсюра // Економіка та держава. – 2014. – № 17. – С. 60-61.

4. Маршавін Ю. Сучасні проблеми ринку праці України / Ю. Маршавін // Праця і зарплата. – 2016. – № 24. – С. 6-7.

5. Транченко Л. В. Безробіття як соціальна проблема ринкового суспільства / Л. В. Транченко // Економіка та держава. – 2012. – № 4. – С. 12-13.

УДК 336.1

ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ В УКРАЇНІ

Тищенко М. В., *студентка групи МЕН 1/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Лесік І. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Актуальною проблемою держави на сьогодні є розповсюдження тіньової економіки, яка охоплює всі сфери життєдіяльності суспільства, оскільки з кожним роком виникають нові шляхи, методи, схеми накопичення тіньового капіталу.

В нашій країні всіма проявами "тіньової економіки" займається низка державних органів, а саме: Верховна Рада України; структури, що підпорядковуються Президентові України; Кабінет Міністрів України; органи державних інституцій, судової справи; СБУ та ін. Практично всі державні відомства, як на міському, так і на регіональному рівнях тією чи іншою мірою зачіпає проблема "тіньової економіки". При цьому існує неузгодженість у діючих відомствах, інколи дублювання управлінських функцій, що дозволяє "тіньовикам" продовжувати та розвивати свою злочинну діяльність.

Серед країн Центральної та Східної Європи и на пострадянському просторі за масштабами тіньового сектору Україна, і надалі утримує одну з перших позицій. Масштаб тіньової економіки в Україні коливається у межах від 40% до 60% ВВП залежно від методу оцінки (наприклад, на попит на гроші чи споживання електроенергії). Для порівняння: обсяги тіньової економіки у Словацькій Республіці, Польщі, Чеській Республіці та Естонії оцінюються на Рівні 5-13% ВВП, у Казахстані – 34%, Латвії – 35%, Болгарії – 36%, Росії – 42%. Слід зазначити, що останнім часом поряд з таким поняттям, як "мінімізація", виникли – "рейдерство", "транзитні підприємства", "нетиповий експорт", "конвертаційні центри", "податкові ями", "штучне та фіктивне банкрутство підприємств", "легальне ухилення від сплати податків" [1].

Виходячи з наведеного вище, доцільно створити окремий державний орган, який би взаємодіяв з усіма державними та іншими структурами, як державними так і зарубіжними органами. Даний орган повинен виконувати функції: акумулювання, аналізу та прогнозування, упередження, розслідування та притягнення до відповідальності винних осіб, врахувавши та передбачивши необхідність широких прав, створення та впровадження електронної бази даних, яка б містила різносторонню інформацію про недобросовісних платників податків фінансово-господарської діяльності підприємств і фізичних осіб з наступним обміном, між зацікавленими державними органами, сумнівних операцій. Діяльність цього держаного органу повинна базуватися на таких принципах:

– формування нового відношення до вітчизняних підприємців;
– прийняття для бізнесу змін правових та господарських умов;
– зміцнення довіри до влади;
– встановлення контролю за діяльністю господарюючих суб'єктів [2].

Зрозуміло, що значне розширення сфери тіньової економіки, перш за все фіктивної і кримінальної, гальмує розвиток цивілізованого ринку і демократії та призводить до встановлення корпоративно-бюрократичного кланового правління, яке, як свідчить історія, може бути тривалим і навіть здатним забезпечити певну соціальну стабільність. Особлива роль у боротьбі з тіньовою економікою повинна належати державному органу, який виконуватиме функції боротьби з "тіньовою економікою" та її наслідками. Сприятиме підвищенню ефективності захисту всіх форм власності; вдосконаленню економічного законодавства; посилення правової пропаганди економічного і кримінального законодавства; посиленню суворих заходів, що запобігань та перешкоджанню нелегальному вивозу капіталу за кордон [3].

Позитивний результат боротьби з тіньовим сектором економіки, вплине на вибір шляху держави щодо подальшого розвитку вітчизняної економіки і суспільства: економіка твердо встане на шлях закону, що дозволить реалізувати величезний потенціал зростання, стати ефективною, як в розвинених країнах, з сильними демократичними традиціями і значними соціальними гарантіями, або призведе до вузькокланових інтересів, недосяжних силі закону, що прирікає населення країни на зубожіння. Швидше за все, нас чекають поступова еволюція тіньових стосунків, пом'якшення і легалізація деяких з них і повільне вживання неприйнятних для цивілізованого суспільства норм [4].

ЛІТЕРАТУРА

1. Черевко О. В. Механізми зниження тіньової економічної діяльності: Кандит.: 08.06.01 / О. В. Черевко. – К., 2004. – 165 с.
2. Предборський В. А. Детінізація економіки / В. А. Предборський. – К. : Кондор, 2005. – 614 с.
3. Фрадинський О. А. Фінансові домінанти тіньової економіки: кандит.: 08.04.01 / О. А. Фрадинський. – К., 2006. – 188 с.
4. Де Сото Е. Иной путь. Невидимая революция в третьем мире / Е. де Сото. – М. : Catallaxy, 1995. – 345 с.

УДК 316.353

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ЦІННОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Шеремет С. А., *студентка групи ПУА 1/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Лесік І. М.
Миколаївський національний аграрний університет

Моральність людини не може визначатися її професією, так само як національним походженням чи іншими факторами. Мораль є суттєвим чинником життєдіяльності суспільства, але навіть апелюючи до цих людських якостей вона звертається передусім до кожної окремої особистості.

Існують окремі види людської діяльності, які ставлять особливо високі та надвисокі моральні вимоги до осіб, котрі професійно цією діяльністю займаються. У професійній етиці формується система конкретних моральних норм із супутніми їм практичними правилами, які “обслуговують” ту чи іншу галузь людської діяльності.

Професійна етика – це такі моральні обов’язки, в яких відбивається ставлення представника певної професії до об’єкта праці, до колег, до партнерів, до членів суспільства. Це усвідомлення своєї моральної відповідальності і готовності виконувати свій професійний обов’язок [1].

Вчені підкреслюють, що професійна етика регулює відносини керівника і підлеглого, фахівця і клієнта, бізнесменів з іноземцями тощо. У кожній із цих галузей головним об’єктом діяльності є людина, котра вправі сподіватися і сподівається на ставлення до себе не як до об’єкта зовнішнього впливу, а саме як до людини, тобто розраховує на повагу, співчуття, розуміння. Сучасний тип управлінця – менеджер-організатор. Він може зробити кваліфікований висновок лише на підставі колегіального, всебічного обговорення та вивчення певної ситуації, виваженості оцінок, аналізу суті справи. Керівник повинен володіти даром передбачення, високими організаторськими здібностями, бути компетентним, мати міцне здоров’я, високорозвинутий інтелект та рівень культури [2].

Менеджер повинен уміти встановлювати контакт з іншими на основі поваги, взаєморозуміння, ввічливості, тактовності; дотримуватись свого слова, бути пунктуальним, коректним і відповідальним за свої рішення та вчинки, які мають бути адекватними ситуації. Етична орієнтація підприємців впливає на ділові та особистісні якості підприємців і тим самим на зміст усіх відносин, у які вони вступають.

Таблиця 1 **Етичні типи підприємців та їх моральні цінності**

Ставлення	“Акули”	“Дельфіни”
До людей	Люди, крім мене, в основному, погані; вони не цінують добро і розуміють тільки силу. Це об'єкти, які слід використовувати. Конкурент – мій ворог, якого слід усувати	Більшість людей гідні поваги і довіри. Добром можна досягти більше, аніж силою. Щирість і довіра – основа ділових відносин. Інших слід намагатися зрозуміти
До суспільства	Це – зібрання людей, одні з яких можуть бути мені корисними, інші – ні	Суспільство слід поважати, а законів дотримуватися
До себе	Я кращий за всіх	Я, загалом, непогана людина і гідна поваги
До світу і природи	Світ ворожий, реальними є лише матеріальні цінності. Від природи слід брати все, що можна	Світ чудовий, а життя – найбільше благо. Цінності існують не лише матеріальні, а й духовні. Природу слід берегти
До духовних цінностей	Може Бог і існує, але його закони і закони бізнесу – різні речі. Проте, вигідно мати репутацію людини віруючої	Є закони, які ми відчуваємо в собі: совість, співчуття до горя інших людей. Я знаходжу у вірі опору і підтримку, а допомагаю іншим тому, що цим самим допомагаю собі
До справи	Моя справа – основа моєї влади, засіб захисту від людей і суспільства	Моя справа – моє призначення, засіб самореалізації. Це можливість жити краще самому і допомагати в цьому іншим
До ризику	Визначається тільки співвідношенням між очікуваним прибутком і потенційною небезпекою	Визначається розрахунком довгострокових результатів, співвідношенням між очікуваним прибутком і небезпекою знищити діло, зашкодити іншим людям
До мети життя	Я живу для себе, щоб мати більше грошей, влади, все найкраще і жити якомога довше	Я живу, щоб зробити життя – своє та інших – кращим, щоб залишити добру згадку про себе, щоб мати можливість чесно дивитися людям у вічі і користуватися їхньою повагою
До засобів досягнення мети	Будь-який моральний вибір визначається тільки матеріальними результатами	Засоби вибираю такі, що відповідають закону і не суперечать моїм моральним принципам. Опора на свої сили і довіру до партнерів
До друзів і ворогів	Потенційно всі люди конкуренти у боротьбі за матеріальні блага, але з деякими можна тимчасово кооперуватися	Потенційно всі люди можуть бути партнерами у взаємовигідному співробітництві. Головний критерій вибору – ділова репутація, подібні ціннісні орієнтації

Джерело: побудовано за даними [3]

Основними етичними типами сучасних підприємців сьогодні виступають “акули” та “дельфіни”:

- “акули” – цей тип історично сформувався першим, є більш поширеним;
- “дельфіни” – цей тип історично сформувався пізніше, починає широкого розповсюджуватися.

Між основними етичними типами сучасних підприємців можна виокремити певні відмінності (табл. 1).

Професійна етика професіонала формується на основі взаємозв’язку і взаємозумовленості правових і моральних принципів, норм, правової і моральної свідомості.

Отже, професійна етика будь-якого спеціаліста представляє собою сукупність моральних уявлень і установок, що знаходять свій прояв у поведінці представників певної соціальної групи суспільства, обумовлених їх приналежністю до даної професії. Причому, поряд із загальними нормами моральних відносин у будь-якої професійної діяльності, етика формулює додаткові вимоги і норми, що випливають з якісної своєрідності будь-якої професії.

ЛІТЕРАТУРА

1 . Лукашевич М. П. Соціологія сім'ї / М. П. Лукашевич Ф. Ф. Шандор. – К., 2013. – 214 с.

2. Мірчук І. Методичні матеріали до самостійної роботи студентів / І. Мірчук С. Щудло. – К., 2012. – 90 с.

3. Ивен А. А. Философия : учебник для бакалавра академический курс / А. А. Ивен И. П. Никитина. – К., 2011. – 114 с.

УДК 347.73

АВТОМАТИЗОВАНЕ РОБОЧЕ МІСЦЕ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Юхимець О. В., *студентка групи Б 4/3*
Науковий керівник – канд.екон.наук, асистент Мороз Т. О.
Миколаївський національний аграрний університет

В умовах сучасності подальше успішне функціонування Державної фіскальної служби можливо лише за умови використання інновацій у сфері інформаційних технологій. Застаріла податкова система перестала відповідати умовам сьогодення і має такі недоліки та проблеми:

- відсутність єдиних функціональних обов'язків і, як наслідок, дублювання функцій різними відділами інспекції;
- майже вся інформація, з якою працював інспектор, мала паперовий вигляд і оброблялася вручну;
- не було спеціалізованих підрозділів, які відповідали б за інформування платників податків, і без яких важко розібратися в податкових тонкощах.

Одному інспектору доводилося виконувати безліч податкових процедур: приймати звітність, вводити дані в комп'ютер, проводити камеральну перевірку даних, консультувати платника податків, оформляти реєстр прийнятих декларацій. При виконанні такої кількості різноманітних операцій неминучі нескінченні помилки.

Ще один серйозний недолік минулого – закріплення за інспектором конкретних платників податків. У зв'язку з цим виникала сприятливий ґрунт

для зловживань службовим становищем, і маса робочого часу витрачалася на допомогу в складанні звітів і консультацій.

Для того щоб впровадити чіткий функціональний розподіл, розроблена не тільки типова структура інспекції, що встала на шлях модернізації, але й типові посадові інструкції на кожне робоче місце з покроковим описом функціональних обов’язків роботи в загальному виробничому циклі. З цією метою і були впроваджені автоматизовані робочі місця [2].

У своїй діяльності користувачі податкових органів можуть застосовувати як окремі інформаційні технології, так і їх сукупність, об'єднану в певний комплекс. Персональний комп'ютер, оснащений сукупністю професійно-орієнтованих інформаційних технологій і розміщених на робочому місці називають автоматизованим робочим місцем, головним призначенням якого є інформаційна підтримка рішень, що приймаються користувачем.

Автоматизоване робоче місце в державній фіскальній службі дозволяє підвищити результативність управлінської праці, здійснити перехід на безпаперову технологію і забезпечити простий доступ до інформації.

Типове автоматизоване робоче місце, зазвичай, забезпечене на кожному персональному комп’ютері розвиненою системою периферійного обладнання, пристроями для підключення до локальних обчислювальних мереж, які в свою чергу забезпечують вихід на спеціалізовані бази даних, мережі передачі даних, включаючи супутниковий зв’язок, електронну пошту.

У органах Державної фіскальної служби виділяють автоматизоване робоче місце фахівців, які можна розділити на групи:

- Автоматизоване робоче місце податкового інспектора для ведення інформаційної бази щодо сплати податків фізичними особами;
- Автоматизоване робоче місце податкового інспектора для ведення інформаційної бази щодо сплати податків юридичними особами;
- Автоматизоване робоче місце фахівця з контролю за забезпеченням правильності обчислення податків і платежів та своєчасністю надходження до бюджету;
- Автоматизоване робоче місце юриста з контролю за дотриманням законодавства про податки та інші платежі до бюджету [1].

Автоматизоване робоче місце керівника в органах Державної фіскальної служби дозволяє:

- отримувати звіти визначеної форми по всій інформації, що знаходиться в автоматизованій корпоративній базі даних фінансових органів;
- забезпечувати оперативність і швидкість пошуку потрібної інформації;
- використовувати діалогові програмні засоби для забезпечення прийняття рішення з максимальною адаптацією до конкретних ситуацій;
- встановити оперативний зв’язок з іншими джерелами інформації в межах організаційної структури і з зовнішнім середовищем.

Отже, автоматизоване робоче місце керівника в податковій системі ефективно функціонує за умови, що воно спирається “по вертикалі” на всю інформаційну базу керованої ним організаційної структури, включаючи не тільки централізоване автоматизоване сховище даних, а й локальні інформаційні бази даних фахівців.

Автоматизоване робоче місце використовують для суттєвого покращення інформаційного забезпечення та підвищення ефективності роботи податкового інспектора; реєстрації, обробки та систематизації даних.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.– С. 141.

2. Про Державну фіскальну службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 р. № 236 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 55. – С. 1507.

УДК 657.004

ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Тусова Н. О., *студентка групи Б 3/1,*
Науковий керівник – канд. екон. наук, асистент Мороз Т. О.
Миколаївський національний аграрний університет

В сучасних умовах все більшої популярності набувають хмарні технології. Вони надають рішення, які повністю готові для роботи та здатність працювати віддалено і передавати інформацію через Інтернет. Для обліку і контролю використання хмарних технології передбачається застосування Інтернет-сервісних бухгалтерських та управлінських систем, корпоративної електронної пошти, документообігу.

Згідно з офіційним визначенням Національного інституту стандартів і технологій США, хмарні обчислення – це система надання користувачеві повсюдного і зручного мережевого доступу до загального поля інформаційних ресурсів (мереж, серверів, систем зберігання даних, додатків і сервісів), які можуть бути швидко надані та гнучко налаштовані на його потреби з мінімальними управлінськими зусиллями і необхідністю взаємодії з провайдером послуг [1]. Яскравими прикладом використання віртуальних технологій в бухгалтерському обліку є: клієнт-банк, електронна пошта, програми здачі фінансової і податкової звітності. Досить ефективно функціонують Інтернет-сервіси, які дозволяють проводити “перенесення” комп’ютеризації бухгалтерського обліку з власних розрахункових

потужностей підприємства на “хмарні”. Основними перевагами їх застосування є:

- налаштування, усунення несправностей, розширення інфраструктури бере на себе сервіс-провайдер;
- зниження витрат на організацію баз даних та придбання дорогого програмного забезпечення;
- можливість швидкого пристосування до змін у зовнішньому середовищі;
- безпека функціонування програми при роботі з хмарною версією;
- доступ до хмари з будь-якого технічного засобу, що має доступ до мережі Інтернет;
- резервне копіювання бухгалтерської бази;
- регулярні актуальні оновлення в автоматичному режимі;
- наявність чітко специфікованого переліку сервісів у вигляді сервісного каталогу, наданого відповідно до сервісної угоди.

Однак, існує ряд недоліків використання хмарних технологій в обліку:

- зростання кількості підключень до сервісів;
- неможливість роботи з сервісами хмари без постійного підключення до Інтернету.

На сьогодні в Україні вже ефективно функціонують хмарні сервіси які дозволяють вести бухгалтерський облік чи виконувати ряд облікових завдань, серед них:

1. iform – сервіс для підготовки і подання електронної звітності в режимі on-line. Даний сервіс забезпечує цілодобовий прийом звітів безпосередньо на своєму веб-сайті з подальшою їх перевіркою, переадресуванням і супроводом до відповідних держустанов[2];
2. jПарус – хмарна платформа корпорації “ПАРУС” для автоматизації управління підприємствами загалом і ведення бухгалтерського обліку зокрема на основі використання саме хмарних обчислень. Наявні певні облікові задачі, зокрема: оформлення, облік і обробка дорожніх листів, облік витрат пального, облік технічного обслуговування і ремонтів, облік наданих послуг і виконаних робіт у розрізі замовників, облік проведених заходів у розрізі витрат/доходів, формування звітів із продажу, ведення реєстру первинних документів (договорів, рахунків) із повідомленнями про оплату[3];
3. iFin – хмарний сервіс дозволяє формувати і подавати в державні органи замість користувача різні форми звітності (підсистема “Звітність”), дозволяє вести складський облік (із автоматичним розрахунком амортизації основних засобів), автоматизований облік у картках співробітників (розрахунок заробітної плати, відпускних, лікарняних і податків через персональний календар), а також пакетне створення різного роду бухгалтерських документів із автоматичним заповненням постійними реквізитами підприємства (підсистема “Бухгалтерія”). Також дозволяє організовувати електронний документообіг з партнерами [4];

4. 1С: Документообіг 8.0 – спеціалізований програмний продукт що дає можливість готувати, подавати електронну звітність засобами мережі Інтернет.

Отже, використання хмарних технологій це один з перспективних напрямів розвитку автоматизації бухгалтерського обліку. В якості напрямів застосування хмарних технологій можна запропонувати організацію тимчасових і постійних архівів, спільну одночасну роботу користувачів над документами, створення консолідованої документації за певні часові проміжки, автоматичну синхронізацію різних версій документів.

ЛІТЕРАТУРА

1. The NIST Definition of Cloud Computing. Recommendations of the National Institute of Standards and Technology: NIST Special Publikation 800- 145,7 pages (September 2011) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://csrc.nist.gov/publications/nistpubs/800-145/SP800-145.pdf
2. Iforma – електронна звітність онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.iforma.com.ua/ua/. – Заголовок з екрану.
3. jПарус – облачная платформа [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://j.parus.ua/ua/main/. – Заголовок з екрану.
4. iFin – Облік без знань бухгалтерії, автоматичне створення звітів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.ifin.ua/.
5. Мачуга Р. І. Віртуалізація і хмарні технології в обліку: далеке майбутнє чи реальне сьогодення? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2008

УДК 657.1.011.56

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ІНОЗЕМНОЇ ВАЛЮТИ

Чабаненко О. О., *студентка групи Б 3/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, асистент Мороз Т. О.
Миколаївський національний аграрний університет

На сьогодні автоматизований облік іноземної валюти є однією з головних передумов правильного ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Він підвищує ефективність роботи підрозділів, оперативність обліку валюти, прискорює обробку облікових даних що забезпечує надходження достовірної, вчасної, правдивої інформації.

Для автоматизації обліку іноземної валюти на сучасних підприємствах широко використовують програмний комплекс “1С: Бухгалтерія”, який дозволяє вести облік в кількох валютах одночасно. Режим Конфігуратора дає можливість встановити або зняти позначку ведення валютного обліку для будь-якого рахунку, проте для всіх рахунків Типової конфігурації, по яких планом рахунків передбачене ведення валютного обліку, така позначка вже встановлена.

Для збереження списку валют, історії їх курсів, та формування бухгалтерських проводок за рахунками, для яких встановлена ознака ведення валютного обліку, призначений Довідник “Валюти” Він має однорівневу структуру. Для кожного елемента довідника обов’язковим є заповнення коду, найменування, короткого найменування, курсу НБУ та кратності. У типовій конфігурації для ведення валютного обліку використовується три документи:

- “Купівля валюти” в якому вказуються: розрахункові рахунки в гривневому і валютному еквіваленті, сума валюти, назва уповноваженого банку та вид діяльності, витрати і доходи від операції купівлі;
- “Продаж валюти” з обов’язковим зазначенням рахунку витрат і видів витрат за комісійними, а також субконто валових доходів і витрат і виду діяльності;
- “Переоцінка валюти” містить рахунок, по якому проводиться переоцінка і три субконто, розраховується курсова різниця і віднесення її до складу доходів або витрат.

Розрахунок курсових різниць на дату розрахунку здійснюється автоматично документами що відображають відповідну господарську операцію, а розрахунок курсових різниць на дату балансу проводиться документом “Переоцінка валют”.

Основним критерієм для автоматизованого введення залишків по валютних рахунках є необхідність формування ручних операцій у кожній проводці по рахунку з ознакою валютного обліку з обов’язковим визначенням валюти проводки, однак курс НБУ за замовчуванням буде взятий з довідника “Валюти” на визначену дату. Програма “1С: Бухгалтерія” дає можливість розраховувати суми проводок за курсом, тобто при введенні валютної суми буде автоматично розраховано її гривневий еквівалент [1].

Для правильного автоматичного визначення статей балансу в іноземній валюті доцільно встановити суми отриманих, виданих коштів, операції за цими рахунками будуть враховані за курсом встановленим в програмі.

Основні вимогами для правильного відображення операцій з іноземною валютою при автоматизованому налаштуванні синтетичного та аналітичного обліку програмного представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Вимоги до програмного забезпечення обліку іноземної валюти

Вимоги до програмного забезпечення	Вимоги	Характеристика вимог
Функціональність	Аналітичний облік	Можливість вести аналітичний облік у деталізованій схемі, як цього вимагає підприємство.
	Валютний облік	Облік у валютах, що відрізняється від базової валюти
	Ведення журналу операцій	Водити та накопичувати всі господарські операції, що відображають діяльність підприємства
Технічність	Захист інформації	Забезпечення кодування інформації та обмеження доступу за допомогою системних паролів
	Редактор	Вбудовані в програму засоби створення і коригування форм, первинних документів, звітів.

Отже, автоматизований облік іноземної валюти зменшує вірогідність виникнення помилок при заповнені документів і дає можливість надходження чіткої і достовірної інформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Веріга Г. В. Операції підприємств в іноземній валюті: бухгалтерський аспект / Г. В. Веріга / Вісн. нац. ун-ту "Львів. політехніка". Менедж. та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку – 2012. – С. 62-66.

УДК 657.36

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Іваськевич М. В., *студентка групи Б 3/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, асистент Мороз Т. О.
Миколаївський національний аграрний університет

В сучасних умовах використання комп'ютерних технологій є невід'ємною частиною подальшого успішного функціонування підприємства. Автоматизація бухгалтерського обліку зменшує трудомісткість роботи облікового персоналу і скорочує кількість помилок.

На сьогодні в Україні існує велика кількість бухгалтерських комп'ютерних прикладних програм, серед яких найбільш поширеною є "1С: Бухгалтерія 8.2". Вона представлена сукупністю прикладних рішень, що побудовані за однаковими принципами на єдиній технологічній платформі.

Автоматизація обліку дебіторської заборгованості передбачає збір та обробку інформації про суми, строки та термін погашення поточної заборгованості як кредиторам так і дебіторам. Існує безліч підходів щодо автоматизації обліку дебіторської заборгованості однак основними вимогами, які ставляться до неї є: повне і своєчасне задоволення інформаційних потреб користувачів; виконання контрольних та аудиторських завдань з метою одержання необхідної інформації про наявні відхилення; одержання комп'ютерних управлінських рішень; здійснення аналізу та прогнозування господарсько-фінансової діяльності підприємства [1].

Бухгалтерський облік дебіторської заборгованості в програмі "1С: Бухгалтерія 8.2". дозволяє:

- швидше і точніше знайти або створити відповідного контрагента у базі підприємства з усіма його даними та реквізитами;
- вести облік господарських операцій підприємства по кількох видах розрахунків – готівка, передоплата, бартер, що не потребує додаткової трати часу та створення нових договорів;
- автоматичну оплату рахунків виставлених контрагенту-платнику;

- зменшити затрати часу на оформлення і виписку договорів, накладних, рахунків-фактур та інших відповідних документів;

- автоматично відображати дані господарських операцій протягом відповідного періоду в регістрі взаєморозрахунків;

- здійснювати оперативний контроль за станом взаєморозрахунків;

- для правильної обробки складних операцій призначені відомості взаємних розрахунків з кредиторами та дебіторами, які дають змогу контролювати заборгованість підприємства та вчасно її погашати;

- за допомогою особового рахунка відповідного контрагента можна одержати необхідний список відповідних документів з мінімальними затратами часу та коштів;

- автоматично сплачувати заборгованість підприємства з реєстрацією чи без реєстрації документа [2].

Поділ функцій між працівниками бухгалтерії та об'єднання автоматизованих робочих місць в єдину комп'ютерну мережу забезпечує контроль за веденням бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості. Разом з тим до основних принципів, що підвищують ефективність автоматизованого обліку слід віднести: систематичні хронологічні записи багатьох регістрів в одному журналі; неодноразове використання облікових даних; ведення одного синтетичного і множини аналітичних рахунків; інформування про відхилення від норм; формування регістрів і форм звітності.

Отже, комп'ютеризація обліку дебіторської заборгованості дозволяє отримувати достовірну і актуальну інформація про реальність відображення операцій в бухгалтерському обліку; цільове використання коштів; достовірність відображення дебіторської заборгованості у фінансових звітах; достовірність актів звірки; правильність розрахунків з податковими органами і працівниками.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шипунова О. В. Автоматизація управління підприємством: основні принципи, функції та підходи // О. В. Шипунова / [Електронний ресурс.] – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua (дата звернення 17.11. 2013 р.).

2. Волинець О. О. Характеристика системи аналітичного обліку зобов'язань та методика її удосконалення в умовах електронної обробки економічної інформації / О. О. Волинець // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2009. – № 5, Т.2. – С. 151–153.

УДК 343.37:338.2

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Мельник Ю. В., *студентка групи Ф 4/2*
Науковий керівник – канд. екон. наук, асистент Мороз Т. О.
Миколаївський національний аграрний університет

В сучасних умовах запровадження новітніх інформаційних технологій в процесі оподаткування значно прискорює процес отримання, обробки, зберігання та аналізу інформації, відкритий та оперативний доступ до якої сприяє ефективності її використання органами та підрозділами державної фіскальної служби України.

Інформаційне забезпечення органів державної фіскальної служби України – це комплекс організаційних, правових, технічних, технологічних заходів, засобів та методів, що забезпечують, у процесі управління і функціонування системи, інформаційні зв'язки між її елементами, шляхом оптимальної організації інформаційних масивів баз даних і знань.

Інформаційне забезпечення діяльності органів державної фіскальної служби України передбачає впровадження інформаційних технологій з метою розробки і здійснення заходів для вдосконалення механізму сплати податків та підвищення рівня обслуговування платників шляхом створення інформаційних та інформаційно-аналітичних систем [1].

Основними завданнями, інформатизації органів державної фіскальної служби України є:

- удосконалення існуючих і створення нових, підсистем електронного цифрового підпису для систем прийняття та обробки податкової звітності та реєстрації податкових накладних в електронному вигляді;
- підвищення рівня автоматизації управлінської діяльності шляхом створення інформаційно-аналітичної та інших систем;
- забезпечення розподіленого оброблення даних в органах податкової служби, оперативного інформаційного обміну між ними та збереження даних в центральному сховищі [1].

Елементами, які входять до складу інформаційних систем, що функціонують в органах державної фіскальної служби України є: інформація (відомості), організаційні та технічні засоби, методи та процедури роботи з інформацією, джерела інформації, носії (паперові, електронні, магнітні тощо).

Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності державної фіскальної служби України – це комплекс заходів із збору, опрацювання та використання інформації, необхідної для виконання органами державної податкової служби покладених на них функцій та завдань.

Для інформаційного забезпечення діяльності державної фіскальної служби використовується інформація:

- від платників податків та податкових агентів (інформація, яка міститься в податкових деклараціях, розрахунках, інших звітних документах);
- про фінансово-господарські операції платників податків;
- від застосування реєстраторів розрахункових операцій;
- від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та Національного банку України (інформація про об'єкти оподаткування, що надаються та реєструються такими органами) [2].

В сучасних умовах підрозділам Державної фіскальної служби України необхідно не тільки створити високопрофесійну автоматизовану службу, а й поступово адаптувати її до європейських правових норм; досягнути прийняття прозорих та зрозумілих нормативно-правових актів з питань оподаткування та інформаційного забезпечення власної діяльності; запровадити механізм поетапного скорочення податкового тягаря; підвищити податкову культуру платників податків; вдосконалити кадрову політику та систему оплати праці співробітників податкових органів; автоматизувати всі процеси адміністрування податків; створити єдину, високопрофесійну, корпоративну команду податківців.

Отже, основними напрямами інформаційного забезпечення діяльності органів державної фіскальної служби України є створення сприятливих умов для ведення бізнесу, здійснення інвестицій та збільшення сукупних податкових надходжень до усіх рівнів бюджетів та державних цільових фондів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стаценко-Сургучова І. С. Сутність інформаційно-аналітичної роботи в органах державної податкової служби / І. С. Стаценко-Сургучова // Науковий вісник. – 2006. – № 4–5(35). – С. 228–233.
2. Офіційний портал Державної фіскальної служби України. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://sfs.gov.ua

УДК 657:331.2

ОБЛІК ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ КОМПЮ'ТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Коршунова Д. А., *студентка групи Б 3/1*
Науковий керівник – канд. екон. наук, асистент Мороз Т. О.
Миколаївський національний аграрний університет

Автоматизований облік заробітної плати є одним з найбільш важливих складових діяльності будь-якого підприємства, від якого залежить ефективність його роботи, що допомагає визначити суму витрат на оплату праці (відповідно визначивши фактичну собівартість виготовленої продукції, виконаних робіт, наданих послуг), а також максимально ефективно їх використовувати.

Разом з цим він є найскладнішою ділянкою обліку, що обумовлено такими проблемами [1]:

- складність розрахунку заробітної плати працівників різних підприємств;
- постійна зміна інформації в нормативних документах, що визначають порядок нарахування заробітної плати, здійснення нарахувань та утримань з неї;
- різноманітність здійснення розрахунків за різними умовами виплат;
- різний порядок утримання податку на доходи фізичних осіб.

Для автоматизації обліку нарахування заробітної плати розроблено значну кількість видів програмного забезпечення, а саме: "1С : Бухгалтерія", "Парус-Підприємство", "Галактика", "Акцент". Однак розрахунки оплати праці даних програм не є досить зручними, адже орієнтовані лише на почасову зарплату без будь-яких додаткових розрахунків, які у кінцевому випадку бухгалтер повинен виконувати вручну, оскільки не всі програми передбачають можливість ведення кадрового обліку в повному обсязі.

Більш удосконаленим сучасним програмним засобом для автоматизації обліку оплати праці є спеціалізована конфігурація "1С: Зарплата та Управління персоналом для України", що використовується великими підприємствами із різними формами оплати праці і широким списком доплат і утримань. Вона забезпечує ведення взаєморозрахунків з працівниками підприємства, а також облік витрат на оплату праці у складі собівартості продукції та послуг. Автоматизовано весь комплекс розрахунків з персоналом, починаючи від введення документів про фактичний виробіток, оплати лікарняних листів і відпусток, аж до формування документів на виплату зарплати, міжрозрахункових виплат та депонування, а також звітності в державні наглядові органи.

Для розрахунку та обліку заробітної плати в програмі автоматизована діяльність менеджерів, які приймають рішення по розмір заробітної плати персоналу та бухгалтерів із заробітної плати. Комп'ютеризована [2]:

- розробка схем мотивації працівників;

- розрахунок заробітної плати, що залежить від виробітку;

- розрахунок широкого кола нарахувань – від оплати по окладу до оплати лікарняних і відпусток по середньому заробітку.

“1С Зарплата і Управління Персоналом” дозволяє формувати різноманітні звіти, такі як [3]:

- списки кандидатів на роботу, працівників компанії і співробітників складових її організацій;

- діаграми, графіки відпусток і фактичне використання відпусток працівниками компанії і співробітниками складових її організацій;

- діаграми планованої зайнятості працівників компанії;

- по планованим фондам зарплати працівників компанії;

- по плановому і фактичному стану штатного розкладу компанії і складових її організацій, в тому числі “штатну розстановку”;

- а також звіти за графіками відпусток і штатним розкладом організацій з уніфікованим формам.

З метою забезпечення роботи на підприємствах з великою кількістю працівників основні розрахункові документи забезпечені засобами автоматичного заповнення й розрахунку. Наприклад, автоматичне заповнення табличних частин документів на перерахування внесків, табличних частин розрахунку заробітної плати. Автоматизовано процес виправлення помилок розрахункових документів минулого періоду. У разі введення виправлення система автоматично сторнує невірні записи минулого періоду. Передбачено автоматичне заповнення довідки про доходи співробітника в різних формах для надання в різні організації, наприклад для розрахунку пенсії, отримання субсидії або кредиту.

Отже, для повного, ефективного та систематичного обліку заробітної плати на підприємстві є досить значна кількість спеціалізованих програмних продуктів, які постійно поповнюються та розвиваються. Останні програмні продукти відомих розробників мають більше засобів налаштування до потреб підприємств різного рівня. Але використання будь-яких програмних засобів вимагає від бухгалтера підвищення кваліфікації та інформаційної компетенції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Войтюшенко Н. М. Інформаційні системи і технології в обліку : навч.посіб. / Н. М. Войтюшенко. – Донецьк: ДонНУЕТ. – 2009. – 340 с.

2. Сараєва Г. 1С: Бухгалтерія 8.2: доступно для бухгалтера. / Г. Сараєва, Л. Власенко – Х.: Фактор. – 2011. – 528 с.

3. Офіційний сайт представництва компанії “1С” в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://its.1C.ua/.

УДК 330.88

СКЕТЧНОУТИНГ – ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ БІЗНЕС ІДЕЙ

Юношев С. Ю., *студент групи Б 1/1*
Науковий керівник – канд. пед. наук, ст. викладач Бондаренко Л. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Скетчноутинг – це можливість коротко та швидко фіксувати ідеї, поєднувати їх, а потім презентувати візуально. Фактично, на відміну від звичних нам схем і конспектів, скетчі дозволяють більш ємко описати головну думку певного виступу чи статті і легше пригадати її за необхідності. Дослідження [1] показують, що факти, викладені в правильно поданій візуальній історії, в средньому може згадати 63% аудиторії. Ті ж факти, представлені в форматі звичайної презентації – лише 5% слухачів.

Візуалізація дуже важлива для презентації бізнес-ідей, саме тому проблема скетчноутингу є актуальною сьогодні.

Скетчноутинг детально описано у одній із найвідоміших книг у цій галузі Майка Роде “Посібник із візуалізації ідей”. Продовжують дослідження проблеми в більшій мірі практики, які впроваджують бізнес-ідеї, коучі, які проводять численні майстер-класи за новими технологіями: Ю. Смірнов, І. Карней, І. Назаров та ін.

Основу скетчноутингу (від англ. scetch – начерк, ескіз і note – занотовувати, примічати) складає так звана теорія подвійного кодування. Саме за рахунок того, що мозок обробляє ідеї у вербальному та візуальному режимах, застосовуючи одночасно зір та слух, інформація запам’ятовується легше й надійніше. Скетч – це нотатка, що об’єднує малюнок (схему чи графічний елемент) і текст [2].

Так як скетчі створюються найчастіше в процесі лекції, виступу чи наради, о сама по собі технологія сприяє залученню до активного слухання, фокусування на доповідачеві, концентрації уваги на тому, що він говорить, опрацюванні цієї інформації та її графічній інтерпретації.

Існує декілька видів скетчноутингу: лінійний – інформація подається за звичним принципом у рядок; променеподібний – від основної ідеї, що розташовується по центру ідуть відгалуження другорядних; вертикальні – запис подається зверху вниз; траєкторіальний – обирається певна траєкторія подачі інформації (наприклад, букви Z, C або W тощо); модульний – на кожний блок інформації відводиться певне місце, вцілому формується цілісна картина доповіді; хмарочос – скетчі подаються в стовпчиках; попкорн – хаотична подача матеріалу, створюється зазвичай під час мозкового штурму, але потребує подальшого впорядкування [3].

Як стверджує Майк Роуді, будь який малюнок легко створити за допомогою всього п’яти базових елементів: кола, квадрату, трикутника, лінії та точки. Серед усіх елементів, що можна зустріти на аркуші найчастіше є заголовки, діаграми, рисунки, написи від руки, друковані шрифти,

різноманітні розділювачі (рамки, підкреслювання, лінії тощо), стрілки, маркери для списків.

Головними правилами створення скетчів є наступні: починати варто із простих малюнків і діаграм, їх можна розширите пізніше, після завершення заходу чи промови; робіть записи не дослівними, а зрозумілими для себе; розподіляйте інформацію на блоки (частини), це допоможе структурувати записи; намагайтеся робити нотатки швидко, розвиваючи свої мислення і сприйняття; робіть перерви у створенні скетчів, працюйте з натхненням; тренуйтесь робити скетчі ще до потрібного заходу, розвивайте свої навички завдяки виконанню спеціальних вправ.

Переваги використання скетчноутингу полягають у тому, що краще засвоюється зміст промови, ідеї набирають матеріальних форм, за рахунок замальовування встановлюються взаємозв'язки між певними поняттями та явищами, кольори допомагають у виділенні певних думок, втсановленні пріоритетів.

Практична цінність скетчноутингу для маркетингової діяльності є можливість його застосування в презентаціях та при оформленні промо- та рекламних матеріалів, візуалізації бізнес-ідей, щоправда це потребує спеціальних навичок, які можна здобути за рахунок виконання певних вправ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Смирнов Ю. Думать глазами-2: скетчи, визуальные истории, визуализация данных // Блог Идеи из будущего [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://ideas4future.info/2013/12/20/dumat_glazami_-_sketchi_vizualnye_istorii_vizualizacia_dannyh/
2. Роде М. Скетчноутинг. Посібник із візуалізації ідей. – К.: Клуб сімейного дозвілля. – 2016. – 224 с.
3. Скетчноутинг: что, зачем и как? // Блог Artjoker: ideas to result [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://artjoker.ua/ru/blog/sketchnouting/

УДК 330.88

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА У МАРКЕТИНГУ

Товстенко М. Ю., *студент групи Ф 1/1*
Науковий керівник – канд. пед. наук, ст. викладач Бондаренко Л. В.
Миколаївський національний аграрний університет

На сьогодні все більшою популярністю в маркетинговій діяльності користуються соціальні медіа, адже більше половини людей, молодших 30 років, зареєстровані у соціальних мережах. І їх кількість постійно зростає. Недовіра до реклами, що часто суперечлива, породжує схильність людей до покупок за рекомендаціями та порадами друзів чи знайомих. Саме тому

соціальні мережі є ефективним інструментом просування брендів, товарів та послуг для багатьох підприємств.

Проблема маркетингу у соціальних мережах досліджується у працях М. Хайятта, Д. Халілова, К. Максимюк, А. Албітова, К. Брогана, М. Єрмолова, М. Міллера, Б. Хайдена, М. Шефера, вірусний маркетинг розглядається Е. Серновицем, Е. Розеном, Й. Бергером, Інтернет-маркетинг вивчають Дж. Кокрум, А. Яковлев, А. Довжиков, А. Кошек, Д. Кот, І. Ашманов, В. Смірнов та ін.

Ма́ркетинг у соціа́льних мере́жах, або SMM – комплекс заходів щодо використання соціальних медіа як каналів для просування компаній та вирішення інших бізнес-завдань [1].

Явище SMM виникло як наслідок розкрутки сайтів (SEO-реклами) у пошукових системах з появою перших соціальних мереж. Тісно пов'язаним із SMM-маркетингом є вірусний маркетинг, який полягає у ненав'язливому розповсюдженні реклами через перепости (рекомендації статей, зображень тощо друзям).

До соціальних медіа, які виступають засобами реклами належать наступні групи: соціальні мережі (Facebook, LinkedIN, MySpace, ВКонтакте тощо); блоги (Blogger, Typepad тощо); мікроблоги (Google+, Twitter та ін.); фото- та відео сервіси (Instagram, YouTube та ін.); соціальні закладки (Delicious, Habrahabr, БобрДобр та ін.); соціальні новини; подкасти (PodFM, Smotri та ін.); веб-форуми; геосоціальні мережі.

Згідно з даними звіту "2012 Social Media Marketing Industry Report" 94% з-поміж 3800 опитаних експертів із маркетингу по всьому світу вважають, що соціальні мережі є ефективною платформою для доведення маркетингових повідомлень до кінцевого споживача. З погляду на це маркетологи-практики успішно використовують їх для просування власного бізнесу. Також 83% опитаних зазначили, що соціальні медіа – важливий інструмент популяризації їх бренда, а 77% маркетологів, із досвідом роботи в соціальних мережах близько 3 або більше років, присвячують більше 6 годин на тиждень соціальному медіа маркетингу, 15% з-поміж усіх опитаних проводять більше 20 годин на тиждень у соціальних мережах [2].

Серед переваг соціальних мереж як інструментів електронного маркетингу можна виділити: безкоштовність створення сторінки/групи в соціальних мережах; компанії впроваджують рекламу у звичній клієнта повсякденній оболонці; соціальні мережі надають широкі можливості для спілкування, обговорення та консультацій; можливість легкої та швидкої реклами товару чи послуги (легкість завантаження зображень, створення описів); клієнту не треба реєструватися чи вводити якісь додаткові данні, достатньо приєднатися до групи.

Для успішного маркетингу з використанням соціальних медіа необхідно дотримуватись декількох основних правил: потрібно здійснювати постійний моніторинг цільової аудиторії, вивчати її потреби; чітко виокремити свою спеціалізацію; залучайте Вашу аудиторію до обговорення, робіть її активною, пасивна аудиторія не принесе доходу; публікуйте якісні і

унікальні матеріали; активність Ваших публікацій повинна мати регулярний характер; залучайте до реклами відомих людей, провідних спеціалістів; цініть аудиторію, яка може дати позитивні відгуки; постійно публікуйте контент і створюйте теми для обговорення; залучайте до поширення контенту.

Для вимірювання ефективності здійснення маркетингової діяльності в соціальних медіа можуть бути використані наступні критерії: рівень осяжності (кількість аудиторії, що переглядає новини сторінки); напрями трафіку (які саме ресурси найбільше переглядаються); відгуки користувачів (позитивні чи негативні); наявність відгуку користувачів (врахування не тільки публікації контенту, а і кількості відгуків користувачів).

Здійснення маркетингової діяльності у соціальних мережах на сьогодні, коли майже всі молоді споживачі мають власні аккаунти у більшості з найпопулярніших мереж, є ефективним, швидким і найменш коштовним засобом реклами і популяризації товарів і послуг, особливо в порівнянні із засобами традиційної реклами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Drell L. How Social Media Is Changing Paid, Earned & Owned Media [Електронний ресурс] // Social Media News and Web Tips "Mashable "The Social Media Guide, 2012. – Режим доступу : http://mashable.com/2011/06/23/paid-earned-owned-media/.
2. Stelzner M. Social Media Marketing Industry Report. How Marketers Are Using Social Media to Grow Their Businesses / M. Stelzner. – Social media examiner, 2012. – 42 p.

УДК 330.88

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ КАРТКИ ЯК ЗАСІБ ОПРАЦЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ

Форносова Т. В., *студентка групи Б 1/1*
Науковий керівник – канд. пед. наук, ст. викладач Бондаренко Л. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Серед найбільш актуальних на сьогодні напрямів у тайм-менеджменті, який відповідає за підвищення ефективності особистої та корпоративної діяльності, є майнд-менеджмент. Ця технологія полягає у використанні інтелектуальних карт для різних аспектів ведення бізнесу: планування діяльності, проведення оперативних нарад, відпрацювання нових ідей та технік, підготовки презентаційних матеріалів, структурування інформації тощо. Важливими напрями дослідження окресленої теми є основні принципи створення інтелектуальних карт, можливості використання прикладного програмного забезпечення та онлайн сервісів для їх створення, сфери застосування таких карт.

Поняття інтелектуальних карт ввів Тоні Б'юзен у 1970 році як альтернативний спосіб ведення конспектів для їх більшої ефективності. Зараз ця технологія використовується як в навчанні, так і у ведені бізнесу у контексті способу візуального мислення. Різні аспекти створення та використання інтелектуальних карт висвітлені у працях Тоні Б'юзена, Кріса Гріффітса, Є. Бершадскої, М. Бершадського, С. Бєхтєрєва, О. Савицького, С. Шипунова та ін. Теоретичні напрацювання розширюються новими інформаційними технологіями, які допомагають швидко і ефективно створювати інтелектуальні карти, зберігати їх у зручному форматі та передавати мережею Інтернет.

Інтелект-карта ("карта розумових дій", "ментальна карта", "карта пам'яті", мовою оригіналу – Mind Map) за визначенням англійського психолога, відомого дослідника із проблем інтелекту, психології навчання і проблем мислення Тоні Б'юзена – це схема, яка візуалізує певну інформацію при її обробці людиною, спосіб зображення процесу загального системного мислення за допомогою структурно-логічних схем радіальної організації [1]. Основні елементи карти – ключі (або їх ще називають тригери): слова і малюнки, кожен із яких символізує конкретну думку, сприяє виникненню нових ідей і таким чином допомагає повніше використовувати можливості розуму. Тригери радіально розходяться від центральної ідеї за допомогою серії з'єднуючих гілок. Процес побудови карти імітує поведінку нейронів в процесі мислення, коли активуються зв'язки між ними.

Інтелектальні карти використовуються для нотування інформації (створення конспекту); створення звітів, оглядів, структурування інформації, розстановки акцентів; презентацій та проектів ідей; мозкового штурму; планування; постановки задач і підзадач тощо.

Створюються інтелектуальні карти на папері (оригінальний спосіб) або ж за допомогою програмного забезпечення. Але в будь-якому разі слід дотримуватися наступних правил [2, 3]: починати слід з центральної ідеї посередині чистого аркушу, використовуючи малюнок і хоча б 3 кольори; ключові слова друкованим текстом наносимо на гілки, кожен елемент повинен мати власну гілку; центральні лінії товстіші, органічні і текучі, наступні гілки тонші в залежності від радіального розходження від центру; картинками, символами, кодами заповнюємо весь вільний простір; використовуємо акценти.

Серед онлайн-сервісів для створення інтелектуальних карт найпоширенішими є Coggle, BubblUs, MindMeister, Mapul, WiseMapping, Mind42, Mindomo Basic та ін.; серед програмного забезпечення популярністю користуються: Xmind, Freemind, MindNode тощо.

Взявши за основу недоліки традиційного лінійного конспектування, можна перерахувати основні переваги методу інтелект-карт в процесі засвоєння певного матеріалу і формування творчого сприйняття інформації: економія часу на конспектування інформації і її подальше відтворення, опрацювання інформації у такому вигляді; зручність роботи із ключовими

словами, їх візуалізація, наочність взаємозв'язку між ними; використання кольорів для запам'ятовування та асоціацій та ін.

Інтелектуальні карти – це досить зручний спосіб опрацювання інформації, який допомагає у бізнес-плануванні, зокрема у створенні бізнес-планів, прийнятті рішень тощо. Крім того, це ефективний інструмент розвитку мислення персоналу, що сприяє продуктивному мисленню, кращому запам'ятовуванню, здатності аналізувати, систематизувати, структурувати великі масиви інформації, розвиває уяву та логіку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бьюзен Т. Супермышление / Т. Бьюзен, Б. Бьюзен пер. с англ. Е. А. Самсонов. – Минск: Попури, 2003. – 304 с.
2. Жоголєва Н. В. Психологія візуального мислення та засоби його формування при навчанні [Електронний ресурс] / Н. В. Жоголєва, Л. І. Байсара. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/22_NIOBG_2007/Psihologia/25170.doc.htm
3. Бехтерев С. Майнд-менеджмент: Решение бизнес-задач с помощью интеллект-карт / Под ред. Архангельского Г. – М.: Альпина Паблише, 2014. – 312 с.

УДК 330.88

СТОРІТЕЛІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ МАРКЕТИНГУ

Коротунова А. Г., *студентка групи Б 1/1*
Науковий керівник – канд. пед. наук, ст. викладач Бондаренко Л. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Сторітелінг за своєю суттю поняття не нове, проте його використання у бізнесі, зокрема у маркетингу, – це новий і перспективний напрям. Чому саме ця технологія? Те, що пов'язано з емоціями, людина запам'ятовує набагато краще, ніж факти (навіть найнезвичайніші) і цифри (навіть значні). До того ж життєва історія викликає довіру і знаходить відгук у душі. Отже, постає необхідність теоретичного дослідження ефективних інструментів впровадження сторітелінгу, формулювання основних правил його реалізації.

Поняття сторітелінгу широко досліджується такими зарубіжними вченими як А. Сіммонс, Р. Роуз, А. Каптеров, У. Зінсер, А. Кривоносов, Т. Лебедева, С. Малиновская, Г. Почепцов, О. Филатова, М. Шишкіна, у вітчизняній галузі економіки сторітелінг в більшій мірі висвітлюється практиками Н. Дмитренко, І. Рубіс, О. Михальчук, Л. Хоманс та ін.

Сторітелінг у перекладі з англійської означає оповідь, розповідання історій. У бізнесі цю технологію найчастіше використовують як інструмент маркетингових та PR-стратегій, у журналістиці. Американська національна мережа сторітеллінгу [1] визначає дане поняття як інтерактивне мистецтво використання слів і дій для виявлення елементів і образів історії для пробудження уяви слухача.

Суть даного прийому полягає у створенні історій, що супроводжуються рекламою, іншими словами, реклама перетворюється в цікаву розповідь. Особливість історій у тому, що вони здатні викликати смисловий та емоційний резонанс. Наприклад, розказана історія про те, як молодий менеджер впорався із кризовою ситуацією у команді, швидше за все, викличе у співрозмовника відповідну мисленнєву реакцію – пошук схожої (чи навпаки, відмінної за сюжетом), "своєї історії" зі свого контексту – персонального, ділового, соціального. Обмін історіями із актуального бізнес- чи соціального контексту на початку перемовин може допомогти зняти емоційну напругу та налагодити контакт для подальшої взаємодії. Таким чином, історії у маркетингу виконують декілька завдань: роблять інформацію цікавою, захоплюють увагу слухачів, сприяють довірливим стосункам.

Для того, щоб розповідати ефективні історії необхідно відповісти на декілька важливих питань: про що історія, який її сенс має бути донесений; для кого історія – важливо визначити цільову аудиторію; навіщо вона потрібна – який результат необхідно отримати; як інтерпретувати історію – хто її головний герой, за яких умов відбувались події, які висновки можна сформулювати; хто розповідає історію – важливо бути або безпосереднім учасником цієї історії, розповідати її з власного досвіду, або ж емоційно співпереживати, занурюватись у її події для більшої переконливості [2].

До базових сюжетів стрітелінгу у бізнесі можна віднести: пошук (пошук рішення при виникненні загрози бізнесу); подорож і повернення (запуск великої ідеї нового продукту); незаплановану подорож і повернення (обмін важливим досвідом: дослідження нових способів роботи); комедія (подолання непорозуміння між різними робочими групами); трагедія (бізнесу загрожує банкрутство через помилки управління); відродження (відновлення після тривалого занепаду); з грязі – в князі (раптовий успіх) [3].

Маркетологи також виділяють декілька основних правил сторітелінгу: контент – найголовніший акцент історії, варто пам'ятати про основні етапи подачі інформації: заява, аргументація, висновок, важливо також продумати деталі та доповнення, які зроблять історію більш реалістичною; дослідження проблеми – необхідно занурюватись в історію, володіти ситуацією, подробицями, деталями; ілюстрації – необхідне візуальне підкріплення історії: фото, зображення, інфографіка; важливість заголовку – він повинен привертати увагу (найчастіше це заголовки з яскравими цитатами, числовими значеннями, провокації тощо); необхідно відслідковувати логіку викладу матеріалів історії, щоб вона була легкою для сприйняття; обирайте найбільш вдалі рішення, аналізуючи попередній досвід; уникайте монотонності, урізноманітнюйте матеріал; використовуйте цікаві прийоми оформлення тексту історії, доречні за сенсом матеріалу шрифти тощо; якщо історія описується у мережі Інтернет, необхідно подбати про можливості її подальшого поширення (відповідні кнопки, що дозволяють поділитися посиланням на статтю).

Сторітелінг є інноваційним інструментом, який успішно використовується у маркетингу. Для створення ефективних історій необхідно

скористатися деякими сформульованими правилами, проте найголовніше – це творчий підхід, прив'язка до реальності, переконливість. Отже, кожна історія буде унікальною, хоча і дотримуватиметься певних структурних елементів. Головні переваги сторітелінгу – це близькість до реальності, переконливість на власному досвіді, близькість оповідача до проблеми.

ЛІТЕРАТУРА

1. National Storytelling Network, What is Storytelling? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.storynet.org/resources/whatisstorytelling.html
2. Хоманс Л. Storytelling для управлінців / Інтелект-проект innovations.com.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://innovations.com.ua/ua/articles/finance/18245/larisa-homans-storytelling-dlya-upravlinciv
3. Сайкс М., Малик Н., Вест М. От слайдов к историям: пошаговая методика создания убеждающих презентаций / пер. с англ. А. Баранова, А. Сарычева. – М. : Манн, Иванов и Фербер, 2014. – 256 с.

УДК 330.88

СКРАЙБІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Кириленко А. В., *студентка групи Б 1/1*
Науковий керівник – канд. пед. наук, ст. викладач Бондаренко Л. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Переваги візуалізації у сприйнятті нового вже давно не викликають сумнівів. Ця проблема набула активного дослідження ще у середині XX століття, проте за сучасних умов з'являється все більше шляхів для реалізації методів візуалізації, автоматизації даного процесу, розвитку набувають засоби створення візуальних ефектів. Для ознайомлення із новими бізнес-ідеями, стартапами тощо широко використовуються презентації. Проте із появою такої технології як скрайбінг презентації набули нової інтерпретації, стали більш яскравими.

Засновником технології скрайбінгу вважають нашого сучасника Ендрю Парка, англійського аніматора, який став відомим завдяки створенню чотирнадцяти 10-хвилинних анімацій для Британської асоціації з розповсюдження наукових знань. Технологія швидко набула поширення у сфері бізнесу та освіти, проте наукових досліджень вітчизняних учених у цій галузі немає. Суттєвим доробком у даній тематиці є книга "Скрайбінг. Пояснити легко" авторів Петровського П. В., Любецького Н. С., Кутузової М. А. (2016 р.). Використання скрайбінгу в освіті висвітлене у працях Білоусової Л. І., Житєньової Н. В., Орєшко М. А., Сороки Т. В. та ін.

Скрайбінг (від англ. scribe – креслити, робити замальовки) – це мистецтво візуального мислення та графічного способу спілкування із

аудиторією, яка полягає у створенні ряду невеликих, нескладних, але зрозумілих малюнків безпосередньо під час пояснення певного матеріалу.

Особливістю скрайбінгу є те, що він залучає до сприйняття одразу декілька каналів чуття, як зір, так і слух, а також уяву людини, що сприяє кращому запам'ятовуванню. Професор психології Р. Вайсман у 2012 році перевірив ефективність скрайбінгу в порівнянні із відеозаписом. Демонструючи різні ролики двом групам людей, він отримав на 15% кращі результати сприйняття матеріалу у групи, що переглядала відеоскрайбінг.

Для створення такого виду презентації необхідно пройти декілька етапів [1, 2]: 1) скласти план, який висвітлює найголовніші моменти презентації; 2) проаналізувати основні візуальні образи, які мають бути одночасно простими і зрозумілими; 3) продумати елементи візуалізації – які необхідні малюнки, аудіо- та відеоряд; 4) чітко визначити таймінг – скільки часу піде на відображення кожного образу, думки, загальну тривалість презентації (яка повинна бути досить короткою, проте ґрунтовною за змістом).

Існує два основні види скрайбінгу: скрайбінг-презентація – замальовки безпосередньо під час доповіді перед аудиторією, та відеоскрайбінг – ілюстрації заздалегідь змонтовані у відеоряд [2]. Крім того. виділяють різновиди скрайбінгу в залежності від засобів його створення: мальований – доповідач чи ілюстратор відтворює малюнки безпосередньо під час промови; аплікаційний – на довільний фон викладаються заздалегідь підготовлені зображення; онлайн-скрайбінг – спеціальні онлайн сервіси (на зразок PowToon, VideoScribe, GoAnimate, Wideo та ін.), в яких використовуються готові шаблони; комп'ютерний скрайбінг – при створенні презентації необхідне відповідне програмне забезпечення, що встановлюється на персональний комп'ютер і також використовує набори шаблонів та готових зображень (наприклад, Plotagon, Moovly, Sparcol VideoScribe та ін.) [3].

Серед переваг скрайбінгу можна виділити такі: залученість та увага аудиторії; універсальність та доступність технології; якісне та зручне засвоєння інформації та запам'ятовування ключових моментів; візуалізація розвиває критичне мислення (вербальна та візуальна інформація допомагає відновлювати в пам'яті отриману інформацію, оскільки презентація скрайбінгу складається із простих образів, символів та предметів, які легко запам'ятовуються).

Скрайбінг – це сучасний засіб візуалізації. Його застосування для бізнес-презентацій робить вираження ідей більш чіткими, зрозумілими, передає їх цінність; відкриваються нові перспективи; мозкові штурми, наради, дискусії стають більш ефективними, креативними, такими, що запам'ятовуються.

ЛІТЕРАТУРА

1. Полянский А. Скрайбинг как способ визуального мышления // Онлайн-академия "Зиллион" [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://zillion.net/ru/blog/35/skraibingh-kak-sposob-vizual-nogho-myshlieniia

2. Сорока Т. В. Скрайбінг як сучасна форма візуалізації навчального матеріалу [Електронний ресурс] / Т. В. Сорока // Географія. – 2015. – № 16 (284).

Орешко М. А. Мастер-класс “Скрайбинг. Как нарисовать презентацию” [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://sites.google.com/site/mkskraj

УДК 330.88

QR-КОДИ У СЦЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Доскалов І. С., *студент групи МЕН ½*
Науковий керівник – канд. пед.наук, ст. викладач Бондаренко Л. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Безумовно, поява нових інформаційних технологій використовується для полегшення рутинних дій, економії часу. Кодування інформації не лише потужним інструментом безпеки даних, а за сучасних умов ще й цікавим інструментом реклами, поширення інформації та швидкого доступу до власних ресурсів. Зокрема, мова йде про QR-коди – матричні квадратики на упаковках товарів, візитках і рекламних плакатах, які орієнтовані на споживачів і полегшення доступу до інформації до товари та послуги.

Поняття QR-кодів та можливості їх застосування розглянуті у публікаціях В. Логачова, А. Скрябіної, І. Кузьмічової, Х. Засадної, Д. Ваганова, Р. Дубінки, О. Шалевої та ін.

QR-код (Quick Response Code, 2D Code) – двовимірний (матричний) штрих-код, розроблений японською компанією Denso-Wawe у 1994 році [1]. Абревіатура QR перекладається як “швидка відповідь”. Як показала практика, QR-коди значно спрощують можливість різним фірмам і брендам контактувати із споживачами, а останнім – швидко і ефективно отримувати необхідні дані. Вони дозволяють зашифровувати величезний об'єм важливої інформації в маленький квадрат, який автоматично може бути розшифрований за допомогою мобільного пристрою, завдяки цьому QR-код перетворюється на сильний маркетинговий інструмент [2].

Можливості застосування QR-кодів у бізнесі досить широкі: 1) інформація про продукт – код веде до інформації, розміщеної в мережі Інтернет, яка дає можливість повного ознайомлення із складовими продукту, місцем його виготовлення, особливостями технології вироблення тощо, це дозволяє за умов мінімальної необхідної інформації на яскравій упаковці продукту отримувати вичерпні відповіді на запити споживачів; 2) передача інформації про місце розташування – це стосується як адреси сайту чи сторінки на сайті, яка може бути занадто довгою для перенабору вручну, так і звичної інформації про географічне місце розташування, наприклад, адреси магазинів у Вашому місті, геоданні можуть бути автоматично перенесені на карти у Вашому мобільному, таким чином є можливість знайти найближчий

магазин чи побудувати до нього найбільш зручний маршрут; 3) спосіб подарувати знижку чи бонус (рекламні акції) – пройшовши за QR-кодом, клієнт отримує бажаний подарунок; 4) придбання товару із журналу, буклету – сканування коду призводить до відкриття на мобільному пристрої форми оплати за певний товар чи послугу, оформлення замовлення в Інтернет-магазині тощо, що полегшує процес пошуку контактної інформації про продавця та шляхів придбання товару; 5) зв'язок із клієнтом у соціальних мережах – залучення клієнтів до соціальних мереж і створення додаткової бази для розсилки реклами.

Інформація із QR-кодом може бути розміщена безпосередньо на дорозі, підлозі приміщення; будівлях; плакатах та банерах; у книгах, каталогах, журналах; на сітілайтах, бігбордах; маркуванні товару, упаковці, ярликах та цінниках; листівках та конвертах; аксесуарах та побутових предметах (ременях, футболках тощо); під час показу телевізійної реклами.

Перевагами QR-кодів можна назвати великий об'єм інформації, який вони вміщують (цифри – 7 089, цифри і букви – 4 296 символів); легкодоступність і швидкість дії; низька вартість реклами (додаткові можливості завдяки інтеграції друкованого тексту, зовнішньої реклами із мережею Інтернет). Але є і суттєві недоліки, що перешкоджають використанню цієї технології споживачами товарів та послуг: низька поінформованість клієнтів про технологію та відсутність знань щодо методики їх використання; необхідність наявності смартфону чи пристрою зчитування коду; з'єднання із мережею Інтернет (в тому числі покриття та доступність послуги мобільного Інтернету)

Популярність технології QR-кодів серед споживачів повинна бути забезпечена відповідними рекламними діями продавців, а розвиток мобільного Інтернету та прогрес у використанні новітніх гаджетів сприятиме технічним можливостям застосування цієї технології у сучасній економіці. В будь-якому разі маркетологи повинні володіти цим інструментом і використовувати його переваги для успішного розвитку бізнесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Засадна Х. О. QR-кодування та альтернативні технології // Фінансовий простір. – № 3 (15). – 2014. – С. 103-108.

2. Аакер Д. А. Стратегія управління портфелем брендів / Д. А. Аакер. – М. : Эксмо, 2008. – 320 с.

УДК 631.173

ПРИСТРОЇ, ЗАСНОВАНІ НА ТЕХНОЛОГІЯХ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Юркова О. О., *студентка групи Т ½*
Науковий керівник – старший викладач Борян Л. О.
Миколаївський національний аграрний університет

Штучний інтелект (ШІ) – це розділ комп'ютерної лінгвістики та інформатики, що займається формалізацією проблем та завдань, які нагадують завдання, виконувані людиною. ШІ вивчає методи розв'язання задач, які потребують повного людського розуміння, для яких не існує способів розв'язання та вивчає моделювання нервової діяльності людини.

Існують такі методи створення систем штучного інтелекту: логічний підхід, структурний підхід, еволюційний підхід, імітаційний підхід.

Логічний підхід – це метод створення систем штучного інтелекту, основою вивчення якого є алгебра логіки.

Під структурним підходом розуміють спроби побудови ШІ шляхом моделювання структури людського мозку. Перцептор, який був розроблений Френком Розенблаттом – став першою машиною, яка могла втілювати спроби моделювання людського мозку. Головною моделюючою структурною одиницею в перцептронах (як і в більшості інших варіантах моделювання мозку) є нейрон.

Під час побудови системи ШІ за еволюційним підходом основну увагу зосереджують на побудові початкової моделі, і на правила, за якими вона може змінюватися (еволюціонувати).

Імітаційний підхід є класичним для кібернетики і одним із її базових понять є чорний ящик. Об'єкт, поведінка якого імітується, якраз і являє собою "чорний ящик".

Одна з основних областей досліджень ШІ – це машине навчання, яке стосується процессу самостійного отримання знань інтелектуальною системою в процесі її роботи. Друга область пов'язана зі створенням експертних систем – програм, які використовують спеціалізовані бази знань для отримання достовірних висновків щодо довільної проблеми.

У загальному, робототехніка і штучний інтелект часто асоціюються одне з одним. Інтеграцію цих двох наук, створення інтелектуальних роботів, можна вважати ще одним напрямком ШІ. Створюються повністю автоматизовані заводи із заміною людей (особливо в умовах підвищеної небезпеки). Більшість поточних ліній на заводах мікроелектронної та інших промисловостей потребують лише кількох операторів-людей, решта роботи зі зборки та упаковки продукції виконують роботи.

Обробка природної мови – загальний напрямок штучного інтелекту та лінгвістики. Він вивчає проблеми комп'ютерного аналізу та синтезу

природної мови. Розв'язок цих проблем буде означати створення зручнішої форми взаємодії комп'ютера та людини.

Машинний зір – це загальний набір методів, що дозволяють комп'ютерам бачити і застосовується в промисловості та виробництві. Областю інтересу машинного зору, як інженерного напрямку, є цифрові пристрої введення/виведення та комп'ютерні мережі, призначені для контролю виробничого обладнання, такого як роботи-маніпулятори.

Системи ШІ активно використовуються в Інтернеті: це пошукові машини, що містять ознаки інтелекту і здатні в лічені секунди знаходити та надавати потрібну інформацію; персоналізований пошук; голосовий інтерфейс; розпізнавання зображень і рукописного тексту; гіди по сайтах; інтелектуальні датчики, що здатні попередити про пограбування або пожежу.

Кінцевою метою досліджень "штучного інтелекту" є розкриття таємниць мислення та створення моделі мозку. Можливість моделювання інтелектуальних процесів полягає у тому, що будь-яку функцію мозку, описану мовою з певного числа слів, можна передати електронній цифровій обчислювальній машині.

Останнім часом можна простежити поступове перетворення програмної інженерії в інтелектуальну інженерію, яка розглядає більш загальні проблеми обробки інформації та надання знань. Штучний інтелект застосовується сьогодні в багатьох прикладних галузях, продовжується впровадження логіки в програми. Програм глобального масштабу, здатних хоч якоюсь мірою відповідати реальній людині, вести процес розумного мислення і спілкування, поки немає. Сьогодні комп'ютер виконує тільки точні вказівки, які йому надає людина. Сам по собі комп'ютер до мислення нездатний в принципі, але програми високого рівня роблять його відносно інтелектуальним. Комп'ютери – пристрої неживі, сьогодні їх олюднюють програмісти, а машини лише слідкують за їх вказівками.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балабанов О. Комп'ютерний інтелект: можливості і реальність // Вісник Національної Академії наук України. – 1997. – № 9-10. – С. 16-21.

2. Богатырев Р. Анатомия искусственного интеллекта: Взгляд на эволюцию искусственного интеллекта сквозь призму компьютерных шахмат // Мир ПК. – 2004. – № 9. – С. 56-63.

3. Міщенко Н. Штучний інтелект-виклик часу // Науковий світ. – 2006. – № 10. – С. 12-13.

4. Щур Е. Всі надії - на проривні нанотехнології / Едуард Щур // Наука і суспільство. – 2005. – № 1-2. – С.12.

УДК 94(477)”1447

ПОЧАТОК ФОРМУВАННЯ ЦЕНТРАЛІЗОВАНИХ ДЕРЖАВ В СХІДНІЙ ЄВРОПІ

Боркун В. А., *студент групи А 1/3*
Науковий керівник – канд.іст. наук, доцент Березовська Т. В.
Миколаївський національний аграрний університет

У період феодальної роздробленості на землях, що раніше входили до складу Давньоруської держави, поступово складалися соціально-економічні й політичні умови для їх об’єднання. Панування Золотої Орди у Східній Європі та наступ німецьких феодалів на західноруські землі звузили територіально, ускладнили й уповільнили процес політичного об'єднання, однак не могли зупинити цей процес повністю. Сьогодні тема формування централізованих держав набуває особливої актуальності та потребує свого кропіткого дослідження.

У другій половині XIII-XV ст. ще виразніше, ніж у попередній період, політичне життя в усіх колишніх давньоруських землях характеризувалося постійним протиборством доцентрових і відцентрових сил, боротьбою феодальних угруповань, що висували дві основні програми: 1) об’єднання земель; 2) їх дальше політичне відокремлення. Поступово, однак, взяли гору сили, що виступали за політичну консолідацію панівного класу та об’єднання феодально роздроблених князівств у єдину державу. Процес утворення національних держав зумовлювався дальшим соціально-економічним розвитком кожної країни, певною розстановкою класових сил у кожній з них. На цей процес впливала також конкретна міжнародна ситуація, яка у Східній Європі залежала значною мірою від активності ординської держави, а також від політики західноєвропейських країн [1].

У XIV-XV ст. тенденція до об'єднання існувала у всіх європейських країнах, що зумовлювалося дальшим розвитком продуктивних сил, поглибленням суспільного поділу праці, розширенням економічних зв’язків між окремими містами й землями. Важливу роль у процесі подолання феодальної роздробленості відігравало прагнення феодалів знайти в централізованій державі силу, яка, з одного боку, сприяла б розширенню феодального землеволодіння, а з другого – стримувала б опір залежного населення зростаючій експлуатації. Політичне об’єднання прискорювала й потреба захисту від іноземної агресії [1, с. 67].

У Східній Європі, як і в Західній, феодальну роздробленість було подолано вже у другій половині XV ст. На той час, як зазначав Ф. Енгельс, всюди в Європі “королівська влада перемогла одночасно”. Однак, якщо

внаслідок політичного об’єднання в країнах Західної Європи утворилися централізовані держави на єдиній національній основі, то в Східній Європі, навпаки, сформувалися багатонаціональні держави. До того ж темпи, метоли, форми й ступінь політичного об’єднання і централізації державної влади в кожній країні визначалися конкретно-історичними умовами [2, с. 45].

Наприкінці XIII – на початку XIV ст. спроби політичного об’єднання феодально роздроблених земель найбільш виразно проявилися в Північно-Східній Русі. Тут у рамках Великого князівства Владимирського на роль об'єднавчих центрів спочатку претендувало кілька князівств. На початку 80-х років XIV ст. провідна роль у процесі об’єднання Північно-Східної Русі та формування Російської централізованої держави остаточно закріпилася за Московським великим князівством. У Південно-Західній Русі політику об'єднання феодально роздроблених земель проводили галицько-волинські князі, які, визнавши формально свою залежність від Золотої Орди, водночас активно обстоювали підвладну їм територію від зазіхань з боку феодальної Угорщини, Польщі та Литви. Спустошене нападами татарських орд, ослаблене зсередини опором великого боярства князівській владі, Галицько-Волинське князівство не мало достатніх сил, щоб стати центром політичної консолідації Південно-Західної Русі. У 40-х роках XIV ст. його землі були захоплені Польщею, Литвою та Молдавським князівством. В іншій частині Південно-Західної Русі – на Поділлі, Переяславщині, Київщині та Чернігово-Сіверщині, які перебували у більшій залежності від Золотої Орди, тенденція до об'єднання проявлялася ще менш ефективно. В цьому регіоні політичному об'єднанню феодально роздроблених земель на єдиній етнічній основі перешкоджав наступ литовських феодалів.

Отже, опрацьований матеріал дозволяє зробити висновок, що процеси політичного об’єднання та створення централізованих держав в Східній Європі відбувалися під тиском зовнішніх обставин, зокрема, агресії сусідніх країн.

ЛІТЕРАТУРА

1. Железнов А. П. Создание и развитие централизованных государств Восточной Европы / А. П. Железнов. – Спб.: Клио, 2009. – 345 с.

2. Грушевський М. С. Всесвітня історія. – Т. 1 / М. С. Грушевський. – К.: Либідь. – 453 с.

УДК 94(477)”1441

КРИМСЬКЕ ХАНСТВО

Мельнічук К. Ю., *студентка групи А 1/1*
Науковий керівник – канд. іст. наук, доцент Березовська Т. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Відповідно до ст. 1 Конституції України 1996 року Україна є унітарною державою, територія якої цілісна і неподільна, а протягом багатьох століть окремі її частини входили у склад різних держав. В межах сучасних кордонів України створювалися, розвивалися, розпадалися державні утворення, різноманітні за національним складом, зокрема у XV-XVIII ст. існувало Кримське ханство.

Немає, мабуть, більш складної проблеми в осягненні Україною незалежності, ніж взаємини її з своїми могутніми південними сусідами: Османською Портою та її васалом – Кримом, особливо з останнім. Розділені вірою, звичаями, мовою, культурою, Кримське ханство та Україна постійно протистояли одне одному. І незліченні страждання приносили татарські орди на нашу землю. Однак геополітичні інтереси обох держав штовхали їх до союзу: Крим, як і Україна, потерпав від залежності від свого могутнього сюзерена, а європейські його амбіції стримувались могутністю Москви, Польщі, Священної Римської імперії та ін. Саме граючи на цих та інших нюансах, Богдан Хмельницький залучив до спільної боротьби кримського хана, готував серйозні угоди щодо союзу з Туреччиною, про що й свідчать наведені документи, які підтверджують серйозність південних намірів та інтересів України.

Слід одразу наголосити: від союзу України та Криму вигравали обидві сторони (варто згадати “україно-турецько-татарську” коаліцію 1648-49 рр., за Н. Полонською-Василенко). Так само обидві держави програли, коли стосунки між ними розладналися: як пише Н. Полонська-Василенко: “Союз України з Москвою викликав союз Криму з Польщею. Спільні дії татар та поляків почали з осені 1654 року руйнувати Поділля, Брацлавщину...”. Навіть одна ця обставина перекреслює значення Переяславської угоди... З часом, борючись поодинці, і Україна, і Крим як державні утвори були повністю зліквідовані. Це – гіркий, але повчальний урок історії.

Кри́мське ха́нство – феодальна держава в 1441-1783 роках на території Кримського півострова, приморської степової смуги від Дону до Дністра.

Від Кримського ханства залежали Прикубання та західна Черкесія. Держава утворилася внаслідок політичного розпаду Золотої Орди. Власна назва держави – Кримський юрт.

Феодальні міжусобиці в Орді і підтримка Польсько-Литовської держави сприяли утворенню 1441 р. незалежного Кримського Ханства на чолі з Хаджі Ґераєм, який переніс резиденцію з Солхата (нині Старий Крим) до Салачику в околицях пізнішого Бахчисарая і поклав початок ханській

династії Ґераїв [1, с. 76]. В 1475 р. під час походу османської Туреччини на Крим, коли султаном Мехмедом II були завойовані ґенуезькі колонії Північного Причорномор'я, кримська правляча династія в особі Менґлі I Ґерая визнала сюзеренітет османського султана. В наступні роки османський вплив на внутрішні справи Кримського ханства підсилювався, час від часу викликаючи спротив кримських ханів, аж до збройних сутичок (в котрих Ґераї інколи зверталися за збройною допомогою до українського козацтва, як у подіях 1624-1629 рр.). Ефективність опору була низькою, стримувалася усобицями всередині самого ханського роду, та до середини XVIII ст. ханство значною мірою втратило політичну самостійність на користь Османської імперії [2, с. 213].

Під час частих війн з Річчю Посполитою та Московським царством кримські війська захоплювали багато полонених, яких продавали на невільницьких ринках до Туреччини. Використовуючи суперечності між Москвою і шляхетською Польщею, кримські хани вимагали від обох держав данину, подарунки та великі кошти на утримання послів. Кримські правителі отримували щорічні дари, що трактували як данину, з Великого князівства Литовського (пізніш – Королівства Польського), Московського царства, Молдови, Валахії, Черкесії. З 1474 по 1556 рр. кримські татари грабували Литовську Русь не менше 86 разів. У 1575 р. вони взяли з неї понад 35 тис. бранців. Кримські татари разом з турецьким військом брали участь у війнах з Іраном, ходили в походи на Астрахань (1569 р.), Угорщину (1594 р.). Татари становили понад третину турецького війська під час Хотинської війни 1620-1621 рр.

Опір військам Кримського Ханства чинили запорізькі козаки, які вели оборонну і наступальну боротьбу проти татар і турків (походи 1575-1577 рр., 1608, 1616 рр. тощо). Разом із запорожцями в походи на Крим вирушали донські козаки (1628, 1667, 1675 рр.). Б.Хмельницький, потребуючи досвідченої кримськотатарської кавалерії для боїв із польським кінним військом, навесні 1648 р. уклав з Ісламом III Ґераєм угоду про спільну боротьбу проти Польщі. Цей ситуативний альянс сприяв кільком перемогам козацьких військ, але виявися нетривким [3, с. 234].

Наприкінці XVIII ст. Кримське ханство стало ареною боротьби впливів Туреччини та Росії. Після російської окупації 1771 р. та Кючук-Кайнарджійського мирного договору 1774 р. Кримське Ханство було оголошене незалежним від Туреччини, на престолі було затверджено проросійського правителя Шаґіна Ґерая. Незабаром російський уряд Катерини II змусив Шахіна Ґерая, проти якого не раз повставало населення, зректися влади і 1783 р. приєднав територію Кримського Ханства до Росії. Проте татарське населення Криму завжди ідентифікувало себе як носіїв власної історії та культури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воєнна кампанія Великого князівства Литовського та Корони Польської 1524 р. на українських землях. // Україна в Центрально-Східній Європі (з найдавніших часів до XVIII ст.). – В. 2. – К., 2002. – С. 200-209.
2. Драгоманов М. П. Про українських козаків, татар та турків: Історична розвідка. З додатком про життя Михайла Драгоманова / М. П. Драгоманов. – К.: Дніпро, 1991. – 445с.
3. Полонська-Василенко Н. Історія України / Н. Полонська-Василенко. – К: Либідь. – 1992. – Т. 2. – 345 с.

УДК 94(477)”1999

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ В.М.ЧОРНОВІЛА

Парнак О. Є., *студентка групи А 1/2*
Науковий керівник – канд. іст. наук, доцент Березовська Т. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Що треба для побудови міцної правової держави та громадянського суспільства? На думку багатьох вчених, публіцистів і політиків – це, безперечно, національна ідея. Справа у тому, що в останні роки наша країна як ніколи потребує розробки алгоритму національної ідеї. На мою думку, відсутність в Україні єдиної державної концепції національної ідеї – головна причина невизначеності стратегічних цілей та інтересів України, а також системної політико-економічної кризи. Для того, щоб розібратись у причинах цієї проблеми, було проаналізовано деякі джерела, що стосуються національної ідеї України, а також політичну діяльність одного з найвизначніших українських політиків – В’ячеслава Максимовича Чорновіла.

В першу чергу розглянемо концептуальну сутність національної ідеї України. В Україні сьогодні актуальна проблема формування української національної ідеї й нації через суперечності між українцями та через не розуміння ними самого поняття “національна ідея”. Без розуміння сутності, структури та концептуальних засад української національної ідеї неможливо сформувати націю. В своїх працях Оксана Забужко стверджує актуальність проблеми української національної ідеї. “Рідко який видатний мислитель не торкався української національної ідеї, однак і досі у вітчизняній науці національна ідея не набула чіткої кристалічної форми як певної теоретико-методологічної системи” [1, с. 11].

На теоретичному рівні національна ідея – узагальнена світоглядно-методологічна вихідна позиція в концепціях державотворення, національного інтересу, національної безпеки тощо, яка визначає основні параметри суспільного буття [2, с. 264]. Таке тлумачення можна зустріти у Енциклопедії історії України.

Коли виникла національна ідея і чи важливо знати історію її виникнення? Українська національна ідея не має конкретної дати виникнення, оскільки вона завжди супроводжувала процес визрівання українства як певного етносу. Втім, вона є й породженням трагічним, адже, відомі історії національні ідеї не завжди були осмислені народом, їх лише просували певні угрупування, що існували у відповідні проміжки часу. Отже, не обов'язково знати дату її зародження, але ж дуже важливо, щоб народ мав мету і розумів до чого прагне. Зауважимо, що лише одного бажання сформувати національну ідею недостатньо. У цьому випадку особливо актуально звучать і водночас чудово пояснюють наведену вище думку слова палкого борця за Україну В'ячеслава Липинського: "Ніхто нам не збудує держави, коли ми її самі не збудуємо і ніхто з нас не зробить нації, коли ми самі нацією не схочемо бути" [3, с. 468].

В'ячеслав Чорновілтрохи опереджав час у якому жив, оскільки виступав за ідеї, про які ми почали замислюватись більше ніж на десятиріччя пізніше. Так В.Чорновіл виступав за ті ж реформи, які одночасно проходили в 90-ті року в Польщі, Латвії, Естонії, Литві, завдяки яким ці країни стали повноправними членами Євросоюзу і НАТО.

Значні здобутки у вирішенні національних проблем, стимулювання етносів до участі в державотворенні мав Народний Рух України, заснований В.М. Чорновілом.

НРУ за перебудову виступив як суспільно-політична організація, спрямована на національне відродження України. Виступаючи за національне відродження, рух відстоював право націй на самовизначення та національно-культурну автономію для етнічних груп і національних меншин, категорично заперечуючи будь-яку дискримінацію. Рух був національно-визвольним, ліберальним, демократичним. Вони виступили ініціатором надання українській мові державного статусу, це мало стати першим кроком до суверенітету республіки, та координатором проведення заходів, спрямованих на здобуття незалежності України.

В'ячеслав Максимович Чорновіл був стійкою непересічною особистістю, ось чому я захоплююсь ним. Його намагались вислати з Радянського Союзу, хотіли позбавити громадянства, він відбував покарання в таборах Мордовії та Якутії. Проте, ці події не зламали В'ячеслава Чорновіла. Він започаткував Народний Рух України, був засновником та головним редактором підпільного українського часопису "Український вісник", членом Української Гельсінської групи, один із ініціаторів створення Української гельсінської спілки. Його життя було насиченим різними подіями, було все, і хороше, і погане. Він боровся за нашу країну, за єдність, розвиток України. Можливо, якби він у свій час став президентом України, наша історія пішла би іншим шляхом і ми мали б геть інший рівень життя. Проте, не судилося… В'ячеслав Максимович у далекому 1991 році посів 2-ге місце у гонитві за пост президента, після чого ще вісім років працював на благо нашої держави. 25 березня 1999 року В'ячеслав Чорновіл трагічно загинув у автомобільній аварії так і не досягнувши своєї мети…

Отже, проблема формування української національної ідеї є однією з найактуальніших на сучасному етапі розвитку нашого суспільства. З огляду на це постать відомого національного діяча, правозахисника, журналіста й політика В.М. Чорновіла привертає велику увагу науковців. Саме його активна громадська позиція, радикалізм, нелегкий життєвий шлях підтверджують винятковість політичного мислення цієї людини та неабиякий вплив на пробудження національної свідомості українського народу. Адже, В'ячеслав Максимович був людино з принциповими позиціями щодо розвитку України, який непохитно йшов до мети – побудувати міцну правову державу з громадянським суспільством.

Тепер, розглянувши цю тему, ми можемо з впевненістю сказати, все що нам потрібно – це розробити та затвердити алгоритм національної ідеї України та, можливо, змінити деякі орієнтири нашої країни й народу. Та особливо, звернути увагу на незначні зміни свідомості народу, а саме, не думати лише про себе, а діяти й на благо свого оточення й держави. І моральним орієнтиром у цьому поступі служить нам постать В.М. Чорновіла.

ЛІТЕРАТУРА

1. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст / О. Забужко. – К.: Наукова думка, 1992. – С. 11-15.
2. Енциклопедія історії України: У 10 т. / Ред. кол.: В. А. Смолій (голова) та інші. Т. 7. – К.: Наукова думка, 2010. – С. 264-266.
3. Липинський В. Листи до братів хліборобів / В. Липинський // Тисяча років української суспільно-політичної думки. – К., 2004. – Т. VI. – С. 468.

УДК 81'276.6:657

ОСОБЛИВОСТІ ЗАПИСУ ЦИФРОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Пруднікова К. С., *студентка групи Ф 1/1*
Науковий керівник – д-р пед. наук, доцент Шарата Н. Г.
Миколаївський національний аграрний університет

Здебільшого в ділових паперах не обходяться без цифрових даних. Вони вимагають спеціального оформлення. Так, однозначні числа що не мають посилань на одиницю виміру, в ділових паперах записуються словами. Наприклад: Акціонерне *товариство "Чумак" планує закупити не більше двадцяти автомобілів*. Коли ж число супроводжується найменуванням одиниць виміру, воно пишеться цифрами. Наприклад: *До маркету "Велика Кишеня" завезли 50 центнерів картоплі, 30 центнерів яблук.*

Складні чи складені числівники записуються цифрами. Наприклад: *На історичний факультет прийнято 156 студентів.*

Порядкові числівники вводяться в документи з відповідним відмінковим закінченням. Наприклад: *Сьогодні ми виконали своє перше виробниче завдання.*

Складні слова, де перша частина позначається цифрою, можуть бути написані так: *50-відсотковий і 50%; 100-кілометровий і 100 км.*

Іноді виникають труднощі у вживанні форм однини та множини числівників. Наприклад: *Більшість спеціалістів вирішила. Більшість спеціалістів вирішили. Більшість спеціалістів вирішило.* Тут усі 3 варіанти відповідають нормам сучасної української мови.

Форма однини рекомендується, якщо у складі речення є слова такого типу: *більшість, меншість, решта, частина, ряд, група, безліч, багато, мало* і т.д. Наприклад: *Решта клієнтів теж задоволена. Більшість американських бізнесменів прибула в Україну.*

Форма множини рекомендується при однорідних членах речення. Наприклад: *І вже не один, а безліч планерів оперізують (а не оперізує) небо.*

Якщо ж використовуються числівники на позначення великої кількості (а також іменники: сто, тисяча, мільйон, мільярд), то переважає однина. Наприклад: *Чотириста вісімдесят підприємців прибуло (а не прибули) на виставку. В село повернулось (а не повернулись) сімдесят дев'ять молодих спеціалістів.*

Якщо вживаються числівники до десяти, то пишеться форма множини. Наприклад: *чотири брати, два керівники, три менеджери*.

Велике значення має використання числівників в усному мовленні. Готуючи доповідь чи звіт, числівники треба записувати прописом і проставляти наголос. Краще будувати речення так, щоб числівники вживалися у називному відмінку.

Слід пам'ятати наголошення числівників *одина́дцять, чотирна́дцять*.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо / Б. Антоненко-Давидович. – К.: 1991. – 98 с.

2. Канавець Г. М. Мова ділових паперів : підручник / Г. М. Канавець, Л. М. Паламар. – К.: АЛЕРТА, 2014. – 320 с.

УДК 81’276.6:657

ТЕРМІНИ-НЕОЛОГІЗМИ В ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ

Денисова І. В., *студентка групи Б 1/1*
Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Кравченко Т. П.
Миколаївський національний аграрний університет

Жодна фінансова операція не може бути проведена без належного її документування відповідними документами. Обліково-фінансові документи забезпечують: точність виконання фінансових операцій, дають можливість складати звіти, проводити банківські, фінансові, господарські операції, забезпечують схоронність матеріальних цінностей та грошових засобів, дають можливість при необхідності притягнути до відповідальності керівника та бухгалтерських працівників. В основному використовують стандартизовані форми, з якими легше працювати, які вимагають менше часу для складання і такі документи легше контролюються. До обліково-фінансових документів належать: розписка службового характеру, довіреність, наряд, табель обліку робочого часу, накладна, трудова угода, різноманітні види актів та ін.

Неологізми (від грецького – neos – новий, logos – слово) – нові слова, словосполучення, фразеологізми, що з’являються у мові. Виникнення неологізмів зумовлене потребою давати назви новим предметам, явищам, поняттям. Особливо активно поповнюються новими словами сучасні науково-технічні термінологічні системи: сайт, сервер, офшорний, дилер, менеджер, дизайнер, брокер, ді-джей, піар, євроремонт, бейсер (стрибки з парашутом із статичних об’єктів), спідмінтон (вид спорту), рингтон. До неологізмів належать також слова, утворені від лексем, які існували в мові раніше: комп’ютер – комп’ютеризація, комп’ютерник; ракета – ракетник, ракетодром, ракетоносій.

Крім того, що неологізми називають нові поняття, вони ще з’являються через те, що інколи виникає потреба замінити вже існуючу назву точнішою, зрозумілішою. В українській мові існує термін цукор, але ще недавно існували терміни, утворені від розмовного сахар: сахароза, сахарат, сахаризація. Ці терміни були замінені на: цукрат, цукроза, цукрування, цукровий діабет.

Неологізми, умовно, можна поділити на три групи: неологізми, які стали термінами, неологізми-професіоналізми та індивідуальні неологізми (вжиті у творах одного письменника). Використання нових слів у тексті документа повинно ґрунтуватися на оцінці того, чи є це слово терміном, чи називає поняття, яке має усталене позначення у мові.

Неологізми першої групи доцільно використовувати у документах. Це слова типу телефакс, брокер, біржа, ваучер тощо. Неологізми другої групи не варто вживати в документах, якщо в українській мові є їхні прямі відповідники, наприклад: аудит – перевірка, ревізія; брокер – посередник;

компенсація – відшкодування. Хоча тут треба зважати і на призначення документа – якщо це міжнародний документ, то вживання таких слів буде вмотивованим.

Неологізми третьої групи у документах не використовуються. Поява нового слова спочатку, як правило, викликає деякий опір суспільства: воно не одразу й не кожне з нових слів бере собі на озброєння, адже поява нового слова – це насамперед відхилення від узвичаєних норм слововживання, до якого потрібно певний час звикати. Поступово загальномовні неологізми втрачають свою новизну і входять до активного вжитку, а потім в деяких випадках потрапляють і в розряд застарілих слів.

Наприклад, багато з таких слів так і не стали загальновживаними через те, що зникли поняття, які вони позначають (промкартка, продподаток), або тому, що слово побудовано невдало (перепромисел, дичезаготовка, головодень, гружчик – вантажник, грузовик – вантажівка).

Особливо швидко приживаються і втрачають новизну ті неологізми, які вживаються в побуті, у діловому спілкуванні, у пресі і т.д. Адже, порівняно недавно з'явилися такі слова як метрополітен, телевізор, місяцехід, а проте їх ніхто неологізмами не вважає.

Швидше приживається неологізм, який утворився з двох чи кількох загальновідомих, загальновживаних слів: мирне співіснування, служба побуту, залізна завіса, холодна війна, культурні контакти, комп'ютерний вірус.

Слова, які міцно увійшли до лексичного складу швидко втрачають новизну. Ми їх починаємо сприймати не як неологізми, не за ступенем новизни, а за місцем їх вживання. Неологізми міцно увійшли в мову ділової документаці ї . Такі слова пов'язані з суспільно-політичною та економічною сферою життя. Це – назви установ (Запорізький національний технічний університет); нових органів управління (ПФЛ – професіональна футбольна ліга); нових професій (менеджер, дилер, дизайнер, брокер, маклер); нових виробничих дій та станів (євроремонт).

У ділових паперах вживаються усі різновиди неологізмів, особливо часто – абревіатури: ПБ – патентне бюро, ОЦ – обчислювальний центр, ПДВ – податок на додану вартість. Але абревіатурами не слід зловживати.

Треба дотримуватися норм, які впорядковують використання складноскорочених слів у різних стилях мовлення. Прагнення до оригінальності призводить, у багатьох випадках, до невиправданого створення неологізмів, що не відповідають природі української мови. Ці слова стають зайвими, невиразними дублетами загальновживаних слів. Такі неологізми ускладнюють розуміння тексту, відволікають увагу читача на "відгадування" значення новотворів.

Якщо в науковій, офіційно-діловій літературі неологізми, ввійшовши до загального вжитку, виконують в основному, номінативну функцію, то в творах художньої літератури використання неологізмів пов'язане з явно вираженим стилістичним завданням. Використання таких неологізмів є досить небезпечним для наукового і офіційно-ділового стилю, оскільки тут

не допускаються вживання експресивної лексики, наприклад: безхлібно (П. Тичина), канцелярствувати (В. Маяковський), розпетльовувати (О. Вишня).

ЛІТЕРАТУРА

1. http://studopedia.com.ua/
2. http://pidruchniki.com/
3. http://vsiknygy.net.ua/

УДК 81’276

ОСОБЛИВОСТІ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ В РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Юношев С. Ю., *студент групи Б 1/1*
Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Кравченко Т. П.
Миколаївський національний аграрний університет

Кожний народ має свою національну культуру, її неповторність та оригінальність виявляються як в духовній, так і в матеріальній сферах життя та діяльності. Культурні, психологічні, національні особливості народу не можуть не позначатись на його діловій культурі, не можуть не впливати на культуру спілкування та взаємодії. Відмінності культур можуть бути досить істотними і стосуватися мови, правил етикету, стереотипів поведінки, використання певних засобів спілкування. Взаємодія з іноземними партнерами – це завжди зіткнення різних національних культур. Саме через неусвідомлення цього при контактах представників різних країн відбуваються непорозуміння, а іноді й конфлікти. На стадії реалізації контактів виявляються певні національні особливості, притаманні окремим народам. Ці особливості слід враховувати, готуючись до будь-яких переговорів з іноземцями, і відповідним чином коригувати свої дії [1].

Розглянемо деякі національні стилі ділових стосунків [2].

Американський**.** Американці при вирішенні проблем прагнуть обговорити не тільки загальні підходи, а й деталі, пов’язані з реалізацією домовленостей.

Для них типовими є мажорний настрій, відкритість, енергійність, дружелюбність, не дуже офіційна манера ведення переговорів. Водночас вони поводяться впевнено і прагнуть домінувати, вважаючи, що їхня позиція єдино правильна. Напористість, а іноді й агресивність американців може призвести до певних ускладнень у переговорному процесі. Суттєвими властивостями американських переговірників є їх високий професіоналізм та самостійність при прийнятті рішень. Вони вміють торгуватися, виявляють настійливість у досягненні своїх цілей, люблять приймати пакетні рішення,

не люблять, коли переговори затягуються. Намагаючись провести переговори швидко, американці можуть заключати договори по телефону, підтверджуючи їх згодом телетайпом або факсом. А у випадку довготривалих, довірливих ділових стосунків письмове підтвердження може взагалі не знадобитися. На ділових зустрічах американці люблять говорити про сім'ю, хобі; теми політики та релігії краще не торкатися. Розмовляють зазвичай голосно. У ділових жінках їм подобається яскравий, ретельно накладений макіяж і коротка зачіска. Дистанція під час розмови – велика.

Французький. Французи приділяють значну увагу попереднім домовленостям та попередньому обговоренню проблем. Представники їхніх делегацій намагаються зберігати незалежність, але, порівняно з американцями, вони менш вільні при прийнятті рішень і "зв'язані" наданими їм інструкціями. Французи ведуть переговори досить жорстко, не маючи "запасної" позиції. Не люблять, коли партнери змінюють свою позицію. В своїй аргументації орієнтуються на логічні доводи. Часто вибирають конфронтаційний стиль взаємин. Багато часу займає у них аналізування, тому переговори триваліші, ніж в американців. Договори, підписані французами, завжди дуже точно сформульовані й не допускають можливості різних тлумачень.Важливим є те, що як офіційну мову переговорів вони прагнуть використовувати французьку мову. Не люблять, коли іноземці роблять помилки у французькій мові. Говорять швидко і невимушено, часто перебивають співрозмовника.

Німецький. Німці надають велике значення ретельній підготовці до переговорів і приступають до них тільки тоді, коли впевнені у позитивному вирішенні проблеми. Вони докладно виробляють свою позицію, поетапно обговорюють питання. Німці вирізняються працелюбством, пунктуальністю, бережливістю, раціональністю, педантичністю, організованістю, скептичністю. Для них мають значення статус, титули і звання людей, що беруть участь у переговорах.Німці дуже ретельно виконують свої обов'язки і від партнерів вимагають такого ж ставлення до справи. При складанні угод намагаються передбачити великі штрафи при недотриманні гарантійного періоду на товар, що постачається. Двері у службові приміщення слід тримати закритими: відкриті двері засвідчують неорганізованість господаря. [3].

Англійський. Англійці, на відміну від німців, підготовці до переговорів приділяють мало уваги і прагнуть вирішити всі питання під час переговорів залежно від позиції партнерів. Вони вирізняються стриманістю, скрупульозністю, діловитістю, повагою до власності. Характерними для них є прагматизм, емпіризм, але при цьому вони ставляться до розгляду питань досить гнучко, як правило, позитивно реагують на пропозиції іншої сторони, намагаються уникати конфронтації. Англійці вміють терпеливо слухати співбесідника, хоча це не означає згоди. І навпаки, не люблять, коли багато говорять, вважаючи це грубим нав'язуванням себе іншим. Говорять англійці неголосно [3].

Отже, знання особливостей ділового спілкування різних країн світу дуже допоможуть при веденні ділових переговорів з представниками інших національностей і країн.Також ці знання допоможуть уникнути незручних ситуацій, пов'язаних з мовними особливостями пердставників цих країн і налагодити з ними гарні відносини з самого початку вашої розмови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Чайка Г. Л. Культура ділового спілкування менеджера : навч. посібник / Г. Л. Чайка. – К. : Знання, 2005. – 442 с.
2. Калашник Г. М. Вступ до дипломатичного протоколу та ділового етикету : навч. посібник / Г. М. Калашник. – К. : Знання, 2007. – 143 с.
3. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : навч. посібник / Я. Радевич-Винницький. – К. : Знання, 2006. – 291 с.

УДК 94(477)<085/1828

НАЙВИДАТНІШИЙ ПОДВИГ В ІСТОРІЇ ОЛЕКСАНДРА КАЗАРСЬКОГО

Бугрім О. А., *студентка групи Бт 1/1*
Науковий керівник – старший викладач Стужук С. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Серед видатних постатей, чия діяльність пов’язана з містом Миколаєвом чинне місце посідає постать Олександра Івановича Казарського, героя російсько-турецької війни 1828-1829 років, капітана І рангу, кавалера ордена Святого Георгія, флігель-ад’ютанта імператора Миколи І. Здобув широку популярність після того, як 18-гарматний бриг “Меркурій” під його командуванням здобув перемогу в бою з двома турецькими лінійними кораблями.

У дитинстві Олександр навчався у церковно-парафіяльній школі, де священик Дубровненскої православної парафії викладав йому граматику, а молодий ксьондз – математику, латину і французьку мову. У родині Казарських не заохочувалося читання книг, зате батько прищепив Олександру впевненість у непохитності підвалин імперії, дав чітке поняття про честь і вірність батьківщині.

У 1808 році до Казарського приїхав хрещений батько Олександра – Василь Семенович, двоюрідний брат Івана Кузьмича. Незадовго до цього він отримав посаду в обер-інтендантстві Чорноморського флоту і запропонував відправити Олександра в Чорноморське штурманське училище в Миколаєві. Батько погодився і, за свідченням капітан-лейтенанта ІванаМиколайовича Сущева, першого біографа Казарського, сказав на прощання: “Чесне ім’я, Саша, – це єдине, що залишу тобі у спадок” [1].

У 1829 році головний командир Чорноморського флоту і портів Грейг призначив Казарського командиром 18-гарматного брига “Меркурій”. Олександр Іванович служив на “Меркурії” кількома роками раніше, тому корабель був йому добре знайомий.

Під командуванням капітан-лейтенанта Казарського “Меркурій” здійснив один з найвидатніших подвигів в історії морських битв. 14 травня 1829 18-гарматний бриг наздогнали два турецьких кораблі “Селіміє” і “Реал-бей”, які в сумі мали десятикратнуперевагу в кількості гармат. Прийнявши нерівний бій, екіпаж брига під командуванням Казарського отримав блискучу перемогу, завдавши противнику пошкодження, які примусили його вийти з бою. Турецький офіцер з “Реал-бея” пізніше писав:

“У продовження битви командир турецького фрегата говорив мені, що капітан цього брига ніколи не здасться, і якщо він втратить всю надію, то підіпідірве свій бриг в повітря. Якщо у великих діяннях стародавніх і наших часів знаходяться подвиги хоробрості, то цей вчинок повинен усі інші затьмарити, і ім’я цього героя гідне бути написано золотими літерами на храмі Слави: він називається капітан-лейтенант Казарський, а бриг – “Меркурій” [2, с. 20].

За свій подвиг Казарського підвищили у капітани II рангу, нагородили орденом Святого Георгія IV класу і призначили флігель-ад’ютантом. Також в герб Казарського, як символ готовності пожертвувати собою, було внесено зображення тульського пістолета, який Олександр Іванович перед боєм поклав на шпиль біля входу в крюйт-камеру для того, щоб останній з живих офіцерів пострілом підірвав порох і підірвав бриг.

Останній притулок О. Казарський знайшов у Миколаєві. Він похований на міському некрополі на рівні алтаря церкви Всіх святих. Дивовижно, що члени його команди, які пішли з життя значно пізніше, виявили бажання бути похованими поруч з командиром. Вже один цей факт свідчить про велич цієї постаті. Отже, ми маємо всі підстави стверджувати, що О, Казарський є моральним орієнтиром не лише для свого часу, ала й для сьогодення.

ЛІТЕРАТУРА

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80_%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87
2. Березовская Т. Легендарные имена. Александр Казарский / Т. Березовская.- Николаев: Изд. Ирины Гудым, 2009. – 31 с.

УДК 94(477)<085/1789

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ МІСТА МИКОЛАЄВА

Хруленко О. С., *студентка групи Бт 1/1*
Науковий керівник – старший викладач Стужук С. В.
Миколаївський національний аграрний університет

Історія Миколаєва – це невід'ємна частина історії України. Його прийнято називати колискою Чорноморського флоту. Але це ще один з потужніших портів, що відправляв мільйони пудів зерна по всьому світу. Дослідження його історії і розвитку входило до наукового інтересу багатьох поколінь істориків. Але й сьогодні ми звертаємося до сторінок історичного минулого нашого краю і, зокрема, до історії виникнення міста Миколаєва. А починався він з 20 землянок, виритих на крутому схилі гирла річки Інгул. Саме це місце вибрав майже 228 років тому для нової верфі князь Потьомкін після остаточної перемоги над турками.

Офіційноюдатою заснування Миколаєва вважається 1789 рік. Проте, історія заселення цієї місцевості розпочалася значно раніше. Стоянки первісних людей на місці сучасного обласного центру виникли ще близько 20 тисяч років тому. Вже в XII-VIII століттях до нашоїери тут вирувало життя велико гоміста-порту, якому сучасні науковці дали назву Дикий Сад. Укріплене городище розташовувалося в місці злиття річок Південного Бугу та Інгулу і, судячи з археологічних досліджень, було значним осередком ремесел і культури часів Троянської війни. На території Дикого Саду знайдено залишки житлових, господарчих і релігійних споруд. Місцеві мешканці, ймовірно, кіммерійці, обробляли землю і вирощували худобу, серед ремесел добре було розвинене ливарне виробництво зброї та прикрас [1, с. 23]. Після них ці та сусідні землі заселяли скіфи, греки, слов яни. 1399 року литовський князь Вітовт заснував неподалік колишнього Дикого Саду помешкання-фортецю Вітовку, яку в наступному столітті захопили татарські завойовники. З кінця XV століття тут з'являються козацькі поселення – зимівники, слободи, паланки. А в 1774 році за умовами мирної угоди між Російською та Османською імперіями ці землі потрапляють до складу Росії [2, с. 46].

Але інтенсивне заселення Миколаївського півострова почалося в останній чверті XVIII сторіччя, вже після визволення Північного Причорномор'я від турецьких завойовників і виходу Російської держави до Чорного моря. Росії потрібен був свій флот. І за велінням князя Г.О. Потьомкіна в гирлі ріки Інгул під безпосередні мкерівництвом полковника М.Л. Фалєєва у 1788 році булла закладена нова верф. Довкола верфі почало рости містечко. Ім'я своє воно отримало через рік, після переможного штурму Очакова російськими військами, у день Святого Миколая, заступника моряків. На його честь і назвали новее місто[3, с. 34].

Суднобудуванню та флоту повністю було підпорядковане життя міста. Така специфіка наклала відбиток на долю, характер і навіть зовнішній вигляд Миколаєва. Мешканці селилися за своїм родом занять. Так виникла військова слобідка, центральна адміністративна частина та заводські квартали.Місто росло, розвивалося, жило своїм життям. Бурхливіподії ХХ сторіччя не обминули Миколаїв. В 1908 році тут діяла єдина на Півдня України підпільна типографія "Маня", заснована братами Петровими на власному подвір'ї. У 1918 році місто вперше зазнало окупації іноземними військами. До Миколаївського комерційного порту зайшли кораблі антанти.

Під час Другої світової війни Миколаїв майже три роки був окупований гітлерівськими загарбниками. Та жоден корабель, завдяки діям підпільників, диверсійних та розвідувальних груп, не зійшов за цей час з миколаївських стапелів. А при звільненні Миколаєвавід окупантів у березні 1944 року немеркнучий подвиг здійснили 68 моряків-десантників під командуванням К.Ф. Ольшанського. Цебув єдиний випадок в історії війни, коли всі учасники однієї бойової операції були удостоєні звання Героя Радянського Союзу, більшість – посмертно.

З Миколаєвом пов'язано багато великих імен, що знайшло своє відображення в пам'ятниках міста, назвах його вулиць, площ та скверів. Тут служили та працювали адмірали О.С.Грейг та М.П.Лазарєв, першовідкривач Антарктиди Ф.Ф. Беллінсгаузен та творець тактики броненосного флоту адмірал Г.І. Бутаков, герої оборони Севастополя часів Кримськоївійни адмірали П.С. Нахімов і В.О. Корнілов, перший директор першої на Півдні України Миколаївської обсерваторії К.Х. Кнорре та створювач першої у світі морської газотурбінної установки С.Д. Колосов. Саме в Миколаєві В.І. Даль, перебуваючи на військовій службі, приступив до складання "Толкового словаря живого великорусского языка". Тут, у Миколаєві, закінчив свою капітальну наукову працю основоположник вітчизняної епідеміології Д.С. Самойлович, а профессор М.Г. Ліванов створив у Богоявленську першу в країні школу практичного землеробства. Перша книга з історії нашої Батьківщини рідною мовою – "Історія України-Русі" та перша українська опера за сюжетом Шевченківських творів – також були написані в Миколаєві. Їх автор – М.М. Аркас. Родом з Миколаєва Народний художник СРСР Божій М.М., видатний астроном, академік Ф.О. Бредіхін, дослідник Арктики Г.Л. Брусілов, відомий вчений в галузі залізничного транспорту, академік В.М. Образцов, талановитий флотоводець, океанограф, полярнийдослідник та винахідник С.О. Макаров. У місті бували адмірал Ф.Ф. Ушаков, О.С.Пушкін, О.М. Горький, В.В. Маяковський, М.А. Римський-Корсаков, тут виступали М.С. Щепкін, уродженці Миколаївщини – корифеї українського театру М.К. Садовський, П.К. Саксаганський, М.Л. Кропивницький.

Миколаїв відкритий світу для партнерства та співробітництва і вірить у свою щасливу зірку – малу планету (8141) Nikolaev = 1982 SO4, яка булла відкрита Кримською Астрофізичною обсерваторією і названа на його честь.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гаврилов С. И. Николаев – 220 лет : очерки истории жизни города и горожан / С. И. Гаврилов, Ю. И. Любаров; ред. кол.: В. А. Юрлов [и др.]; фотографы: И. В. Величко, А. А. Кремко, Ю. В. Матвиенко. – Николаев : ЧП Любарова Е. И., 2009. – 208 с. : ил., фот.

2. “Именовать – город Николаев” : историко-краеведческий выпуск : [статьи, исследования, очерки : материалы и документы] / Советский фонд культуры. Николаевское областное отделение ; предисл. Л. Траспова. – Николаев, 1989. – 304 с. : фот.

3.Крючков Ю. С. История Николаева : от основания до наших дней : [историч. издание] / Ю. С. Крючков. – Николаев : Возможности Киммерии, 2006. – 300 с. : ил.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ "ОБЛІК І АУДИТ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ"

Горбач Т.О. КАДРОВИЙ АУДИТ: ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ.. 4

Гомелько Н.Г. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ РЕЗЕРВІВ ПІДПРИЄМСТВ…….. 6

Волошиновський С.В. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ…….. 8

Гавалешко К.О. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ РИНКОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТ… 10

Головешкіна А.Г. СУТНІСТЬ Й РОЛЬ ВИТРАТ НА СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ…… 12

Куліш О.А. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ДЕРЖАВИ…… 14

Синякова А.В. ВИРОБНИЧА БЕЗПЕКА В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ…… 16

Христенко О.О. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ І ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ…….. 18

Човага С.В. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ І ОСОБЛИВОСТІ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ……. 20

Кисіль К.О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА……... 21

Бараненко А.В. ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ АПК…….. 23

Мец Н.С. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ ТА ІІ УДОСКОНАЛЕННЯ……... 25

Зінкевич А.Л. ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ……... 27

Ігнатенко С.М. АНАЛІЗ НАРАХУВАННЯ, СПЛАТИ ТА ВІДШКОДУВАННЯ ПДВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ ВІТОВСЬКОГО РАЙОНУ…….. 29

Тараненко В.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТАМИ АГРАРНОГО ГОСПОДАРЮВАННЯ……... 32

Ботнар І.О. РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ……. 35

Романюк О. В. ОБЛІК ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ АСПЕКТ……. 38

Шийка О. Б. ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ: ТЕОРЕТИЧНИЙ І ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ……. 41

Шаповалов А.А. ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ……. 46

Количева А.О. ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ 48
Хижняк Д. В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ВІТЧИЗНЯНИХ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ…….. 50
Чернієнко К.В. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ…….. 53
Тютюнікова В.Д. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ДЕРЖАВНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ……. 55
Пермякова В.В. СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗНИЖЕННЯ……. 58
Тен І.В. ВНУТРІШНІЙ АУДИТ: АНАЛІЗ ПРОБЛЕМАТИКИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ……... 60
Коник Г.В. СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕХНІКОЮ ГАЛУЗІ САДІВНИЦТВА…… 62
Аркуша Ю.О. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РЕГУЛЮВАННЯ АУДИТУ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ……. 64
Семенчук Ю.М. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ……. 66
Божко О.С. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ У КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ…….. 68
Веретюк В.В. БАЛАНС ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ…… 71
Оленич К.В. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ПУБЛІЧНОЇ ЗВІТНОСТІ……. 73
Половинко Т.Р. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА ПРИКЛАДІ НІМЕЧЧИНИ…….. 76
Яновська Г.О. ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ЗА МСФЗ…….. 78
Zinkevich A.L. EVALUATION OF COMPANY'S FINANCIAL STATEMENTS……. 80
Mets N. S. THE ROLE OF COMPANY'S ACCOUNTS PAYABLE……. 82

СЕКЦІЯ "ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ"

Кінзерський О.А. ВПЛИВ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ НА РІВЕНЬ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ АПК…… 85
Михайловська К.В. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ АНДЕРРАЙТИНГУ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ……. 87
Болгар А.І. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ……. 89
Кушнарьова А.А. ВПЛИВ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ……. 91
Малиновська І.О. НАПОВНЕННЯ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ ПРИВАТБАНКУ 93

Мікуляк К. А. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ……. 96
Потриваєва І.А. ФАЛЬШУВАННЯ ГРОШОВОЇ ОДИНИЦІ В КРАЇНАХ СВІТУ…… 98
Сацура О.Ф. ПОКАЗНИКИ ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ……. 100
Сидорчук Я.Ю. ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА УМОВИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ…….. 102
Шкапоєд В.К. ОСОБЛИВОСТІ НАПОВНЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ…… 105
Власюк І.М. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ……. 107
Каратай Т.М. МОДЕЛІ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ УКРАЇНИ.. 109
Мікуляк К.А. ВПЛИВ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ…….. 111
Буганов О.В. МЕХАНІЗМ МОНЕТИЗАЦІЇ ВІДЕОКОНТЕНТУ НА YOUTUBE…… 113
Варзар І.О. ПОДАТКОВИЙ БОРГ ЯК ЗАГРОЗА ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ…… 115
Волошиновська А.В. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВИРОБНИКІВ……. 117
Ворошилова О.Г. МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ ДОВІРИ НАСЕЛЕННЯ ДО ФІНАНСОВОГО РИНКУ……... 120
Врабіє Н.В. ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ……. 123
Гринчук Ю.В. ПОДАТКОВИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ В УКРАЇНІ…… 125
Гусаренко В.В. ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ…… 128
Іванова І.В. ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ……... 130
Ковальчук І.С. ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ…….. 132
Мотчаний В.І. ПРОБЛЕМИ ЗБАЛАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ…… 134
Пальчик Ю.О. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ…… 136
Радюк В.В. СУЧАСНИЙ СТАН БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ…….. 138
Мельник Ю.В. СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ АПК УКРАЇНИ…….. 141

Онуфрак Т.С. ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У 2016 РОЦІ…. 143
Совщак С. С. СКАСУВАННЯ СПЕЦРЕЖИМУ ПДВ: НАСЛІДКИ ДЛЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ…… 145
Давидова О.В. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ…… 147
Коєв О.П. КРИТЕРІЇ І МЕТОДИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ…… 149
Міняйленко К.М. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ…… 151
Резніченко А.М. ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ ІНСТРУМЕНТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ……. 153
Сагайдак В.А. ЗАЛЕЖНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІД РІВНЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНИ……. 155
Склева К.В. ВРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ……. 157
Шеремет Є.Г. ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ПІДПРИЄМСТВ АПК ПРИ КРЕДИТУВАННІ……... 159
Яновська Г.О. ВПЛИВ ІННОВАЦІЙ НА ВИТРАТИ ПІДПРИЄМСТВ 161
Волошиновський С.В. ЕКОЛОГООРІЄНТОВАНИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ДЕРЖАВИ……. 163
Захиров М.П. BITCOIN – АЛЬТЕРНАТИВНА ВАЛЮТНА СИСТЕМА…… 166
Зінкевич А.Л. СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНИЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ: ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ ЧИННИКИ…… 168
Жигало В.І. АНАЛІЗ СТАНУ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ……... 170
Костенко Т.А. СУЧАСНИЙ СТАН ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ……. 172
Мец Н.С. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ……... 174
Трум О.Ю. ЗОВНІШНІЙ ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО СКОРОЧЕННЯ……. 176
Човага С.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО АУТСОРСИНГУ В УКРАЇНІ 178
Юрченко О.Г. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВА……... 180
Яковенко А.О. ЗЕЛЕНИЙ ОФІС: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД…… 182

СЕКЦІЯ "АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ"

Лебєдєва В.В. СВІТОГЛЯДНИЙ ПОТЕНЦІАЛ БІОЕТИКИ: СВОБОДА ВОЛІ І ЦІНА ЖИТТЯ……. 185
Ендрес В.С. СОЛІДАРНІСТЬ І СОЛІДАРИЗМ…….. 187
Буганов О.В. ДУХОВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ ПОЛІТИЧНОЇ ЕЛІТИ ЯК ЧИННИК ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ…….. 189
Грабова О.П. ІНТЕРНЕТ-ІНТЕРЕСИ МОЛОДІ (НА ПРИКЛАДІ СТУДЕНТІВ ЧЕТВЕРТОГО КУРСУ ФАКУЛЬТЕТУ АГРОТЕХНОЛОГІЙ МНАУ)…… 191
Коцар Т.Л. ВІДНОШЕННЯ МОЛОДІ ДО РЕКЛАМИ (НА ПРИКЛАДІ СТУДЕНТІВ ЧЕТВЕРТОГО КУРСУ ФАКУЛЬТЕТУ АГРОТЕХНОЛОГІЙ МНАУ)…… 194
Сухоручко Т.О. ЕЛЕМЕНТИ ФІЛОСОФІЇ У СУЧАСНОМУ КІНОМИСТЕЦТВІ…….. 196
Смирнова А.А. РОЛЬ ОСОБИСТОСТІ В ІСТОРІЇ…….. 198
Костецька Д.І. ЕТИКА У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ…… 200
Здісенко В.М. МУЗИКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ФІЛОСОФІЇ МИСТЕЦТВ…. 202
Гайдар А.О. ПОНЯТТЯ "ЕГОЇЗМ" ТА ЙОГО СУТНІСТЬ…… 204

СЕКЦІЯ "АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ"

Човага С.В. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ ГЛОБАЛІСТИКИ…… 206
Волошиновський С.В. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ……. 208
Ботнар І.О. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛЬНИХ РИНКІВ…… 210
Количева А.О. МІСЦЕ І РОЛЬ УКРАЇНИ В ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕССАХ…….. 213
Форносова Т.В. ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ МОНОПОЛІЇ……... 215
Дегтярьова О.А. ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА. СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ……. 217
Бодарєва А.А. ПРИБУТОК, ЙОГО НОРМА І ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ…… 220
Мікуляк К.А. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРІШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ……... 222
Мец Н.С. ЕКОНОМІЧНА РОЛЬ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ……... 224
Моргун К.Г. ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ АСЕРТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДІ……... 226
Савченко Н.С. ОСВІТА ЯК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ……. 228

Шаповалова І.В. НЕОБХІДНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСАЙДЕРСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ…….. 230
Резниченко К.В. СУЧАСНІ ЗМІНИ В СТРУКТУРІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ…… 233

СЕКЦІЯ "АКТУАЛЬНІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ"

Дубочинський М.М. ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ СИСТЕМИ КІБЕРБЕЗПЕКИ……. 236
Коротунова А.Г. ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ І НАСЛІДКИ…… 238
Гіваргізова А.С. РОЛЬ ПАТРІОТИЗМУ У СУЧАСНОМУ ЖИТТІ…... 240
Олекса М.С. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ…… 242
Данилов М.В. ВПЛИВ ФІНАНСОВИХ ВАЖЕЛІВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ…… 244
Войналович А.М. ЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ СЕКТОРІВ ЕКОНОМІКИ……. 246
Доскалов І.С. ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ КІБЕРПОЛІЦІЇЇ УКРАЇНИ……. 248
Латинська І.І. ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ НАРКОТИЗАЦІЇ СУЧАНОЇ МОЛОДІ…… 250
Біла Д.С. ВПЛИВ ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ НА ОСОБИСТІСТЬ….. 252
Соловйова М.Л. ДЕГРАДАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ПІД ВПЛИВОМ ПАГУБНОГО ВПЛИВУ АЛКОГОЛЮ……. 254
Бідочка І І. ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ…… 256
Кім А.В. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ…… 257
Дегтярьова О.А. АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО ВУЗІВСЬКОГО НАВЧАННЯ……. 260
Сухорукова А.М. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ БЕЗРОБІТТЯ…… 263
Тищенко М.В. ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ В УКРАЇНІ…… 265
Шеремет С.А. МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ЦІННОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ……... 267

СЕКЦІЯ "СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ ТА ОСВІТІ"

Юхимець О.В. АВТОМАТИЗОВАНЕ РОБОЧЕ МІСЦЕ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ…… 269

Тусова Н.О. ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ……... 271
Чабаненко О.О. АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ІНОЗЕМНОЇ ВАЛЮТИ……. 273
Іваськевич М.В. АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ……. 275
Мельник Ю.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ……. 277
Коршунова Д.А. ОБЛІК ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ КОМПЮ'ТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ……. 279
Юношев С.Ю. СКЕТЧНОУТИНГ – ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ БІЗНЕС ІДЕЙ……. 281
Товстенко М.Ю. ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА У МАРКЕТИНГУ…… 282
Форносова Т.В. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ КАРТКИ ЯК ЗАСІБ ОПРАЦЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ……. 284
Коротунова А. СТОРІТЕЛІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ МАРКЕТИНГУ…. 286
Кириленко А. СКРАЙБІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРЕЗЕНТАЦІЇ…… 288
Доскалов І.С. QR-КОДИ У СЦЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ……... 290
Юркова О.О. ПРИСТРОЇ, ЗАСНОВАНІ НА ТЕХНОЛОГІЯХ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ……. 292

СЕКЦІЯ "УКРАЇНОЗНАВЧІ ВЕКТОРИ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ"

Боркун В.А. ПОЧАТОК ФОРМУВАННЯ ЦЕНТРАЛІЗОВАНИХ ДЕРЖАВ В СХІДНІЙ ЄВРОПІ……. 294
Мельнічук К.Ю. КРИМСЬКЕ ХАНСТВО…… 296
Парнак О.Є. НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ В.М. ЧОРНОВІЛА……... 298
Прудніков К.С. ОСОБЛИВОСТІ ЗАПИСУ ЦИФРОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ……... 300
Денисова І.В. ТЕРМІНИ-НЕОЛОГІЗМИ В ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ……. 302
Юношев С.Ю. ОСОБЛИВОСТІ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ В РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ……. 304
Бугрім О.А. НАЙВИДАТНІШИЙ ПОДВИГ В ІСТОРІЇ ОЛЕКСАНДРА КАЗАРСЬКОГО……... 306
Хруленко О.С. ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ МІСТА МИКОЛАЄВА…… 308

Наукове видання

УЧАСТЬ МОЛОДІ У РОЗБУДОВІ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ КРАЇНИ

Матеріали 29-ї студентської науково-теоретичної конференції
м. Миколаїв, 22-24 березня 2017 р.

Технічний редактор: І.В. Ксьонжик
Комп'ютерна верстка: Т.О. Горбач

Формат 60 х 84 1/16. Ум. друк. арк. 19,8
Тираж 100 прим. Зам. № ___

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Г. Ґонгадзе, 9
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.